

वितरण
भोलीसाल बनारसीबास
देवली कस्त,
पोष्ट वास्त में ७५,
वास्तरी ।
(७५५)

THE YAMAKA

(Part I)

General Editor
BHIKKHU J KASHYAP

PĀLI PUBLICATION BOARD
(BIHAR GOVERNMENT)

B. E. 2505

V. E. 2018

1961

Sole Agents
MOTI LAL BANARASI DAS,
Nepali Khaspara,
Post Box N 75,
Varanasi,
(India)

GENERAL PREFACE

The teaching of the prophets is generally distorted by the beliefs of the world and the interpretations of the priests. If we wish to ascertain what the founders of great religions taught, we have to get back to the original sources

Buddhism in all its forms goes back to the life and teaching of the Buddha. While the austerities practised by him till he attained enlightenment appeal to the Hīnayāna, the Pālī or the Southern school, his life of service and compassion for 45 years after the attainment of enlightenment is the authority for the Mahāyāna, the Sanskrit or the Northern school

The religious quest springs from the consciousness of the imperfection and suffering of the world. The questions which worried Tolstoy in the fiftieth year of his life disturb all thinking men. "What is life? Why should I live? Why should I do anything? Is there any meaning in life that can overcome inevitable death?" Nijinsky summed up the whole problem in his *Diary* when he wrote. "The whole life of my wife and of all mankind is death." How can we be saved from the body of this death? This is the problem of religion.

The Buddha traces suffering to selfish desire. Suffering is the result of tension between a living creature's essential impulse to try to make itself into the centre of the universe and its essential dependence on the rest of creation. Craving is that which binds the individual to the creative process. The individual with selfish desire becomes the slave of the universe. We can overcome suffering only if we get rid of *trṣṇā* or *tanhā*. To attempt to get rid of suffering through the various devices of self-deception is not to cease to suffer but to suffer in a different way.

The Buddha formulates the eight-fold path of morality which helps us to eliminate selfish desire and overcome suffering.

When the Upaniṣads declare "That thou art, *tat tvam asi*, it is not a mere statement of fact. It is a call to action. Make thyself that which thou know thou canst be. Whereas the Hindu mind believes in a permanent element in the individual which can stand firm and unshaken in the midst of change, the Buddhist stresses the dynamic character of the self. No change is possible with an unchanging consciousness. We can achieve the possibilities in us by the exertion of the will rather than by the play of the intellect. Religion is not a creed but a vital process. It is no use railing against God or destiny when we are ourselves the authors of our disgrace. If few are chosen it is because few choose to be chosen. The Buddha laid stress on the creative freedom of man. The Buddha did not encourage dependence on the supernatural. He could not conceive of a being capable of creating a world for the express purpose of its creatures praising him. The ten veramaṇis or prohibitions or abstinences called *dasasīla* or *dasasīlāpāda* which the novices in the path of Buddhism utter are given in these words: 'I take upon myself the abstinence, (1) from destroying life (2) from taking what is not given (3) from leading an unchaste life (4) from speaking untruth (5) from giving myself to intoxicating drugs (6) from eating at irregular hours, (7) from seeing musical and dancing performances and other shows and pageants (8) from wearing garlands perfumes, unguents and other bodily decorations (9) from using high couches and seats, (10) from accepting gifts of gold and silver. The first five are the Buddhist *pañcasīla*.

Pāṇātipātā veramaṇī sikkhāpadarū samādiyāmi
 Adinnādānā veramaṇī sikkhāpadarū samādiyāmi
 Kāmesu micchācārā veramaṇī sikkhāpadarū
 samādiyāmi
 Musāvādā veramaṇī sikkhāpadarū samādiyāmi
 Surā meraya majja pamādaṭṭhānā
 veramaṇī sikkhāpadarū samādiyāmi

Conflicts in the world are conflicts in the human soul enlarged. If men were at peace within themselves the outer conflicts

between nations would inevitably cease By practising the Buddha's pañcaśīla we will develop patience, courage, love and unselfishness. The Buddha teaches us that even in an age of anxiety and violence, it is possible to gain and maintain inner harmony, which is not at the mercy of outward circumstance

Nirvāṇam paramam sukham · Nirvāṇa is the highest bliss. It is not a negative state of annihilation but a positive state of joy, consciousness grown from an unhappy to a beatific one. The Buddha does not tell us that man is but a bubble on the turbulent surface of nature and that he has no destiny save to undergo dissolution The Hindu affirms that man can realise his identity with Brahman, the ground of all being; the Buddhist says that man can live in a transfigured world where *saṃsāra* and *nirvāṇa* are one. In *Mahā-saccaka Sutta*, the Buddha himself is reported to have described the supreme triumph of reaching the goal of his quest as follows :

“When this knowledge, this insight had arisen within me, my heart was set free from intoxication of lusts, set free from the intoxication of becomings, set free from the intoxication of ignorance. In me, thus emancipated, there arose the certainty of that emancipation And I came to know “Rebirth is at an end. The higher life has been fulfilled. What had to be done has been accomplished. After this present life there is no further for this or that This last insight did I attain to in the last watch of the night Ignorance was beaten down, insight arose, darkness was destroyed, the light came, inasmuch as I was there strenuous, earnest, master of myself” Thus ended the struggle of six long years.

The Buddha is said to be a physician Even as the physician strives to restore to health a sick man, the Buddha tries to restore us to our normal condition If our leaders become normal, we may be able to replace the present social order in which division, falsehood and violence prevail, by a new one in which humanity, truth and brotherhood will reign

On the occasion of the 2,500th anniversary of the Buddha's parinirvāṇa the Government of India decided to publish standard versions in Devanāgarī Script of the complete Pāli and the Sanskrit texts of the two schools Southern and Northern in the hope that some of the readers of these books may be impelled to love the good, to practise altruism and hold their spirit aloof from the desires and ambitions of the world.

S Radhakrishnan

·INTRODUCTION

1. The Pāli Tipiṭaka

After the passing away of the Buddha at Kusinārā, the disciples had assembled to pay their last homage to him. The Venerable Mahā Kassapa, the chief of the congregation, was delivering words of consolation to the bereaved assembly, reminding them of the declaration of the Buddha.—“It is the very nature of all things near and dear to us that we must divide ourselves from them.” Subhadra, a monk, who had received ordination in an advanced age, however, did not look gloomy. He took a perverted view of the situation and spoke—“Do not grieve, brothers, for now we are definitely released from the restraint of the Great Teacher and his too rigid discipline. While the Teacher lived, we were constantly rebuked for failing to observe the hard rules, but, now we are at liberty to do as we please, therefore, do not grieve.” These words sounded a note of warning against the future possible distortion of the Dhamma at the hands of faithless members of a similar category. The Venerable Mahā Kassapa felt an urgent need for convening a Grand Council of the leading Elders of the Sangha to make a full collection of the teachings, and also to adopt means for their right preservation and transmission to posterity. He addressed the Bhikkhus thus—“Come, friends, let us chant together the Dhamma and the Vinaya.” The Venerable Mahā Kassapa drew a list of five hundred names of the topmost disciples to be appointed as members of the Council. At first, the name of the Venerable Ānanda was left out in view of the fact that he had not attained Arhat-hood till then. But, as no one else in the Sangha had the privilege of listening to the Teacher so very closely and for such a long period of time, his participation was deemed necessary and important. He was, consequently, asked to go to a suitable abode and develop insight, so as to become an Arhat and be able in time to join the Council. King Ajātasattu made necessary arrangements for the

accommodation and convenience of the convention at Rājagaha, a favourite resort of the Teacher himself. A spacious beautiful pavilion was raised for the meeting at the entrance of the Sattapanni cave, on the northern side of the Vebhāra Hill.

Venerable Ānanda made the best efforts to train himself in developing insight. He kept walking up and down for the whole night absorbed in deep meditation, and early in the morning as he was going to stretch himself on the bed his feet had left the ground and the head had not reached the pillow at that moment, as if by a flash of light, darkness was dispelled and the sublime light of saint hood dawned upon him. And through his miraculous superhuman power of an Arhat, he appeared all of a sudden on his appointed seat in the hall, as if emerging out of the ground exactly as the proceedings were going to be started.

With the permission of the Saṅgha, Venerable Mahā Kassapa asked Upālī questions on Vinaya, relating to the different monastic transgressions, the matter the occasion the individuals concerned the principal rules (*paṭiñatti*) the amended rules (*anupaṭiñatti*) and all other details about them. In this the Vinaya text was agreed upon and settled. Then again, with the permission of the Saṅgha, he asked Ānanda questions on the Dhamma the occasion of a sermon and the person or persons with reference to whom it was preached.¹

The commentary *Aṭṭhakathā*, of a much later date, assumes that the *Abhidhamma Piṭaka* was also included in the collection of the Dhamma, and that the *Tiṭṭhaka*, as it is available to us was finalised at this very stage.²

A century after the passing away of the Buddha a great controversy arose in the Saṅgha concerning the interpretation of some Vinaya rules. This necessitated the holding of the Second Council at Vesālī. Seven hundred leading Elders from distant parts of the country assembled to take part in

¹ *Ullasaputta*, Chapter xi. ² *Samaṅgalavāsinī Niddha*
kathā

it, and they had drawn up a new edition of the Scripture, resulting in the fixing up of the Pīṭakas, Nikāyas, Angas and Dhammakkhanda¹

A century after, when King Asoka embraced Buddhism and gave patronage to its propagation, the richly furnished monasteries became centres of attraction even for the members of other sects. They donned the yellow robe, either by proper ordination or stealthily, and went about as Bhikkhus enjoying the privileges and honour given to them. They could not, however, leave their own inclinations behind, and began to twist and distort the Doctrine in their own ways. This led to a state of confusion, and it became difficult to distinguish the true principles from the coloured ones. The Elders felt the necessity of safeguarding the purity of the Dhamma by affecting a total purge of the alien elements in the philosophical life of the Saṅgha. This task was entrusted to the Venerable Moggaliputta Tissa, a saint, a thinker and a writer. He compiled a book called the Kathāvatthu, refuting all the foreign theories, which was adopted as a book of the Tīpīṭaka at the Third Council held at Pāṭaliputta under his presidency. After the council, Asoka despatched missionaries to the then civilised parts of the world for a wide propagation of the Dhamma.²

Prince Mahinda and princess Sanghamittā renounced the world and joined the Order to lead a mission to Sīhaladīpa (Ceylon). Since then, the island became a stronghold of Buddhism, and, even up to this day, has maintained the tradition of Pāli Tīpīṭaka with all religious zeal.³

Up till then, the Tīpīṭaka was traditionally handed down orally from teachers to pupils. The complete Scripture was compiled in the form of books for the first time in Ceylon in 29 B C, under the patronage of king Vattagāmaṇi Abhaya, with all the detailed classifications that are now obtained in the Pāli Tīpīṭaka of the Theravāda School. This was done

---

1 *Cullavagga*, chapter xi   2 *Mahāvamsa*, chapter v
3 *Mahāvamsa*, op cit

at the Council convened for the purpose, known as the Fourth Great Council.¹

The Fifth Council, according to orthodox tradition, was held at Mandalay Upper Burma, in 1871 under the patronage of King Mindon. In this Council the entire Pāli Tipiṭaka was revised, re-edited and finally engraved on 729 marble slabs as follows.²

Vinaya	111 slabs
Sūtra	410 slabs
Abhidhamma	208 slabs

Now in this present age, the necessity of bringing out an up-to-date edition of the Tipiṭaka printed on modern machines was felt. This task was taken up by the Burmese Chaṭṭha Saṅgāyana the Sixth Great Council, held in Rangoon which opened on the 17th May 1954 in the artificially built Rock Cave specially constructed for the purpose at a little distance from the city. Two thousand and five hundred of the most erudite Bhikkhus from all parts of the world participated in chanting the Tipiṭaka together. A modern printing press was installed in a separate building and there the texts were printed as soon as they received the sanction of the Saṅgāyana. The Council kept functioning for two years and concluded on the fullmoon day May 1956, synchronising with the 2500th Jayanti of the Buddha.

In Ceylon, Burma, Thailand and Cambodia the principal religion of the people is Theravāda Buddhism that adheres to Pāli Tipiṭaka as its Scripture. There, they have been having editions of it in their own scripts. Pāli Text Society London has been able to complete the publication of a major portion of it in Roman characters. But, as yet, it is not fully available in any script of India.

It is with a view to removing this want that the Government of India and the State Government of Bihar have jointly sanctioned a scheme of editing and publishing the entire Pāli

¹ *Mahāvamsa* chapter x xxiii 2 बौद्ध चर्चा के २२ वर्ष १९२५

Tripitaka in Devanāgarī, which will be complete in 40 volumes of about 400 pages each. This task has been entrusted to the Devanāgarī Tripitaka Publication Department, Nālanda. It aims at presenting a co-ordinated edition of the text based on the printed books in Roman, Sinhalese, Burmese and Siamese script.

The following chart will show the distribution of books in the literature.—

TIPITAKA

Vinaya Piṭaka	Sutta Piṭaka	Abhidhamma Piṭaka
1 Mahāvagga	1 Dīghanikāya	1 Dhammasaṅgani
2 Cullavagga	2 Majjhimanikāya	2 Vibhanga
3 Pārājika	3 Samyuttanikāya	3 Dhātukathā
4 Pācittiya	4 Anguttaranikāya	4 Puggalapaññatti
5 Parivāra	5 Khuddakanikāya	5 Kathāvatthu
	which contains the 6 Yamaka	
	following fifteen 7 Patthāna	
	books.—	
	i Khuddakapāṭha	
	ii Dhammapada	
	iii Udāna	
	iv Itivuttaka	
	v Suttampāṭa	
	vi Vimānavatthu	
	vii Petavatthu	
	viii Theragāthā	
	ix Therīgāthā	
	x Jātaka	
	xi Niddesa	
	xii Paṭisambhūḍāmagga	
	xiii Apadāna	
	xiv Buddhavaṃsa &	
	xv Cariyāpitaka	

2. The Present Book

This book is called *Yamaka* or 'The Book of Pairs' because of its dual grouping of questions, that has been uniformly

adhered to from beginning to end. The second question is framed generally by transposing the subject and predicate of the first, just as we do in the immediate inference by conversion. Some times, the same process is followed taking the contradictory of both, by affixing the negative sign 'Na'. This presents a case of complete inversion. They are in the forms—

(a) Is S P ?

(b) Is P S ?

and

(a) Is not S not P ?

(b) Is not P not-S ?

The purpose of this pairing of a question is to determine the extension and intension of the two terms in their mutual relation. This spirit of a logical investigation has been maintained throughout, rather too rigidly so much so that a mechanical application of the process some times has given rise to an interrogation that may look strange to a reader not acquainted with the system of it. The student of the book is required to be thoroughly trained in the puzzling intricacies of the different forms of immediate inference. It would be no doubt, very interesting if a student undertakes to make a study of the different logical forms presenting in these volumes of the book.

Some western scholars have raised words against the utility of this book, saying that these questions and answers do not contribute to an advancement of our knowledge about the universe of the *Dhammas*. Even *Mahā Thero Nāpāṭiloka*, in his very useful book *The Guide through the Abhidhamma Pitaka* writes— In my opinion, there would be no very great loss to the Abhidhamma literature if this work were altogether not in existence.

It is true to the extent that it does not add any new information or does not contribute any fresh system of consideration into the universe of the *Dhammas*. But, is it not so with the very nature of immediate inference ? The student of logic knows that the purpose of this kind of deduction is not to discover but to make explicit what was implicit in the premise.

And, this purpose is certainly fulfilled in its own way and scope the book stands for.

It may, therefore, be repeated and stressed that the *Yamaka* makes many things of Abhidhamma explicit that would have remained otherwise without it. It gives precision in the understanding of the Abhidhammic concepts and their behaviour, an equipment that is necessary at this stage when we are further going to handle the volumes of the *Paṭṭhāna*, the *Mahāppakarana*.

The whole work is divided into ten chapters, called *Yamakas*, named after the terms they deal with, all complete in themselves and independent one of the other. They are—

(1) Mūla-Yamaka	(6) Saṅkhāra-Yamaka
(2) Khandha-Yamaka	(7) Anusaya-Yamaka
(3) Āyatana-Yamaka	(8) Citta-Yamaka
(4) Dhātu-Yamaka	(9) Dhamma-Yamaka
(5) Sacca-Yamaka	(10) Indriya-Yamaka

The method of treatment in all the *Yamakas* is almost identical, having the same divisions and sub-divisions. Here, we will take only one of them, to serve as a specimen, namely, the *Khandha-Yamaka*, and trace the out-lines of it.

KHANDHA-YAMAKA

(Pairs of questions on the *Khandhas*)

UDDESA

(The questions stated)

The *Uddesa-vāra* merely enumerates the pairs of questions, in their different combinations, that may be raised on the relation of the generic term '*Khandha*' with its subordinate species, *Rūpakkhanda*, *Vedanākkhandha*, *Saññākkhandha*, *Saṅkhāra-kkhandha* and *Viññānakkhandha*. All the *Yamakas*, as in the present, begin with this type of enumeration, which serves the purpose of its *Mātikā*, which reveals the mode of treatment that is just going to follow.

A PAÑNATTI VĀRA

(Scope of meaning)

This *Vāra* by applying the logical process of conversion and complete inversion determines the exact import and export of a term in its relationship with the others. To ward off the arising of misconception in the proper significance of a term it takes in the case of that which is of an equivocal nature the other meanings of it as well and shows how they do not fit at the place. Thus, let us examine the following from the text—

- L. 1 (a) 'May all *Rūpa* be called *Rūpakkhanda*? This is the first question

Now the word *Rūpa* is equivocal. Besides being used for 'matter' which is the proper import of the term at this place it is also used conjoined with some other word, to mean that a thing is of that nature. Thus, the word *Piya rūpa*, used to qualify a thing means that it is lovable by nature. *Eva-rūpa*=of this nature. *Tathā rūpa*=of that nature. *Yathā-rūpa*=of what nature etc.

The above question is therefore, answered in this way—*Rūpa* is also used in such words as *Piya rūpa* or *Sāta rūpa* but there it does not stand to mean *Rūpakkhanda*.

- (b) The second question is just the converse of the first, namely 'May all *Rūpakkhanda* be called *Rūpa*?

This is answered in the affirmative—simply by 'yes' because *Rūpakkhanda* is a very wide term and includes 'Piya rūpa, Sāta rūpa and all the modes of matter

■ The term *Vedandā* is univocal, and does not afford the apprehension of the arising of a misconception therefore, both of its questions are answered in the affirmative

3 The term *Sarvā* is again equivocal and liable to be misunderstood and therefore requires differentiation in its meanings. Consequently, the first question, as in 1 (a) is

answered with a reservation, so that it might not be mixed up with its other meaning, i e., of 'opinion', as in *Duḥh-saññā* = wrong opinion.

• 4 The term *Sankhāra* is very wide It stands for all the things that are conditioned, excluding only *Nibbāna*, which is called by the name of *Asaṅkhatā Dhātu*. Here, '*Sankhāra*' is used in a special restricted sense to mean the 'mental tendencies'. Thus, in this case also, the first question is answered with an appropriate reservation

5. *Viññāna* being a univocal term, both the questions are here answered in the affirmative

II The second type of the pairs of questions is put in a form in which their subjects and predicates are the contradictory of the original ones, being affixed by the negative sign 'Na'; and their answers are stated in the same manner, but with necessary changes Thus, corresponding to the above first two questions about *Rūpakkkhandha*, here we have—

- (a) "May all non-*Rūpa* be called non-*Rūpakkkhandha* ?"
The answer is, quite evidently, in the affirmative—
"Āmantā "

The second question, converse of the first, is—

- (b) "May all non-*Rūpakkkhandha* be called non-*Rūpa* ?"
The answer is "*Piya-rūpa* or *Sāta-rūpa*, though they are *Rūpa*, are not *Rūpakkkhandha* Besides *Rūpa* and *Rūpakkkhandha*, there is no other existence of them "

The same process is followed with the questions of *Vedanā*, *Saññā*, *Sankhāra* and *Viññāna*

III The third type of the pairs of questions is as follows—

- (a) "May all *Rūpa* be called *Rūpakkkhandha* ?"
"*Piya-rūpa* and *Sāta-rūpa* may be called *Rūpa*, but not *Rūpakkkhandha* *Rūpakkkhandha* may be called by both the terms "

- (b) "Are all the *Khandhas* *Vedanākkhandha* ?"

"*Vedanākkhandha* is both a *Khandha* in general, and also a particular one of *Vedanā* The remain-

ing *Khandhas* are *Khandha* in general, but not the particular one *Vedanā* (a and b are each repeated three times, each of remaining *Khandhas* being substituted in turn in b for *Vedanā*.)

IV The fourth type of the pairs of questions is as follows—

(a) Are all non *Rūpa* non *Rūpakkhanda* ?

“Yes

(b) Are all non *Khandha* non *Vedanākkhandha* ?

“Yes

V The fifth type—

(a) Is *Rūpa* a *Khandha* ?

“Yes

(b) Are all the *Khandhas* *Rūpa* ?

Rūpakkhanda is a *Khandha* in general, and of *Rūpa* in particular. The other *Khandhas* are *Khandha* in general, but not of *Rūpa* in particular.

VI The sixth type—

(a) Is non *Rūpa* non *Khandha* ?

“Besides *Rūpa*—the other *Khandhas* are not *Rūpa*, but they are *Khandha* in general. Leaving aside both of them—*Rūpa* and the *Khandhas*—there does not exist either the *Rūpa* or the *Khandhas*.

(b) Is non *Khandha* non *Rūpakkhanda* ?

“Yes

VII The seventh type—

(a) Is *Rūpa* a *Khandha* ?

“Yes

(b) Are the *Khandhas* *Vedanākkhandha* ?

“*Vedanākkhandha* is *Khandha* in general and that of *Vedanā* in particular. The other *Khandhas* are *Khandha* in general but not of *Vedanā* in particular.

VIII The eighth type—

(a) Is non *Rūpa* non *Khandha* ?

“Except *Rūpa*, the other *Khandhas* are not *Rūpa*.

but they are, no doubt, *Khandha* in general. Except both of them—*Rūpa* and *Khandha*—the others are neither *Rūpa* nor *Khandha* in general ”

(b) “Is non-*Khandha* non-*Vedanākkhandha* ?”

“Yes ”

B PAVATTI-VĀRA

(1) UPPĀDA-VĀRA

(About their arising)

This *Vāra* deals with the arising of the *Khandhas* in the same manner as above, by pairs of questions, with regard to (1) beings, (2) planes of existence, and (3) both. Let us take the pairs of questions of the first type—

1 (a) “Does *Vedanākkhandha* also arise to him, to whom arises the *Rūpakkkhandha* ?”

“*Rūpakkkhandha* arises to them, who are born as the *Asaññasattā* or the unconscious beings; but the *Vedanākkhandha* does not arise to them. Both the *Rūpakkkhandha* and the *Vedanākkhandha* arise to them, who are born as *Pañcavokāra*-beings ”

(b) “Does the *Rūpakkkhandha* also arise to him, to whom arises the *Vedanākkhandha* ?”

“*Vedanākkhandha* arises to them, who are born as the *Arūpa*-beings, but the *Rūpakkkhandha* does not arise to them. Both the *Rūpakkkhandha* and the *Vedanākkhandha* arise to them, who are born as the *Pañcavokāra*-beings.”

2 (a) “Does *Vedanākkhandha* also arise in that plane of existence, in which arises the *Rūpakkkhandha* ?”

“The *Rūpakkkhandha* arises in the plane of the *Asaññasattā*, but not the *Vedanākkhandha*. Both the *Rūpakkkhandha* and the *Vedanākkhandha* arise in the plane of the *Pañcavokāra*-beings ”

(b) “Does the *Rūpakkkhandha* also arise in the plane of existence, in which arises the *Vedanākkhandha* ?”

“The *Vedanākkhandha* arises in the plane of the

Arāpa beings but not the *Rūpakkhandha*. Both the *Rūpakkhandha* and the *Vedanākkhandha* arise in the plane of the *Pañcavokāra* beings."

- 3 (a) Does *Vedanākkhandha* also arise to him in that plane, to whom in which plane arises the *Rūpakkhandha*? (with all the combinations as above)

(2) NIRODHA VĀRA

(About their cessation)

"Does the *Vedanākkhandha* also cease in him in whom ceases the *Rūpakkhandha*?

Rūpakkhandha ceases in him who is dying as an *Arāhanta* but the *Vedanākkhandha* does not cease in him. Both cease in him who is dying as a *Pañcavokāra* being (follows the same process as above with necessary changes.)

(3) UPPĀDA-NIRODHA VĀRA

(About their arising and cessation)

- 1 (a) Does *Vedanākkhandha* cease in him in whom arises the *Rūpakkhandha*?

"No" or

- (b) Does *Rūpakkhandha* arise in him, in whom ceases the *Vedanākkhandha*?

"No"

- (a) Does *Saññākkhandha* cease in him, in whom arises the *Vedanākkhandha*?"

"No." or

- (b) Does *Vedanākkhandha* arise in him in whom ceases *Saññākkhandha*?"

"No"

- 2 (a) Does *Vedanākkhandha* cease in that plane, in which arises the *Rūpakkhandha*?"

"In the plane of the *Arāhantasattā*, the *Rūpakkhandha* does arise, but the *Vedanākkhandha* does not cease. In the plane of the *Pañcavokāra*-beings, the *Rūpakkhandha* does arise and the *Vedanākkhandha* does cease. or

- (b) "Does *Rūpakkkhandha* arise in that plane in which ceases the *Vedanākkhandha* ?"

"In the plane of the *Arūpa*-beings, the *Vedanākkhandha* does cease, but the *Rūpakkkhandha* does not arise. In the plane of the *Pañcavokāra*-beings the *Vedanākkhandha* as well as the *Rūpakkkhandha* do cease."

- (a) "Does *Saññākkhandha* cease in that plane, in which arises the *Vedanākkhandha* ?"

"Yes " or "

- (b) "Does *Vedanākkhandha* arise in that plane, in which ceases the *Saññākkhandha* ?"

"Yes "

- 3 (a) "Does *Vedanākkhandha* cease in him in that plane, in whom in which arise the *Rūpakkkhandha* ?"

"No " or

- (b) Does *Rūpakkkhandha* arise in him in that plane, in whom in which ceases the *Vedanākkhandha* ?"

"No "

C PARIÑÑĀ-VĀRA

{About insight}

"Does he, who has known the *Rūpakkkhandha*, know the *Vedanākkhandha* ?"

"Yes " or

"Does he, who has known the *Vedanākkhandha*, know the *Rūpakkkhandha* ?"

"Yes "

3. The Present Edition

This presents a co-ordinated edition in Devanāgarī of the *Yamaka* of the *Abhidhamma Piṭaka*, based on the following versions of the text:—Burmese, Chattha-sangāyana publication, 1956, Sinhalese, edited by Pandita Kirielle Nānawimala Thera, 1953; Siamese, Mahāmakuta Government publication, 1926, Roman, edited by C Rhys Davids (P T S London, 1911)

For preparing our MSS, we have adopted the Chattha saṅgāyana edition as our basic text, an edition that has been brought out by the efforts and sanction of an international Saṅgha constituting of the zealous holders of the orthodox Theravāda tradition. Very often, we have agreed in selecting the readings and in paragraph arrangement, but, we have broken new grounds by distinguishing the pairs of questions of the *Yamakas* marking them out as (¶) and (¶), being placed distinct from the answers, except in a case where the use of *Peydash* has made it difficult to do. We have adhered to this method from the beginning to the end of the book. This will help in avoiding the ambiguity that might arise due to a *Yamaka* getting mixed up with the next.

(a) Headings

In the old-fashioned books no headings have been given in the beginning of a section. Instead it is at the end that we have words like *amphitath*. But, to the modern reader this presents a difficulty in forming a complete picture of the *Yamaka* as an organic unity. We have, therefore, ventured to provide headings numbered and arranged with the purpose of bringing to relief the order and sequence in the parts of the *Yamaka*.

The principal headings have been printed in 20pt. Black and are numbered. Notable heads contained in it have also been printed in 16pt. Mono Black, with the article sign. The sub-headings have been serially numbered either in figures or in letters, and have been printed in 14pt. Mono Black. Headings, still subordinate to it have been numbered and printed in 12pt. Mono Black. In the folio of odd pages, it is only the headings with article sign that have been mentioned not the principal ones.

(c) Corner reference

On odd pages of the book, the corner numbers refer to the *Yamaka*, the principal heading, the article sign and the paragraph occurring at the end of the page and on even pages they refer to those occurring at the beginning of the page.

The other details of the principles of editing in this volume have been the same as those adopted in the previous ones

**

**

**

The basic MSS of the book have been edited by the Venerable Acharya D Sasanasiri, Principal, International Pali Institute, Mahabodhi Society, Sarnath; and finally revised and seen through the press by our learned Editor, Shree Birbal Sharma, M A

My best thanks are due to them for their prompt and valuable cooperation

Bhikkhu J Kashvan

THE PĀLI ALPHABET IN DEVANĀGARĪ AND ROMAN CHARACTERS

VOWELS

अ a   आ ā   इ i   ई ī   उ u   ऊ ū   ए e   ओ o

CONSONANTS WITH VOWEL 'A

क ka	ख kha	ग ga	घ gha	ङ ṅa
च ca	छ cha	ज ja	झ jha	ञ ña
ट ṭa	ठ ṭha	ड ḍa	ढ ḍha	ण ṇa
त ta	थ tha	द da	ध dha	न na
प pa	फ pha	ब ba	भ bha	म ma
य ya	र ra	ल la	व va	श sha
		ह ha	ळ ḷa	ळ ḷa

VOWELS IN COMBINATION

क ka   का kā   कि ki   की kī   कु ku   कू kū   के ke   को ko
ख kha   खा khā   खि khi   खी khī   खु khu   खू khū   खे khe   खो kho

CONJUNCT—CONSONANTS

क्क kka	ञ्ज ñja	द dva	म्ब mba
क्ख kkha	ञ्झ, ञ्झ ñjha	ध dhya	म्भ mbha
क्य kya	ञ्ण ñña	ध्व dhva	म्म mma
क्रि kri	ञ्ह ñha	न्त nta	म्य mya
क्ल kla	ट्ट, ट्ट tta	न्त्व ntva	म्ह mha
क्व kva	ट्ठ, ट्ठ ttha	न्य ntha	य्य yya
ख्य khya	ड्ड, ड्ड dda	न्द nda	य्ह yha
ख्व khva	ड्ढ, ड्ढ ddha	न्द्र ndra	ल्य lya
ग्ग gga	ण्ट nta	न्व ndha	ल्ल lla
ग्घ gggha	ण्ठ ñtha	न्न, न्न nna	ल्ह lha
ग्य gya	ण्ड ñda	न्य nya	व्ह vha
ग्र gra	ण्ण nna	न्ह nha	स्त sta
ङ्क nka	ण्ह nha	प्प ppa	स्त्र stra
ङ्ख nkha	त्त tta	प्फ ppha	स्न sna
ङ्ग, ङ्ग nga	त्य ttha	प्य pya	स्म sma
ङ्घ, ङ्घ ngha	त्या tya	प्ल pla	स्य sya
च्च cca	त्र tra	ब्व bba	स्व sva
च्छ ccha	त्व tva	ब्भ bbha	स्स ssa
ज्ज jja	द्द, द्द dda	ब्य bya	ह्य hma
झ, झ ञ्झ jja	द्ध ddha	ब्र bra	ह्व hva
ञ्च ñca	द्य dya	म्प mpa	ळ्ह lha
ञ्छ ñcha	द्र dra	म्फ mpha	

$\bar{a}=ā, \quad \bar{i}=ī, \quad \bar{e}=ē, \quad \bar{o}=ō$
 $\bar{u}=ū, \quad \bar{u}=ū, \quad \bar{e}=ē, \quad \bar{o}=ō$
 १   २   ३   ४   ५   ६   ७   ८   ९   ०
 1   2   3   4   5   6   7   8   9   0

पिठङ्का

(ङ) पञ्चनीकओकासो	६२
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	६२
(६) अतीतानागतवारो	६३
(क) अनुलोमपुग्गलो	६३
(ख) अनुलोमओकासो	६४
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	६५
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	६५
(ङ) पञ्चनीकओकासो	६६
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	६६

§ २. निरोधवारो ६७

(१) पञ्चुप्पन्नवारो	६७
(क) अनुलोमपुग्गलो	६७
(ख) अनुलोमओकासो	६८
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	६८
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	६८
(ङ) पञ्चनीकओकासो	६९
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	६९

(२) अतीतवारो	६९
(क) अनुलोमपुग्गलो	६९
(ख) अनुलोमओकासो	७०
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	७०
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	७१
(ङ) पञ्चनीकओकासो	७१
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	७१

(३) अनागतवारो	७१
(क) अनुलोमपुग्गलो	७१
(ख) अनुलोमओकासो	७२
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	७२
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	७३
(ङ) पञ्चनीकओकासो	७३
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	७३

(४) पञ्चुप्पन्नातीतवारो	७४
(क) अनुलोमपुग्गलो	७४

पिठङ्का

(ख) अनुलोमओकासो	७५
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	७५
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	७६
(ङ) पञ्चनीकओकासो	७६
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	७७
(५) पञ्चुप्पन्नानागतवारो	७८
(क) अनुलोमपुग्गलो	७८
(ख) अनुलोमओकासो	७८
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	७९
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	७९
(ङ) पञ्चनीकओकासो	८०
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	८०
(६) अतीतानागतवारो	८१
(क) अनुलोमपुग्गलो	८१
(ख) अनुलोमओकासो	८२
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	८२
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	८३
(ङ) पञ्चनीकओकासो	८३
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	८३

§ ३. उप्पादनरोधवारो ८५

(१) पञ्चुप्पन्नवारो	८५
(क) अनुलोमपुग्गलो	८५
(ख) अनुलोमओकासो	८५
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	८६
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	८६
(ङ) पञ्चनीकओकासो	८७
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	८८

(२) अतीतवारो	८८
(क) अनुलोमपुग्गलो	८८
(ख) अनुलोमओकासो	८९
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	८९
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	९०
(ङ) पञ्चनीकओकासो	९०

२ स्वन्वयमर्क

	विष्णु		विष्णु
१ पण्यसिधारो	२६	(ख) अनुसोमभोकासो	४८
(क) उद्देशो	२६	(ग) अनुसोमपुग्गलोकासा	४९
§ १ परसोपमवारो	२६	(घ) पञ्चनीकपुग्गसो	४९
(क) अनुसोम	२३	(ङ) पञ्चनीकभोकासो	५०
(ख) पञ्चनीक	२३	(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	५०
§ २ परसोपममूलवक्कवारो	२४	(२) अतीतवारो	५०
(क) अनुसोम	२४	(क) अनुसोमपुग्गसो	५०
(ख) पञ्चनीक	२४	(ख) अनुसोमभोकासो	५०
§ ३ सुदस्यवारो	२६	(ग) अनुसोमपुग्गलोकासा	५१
(क) अनुसोम	२६	(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	५१
(ख) पञ्चनीक	२७	(ङ) पञ्चनीकभोकासो	५१
§ ४ सुदस्यमूलवक्कवारो	२७	(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	५२
(क) अनुसोम	२७	(३) अनागतवारो	५२
(ख) पञ्चनीक	२८	(क) अनुसोमपुग्गसो	५२
(ख) निद्देशो	३०	(ख) अनुसोमभोकासो	५२
§ १ परसोपमवारो	३०	(ग) अनुसोमपुग्गलोकासा	५३
(क) अनुसोम	३०	(घ) पञ्चनीकपुग्गसो	५३
(ख) पञ्चनीक	३१	(ङ) पञ्चनीकभोकासो	५४
§ २ परसोपममूलवक्कवारो	३२	(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	५४
(क) अनुसोम	३२	(४) पञ्चप्रातीतवारो	५४
(ख) पञ्चनीक	३६	(क) अनुसोमपुग्गसो	५४
§ ३ सुदस्यवारो	३६	(ख) अनुसोमभोकासो	५५
(क) अनुसोम	३६	(ग) अनुसोमपुग्गलोकासा	५५
(ख) पञ्चनीक	४०	(घ) पञ्चनीकपुग्गसो	५७
§ ४ सुदस्यमूलवक्कवारो	४१	(ङ) पञ्चनीकभोकासो	५७
(क) अनुसोम	४१	(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	५७
(ख) पञ्चनीक	४४	(५) पञ्चप्रातीतवारो	५८
२ पयसिधारो	४८	(क) अनुसोमपुग्गसो	५८
§ १ उप्पावारो	४८	(ख) अनुसोमभोकासो	५९
(१) पञ्चप्रातवारो	४८	(ग) अनुसोमपुग्गलोकासा	६०
(क) अनुसोमपुग्गसो	४८	(घ) पञ्चनीकपुग्गसो	६१

पिटृङ्का

(ङ) पञ्चनीकओकासो ६२

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ६२

(६) अतीतानागतवारो ६३

(क) अनुलोमपुग्गलो ६३

(ख) अनुलोमओकासो ६४

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ६५

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ६५

(ङ) पञ्चनीकओकासो ६६

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ६६

§ २. निरोधवारो ६७

(१) पञ्चुप्पन्नवारो ६७

(क) अनुलोमपुग्गलो ६७

(ख) अनुलोमओकासो ६८

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ६८

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ६८

(ङ) पञ्चनीकओकासो ६९

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ६९

(२) अतीतवारो ६९

(क) अनुलोमपुग्गलो ६९

(ख) अनुलोमओकासो ७०

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ७०

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ७१

(ङ) पञ्चनीकओकासो ७१

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ७१

(३) अनागतवारो ७१

(क) अनुलोमपुग्गलो ७१

(ख) अनुलोमओकासो ७२

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ७२

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ७३

(ङ) पञ्चनीकओकासो ७३

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ७३

(४) पञ्चुप्पन्नातीतवारो ७४

(क) अनुलोमपुग्गलो ७४

पिटृङ्का

(ख) अनुलोमओकासो ७५

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ७५

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ७६

(ङ) पञ्चनीकओकासो ७६

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ७७

(५) पञ्चुप्पन्नानागतवारो ७८

(क) अनुलोमपुग्गलो ७८

(ख) अनुलोमओकासो ७८

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ७९

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ७९

(ङ) पञ्चनीकओकासो ८०

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ८०

(६) अतीतानागतवारो ८१

(क) अनुलोमपुग्गलो ८१

(ख) अनुलोमओकासो ८२

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ८२

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ८३

(ङ) पञ्चनीकओकासो ८३

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ८३

§ ३. उप्पादननिरोधवारो ८५

(१) पञ्चुप्पन्नवारो ८५

(क) अनुलोमपुग्गलो ८५

(ख) अनुलोमओकासो ८५

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ८६

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ८६

(ङ) पञ्चनीकओकासो ८७

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ८८

(२) अतीतवारो ८८

(क) अनुलोमपुग्गलो ८८

(ख) अनुलोमओकासो ८९

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ८९

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ८९

(ङ) पञ्चनीकओकासो ९०

	पिठुवा
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	१०
(३) अनागतवारो	११
(क) अनुलोमपुग्गलो	११
(ख) अनुलोमभोकासो	११
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	११
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	१२
(ङ) पञ्चनीकभोकासो	१३
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	१३
(४) पञ्चुप्पसातीतवारो	१४
(क) अनुलोमपुग्गलो	१४
(५) पञ्चुप्पसानागतवारो	१४
(क) अनुलोमपुग्गलो	१४
(ख) अनुलोमभोकासो	१५
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	१५
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	१६
(ङ) पञ्चनीकभोकासो	१७

	पिठुवा
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	१७
(६) अतीतानागतवारो	१८
(क) अनुलोमपुग्गलो	१८
(ख) अनुलोमभोकासो	१८
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	१८
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	१९
(ङ) पञ्चनीकभोकासो	१००
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	१००
३ परिच्छावारो	१०१
३१ पञ्चुप्पसवारो	१०१
३२ अतीतवारो	१०१
३३ अनागतवारो	१०२
३४ पञ्चुप्पसातीतवारो	१०२
३५ पञ्चुप्पसानागतवारो	१०३
३६ अतीतानागतवारो	१०४

३ आयतनयमकं

१ पणसिवारो	१०५
(क) उद्देशो	१०५
११ पवसोपनवारो	१०६
(क) अनुलोमं	१०६
(ख) पञ्चनीकं	१०६
१२ पवसोपनमूलवरणवारो	१०७
(क) अनुलोमं	१०७
(ख) पञ्चनीकं	१०८
१३ गुहापतनवारो	१०८
(क) अनुलोमं	१०८
(ख) पञ्चनीकं	१०९
१४ गुहापतनमूलवरणवारो	११०
(क) अनुलोमं	११०
(ख) पञ्चनीकं	१११

(ख) निद्देशो	११२
११ पवसोपनवारो	११२
(क) अनुलोमं	११२
(ख) पञ्चनीकं	११४
१२ पवसोपनमूलवरणवारो	११६
(क) अनुलोमं	११६
(ख) पञ्चनीकं	११७
१३ गुहापतनवारो	११८
(क) अनुलोमं	११८
(ख) पञ्चनीकं	११९
१४ गुहापतनमूलवरणवारो	१२०
(क) अनुलोमं	१२०
(ख) पञ्चनीकं	१२१

	पिढङ्का
२. पवत्तिवारो	१२२
§ १. उप्पादवारो	१२२
(१) पच्चुप्पन्नवारो	१२२
(क) अनुलोमपुग्गलो	१२२
(ख) अनुलोमओकासो	१२६
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	१२६
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	१३०
(ङ) पच्चनीकओकासो	१३३
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	१३६
(२) अतीतवारो	१३६
(क) अनुलोमपुग्गलो	१३६
(ख) अनुलोमओकासो	१३७
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	१३७
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	१४१
(ङ) पच्चनीकओकासो	१४१
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	१४१
(३) अनागतवारो	१४५
(क) अनुलोमपुग्गलो	१४५
(ख) अनुलोमओकासो	१४७
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	१४७
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	१५०
(ङ) पच्चनीकओकासो	१५३
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	१५३
(४) पच्चुप्पन्नातीतवारो	१५६
(क) अनुलोमपुग्गलो	१५६
(ख) अनुलोमओकासो	१५८
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	१५८
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	१६३
(ङ) पच्चनीकओकासो	१६३
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	१६३
(५) पच्चुप्पन्नानागतवारो	१६८
(क) अनुलोमपुग्गलो	१६८
(ख) अनुलोमओकासो	१७३

	पिढङ्का
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	१७३
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	१७८
(ङ) पच्चनीकओकासो	१८३
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	१८३
(६) अतीतानागतवारो	१८८
(क) अनुलोमपुग्गलो	१८८
(ख) अनुलोमओकासो	१९१
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	१९१
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	१९५
(ङ) पच्चनीकओकासो	१९६
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	१९६
§ २. निरोधवारो	२००
(१) पच्चुप्पन्नवारो	२००
(क) अनुलोमपुग्गलो	२००
(ख) अनुलोमओकासो	२०४
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	२०४
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	२०४
(ङ) पच्चनीकओकासो	२०८
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	२०८
(२) अतीतवारो	२०९
(क) अनुलोमपुग्गलो	२०९
(३) अनागतवारो	२०९
(क) अनुलोमपुग्गलो	२०९
(ख) अनुलोमओकासो	२११
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	२११
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	२१४
(ङ) पच्चनीकओकासो	२१६
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	२१६
(४) पच्चुप्पन्नातीतवारो	२२०
(क) अनुलोमपुग्गलो	२२०
(ख) अनुलोमओकासो	२२२
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	२२२
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	२२६

पिंडिका		पिंडिका	
(क) पञ्चनीकभोकासो	२२७	(३) भनागसवारो	२६१
(ख) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	२२७	(क) अनुसोमपुग्गलो	२६१
(५) पञ्चुप्यभानागतवारो	२३२	(ख) अनुसोमभोकासो	२६८
(क) अनुसोमपुग्गलो	२३२	(ग) अनुसोमपुग्गलोकासा	२६८
(ख) अनुसोमभोकासो	२३५	(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	२७१
(ग) अनुसोमपुग्गलोकासा	२३५	(ङ) पञ्चनीकभोकासो	२७४
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	२३८	(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	२७४
(ङ) पञ्चनीकभोकासो	२४२	(४) पञ्चुप्यभानागसवारो	२७८
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	२४२	(क) अनुसोमपुग्गलो	२७८
(६) भतीतानागतवारो	२४७	(५) पञ्चुप्यभानागतवारो	२७८
(क) अनुसोमपुग्गलो	२४७	(क) अनुसोमपुग्गलो	२७८
(ख) अनुसोमभोकासो	२४९	(ख) अनुसोमभोकासो	२८१
(ग) अनुसोमपुग्गलोकासा	२४९	(ग) अनुसोमपुग्गलोकासा	२८१
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	२५३	(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	२८५
(ङ) पञ्चनीकभोकासो	२५३	(ङ) पञ्चनीकभोकासो	२८७
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	२५३	(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	२८७
३१ उप्पामिरोधवारो	२३८	(६) भतीतानागतवारो	२८१
(१) पञ्चुप्यभारो	२५८	(क) अनुसोमपुग्गलो	२८१
(क) अनुसोमपुग्गलो	२५८	३ परिक्रान्तवारो	२८२
(ख) अनुसोमभोकासो	२५९	३१ पञ्चुप्यभारो	२८२
(ग) अनुसोमपुग्गलोकासा	२५९	३२ भतीतवारो	२८२
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	२६४	३३ भनागसवारो	२८३
(ङ) पञ्चनीकभोकासो	२६४	३४ पञ्चुप्यभानागसवारो	२८३
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	२६४	३५ पञ्चुप्यभानागसवारो	२८४
(२) भतीतवारो	२६४	३६ भतीतानागतवारो	२८५
(क) अनुसोमपुग्गलो	२६४		

४ धातुयमकं

१ पण्णसिवारो	२८६	(ख) पञ्चनीक	२८६
(क) उहेसो	२८६	३२ पञ्चनीकपुग्गलोकासा	२८७
३१ पञ्चनीकपुग्गलो	२८६	(क) अनुसोम	२८७
(क) अनुसोम	२८६	(ख) पञ्चनीक	२८७

§ ३. सुद्धधातुवारो	पिटृङ्का	२८८	§ ३. सुद्धधातुवारो	पिटृङ्का	३०५
(क) अनुलोम		२८८	(क) अनुलोम		३०५
(ख) पञ्चनीक		२८८	(ख) पञ्चनीक		३०६
§ ४. सुद्धधातुमूलचक्कवारो		२८९	§ ४. सुद्धधातुमूलचक्कवारो		३०७
(क) अनुलोम		२८९	(क) अनुलोम		३०७
(ख) पञ्चनीक		२८९	(ख) पञ्चनीक		३०८
(ख) निद्देशो		३००			
§ १. पदसोधनवारो		३००	२. पवत्तिवारो		३०८
(क) अनुलोम		३००	§ १. उप्पादवारो		३०८
(ख) पञ्चनीक		३०२	(१) पञ्चुप्पन्नवारो		३०८
§ २. पदसोधनमूलचक्कवारो		३०४	(क) अनुलोमपुग्गलो		३०८
(क) अनुलोम		३०४	३ परिञ्जावारो		३१०
(ख) पञ्चनीक		३०५			

५. सच्चयमकं

१. पणत्तिवारो	३११	§ २. पदसोधनमूलचक्कवारो	३१७
(क) उद्देशो	३११	(क) अनुलोम	३१७
§ १. पदसोधनवारो	३११	(ख) पञ्चनीक	३१८
(क) अनुलोम	३११	§ ३. सुद्धसच्चवारो	३२०
(ख) पञ्चनीक	३११	(क) अनुलोम	३२०
§ २. पदसोधनमूलचक्कवारो	३११	(ख) पञ्चनीक	३२०
(क) अनुलोम	३११	§ ४. सुद्धसच्चमूलचक्कवारो	३२१
(ख) पञ्चनीक	३१२	(क) अनुलोम	३२१
§ ३. सुद्धसच्चवारो	३१३	(ख) पञ्चनीक	३२१
(क) अनुलोम	३१३	२. पवत्तिवारो	३२३
(ख) पञ्चनीक	३१४	§ १. उप्पादवारो	३२३
§ ४. सुद्धसच्चमूलचक्कवारो	३१४	(१) पञ्चुप्पन्नवारो	३२३
(क) अनुलोम	३१४	(क) अनुलोमपुग्गलो	३२३
(ख) पञ्चनीक	३१५	(ख) अनुलोमओकासो	३२३
(ख) निद्देशो	३१५	(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	३२४
§ १. पदसोधनवारो	३१५	(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	३२४
(क) अनुलोम	३१५	(ङ) पञ्चनीकओकासो	३२६
(ख) पञ्चनीक	३१६	(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	३२६

	विन्दु		विन्दु
(२) प्रतीतवारो	३२८	(६) पञ्चनीकभोकासो	३२४
(क) अनुलोमपुगलो	३२८	(ख) पञ्चनीकपुगलोकासा	३२४
(ख) अनुलोमभोकासो	३२८	३२ निरोधवारो	३२३
(ग) अनुलोमपुगलोकासा	३२८	(१) पञ्चुप्पन्नवारो	३२३
(घ) पञ्चनीकपुगलो	३२९	(क) अनुलोमपुगलो	३२३
(ङ) पञ्चनीकभोकासो	३३०	(ख) अनुलोमभोकासो	३२९
(च) पञ्चनीकपुगलोकासा	३३०	(ग) अनुलोमपुगलोकासा	३२९
(३) अनागतवारो	३३१	(घ) पञ्चनीकपुगलो	३२९
(क) अनुलोमपुगलो	३३१	(ङ) पञ्चनीकभोकासो	३२७
(ख) अनुलोमभोकासो	३३२	(च) पञ्चनीकपुगलोकासा	३२७
(ग) अनुलोमपुगलोकासा	३३२	(२) प्रतीतवारो	३२८
(घ) पञ्चनीकपुगलो	३३३	(क) अनुलोमपुगलो	३२८
(ङ) पञ्चनीकभोकासो	३३५	(३) अनागतवारो	३२८
(च) पञ्चनीकपुगलोकासा	३३५	(क) अनुलोमपुगलो	३२८
(४) पञ्चुप्पन्नातीतवारो	३३६	(ख) अनुलोमभोकासो	३२९
(क) अनुलोमपुगलो	३३६	(ग) अनुलोमपुगलोकासा	३२९
(ख) अनुलोमभोकासो	३३७	(घ) पञ्चनीकपुगलो	३२९
(ग) अनुलोमपुगलोकासा	३३७	(ङ) पञ्चनीकभोकासो	३२९
(घ) पञ्चनीकपुगलो	३३९	(च) पञ्चनीकपुगलोकासा	३२९
(ङ) पञ्चनीकभोकासो	३४०	(४) पञ्चुप्पन्नातीतवारो	३२२
(च) पञ्चनीकपुगलोकासा	३४४	(क) अनुलोमपुगलो	३२२
(५) पञ्चुप्पन्नामागतवारो	३४२	(ख) अनुलोमभोकासो	३२३
(क) अनुलोमपुगलो	३४२	(ग) अनुलोमपुगलोकासा	३२३
(ख) अनुलोमभोकासो	३४३	(घ) पञ्चनीकपुगलो	३२३
(ग) अनुलोमपुगलोकासा	३४४	(ङ) पञ्चनीकभोकासो	३२६
(घ) पञ्चनीकपुगलो	३४६	(च) पञ्चनीकपुगलोकासा	३२६
(ङ) पञ्चनीकभोकासो	३४८	(५) पञ्चुप्पन्नामागतवारो	३२८
(च) पञ्चनीकपुगलोकासा	३४८	(क) अनुलोमपुगलो	३२८
(६) प्रतीतानागतवारो	३५०	(ख) अनुलोमभोकासो	३३०
(क) अनुलोमपुगलो	३५१	(ग) अनुलोमपुगलोकासा	३३०
(ख) अनुलोमभोकासो	३५१	(घ) पञ्चनीकपुगलो	३३२
(ग) अनुलोमपुगलोकासा	३५१	(ङ) पञ्चनीकभोकासो	३३४
(घ) पञ्चनीकपुगलो	३५३	(च) पञ्चनीकपुगलोकासा	३३५

	पिठुङ्का		पिठुङ्का
(६) अतीतानागतवारो	३७७	(घ) पच्चनीकपुग्गलो	३८६
(क) अनुलोमपुग्गलो	३७७	(ङ) पच्चनीकओकासो	३८७
(ख) अनुलोमओकासो	३७८	(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	३८७
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	३७८	(४) पच्चुप्पन्नातीतवारो	३८८
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	३८०	(क) अनुलोमपुग्गलो	३८८
(ङ) पच्चनीकओकासो	३८०	(५) पच्चुप्पन्नानागतवारो	३८८
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	३८१	(क) अनुलोमपुग्गलो	३८८
§ ३. उप्पादनिरोधवारो	३८२	(ख) अनुलोमओकासो	३८०
(१) पच्चुप्पन्नवारो	३८२	(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	३८०
(क) अनुलोमपुग्गलो	३८२	(घ) पच्चनीकपुग्गलो	३८२
(ख) अनुलोमओकासो	३८२	(ङ) पच्चनीकओकासो	३८४
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	३८२	(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	३८४
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	३८३	(६) अतीतानागतवारो	३८७
(ङ) पच्चनीकओकासो	३८४	(क) अनुलोमपुग्गलो	३८७
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	३८४	३. परिञ्जावारो	३८७
(२) अतीतवारो	३८४	§ १. पच्चुप्पन्नवारो	३८७
(क) अनुलोमपुग्गलो	३८४	§ २. अतीतवारो	३८७
(३) अनागतवारो	३८५	§ ३. अनागतवारो	३८८
(क) अनुलोमपुग्गलो	३८५	§ ४. पच्चुप्पन्नातीतवारो	३८८
(ख) अनुलोमओकासो	३८६	§ ५. पच्चुप्पन्नानागतवारो	३८९
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	३८६	§ ६. अतीतानागतवारो	३८९

अभिधम्मपिटके

यमकं

(पठमो भागो)

यमकपालि

१. मूलयमकं

(क) उद्देशो

१. मूलवारो

§ १. कुसला धम्मा

(१) मूलनयो

१. (क) ये केचि कुसला धम्मा, सब्बे ते कुसलमूला ? B vol I, 1
(ख) ये वा पन कुसलमूला, सब्बे ते धम्मा कुसला ? R vol I, 1
- २ (क) ये केचि कुसला धम्मा, सब्बे ते कुसलमूलेन एकमूला ?
(ख) ये वा पन कुसलमूलेन एकमूला, सब्बे ते धम्मा कुसला ?
- ३ (क) ये केचि कुसलमूलेन एकमूला धम्मा, सब्बे ते कुसल- 5
मूलेन अञ्जमञ्जमूला ?
(ख) ये वा पन कुसलमूलेन अञ्जमञ्जमूला, सब्बे ते धम्मा
कुसला ?

(२) मूलमूलनयो

- ४ (क) ये केचि कुसला धम्मा, सब्बे ते कुसलमूलमूला ?
(ख) ये वा पन कुसलमूलमूला, सब्बे ते धम्मा कुसला ? 10
- ५ (क) ये केचि कुसला धम्मा, सब्बे ते कुसलमूलेन एकमूलमूला ?
(ख) ये वा पन कुसलमूलेन एकमूलमूला, सब्बे ते धम्मा
कुसला ?
- ६ (क) ये केचि कुसलमूलेन एकमूलमूला धम्मा, सब्बे ते कुसलमूलेन
अञ्जमञ्जमूलमूला ? 15
(ख) ये वा पन कुसलमूलेन अञ्जमञ्जमूलमूला, सब्बे ते
धम्मा कुसला ?

सन्धे पटिञ्च द्वे सन्धा चित्तसमुद्धान च रूप, पटिसन्धिकक्षणे पे०...
सन्धे पटिञ्च वत्थु, वत्थु पटिञ्च सन्धा, एक महाभूत पे० । (१)

नहेतु धम्म पटिञ्च हेतु धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नहेतु
सन्धे पटिञ्च हेतु पटिसन्धिकक्षणे पे० वत्थु पटिञ्च हेतु । (२)

- 5 नहेतु धम्म पटिञ्च हेतु च नहेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतु-
पञ्चया - नहेतु एक सन्ध पटिञ्च तयो सन्धा हेतु च चित्तसमुद्धान च
रूप पे० द्वे सन्धे पटिञ्च द्वे सन्धा हेतु च चित्तसमुद्धान च रूप,
पटिसन्धिकक्षणे पे० पटिसन्धिकक्षणे वत्थु पटिञ्च हेतु सम्पयुत्तका
च सन्धा । (३)

- 10 ३ हेतु च नहेतु च धम्म पटिञ्च हेतु धम्मो उप्पज्जति हेतु
पञ्चया - अलोम च सम्पयुत्तके च सन्धे पटिञ्च अदोसो अमोहो
(चक्क), लोम च सम्पयुत्तके च सन्धे पटिञ्च मोहो दोस च सम्पयुत्त
च सन्धे पटिञ्च मोहो पे० पटिसन्धिकक्षणे पे० अलोम
वत्थु च पटिञ्च अदोसो अमोहो पे० । (१)

- 15 हेतु च नहेतु च धम्म पटिञ्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति हेतु
पञ्चया - नहेतु एक सन्ध च हेतु च पटिञ्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान
च रूप पे० द्वे सन्धे च हेतु च पटिञ्च द्वे सन्धा चित्तसमुद्धान
रूप, पटिसन्धिकक्षणे पे० पटिसन्धिकक्षणे वत्थु च हेतु च पटिञ्च
सम्पयुत्तका सन्धा । (२)

- 20 हेतु च नहेतु च धम्म पटिञ्च हेतु च नहेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपञ्चया - नहेतु एक सन्ध च अलोम च पटिञ्च तयो सन्धा अदोसो
अमोहो च चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सन्धे च अलोम च पटिञ्च
द्वे सन्धा अदोसो अमोहो च चित्तसमुद्धान च रूप (चक्क), नहेतु
एक सन्ध च लोम च पटिञ्च तयो सन्धा मोहो च चित्तसमुद्धान
रूप पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिकक्षणे पे० वत्थु च अलोम
च पटिञ्च अदोगो अमोहो सम्पयुत्तका च सन्धा । (३)

आरम्मणपञ्चयावि

४ हेतु धम्म पटिञ्च हेतु धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपञ्चया
(रूप धट्ठया अरुपयेय नव पञ्हा) अधिपत्तिपञ्चया (पटिसन्धि

१-१ नी रया पोण्णेषु नत्ति एवमुपरि पि । २ रया पोण्णेषु नत्ति ।

नत्थि, परिपुण्ण) एक महाभूत पटिच्च पे० महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप उपादारूपं (इम'नान), अनन्तरपच्चया, समनन्तर-पच्चया, सहजातपच्चया (सब्बे महाभूता याव असञ्जासत्ता), अञ्जमञ्जपच्चया, निस्सयपच्चया, उपनिस्सयपच्चया, पुरेजात-पच्चया, आसेवनपच्चया (द्वीसु पि पटिसन्धि नत्थि), कम्मपच्चया, 5 विपाकपच्चया (सङ्घित्त), अविगतपच्चया ।

(२) सङ्खत्ता

५ हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), अविगते नव (एवं गणेतव्व) ।

अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

६. नहेतु धम्मं पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया — अहेतुक नहेतु एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं 10 . पे० द्वे खन्धे पे० . अहेतुकपटिसन्धिक्खणे पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च खन्धा, एक महाभूत पे० बाहिर, आहार-समुद्धान, उतुसमुद्धान, असञ्जासत्तान पे० । (१)

नहेतु धम्म पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया — विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो 15 उद्वच्चसहगतो मोहो । (२)

नआरम्मणपच्चयादि

७ हेतु धम्म पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नआरम्मण-पच्चया — हेतु पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

नहेतु धम्म पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नआरम्मण-पच्चया — नहेतू खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिक्खणे 20 पे० सब्बे महाभूता पे० । (१)

हेतु च नहेतु च धम्म पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नआरम्मण-

पञ्चया - हेतु च नहेतु^१ च स्रग्धे पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूप, पटि
सन्धिक्क्षणे पे० नम्रधिपतिपञ्चया (परिपुण्ण), नम्रनन्तरपञ्चया,
नसमनन्तरपञ्चया नम्रञ्जामञ्जापञ्चया, नउपनिस्सयपञ्चया ।

नपुरेजातपञ्चयो

८ हेतु धम्म पटिञ्च हेतु धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपञ्चया -
६ अरूपे अलोम पटिञ्च अदोसो अमोहो (चक्क), लोम पटिञ्च मोहो,
मोह पटिञ्च लोमो, पटिसिध्दक्क्षणे पे० । (१)

हेतु धम्म पटिञ्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपञ्चया -
अरूपे हेतु पटिञ्च सम्पयुत्तका सन्धा हेतु पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूप,
पटिसिध्दक्क्षणे पे० । (२)

१० हेतु धम्म पटिञ्च हेतु च नहेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति नपुरेजात
पञ्चया - अरूपे अलोम पटिञ्च अदोसो अमोहो सम्पयुत्तका च सन्धा
(चक्क) लोम पटिञ्च मोहो सम्पयुत्तका च स्रग्धा (चक्क)
पटिसिध्दक्क्षणे पे० । (१)

१ नहेतु धम्म पटिञ्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नपुरेजात
१५ पञ्चया - अरूपे नहेतु एक स्रग्धे पटिञ्च तयो सन्धा पे० नहेतु
स्रग्धे पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूप पटिसिध्दक्क्षणे पे० एक महामूत
पे० । (१)

नहेतु धम्म पटिञ्च हेतु धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपञ्चया -
अरूपे नहेतु स्रग्धे पटिञ्च हेतु पटिसिध्दक्क्षणे पे० । (२)

२० महतु धम्म पटिञ्च हेतु च नहेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति नपुरेजात
पञ्चया - अरूपे महतु एक स्रग्धे पटिञ्च तयो स्रग्धा हेतु च .. पे०..
हे स्रग्ध पे० पटिसिध्दक्क्षणे पे० । (१)

१० हेतु च नहेतु च धम्म पटिञ्च हेतु धम्मो उप्पज्जति
नपुरेजातपञ्चया - अरूपे असोम च सम्पयुत्तके च स्रग्धे पटिञ्च
२५ अदोसो अमोहो (चक्क) अरूपे लोम च सम्पयुत्तके च स्रग्धे पटिञ्च
मोहो (चक्क) पटिसिध्दक्क्षणे पे० । (१)

हेतु च नहेतु च धम्म पटिञ्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नपुरेजात

पच्चया — अरूपे नहेतु एक खन्ध च हेतु च पटिच्च तयो खन्धा पे० .
 द्वे खन्धे पे० नहेतू खन्धे च हेतु च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप,
 हेतु च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं; पटिसन्धिकखणे
 . पे० । (२)

हेतु च नहेतु च धम्म पटिच्च' हेतु च नहेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति 5
 नपुरेजातपच्चया — अरूपे नहेतु एक खन्ध च अलोभं च पटिच्च तयो
 खन्धा अदोसो अमोहो च पे० द्वे खन्धे पे० . (चक्क), नहेतु
 एक खन्ध च लोभं च पटिच्च तयो खन्धा मोहो च (चक्क), पटि-
 सन्धिकखणे पे० . । (३)

नपच्छाजातपच्चयादि

११. हेतु धम्म पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति नपच्छाजात- 10
 पच्चया, नआसेवनपच्चया ।

नकम्मपच्चयादि

१२ हेतु धम्म पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नकम्मपच्चया —
 हेतु पटिच्च सम्पयुत्तका चेतना । (१)

नहेतु धम्म पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नकम्मपच्चया —
 नहेतू खन्धे पटिच्च सम्पयुत्तका चेतना, बाहिर, आहारसमुद्धान, 15
 उत्तुसमुद्धान . पे० । (१)

हेतु च नहेतु च धम्म पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नकम्म-
 पच्चया — हेतु च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च सम्पयुत्तका चेतना ।

हेतु धम्म पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति नविपाकपच्चया ..
 नव । (१)

20

नआहारपच्चयादि

१३ नहेतु धम्म पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नआहार-
 पच्चया — बाहिर, उत्तुसमुद्धान, असज्जसत्तानं पे० नइन्द्रिय-
 पच्चया — बाहिर, आहारसमुद्धान, उत्तुसमुद्धान पे० असज्ज-
 सत्तान महाभूते पटिच्च रूपजीवितिन्द्रिय, नज्ञानपच्चया — पच्च-

B 6

विद्व्याण प० बाहिर, आहारसमुद्धान, उत्तुसमुद्धान, असञ्जसप्तान

पे० नमगपञ्चया - अहेतुक नहेतु एक सन्ध पटिञ्च पे०

बाहिर, आहारसमुद्धान, उत्तुसमुद्धान, असञ्जसप्तान पे० नसम्पयुत

पञ्चया नविष्ययुत्तपञ्चया (नपुरेजातसदित, अरूपपञ्हायेव) नोनत्वि

३ पञ्चया, नोविगतेपञ्चया ।

(१) वृद्धपा

सुद्ध

१४ नहेतुया द्व नमरम्मणे तीणि, नमघिपतिया नव,
नमनन्तरे तीणि नसमनन्तरे तीणि, नमञ्जमञ्ज तीणि, नउपनिस्सये

तीणि नपुरेजाते नव नपञ्चाजाते नव नम्रासेवने नव, नकम्मे तीणि,

नविपाके नव, नम्राहारे एक, नइन्द्रिये एक, नमाने एकं, नमम्मे एक,

१० नसम्पयुत्ते तीणि, नविष्ययुत्ते नव, नोनत्विया तीणि, नो विगते तीणि
(एव गणेतव्व) ।

पञ्चनीयं ।

३ पञ्चयानुसोमपञ्चनीयं

हेतुगुणं

१५ हेतुपञ्चया नमरम्मणे तीणि, नमघिपतिया नव
नमनन्तरे तीणि पे० नउपनिस्सये तीणि नपुरेजाते नव नपञ्चाजाते

नव, नम्रासेवने नव, नकम्मे तीणि नविपाके नव नसम्पयुत्ते तीणि,

१३ नविष्ययुत्ते नव नोनत्विया तीणि नोविगते तीणि ।

अनुसोमपञ्चनीयं ।

४ पञ्चपपञ्चनीयानुसोमं

नोहेतुगुणं

३.७

१६ नहेतुपञ्चया नमरम्मणे द्वे अनन्तरे द्वे पे० कम्म द्वे,
विपाके एकं आहारे द्वे, इन्द्रिये द्वे ज्ञाने द्वे भग्वे एकं सम्पयुत्ते द्वे
.. पे० .. अविगते द्वे ।

पञ्चनीयानुसोमं ।

§ २-६. सहजातवारो - सम्पयुक्तवारो

(सहजातवारो पि^१ पञ्चयवारो पि निस्सयवारो पि पटिच्चवार-
सदिसायेव पञ्हा । महाभूतेसु निट्ठितेसु “वत्थु पञ्चया” ति कातब्बा ।
पञ्चायतनानि अनुलोमे पि पञ्चनीये पि यथा लब्भन्ति तथा कातब्बा ।
ससट्ठवारो पि सम्पयुक्तवारो पि परिपुण्णो^२ । रूप नत्थि, अरूपमेव) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

१७ हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - अलोभो 5
अदोसस्स अमोहस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो (चक्कं), लोभो मोहस्स
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, दोसो मोहस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो; पटि-
सन्धिवक्खणे पे० .। (१)

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - हेतू 10
सम्पयुक्तकान् खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो;
पटिसन्धिवक्खणे .. पे० .। (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -
अलोभो अदोसस्स अमोहस्स सम्पयुक्तकान् च खन्धान् चित्तसमुद्धानान्
च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो (चक्कं), लोभो मोहस्स .. पे० .
पटिसन्धिवक्खणे . पे० .। (३)

15

आरम्भणपञ्चयो

१८ हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो -
हेतु आरम्भ हेतू उप्पज्जन्ति । (१)

B 8

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - हेतू
आरम्भ नहेतू खन्धा उप्पज्जन्ति । (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन 20
पञ्चयो - हेतु आरम्भ हेतू च सम्पयुक्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

१ पि पटिच्चवारसदिसो - स्या० । २ परिपुण्णा - स्या० ।
प० ३-२

- १९ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो-
 दान दत्त्वा सील पे० उपोसथकम्म कत्वा तं पञ्चवेक्सति, पुब्बे
 सुचिण्णानि पञ्चवेक्सति । आना वुट्ठित्वा पे० अरिया मग्ग
 वुट्ठित्वा मग्ग पञ्चवेक्सन्ति, फल पे० निब्बान पे०... निब्बान
 ५ गोत्रमुत्त, बोदानत्त, मग्गत्त, फलत्त, आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन
 पञ्चयो । अरिया नहेतू पहीने किलेसे पञ्चवेक्सन्ति, धिक्खम्मिणे
 किलेसे पञ्चवेक्सन्ति, पुब्बे समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति, चक्खुं ... पे०...
 वत्थुं, नहेतू खन्धे अनिच्चतो पे० दोमनत्त उप्पज्जति, दिब्बेन
 चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोत्तधातुया सह सुणाति, चेतोपरियज्जाभेन
 १० नहेतुचित्तसमङ्गिस्स चित्त जानाति, आकासानञ्चायतन' विञ्जाण-
 ञ्चायतनत्त' पे० आकिञ्चञ्चायतन' नेवसञ्जानासञ्जाय-
 तनत्त' पे० रूपायतन चक्खुविञ्जाणत्त पे० फोट्टब्बाय-
 तन कायविञ्जाणत्त .. पे० .. नहेतू सखा इद्विविधञ्जाणत्त, चेतो-
 परियज्जाणत्त पुब्बेनिवासानुत्तसिञ्जाणत्त, ययाकम्मूपगज्जाणत्त,
 १५ अनागतसञ्जाणत्त, आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो - दानं
 दत्त्वा (पठमगमन येव, आवज्जना नत्थि । रूपायतन चक्खुविञ्जाणत्त
 पे० फोट्टब्बायतन कायविञ्जाणत्ता ति इदं नत्थि) । (२)

- नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
 २० पञ्चयो - दान दत्त्वा सील पे० उपोसथकम्म कत्वा तं पञ्चवेक्सति,
 २१ त आरम्भ हेतु च सम्पयुत्तका च खन्धे उप्पज्जन्ति (तत्थ तत्थ छित्त
 इम पाठञ्च दुतियगमनसविस) । (१)

२० हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
 पञ्चयो - हेतु च सम्पयुत्तके च खन्धे आरम्भ हेतु उप्पज्जन्ति । (१)

- २५ हेतु च नहेतु च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
 पञ्चयो - हेतु च सम्पयुत्तके च खन्धे आरम्भ नहेतु खया
 उप्पज्जन्ति । (२)

हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्मण-

पञ्चयेन पञ्चयो — हेतुं च सम्पयुक्तके च खन्धे आरम्भ हेतू च सम्पयुक्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

अधिपतिपञ्चयो

२१ हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — हेतु गरं क्त्वा हेतू उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति — हेतु अधिपति सम्पयुक्तकानं हेतून अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१) 5

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — हेतु गरं क्त्वा नहेतू खन्धा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति — हेतु अधिपति सम्पयुक्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२) 10

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — हेतु गरं क्त्वा हेतू च सम्पयुक्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति — हेतु अधिपति सम्पयुक्तकानं खन्धानं हेतून च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३) 15

२२ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — दान दत्त्वा (वित्त्यारेतब्ब याव नहेतू खन्धा) । सहजाताधिपति — नहेतु अधिपति सम्पयुक्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१) 20

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — दान दत्त्वा (सङ्घित्त । याव वत्थु नहेतू च खन्धा ताव कात्तब्ब) । सहजाताधिपति — नहेतु अधिपति सम्पयुक्तकानं हेतून अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२) 25

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — दान दत्त्वा सीलं पे० उपोसथकम्म क्त्वा त गरं क्त्वा पञ्चवेक्खति, त गरं क्त्वा नहेतू खन्धा च हेतू च उप्पज्जन्ति, पुब्बे

सुचिण्णानि (याव यत्थु नहेतु खन्वा च ताव कातव्व) । सहजाता-
धिपत्ति — नहेतु अधिपत्ति सम्पयुत्तकान स्रघान हेतून च चित्तसमुद्धानान
च रूपान अधिपत्तिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

२३ हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स अधिपत्तिपञ्चयेन
५ पञ्चयो । आरम्भणाधिपत्ति — हेतु च सम्पयुत्तके च खन्वे गरं कत्वा
हेतु उप्पज्जन्ति । (१)

हेतु च नहेतु च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स अधिपत्तिपञ्चयेन
पञ्चयो । आरम्भणाधिपत्ति — हेतु च सम्पयुत्तके च खन्वे गरं कत्वा
नहेतु स्रघा उप्पज्जन्ति । (२)

१० हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अधिपत्ति-
पञ्चयेन पञ्चयो । आरम्भणाधिपत्ति — हेतु च सम्पयुत्तके च खन्वे
गरं कत्वा हेतु च सम्पयुत्तका च स्रघा उप्पज्जन्ति । (१)

अनन्तरपञ्चयो

२४ हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो —
पुरिमा पुरिमा हेतु पच्छिमानं पच्छिमान हेतून अनन्तरपञ्चयेन
१५ पञ्चयो । (१)

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा
पुरिमा हेतु पच्छिमान पच्छिमान नहेतून स्रघान अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो । (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन
२० पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा हेतु पच्छिमान पच्छिमान हेतून सम्पयुत्तकान
च स्रघान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

२४ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो
— पुरिमा पुरिमा नहेतु स्रघा पच्छिमान पच्छिमान नहेतून स्रघानं
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, अनुनोम गोत्रमुस्स (सहित्त), नव
२५ सज्जानागज्जघायाण पत्तमापत्तिया अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

गातु धम्मो हतुस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो
२०० । (२)

मत्तु धम्मा हतुस्स च नत्तुस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो (हत्तुमत्ता तीणि वि एवमग्नि) । (१)

२६. हेतू च नहेतू च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं हेतून अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । । (१)

हेतू च नहेतू च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं नहेतूनं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतू च नहेतू च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं हेतूनं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

समनन्तरपच्चयादि

२७ हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स समनन्तरपच्चयेन पच्चयो (अनन्तरसदिस), सहजातपच्चयेन पच्चयो, अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो (इमे द्वे पि पटिच्चसदिसा^१, निस्सयपच्चयो^२ पच्चयवारे निस्सयपच्चयसदिसो^३) ।

उपनिस्सयपच्चयो

२८ हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो पे० । कतूपनिस्सयो - हेतू हेतून उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो पे० । कतूपनिस्सयो - हेतू नहेतून खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो - हेतू हेतून सम्पयुत्तकानं च खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२९ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो

१-१ पटिच्चवारसदिसा निस्सयपच्चयेन पच्चयो - स्या० । २ निस्सयसदिसो - स्या० ।

पे० । पक्खुपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय दान देति .. पे०...
समापत्ति उप्पादेति पे० दिट्ठि गण्हाति, सील पे० सेनासन
उपनिस्साय दान देति पे० सद्ध भिन्दति, सद्धा पे०... सेनासन
सद्धाय पे० फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

५ नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो -
आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खुपनिस्सयो पे०.. ।
पक्खुपनिस्सयो - सद्ध पे० सेनासन उपनिस्साय दान देति पे०...
सद्ध भिन्दति, सद्धा पे० सेनासन सद्धाय पे० पत्थनाय
मग्गस्स फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

१० नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खुपनिस्सयो
पे० । पक्खुपनिस्सयो (दुतियउपनिस्सयसदिस) । (३)

३० हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खुपनिस्सयो
१५ पे० । पक्खुपनिस्सयो - हेतु च सम्पयुत्तका च सद्धा हेतून
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतु च नहेतु च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खुपनिस्सयो
पे० । पक्खुपनिस्सयो - हेतु च सम्पयुत्तका च सद्धा नहेतून
२० एवयान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स उपनिस्सय
पच्चयन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खुप
२५ निस्सयो पे० । पक्खुपनिस्सयो - हेतु च सम्पयुत्तका च सद्धा
हेतून च सम्पयुत्तकान च एवयान उपनिस्सयपच्चयन पच्चयो । (३)

पूरेजातपच्चयो

३१ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स पूरेजातपच्चयेन पच्चयो -
आरम्मणूपुरेजात यत्थुपुरजात । आरम्मणपूरेजातं - धमरु ... पे०...
यायु मनिग्गणो पे०... शोमनम्मा उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं
पग्गति च्छिन्नाय गोतमानुया मद् गुणाति स्पायसग मत्तुविज्जानदस

... पे०... फोटुब्बायतन कायविज्जाणस्स . पे० .. । वत्थुपुरेजातं -
चक्खायतन . पे० कायायतन ... पे० वत्थु नहेतून खन्धान पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो -
आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात - चक्खु . पे०... 5
वत्थु अनिच्चतो .. पे० . दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप
पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद् सुणाति । वत्थुपुरेजात - वत्थु हेतूनं
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स' पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजात - 10
चक्खु . पे० वत्थु अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति । वत्थु-
पुरेजात - वत्थु हेतूनं सम्पयुत्तकान च खन्धान पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो । (३)

पच्छाजातपच्चयादि

३२ हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो
- पच्छाजाता हेतू पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन 15
पच्चयो । (१)

नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो -
पच्छाजाता नहेतू खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन
पच्चयो । (१)

हेतू च नहेतू च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन 20
पच्चयो - पच्छाजाता हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा पुरेजातस्स इमस्स
कायस्स^३ पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आसेवनपच्चयेन पच्चयो (अनन्तर-
सदिस) ।

B 14

कम्मपच्चयो

३३ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - 25
सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - नहेतु चेतना सम्पयुत्तकान
खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटि-

सन्धिक्क्षणे पे० । नानास्रणिका - नहेतु चेतना विपाकान् सन्धानं
कटत्ता च रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - सहजाता,
नानास्रणिका । सहजाता - नहेतु चेतना सम्पयुत्तकान् हेतून् कम्म-
५ पञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्क्षणे पे० । नानास्रणिका - नहेतु
चेतना विपाकान् हेतून् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स कम्मपञ्चयेन
पञ्चयो - सहजाता नानास्रणिका । सहजाता - नहेतु चेतना सम्प-
युत्तकान् सन्धानं हेतून् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो;
१० पटिसन्धिक्क्षणे पे० । नानास्रणिका - नहेतु चेतना विपाकान् सन्धानं
हेतून् कटत्ता च रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

विपाकपञ्चयो

३४ हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स विपाकपञ्चयेन पञ्चयो -
विपाको अन्नोन्नो अन्नोसस्स अन्नोहस्स विपाकपञ्चयेन पञ्चयो (पटिक्ख
वारसदिस' । विपाकविभङ्गे नव पट्ठा) ।

आहारपञ्चयो

३५ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो -
नहेतु आहारा सम्पयुत्तकान् सन्धानं चित्तसमुद्धानान् च रूपान् आहार
पञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्क्षणे पे० .. कबळीकारो' आहारो
इमस्स कायस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो - नहेतु
२० आहारा सम्पयुत्तकान् हेतून् आहारपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्क्षणे
पे० । (२)

३६ नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आहारपञ्चयेन
पञ्चयो - नहेतु आहारा सम्पयुत्तकान् सन्धानं हेतून् चित्त
समुद्धानान् च रूपान् आहारपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्क्षणे
२५ पे० । (३)

इन्द्रियपञ्चयो

३६. हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो
पे० .. (हेतुमूलके तीणि) ।

नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो — नहेतू
इन्द्रिया सम्पयुत्तकानं खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपानं इन्द्रियपञ्चयेन
पञ्चयो, पटिसन्धिकखणे पे० चक्खुन्द्रिय चक्खुविज्जाणस्स 5
पे० कायिन्द्रिय कायविज्जाणस्स पे० . रूपजीवित्तिन्द्रियं
कटत्तारूपानं इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो (एव इन्द्रियपञ्चया वित्थारे-
तब्बा । नव) ।

ज्ञानपञ्चयादि

३७ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो .
तीणि ।

10

हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स मग्गपञ्चयेन पञ्चयो, सम्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो (इमेसु द्वीसु नव) ।

विष्पयुत्तपञ्चयो

३८ हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो —
सहजातं, पच्छाजात । सहजाता — हेतू चित्तसमुद्धानान रूपान विष्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिकखणे हेतू कटत्तारूपान विष्पयुत्तपञ्चयेन 15
पञ्चयो, हेतू वत्थुस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता — हेतू
पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो —
सहजात, पुरेजात, पच्छाजात । सहजाता — नहेतू खन्धा चित्तसमुद्धानान
रूपान विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिकखणे नहेतू खन्धा कटत्ता- 20
रूपान विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, खन्धा वत्थुस्स पे० वत्थु खन्धान
विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात — चक्खायतन चक्खुविज्जाणस्स
पे० कायायतन कायविज्जाणस्स, वत्थु नहेतून खन्धान विष्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता — नहेतू खन्धा पुरेजातस्स इमस्स
कायस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

B 16

25

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो —

सहजात, पुरजात । सहजात - पटिसन्धिवक्षणे वत्सु हेतून् विष्युत्तपञ्चयेन पञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - वत्सु हेतून् विष्युत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स विष्युत्तपञ्चयेन
८ पञ्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजात - पटिसन्धिवक्षणे वत्सु हेतून् सम्पयुत्तकान च सन्धान विष्युत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - वत्सु हेतून् सम्पयुत्तकान च सन्धान विष्युत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

हेतू च नहेतू च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स विष्युत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पञ्छाजात । सहजाता - हेतू च सम्पयुत्तका च
१० सन्धा चित्तसमुद्धानान रूपान विष्युत्तपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिवक्षणे हेतू च सम्पयुत्तका च सन्धा कट्ठारूपान विष्युत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्छाजाता - हेतू च सम्पयुत्तका च सन्धा पुरजातस्स इमस्स कायस्स विष्युत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अत्थिपञ्चयो

३६ हतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो -
१ असोभो अदोसम्म अमोहस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो (अक्क), लोभो मोहस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो (अक्क), पटिसन्धिवक्षणे पे० । (१)

हतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पञ्छाजात । सहजाता - हेतू सम्पयुत्तकान सन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिवक्षणे पे० । पञ्छाजाता - हेतू पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - असोभो अदोसम्म अमोहस्स सम्पयुत्तकान सन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो (अक्क), लोभो मोहस्स सम्पयुत्तकान रूपान चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो (अक्क), पटिसन्धिवक्षणे पे० .. । (१)

४० नहतु धम्मो नहतुस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो -

सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहार, इन्द्रिय । सहजातो — नहेतु
 एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो .. पे० द्वे खन्धा .. पे०.. पटिसन्धिवक्खणे नहेतु एको खन्धो
 तिण्णन्नं खन्धानं कटत्ता च रूपानं .. पे० . खन्धा वत्थुस्स अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो; वत्थु खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो, एकं महाभूतं .. पे० . 5
 बाहिर, आहारसमुद्धानं, उतुसमुद्धानं, असञ्जसत्तानं पे० ।
 पुरेजात — चक्खु . पे० वत्थु पे० दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति,
 दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति, रूपायतनं चक्खुविज्जाणस्स पे०..
 फोढ्वायतनं कायविज्जाणस्स, चक्खायतनं चक्खुविज्जाणस्स पे० .
 कायायतनं कायविज्जाणस्स', वत्थु नहेतूनं खन्धानं अत्थिपच्चयेन 10
 पच्चयो । पच्छाजाता — नहेतू खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थि-
 पच्चयेन पच्चयो, कबळीकारो आहारो इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो, रूपजीवित्तिन्द्रियं कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो —
 सहजातं, पुरेजातं । सहजातो — नहेतू खन्धा सम्पयुत्तकानं हेतूनं अत्थि- 15
 पच्चयेन पच्चयो । पटिसन्धिवक्खणे . पे०.. वत्थु हेतूनं अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो । पुरेजातं — चक्खु पे० . वत्थु अनिच्चतो पे० दोमनस्सं
 उप्पज्जति; दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं
 सुणाति, वत्थु हेतूनं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन 20
 पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं । सहजातो — नहेतु एको खन्धो तिण्णन्नं
 खन्धानं हेतूनं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो, पटि-
 सन्धिवक्खणे पे० वत्थु हेतूनं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो । पुरेजात — चक्खु पे० वत्थु अनिच्चतो पे०
 दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोत- 25
 धातुया सद्दं सुणाति; वत्थु हेतूनं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो । (३)

४१ हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं । सहजातो — अलोभो च सम्पयुत्तका

B. 18

च स्रग्धा अदोसस्स अमोहस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्कं), सोभो
 च सम्पयुत्तका च स्रग्धा मोहस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्कं),
 पटिसन्धिकसणे पे० अलोभो च वत्थु च अदोसस्स अमोहस्स
 अतिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्कं) । (१)

- 5 हेतु च नहेतु च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन
 पञ्चयो - सहजात पञ्चाजात, आहार, इन्द्रिय । सहजातो - नहेतु
 एको सन्धो च हेतु च तिण्णन्न स्रग्धान चित्तसमुद्धानान च रूपानं अति
 पञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे सन्धा पे० पटिसन्धिकसणे पे०...
 पटिसन्धिकसणे हेतु च वत्थु च नहेतून स्रग्धान अतिपञ्चयेन पञ्चयो ।
 10 सहजाता - हेतु च महामूता च चित्तसमुद्धानान रूपान अतिपञ्चयेन
 पञ्चयो । पञ्चाजाता - हेतु च कवलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स
 अतिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - हेतु च रूपजीवितिन्द्रियं च
 फट्ठारूपानं अतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अति
 15 पञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पुरेजात । सहजातो - नहेतु एको सन्धो
 च अलोभो च तिण्णन्न स्रग्धान अदोसस्स अमोहस्स चित्तसमुद्धानानं च
 रूपान अतिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्कं), नहेतु एको सन्धो च सोभो
 च तिण्णन्न स्रग्धान मोहस्स चित्तसमुद्धानान च रूपानं अतिपञ्चयेन
 पञ्चयो (चक्कं) पटिसन्धिकसणे नहेतु एको सन्धो च अलोभो च
 20 (चक्कं), पटिसन्धिकसणे पे० अलोभो च वत्थु च अदोसस्स
 अमोहस्स सम्पयुत्तकान च स्रग्धानं अतिपञ्चयेन पञ्चयो, सोभो
 च वत्थु च मोहस्स सम्पयुत्तकान च स्रग्धान अतिपञ्चयेन पञ्चयो,
 अतिपञ्चयेन पञ्चयो विगतपञ्चयेन पञ्चयो, अविगतपञ्चयेन
 पञ्चयो । (३)

(१) सद्दुपा

प्रश्न

- 25 ४५ हेतुपा तीणि आरम्भणे मय, अधिपत्तिया नव, अनन्तरे
 मय गमनन्तरे मय गहजाने नव, अरुजामञ्ज नव निस्समे नव
 उत्तमगमे मय पुरजाने तीणि, पञ्चाजात तीणि आसेवने मय, कम्मे

तीणि, विपाके नव, आहारे तीणि, इन्द्रिये नव, ज्ञाने तीणि, मग्गे नव, सम्पयुत्ते नव, विप्पयुत्ते पञ्च, अत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव (एव अनुमज्जन्तेन^१ गणेतव्व) ।

अनुलीमं ।

पच्चनीयुद्धारो

४३ हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

5

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो^२, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

10

४४ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

15

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

20

४५ हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतु च नहेतु च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

25

१ अनुमज्जन्तेन - स्या० । २ ० पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - स्या० ।

B. 20

हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्भ-
पञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो । (३)

२ पञ्चयपञ्चनीयं

सङ्खया

४६ नहेतुया नय, नआरम्भणे नव पे० नोमविगते नव
१ (एव गणेतब्ब) ।

पञ्चनीय ।

३ पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुपुच्छं

४७ हेतुपञ्चया नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया तीणि,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे एक, नउपनिस्सये
तीणि पे० नमग्गे तीणि, नसम्पयुस्से एक, नविप्पयुस्से तीणि,
नोत्तिषया तीणि, नोविगते तीणि (एव गणेतब्ब) ।

अनुलोमपञ्चनीयं ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं

नहेतुपुच्छं

४८ नहेतुपञ्चया आरम्भणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे
नव समनन्तरे नव सहजाते तीणि, अञ्जमञ्जे तीणि निस्सये
तीणि उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि पञ्चापाते तीणि, आसेवने नव,
कम्मे तीणि विपाके तीणि आहारे तीणि, इन्द्रिये तीणि ज्ञाने तीणि,
मग्गे तीणि सम्पयुस्से तीणि विप्पयुस्से तीणि अत्थिया तीणि, नत्थिया
११ नव विगते नव अविगते तीणि (एव गणेतब्ब) ।

पञ्चनीयानुलोमं ।

हेतुपुच्छं सिद्धिं ।

२. सहेतुकदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१ पच्चयानुलोम

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

४६ सहेतुक धम्म पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया - सहेतुक एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा पे०... द्वे खन्धे
पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

B 21

सहेतुक धम्म पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया -
सहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिक्खणे पे० । (२) ३

सहेतुकं धम्म पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपच्चया - सहेतुक एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च
रूप पे० द्वे खन्धे पे० . पटिसन्धिक्खणे पे० . । (३)

५० अहेतुक धम्म पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया - विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोह पटिच्च चित्त- 10
समुद्धान रूप; एक महाभूत पटिच्च तयो महाभूता पे० . महाभूते
पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं कटत्तारूप उपादारूपं । (१)

अहेतुक धम्म पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया -
विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगतं मोह पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा,
पटिसन्धिक्खणे वत्थु पटिच्च सहेतुका खन्धा । (२) 15

अहेतुक धम्म पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपच्चया^१ - विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोह पटिच्च
सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप, पटिसन्धिक्खणे वत्थु
पटिच्च सहेतुका खन्धा, महाभूते पटिच्च कटत्तारूप । (३)

५१ सहेतुक च अहेतुकं च धम्म पटिच्च सहेतुको धम्मो 20
उप्पज्जति हेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगतं एक खन्ध
च मोहं च पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे पे० पटि-
सन्धिक्खणे सहेतुक एक खन्ध च वत्थु च पटिच्च तयो खन्धा पे०
द्वे खन्धे पे० । (१)

B. 22

सहेतुकं च ग्रहेतुकं च धम्मं पटिञ्च ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सहतुके सन्धे च महामूले च पटिञ्च चित्तसमुद्धान् रूपं, विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं सन्धे च मोहं च पटिञ्च चित्तसमुद्धान् रूपं, पटिसन्धिवक्खणे पे० । (२)

- 5 सहतुकं च ग्रहेतुकं च धम्मं पटिञ्च सहतुको च ग्रहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं एकं सन्धे च मोहं च पटिञ्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान् च रूपं पे०... द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिवक्खणे सहतुकं एकं सन्धे च वत्थुं च पटिञ्च तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० सहतुके सन्धे च महामूले च
10 पटिञ्च कटसास्स । (३)

आरम्भणपञ्चयो

५२ सहतुकं धम्मं पटिञ्च सहतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्भणपञ्चया - सहतुकं एकं सन्धे पटिञ्च तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिवक्खणे पे० । (१)

- सहतुकं धम्मं पटिञ्च ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्भणपञ्चया - विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं सन्धे पटिञ्च विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं मोहो । (२)

सहतुकं धम्मं पटिञ्च सहतुको च ग्रहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्भणपञ्चया - विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं एकं सन्धे पटिञ्च तयो सन्धा मोहो च पे० द्वे सन्धे पे० । (३)

- 20 ५३ ग्रहेतुकं धम्मं पटिञ्च ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्भणपञ्चया - ग्रहेतुकं एकं सन्धे पटिञ्च तयो सन्धा पे०... द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिवक्खणे वत्थुं पटिञ्च ग्रहेतुका सन्धा । (१)

ग्रहेतुकं धम्मं पटिञ्च सहतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्भणपञ्चया - विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं मोहं पटिञ्च सम्पयुक्ता सन्धा पटिसन्धिवक्खणे वत्थुं पटिञ्च सहतुका सन्धा । (२)

- 25 सहतुकं च ग्रहेतुकं च धम्मं पटिञ्च सहतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्भणपञ्चया - विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं एकं सन्धे च मोहं च पटिञ्च तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे०...

पटिसन्धिक्खणे सहेतुकं एकं खन्धं च वत्थु च पटिच्च तयो खन्धा
... पे०... द्वे खन्धे .. पे०.. । (१)

अधिपतिपच्चयो

५४. सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति

अधिपतिपच्चया - सहेतुक एक खन्धं पटिच्च तयो खन्धा . पे०...
द्वे खन्धे .. पे० . । (१)

5

सहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति अधिपति-
पच्चया - सहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

सहेतुक धम्मं पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा^१
उप्पज्जन्ति^१ अधिपतिपच्चया - सहेतुक एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा
चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे . पे०. । (३)

10

५५ अहेतुक धम्मं पटिच्च^२ अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
अधिपतिपच्चया - एक, महाभूत पे० महाभूते पटिच्च चित्त-
समुद्धानं रूप उपादारूप । (१)

सहेतुकं च अहेतुक च धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो
उप्पज्जति अधिपतिपच्चया - सहेतुके खन्धे च महाभूते च पटिच्च
चित्तसमुद्धान रूपं । (१)

15

अनन्तरपच्चयादि

५६ सहेतुक धम्म पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
अनन्तरपच्चया, समनन्तरपच्चया, सहजातपच्चया - सहेतुक एक खन्ध
पटिच्च तयो खन्धा . पे०. पटिसन्धिक्खणे . पे०. । (१)

सहेतुक धम्म पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति सहजात-
पच्चया - सहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, विचिकिच्छा-
सहगते उद्धच्चसहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो
उद्धच्चसहगतो मोहो चित्तसमुद्धान च रूप, पटिसन्धिक्खणे
.. पे० . । (२)

20

सहेतुक धम्म पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा
उप्पज्जन्ति सहजातपच्चया - सहेतुक एकं खन्ध पटिच्च तयो खन्धा

25

चित्तसमुद्धान् च रूपं, द्वे सन्धे पे० विचिकिञ्छासहगत उदञ्च-
सहगत एक सन्धं पटिञ्च तयो सन्धा मोहो च चित्तसमुद्धान् च
रूपं पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिवक्षणे .. पे० .. । (१)

B. 24

- ५७ ग्रहेतुकं धम्म पटिञ्च ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जति
५ सहजातपञ्चया - ग्रहेतुक एक सन्ध पटिञ्च तयो सन्धा चित्त-
समुद्धान् च रूपं पे० द्वे सन्धे पे० .. विचिकिञ्छासहगत
उदञ्चसहगत मोहं पटिञ्च चित्तसमुद्धान् रूपं, पटिसन्धिवक्षणे
पे० सन्धे पटिञ्च वत्थु, वत्थु पटिञ्च सन्धा, एकं महामूर्त
.. पे० बाहिरं, आहारसमुद्धान्, उत्तुसमुद्धान्, असञ्जसत्ता ए
१० महामूर्त पे० । (१)

ग्रहेतुकं धम्म पटिञ्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति सहजात-
पञ्चया (इमे पञ्च पञ्हा हेतुसदिसा, निश्चान) । (२)

अञ्जमञ्जपञ्चयो

- ५८ सहेतुक धम्म पटिञ्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
अञ्जमञ्जपञ्चया - सहेतुक एक सन्धं पटिञ्च तयो सन्धा .. पे० ..
१५ पटिसन्धिवक्षणे पे० ... । (१)

सहेतुकं धम्म पटिञ्च ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जति अञ्ज
मञ्जपञ्चया - विचिकिञ्छासहगते उदञ्चसहगत सन्धे पटिञ्च
विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो, पटिसन्धिवक्षणे सहेतुके
सन्धे पटिञ्च वत्थु । (२)

- २० सहेतुकं धम्म पटिञ्च सहेतुको च ग्रहेतुको च धम्मो
उप्पज्जति अञ्जमञ्जपञ्चया - विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत
एक सन्धं पटिञ्च तयो सन्धा मोहो च पे० द्वे सन्धे .. पे० ..
पटिसन्धिवक्षणे सहेतुक एक सन्ध पटिञ्च तयो सन्धा वत्थु च
... पे० द्वे सन्धे .. पे० .. । (१)

- २१ ग्रहेतुकं धम्म पटिञ्च ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जति
अञ्जमञ्जपञ्चया - ग्रहेतुक एक सन्ध पटिञ्च तयो सन्धा
.. पे० .. द्वे सन्धे .. पे० .. पटिसन्धिवक्षणे ग्रहेतुक एक सन्धं पटिञ्च
तयो सन्धा वत्थु च पे० .. द्वे सन्धे पे० (सहितं, याव
असञ्जसत्ता) । (१)

अहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति अञ्जामञ्ज-
पच्चया - विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका
खन्धा, पटिसन्धिक्खणे वत्थु पटिच्च सहेतुका खन्धा । (२)

सहेतुक च अहेतुक च धम्म पटिच्च सहेतुको धम्मो
उप्पज्जति अञ्जामञ्जपच्चया - विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं 5
एक खन्ध च मोहं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
.. पे०.. पटिसन्धिक्खणे सहेतुक एक खन्धं च वत्थु च पटिच्च तयो
खन्धा ... पे० . द्वे खन्धे पे० . । (१)

B 25

निस्सयपच्चयादि

६०. सहेतुकं धम्म पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
निस्सयपच्चया, उपनिस्सयपच्चया, पुरेजातपच्चया, आसेवनपच्चया, 10
कम्मपच्चया, विपाकपच्चया, आहारपच्चया, इन्द्रियपच्चया, ज्ञान-
पच्चया, मग्गपच्चया (ज्ञानं पि मग्ग पि सहजातपच्चयसदिसा,
बाहिरा महाभूता नत्थि), सम्पयुत्तपच्चया, विप्पयुत्तपच्चया, अत्थि-
पच्चया, नत्थिपच्चया, विगतपच्चया, अविगतपच्चया ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६१ हेतुया नव, आरम्भणे छ, अधिपतिया पञ्च, अनन्तरे 15
छ, समतन्तरे छ, सहजाते नव, अञ्जामञ्जे छ, निस्सये नव,
उपनिस्सये छ, पुरेजाते छ, आसेवने छ, कम्मे नव, विपाके नव,
आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मग्गे नव, सम्पयुत्ते छ,
विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया छ, विगते छ, अविगते नव
(एव गणेतब्ब) ।

20

अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

६२ सहेतुक धम्म पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते ; उद्धच्चसहगते खन्धे पटिच्च
विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (१)

अहेतुक धम्म पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नहु-
पञ्चया - अहेतुक एक सन्ध पटिच्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान प-
रूप पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिकक्षणे पे०.. । (१)
(सम्भ याव असञ्जसत्ता ताव कातव्य) ।

नग्नारम्मणपञ्चयावि

२. २६ ३

६३ सहेतुक धम्म पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नग्नारम्मणपञ्चया - सहेतुके सन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप,
पटिसन्धिकक्षणे पे० । (१)

अहेतुक धम्म पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नग्नारम्मण-
पञ्चया - अहेतुके सन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, विचिकिञ्छासहगतं
१० उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिकक्षणे
पे० सन्धे पटिच्च वत्थु, एकं महाभूतं पे०.. असञ्ज-
सत्तान् एकं पे० । (१)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो
उप्पज्जति नग्नारम्मणपञ्चया - सहेतुके सन्धे च महाभूते च पटिच्च
१५ चित्तसमुद्धान रूप, विचिकिञ्छासहगते उद्वच्चसहगते सन्धे च मोहे
च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप पटिसन्धिकक्षणे पे० । (१)

सहेतुक धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति नग्नविपत्ति-
पञ्चया (अनुलोमसङ्घातसदिसा^१) नग्नान्तरपञ्चया, नसमन्तर-
पञ्चया, नग्नञ्जमञ्जपञ्चया, नउपनिस्सयपञ्चया, नपुरेजात-
२० पञ्चया - अरूपे सहेतुक एकं सन्धं पे० पटिसन्धिकक्षणे
.. पे० । (१)

६४ सहेतुक धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नपुरेजातपञ्चया - अरूपे विचिकिञ्छासहगते उद्वच्चसहगते सन्धे
पटिच्च विचिकिञ्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो सहेतुके सन्धे
२५ पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिकक्षणे .. पे० । (१)

सहेतुको धम्मं पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मो
उप्पज्जति नपुरेजातपञ्चया - अरूपे विचिकिञ्छासहगतं उद्वच्चसहगतं

एकं खन्ध पटिच्च तयो खन्धा मोहो च . पे० . द्वे खन्धे ... पे० .
पटिसन्धिक्खणे पे०... । (३)

अहेतुक धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नपुरेजात-
पच्चया - अरूपे अहेतुक एक खन्ध .. पे०... द्वे खन्धे .. पे०...
अहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं, विचिकिच्छासहगतं उद्धच्च- 5
सहगतं मोहं पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं; पटिसन्धिक्खणे .. पे०..
(याव असञ्जासत्ता ताव वित्थारो) । (१)

अहेतुक धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति नपुरेजात-
पच्चया - अरूपे विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगतं मोहं पटिच्च
सम्पयुत्तका खन्धा, पटिसन्धिक्खणे वत्थु पटिच्च सहेतुका 10
खन्धा । (२)

B. 27

अहेतुक धम्म पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा
उप्पज्जन्ति नपुरेजातपच्चया - पटिसन्धिक्खणे वत्थु पटिच्च सहेतुका
खन्धा, महाभूते पटिच्च कटत्तारूपं । (३)

६५ सहेतुक च अहेतुक च धम्म पटिच्च सहेतुको धम्मो 15
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया - अरूपे विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं
एक खन्ध च मोह च पटिच्च तयो खन्धा .. पे० . द्वे खन्धे
. पे० पटिसन्धिक्खणे सहेतुक एक खन्ध च वत्थु च पटिच्च तयो
खन्धा पे० द्वे खन्धे पे० । (१)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्म पटिच्च अहेतुको धम्मो 20
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया - सहेतुके खन्धे च महाभूते च पटिच्च
चित्तसमुद्धान रूप, विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च मोहं
च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिक्खणे पे० । (२)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्म पटिच्च सहेतुको च अहेतुको
च धम्मा उप्पज्जन्ति नपुरेजातपच्चया - पटिसन्धिक्खणे सहेतुक एक 25
खन्ध च वत्थु च पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे पे० .
सहेतुके खन्धे च महाभूते च पटिच्च कटत्तारूप । (३)

नपच्छाजातपच्चयादि

६६ सहेतुक धम्म पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति

नपेच्छाजातपञ्चया, नभासेवनपञ्चया, नकम्मपञ्चया - सहेतुके सन्धे पटिञ्च सहेतुका चेतना । (१)

- अहेतुकं धम्मं पटिञ्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नकम्म-
पञ्चया - अहेतुके सन्धे पटिञ्च अहेतुका चेतना, माहिरं, आहार
१ समुद्धान, उतुसमुद्धान पे० । (१)

अहेतुकं धम्मं पटिञ्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति नकम्म-
पञ्चया - विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत मोह पटिञ्च सम्पयुक्त
चेतना । (२)

B, 2A

- सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पटिञ्च सहेतुको धम्मो
१० उप्पज्जति नकम्मपञ्चया - विचिकिञ्छासहगते उदञ्चसहगते सन्धे
च मोहं च पटिञ्च सम्पयुक्तका चेतना - नविपाकपञ्चया (पटिसन्धि
तत्थि) ।

नभाहारपञ्चयावि

- १७ अहेतुकं धम्मं पटिञ्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नभाहारपञ्चया नइन्द्रियपञ्चया, नभातपञ्चया, नमगपञ्चया,
१५ नसम्पयुक्तपञ्चया ।

नविप्ययुत्तपञ्चयावि

- १८ सहेतुकं धम्मं पटिञ्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नविप्ययुत्तपञ्चया - अरूपे सहेतुकं एकं सन्धं पे० .. । (१)
सहेतुकं धम्मं पटिञ्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नविप्ययुत्त-
पञ्चया - अरूपे विचिकिञ्छासहगते उदञ्चसहगते सन्धे पटिञ्च
२० विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (२)
सहेतुकं धम्मं पटिञ्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मो
उप्पज्जन्ति नविप्ययुत्तपञ्चया - अरूपे विचिकिञ्छासहगतं उदञ्च
सहगतं एवं सन्धं पटिञ्च तयो सन्धा मोहो च पे० द्वे सन्धं
.. पे० । (१)
२५ अहेतुकं धम्मं पटिञ्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नविप्ययुत्त
पञ्चया - अरूपे अहेतुकं एकं सन्धं पटिञ्च तयो सन्धा, द्वे सन्धं
- पे० .. । (१)

अहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति नविप्पयुत्त-
पच्चया - अरूपे विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च
सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो
उप्पज्जति नविप्पयुत्तपच्चया - अरूपे विचिकिच्छासहगतं उद्वच्च- 5
सहगतं एकं खन्धं च मोहं च पटिच्च तयो खन्धा . पे०... द्वे खन्धे
. पे० . नोत्तत्थिपच्चया, नोविगतपच्चया । (१)

(२) सङ्ख्या

सुखं

६६ नहेतुया द्वे, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि,
नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, 10 B, 29
नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने
एकं, नभगगे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया
तीणि, नोविगते तीणि (एवं गणेतब्ब) ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

७०. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये 15
तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे
तीणि, नविपाके नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते तीणि, नोनत्थिया
तीणि, नोविगते तीणि (एवं गणेतब्ब) ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४ पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

७१ नहेतुपच्चया आरम्मणे द्वे, अनन्तरे द्वे, समनन्तरे द्वे
(सब्बत्थे द्वे), विपाके एक, आहारे द्वे, इन्द्रिये द्वे, ज्ञाने द्वे, भगगे एकं, 20
सम्पयुत्ते द्वे . पे० अविगते द्वे (एवं गणेतब्ब) ।

पच्चनीयानुलोमं ।

६२ सहजासवारो (सहजासवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

६३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुमोर्न

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

३. ३०

७२ सहेतुकं धम्मं पञ्चया सहेतुको धम्मो उपपज्जति
हेतुपञ्चया (सहेतुकमूसक पटिच्चवारसदिस^१) ।

अहेतुकं धम्मं पञ्चया अहेतुको धम्मो .. पे०... (पटिच्च-
४ वारसदिसयेव^२) । (१)

अहेतुकं धम्मं पञ्चया सहेतुको धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया -
वत्थु पञ्चया सहेतुका सत्था, विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत
मोह पञ्चया सम्पयुत्तका सत्था, पटिसन्धिक्खणे वत्थु पञ्चय
सहेतुका सत्था । (२)

१० अहेतुकं धम्मं पञ्चया सहेतुको च अहेतुको च धम्मो उपपज्जति
हेतुपञ्चया - वत्थु पञ्चया सहेतुका सत्था, महामूते पञ्चया
चित्तसमुद्धान रूप, विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत मोह पञ्चया
सम्पयुत्तका सत्था चित्तसमुद्धान च रूपं पटिसन्धिक्खणे वत्थु
पे०... । (३)

११ ७३ सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पञ्चया सहेतुको धम्मो
उपपज्जति हेतुपञ्चया - सहेतुकं एकं सत्थं च वत्थु च पञ्चया ॥
सत्था पे० द्वे सत्थे पे० विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत
एकं सत्थं च मोहं च पञ्चया तयो सत्था पे० द्वे सत्थे .. पे०...
पटिसन्धिक्खणे .. पे०... । (१)

२० सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पञ्चया अहेतुको धम्मो उपपज्जति
हेतुपञ्चया - सहेतुके सत्थे च महामूते च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूपं,
१ पटिच्चवारसदिसो -

विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च मोह च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिकखणे .. पे० .. । (२)

सहेतुक च अहेतुकं च धम्म पञ्चया सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — सहेतुक एक खन्धं च वत्थुं च पञ्चया तयो खन्धा . पे० द्वे खन्धे पे० . सहेतुके खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूपं, विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं एकं खन्धं च मोह च पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे० . द्वे खन्धे ... पे० ... पटिसन्धिकखणे सहेतुक एक खन्धं च वत्थुं च पञ्चया तयो खन्धा ... पे० .. द्वे खन्धे . पे० .. सहेतुके खन्धे च महाभूते च पञ्चया कटत्तरूप । (३)

आरम्मणपञ्चयो

७४. सहेतुक धम्म पञ्चया सहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मण-पञ्चया — सहेतुक एक खन्ध पञ्चया तयो खन्धा पे० . पटिसन्धिकखणे ... पे० . । (१)

सहेतुक धम्म पञ्चया अहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मण-पञ्चया — विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे पञ्चया विचिकिच्छा-सहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (२)

सहेतुक धम्म पञ्चया सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्मणपञ्चया — विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत एक खन्ध पञ्चया तयो खन्धा मोहो च . पे० द्वे खन्धे . पे० .. । (३)

७५ अहेतुक धम्म पञ्चया अहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपञ्चया — अहेतुक एक खन्ध पे० द्वे खन्धे . पे० .. पटिसन्धिकखणे वत्थु पञ्चया खन्धा, चक्खायतन पञ्चया चक्खु-विज्जाण पे० कायायतन पञ्चया कायविज्जाणं, वत्थु पञ्चया अहेतुका खन्धा । (१)

अहेतुक धम्म पञ्चया सहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मण-पञ्चया — वत्थु पञ्चया सहेतुका खन्धा, विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगत मोह पञ्चया सम्पयुत्तका खन्धा; पटिसन्धिकखणे . पे० . । (२)

अहेतुक धम्म पञ्चया सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति

आरम्भणपञ्चया — वत्थु पञ्चया विचिकिञ्छासहगता उदञ्चसहगता
सन्धा मोहो च । (१)

७६ सहेतुक च ग्रहेतुक च धम्म पञ्चया सहेतुको धम्मो
उप्पज्जति आरम्भणपञ्चया — सहेतुक एक सन्ध च वत्थु च पञ्चया
५ तयो सन्धा पे० विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत एक सन्ध
च मोह च पञ्चया तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे
पे० । (१)

B. 22

सहेतुक च ग्रहेतुक च धम्म पञ्चया ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जति
आरम्भणपञ्चया — विचिकिञ्छासहगते उदञ्चसहगते सन्ध च वत्थु
१० च पञ्चया विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (२)

सहेतुक च ग्रहेतुक च धम्म पञ्चया सहेतुको च ग्रहेतुको च
धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्भणपञ्चया — विचिकिञ्छासहगत उदञ्च-
सहगत एक सन्ध च वत्थु च पञ्चया तयो सन्धा मोहो च पे०... ३
सन्धे पे० । (३)

अभिपत्तिपञ्चयो

७७ सहेतुक धम्म पञ्चया सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
१५ अभिपत्तिपञ्चया (अभिपत्तिया नव पट्ठा पवत्तेयेव) ।

अनन्तरपञ्चयादि

७८ सहेतुक धम्म पञ्चया सहेतुको धम्मो उप्पज्जति अनन्तर
पञ्चया समनन्तरपञ्चया सहजातपञ्चया तीणि (पटिञ्चवार
सविसा) ।

२० ग्रहेतुक धम्म पञ्चया ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जति सहजात-
पञ्चया — ग्रहेतुक एक सन्ध पञ्चया तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च
रूप पे० द्वे सन्धे .. पे० पटिसिद्धिक्खणे पे०... (याव
असञ्जसरा) चक्खायतन पञ्चया चक्खविठ्ठाण पे० कायायतनं
पञ्चया कायविठ्ठाण वत्थु पञ्चया ग्रहेतुषा सन्धा । (१)

२५ ग्रहेतुक धम्म पञ्चया सहेतुको धम्मो उप्पज्जति सहजात-
पञ्चया — वत्थु पञ्चया सहेतुका सन्धा विचिकिञ्छासहगत उदञ्च-
सहगत मोहं पञ्चया सम्पयुक्ता सन्धा पटिसिद्धिक्खणे पे०... । (२)

अहेतुक धम्मं पञ्चया सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति
सहजातपञ्चया — वत्थु पञ्चया सहेतुका खन्धा, महाभूते पञ्चया
चित्तसमुद्धानं रूप, विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोहं पञ्चया
सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूप; पटिसन्धिक्खणे
वत्थु ... । (३)

5

७६ सहेतुक च अहेतुक च धम्मं पञ्चया सहेतुको धम्मो
उप्पज्जति सहजातपञ्चया — सहेतुकं एकं खन्धं च वत्थु च पञ्चया
तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे .. पे० . विचिकिच्छासहगत उद्धच्च-
सहगतं एक खन्धं च मोहं च पञ्चया तयो खन्धा पे० . द्वे खन्धे
... पे०... पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

B. 33

10

सहेतुक च अहेतुक च धम्म पञ्चया अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
सहजातपञ्चया — सहेतुके खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धानं
रूपं, विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च मोहं च पञ्चया
चित्तसमुद्धानं रूप, पटिसन्धिक्खणे .. पे० विचिकिच्छासहगते
उद्धच्चसहगते खन्धे च वत्थु च पञ्चया विचिकिच्छासहगतो उद्धच्च- 15
सहगतो मोहो । (२)

सहेतुकं च अहेतुक च धम्म पञ्चया सहेतुको च अहेतुको च
धम्मा उप्पज्जन्ति सहजातपञ्चया — सहेतुक एक खन्धं च वत्थु च
पञ्चया तयो खन्धा . पे० द्वे खन्धे पे० .. सहेतुके खन्धे च
महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूप, विचिकिच्छासहगत उद्धच्च- 20
सहगत एक खन्धं च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे
... पे० .. सहेतुके खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूप,
विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत एक खन्धं च मोहं च पञ्चया तयो
खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे खन्धे पे०.. विचिकिच्छा-
सहगत उद्धच्चसहगतं एकं खन्धं च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा मोहो 25
च पे० पटिसन्धिक्खणे सहेतुक एक खन्धं च वत्थु च पञ्चया तयो
खन्धा . पे० द्वे खन्धे पे० सहेतुके खन्धे च महाभूते च पञ्चया
कटत्तारूप । (३)

-

अज्झमज्जापञ्चयादि

८० सहेतुक धम्म पञ्चया सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
अज्झमज्जापञ्चया पे० . अविगतपञ्चया ।

30

(२) सङ्ख्या

८१ हेतुया नव, भारम्मणे नव, अधिपतिया नव (सन्वत्तय नव), अधिगते नव (एव गणेतव्व) ।

अनुसोम ।

२ पञ्चयपञ्चमीयं

(१) विनङ्गो

महेतुपञ्चयो

B. 34

८२ सहेतुकं धम्म पञ्चया महेतुको धम्मो उप्पज्जति नहेतु पञ्चया - विचिकिञ्छासहगते उदञ्चसहगते खञ्जे पञ्चया विचिकिञ्छा सहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (१)

महेतुकं धम्म पञ्चया महेतुको धम्मो उप्पज्जति नहेतु पञ्चया - महेतुकं एक खन्ध पे० पटिसञ्चिक्खण पे० .. (याव मसञ्जसत्ता), चक्कायतनं पञ्चया चक्खुविञ्ज्जाण पे० कायामतन पञ्चया कायविञ्ज्जाण, वत्थु पञ्चया महेतुका खञ्जा मोहो च । (१)

१० सहेतुकं च महेतुकं च धम्म पञ्चया महेतुको धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - विचिकिञ्छासहगते उदञ्चसहगते खन्धे च वत्थु च पञ्चया विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो (सङ्गित्त) । (१)

(२) सङ्ख्या

शुद्धं

८३ महेतुया तीणि, नभारम्मणे तीणि, मध्वधिपतिया नव, ममनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि मध्वञ्जमञ्जे तीणि, ननिस्सये तीणि नउपनिस्सये तीणि, मपुरेजात्त नव, नपञ्चाजाते नव, नमासेवने नव नवम्मे चत्तारि नविपाके नव, नमाहारे एक, नइन्द्रिये एकं, नमाने एकं, नमग्गे एकं नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया तीणि नोविगत तीणि (एव गणेतव्व) ।

पञ्चमीयं ।

३ पञ्चयानुलोमपञ्चमीयं

हेतुपञ्च

८४ हेतुपञ्चया नभारम्मणे तीणि मध्वधिपतिया नव, नमनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, मध्वञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये

तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नग्रासेवने नव, नकम्मे तीणि,
नविपाके नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते तीणि, नोनत्थिया तीणि,
नोविगते तीणि (एव गणेतव्व) ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्

८५. नहेतुपच्चया आरम्भणे तीणि, अनन्तरे^१ तीणि .. पे०...

मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते तीणि पे० अविगते तीणि (एव गणेतव्वं) । 5
पच्चनीयानुलोम ।

§ ४. निस्सयवारो

(निस्सयवारो पच्चयवारसदिसो) ।

§ ५ संसद्धारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपच्चयो

८६. सहेतुक धम्म ससद्दो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया — सहेतुक एक खन्ध ससद्दा तयो खन्धा .. पे० . द्वे खन्धे
. पे० पटिसन्धिकखणे पे० । (१)

अहेतुक धम्म ससद्दो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतु- 10
पच्चया — विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोह ससद्दा विचिकिच्छा-
सहगता उद्धच्चसहगता खन्धा । (१)

सहेतुक च अहेतुक च धम्म ससद्दो सहेतुको धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया — विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत एक खन्ध
च मोह च ससद्दा तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे ... पे० । (१) 15

आरम्भणपच्चयो

८७ सहेतुक धम्म ससद्दो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति

१. न अनन्तरे — सी० ।

भारम्मणपञ्चया - सहेतुक एक खन्ध ससट्ठा तयो खधा पे०
द्वे खधे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

सहेतुक धम्म ससट्ठो भहेतुको धम्मो उप्पज्जति भारम्मण
पञ्चया - विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो खधे ससट्ठो
८ विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (२)

सहेतुक धम्म ससट्ठो सहेतुको च भहेतुको च धम्मा
उप्पज्जन्ति भारम्मणपञ्चया - विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत
एक खध ससट्ठा तयो खन्धा मोहो च पे० द्वे खन्धे
पे० । (१)

१० ८८ भहेतुक धम्म ससट्ठो भहेतुको धम्मो उप्पज्जति
भारम्मणपञ्चया - भहेतुक एक् खध ससट्ठा तयो खन्धा पे० ..
द्वे खधे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

भहेतुक धम्म ससट्ठो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति भारम्मण-
पञ्चया - विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत मोह ससट्ठा विचिकिञ्छा
१५ सहगता उदञ्चसहगता खन्धा । (२)

सहेतुक् च भहेतुक् च धम्म ससट्ठो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
भारम्मणपञ्चया - विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत एक खन्ध च
मोह च ससट्ठा तयो खधा पे० द्वे खधे पे० । (१)

अधिपतिपञ्चयो

८९ महतुक धम्मं ससट्ठो महतुको धम्मो उप्पज्जति
२० अधिपतिपञ्चया - महतुक एक् खध ससट्ठा तयो खधा पे० .. द्वे
खधे पे० । (१)

अनन्तरपञ्चयावि

१० महतुक धम्मं ससट्ठो महतुको धम्मो उप्पज्जति
अनन्तरपञ्चया, समनन्तरपञ्चया गह्जातपञ्चया पे० .. विपाक-
पञ्चया - विपाकं महतुक् एक् खध ससट्ठा तयो खधा पे० .. द्वे
२५ खधे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० .. ।

अतुक् धम्मं ससट्ठो अतुको धम्मो उप्पज्जति विपाक-
पञ्चया - विपाकं अतुक् एक् खध ससट्ठा तयो खधा पे० द्वे

खन्धे . पे० पटिसन्धिकखणे पे० ज्ञानपच्चया पे० .
अविगतपच्चया ।

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

६१ हेतुया तीणि, आरम्भणे छ, अधिपतिया एकं, अनन्तरे
छ, समनन्तरे छ, सहजाते छ, अज्जमज्जे छ, निस्सये छ,
उपनिस्सये छ, पुरेजाते छ .. पे० . विपाके द्वे, आहारे छ, इन्द्रिये 5
छ, ज्ञाने छ, मग्गे पञ्च . पे० . अविगते छ (एव गणेतब्बं) ।
अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीय

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

६२ सहतुक धम्म ससट्ठो अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया — विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे संसट्ठो
विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (१)

अहेतुकं धम्मं ससट्ठो अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नहेतु- 10
पच्चया — अहेतुक एक खन्ध ससट्ठा तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे
पे० पटिसन्धिकखणे पे० (सङ्खित्त) । (१)

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

६३ नहेतुया द्वे, नअधिपतिया छ, नपुरेजाते छ, नपच्छाजाते
छ, नआसेवने छ, नकम्मे चत्तारि, नविपाके छ, नज्ञाने एकं, नमग्गे
एक, नविप्पयुत्ते छ (एव गणेतब्ब) ।

15

पच्चनीय ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुकं

६४ हेतुपच्चया नअधिपतिया तीणि, नपुरेजाते तीणि, 38
नपच्छाजाते तीणि, नआसेवने तीणि, नकम्मे तीणि, नविपाके तीणि,
नविप्पयुत्ते तीणि ।

अनुलोमपच्चनीय ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोम

नहेतुकं

१५ नहेतुपञ्चया आरम्भणे द्वे, अनन्तरे द्वे पे० कम्मे
द्व, विपाके एक, आहारे द्वे पे० मग्गे एक पे० अधिगते द्वे
(एव गणेतव्य) ।

पञ्चनीयानुसोम ।

५ सम्पयुत्तवारो
(सम्पयुत्तवारो सप्तद्वारसदिसो) ।

५७ पञ्हावारो

१ पञ्चयानुसोम

(१) विनङ्गो

हेतुपञ्चयो

८ १६ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो —
सहेतुका हेतु सम्पयुत्तकाम सन्धान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धि
क्खणे पे० । (१)

सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो —
सहेतुका हेतु चित्तसमुद्धानां रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो,
१० पटिसन्धिक्खणे पे० । (२)

B. 29

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — सहेतुका हेतु सम्पयुत्तकाम सन्धान
चित्तसमुद्धानां च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे
... पे० । (१)

११ १७ अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो —
विचिक्खिक्खामहगतो उदञ्चसहगतो मोहो चित्तसमुद्धानां रूपान
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो —

विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकान् खन्धानं
हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो — विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो
सम्पयुत्तकान् खन्धान् चित्तसमुद्धानानं च रूपान् हेतुपच्चयेन 5
पच्चयो । (३)

आरम्मणपच्चयो

६८ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो — दानं दत्त्वा सीलं पे० उपोसथकम्मं कत्वा त
पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पच्चवेक्खति, ज्ञानां वुट्ठहत्वा ज्ञानं
पच्चवेक्खति, अरिया मग्गा वुट्ठहत्वा मग्गं पच्चवेक्खन्ति, फलं 10
पच्चवेक्खन्ति, पहीने किलेसे पे० विक्खम्भिते किलेसे पे०
पुब्बे पे० सहेतुके खन्धे अनिच्चतो पे०. दोमनस्स
उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे सहेतुको विपाको तदारम्मणता
उप्पज्जति, चेतोपरियञ्जाणेन सहेतुकचित्तसमङ्गिस्स चित्तं जानन्ति,
आकासानञ्चायतनं विञ्जाणञ्चायतनस्स पे० आकिञ्चञ्जा- 15
यतनं नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स पे० सहेतुका खन्धा
इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स,
यथाकम्मूपगञ्जाणस्स^१, अनागतसञ्जाणस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो;
सहेतुके खन्धे आरब्ध सहेतुका खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

सहेतुको धम्मो. अहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन 20
पच्चयो — सहेतुके खन्धे अनिच्चतो पे०. दोमनस्सं उप्पज्जति,
कुसलाकुसले निरुद्धे अहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति,
सहेतुके खन्धे आरब्ध अहेतुका खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (२)

सहेतुको धम्मो. सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — सहेतुके खन्धे आरब्ध विचिकिच्छा- 25
सहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

६९ अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो — निब्बानं आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, चक्खु

१ यथाकम्मूपगञ्जाणस्स — त्या ० ।

- पे० वत्थु अहेतुके सन्धे च मोह च अनिच्चतो पे० दोमनस्स
उपपज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे अहेतुको विपाको तदारम्मणता
उपपज्जति, रूपायतनं चक्खुविज्झाणस्स पे० फोट्टब्बायतनं
कायविज्झाणस्स पे० अहेतुके सन्धे च मोह च आरब्भ अहेतुका
5 सन्धा च मोहो च उपपज्जन्ति । (१)

- अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
पञ्चयो — अरिया निब्बान पञ्चवेक्खन्ति, निब्बान गोत्रमुत्त,
बोदानस्स, भग्गस्स फलस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो । अरिया
अहेतुके पहीने किलेसे पञ्चवेक्खन्ति, विक्खम्मिमे' किलेसे पे०'
10 पुब्बे पे० चक्खु पे० वत्थु पे० अहेतुके सन्धे च मोह
च अनिच्चतो पे० दोमनस्स उपपज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे
सहेतुको विपाको तदारम्मणता उपपज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप
पस्सति, दिब्बाय सोत्तघातुया सह सुणाति', चेतोपरियज्झाणेन
अहेतुकचित्तसमङ्गिस्स चित्त जानन्ति अहेतुका सन्धा इद्विविध
15 ज्ञाणस्स, चेतोपरियज्झाणस्स पुब्बेनिवासानुस्सतिज्झाणस्स, अनागतस
ज्ञाणस्स' आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, अहेतुके सन्धे च मोह च
आरब्भ सहेतुका सन्धा उपपज्जन्ति । (२)

- अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो — चक्खु आरब्भ विचिकिञ्छासहगता उद्वच्च
20 सहगता सन्धा च मोहो च उपपज्जन्ति सोत्त पे० वत्थु
अहेतुके सन्धे च मोह च आरब्भ विचिकिञ्छासहगता उद्वच्चसहगता
सन्धा च मोहो च उपपज्जन्ति । (१)

- १०० सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स धम्मस्स
आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो — विचिकिञ्छासहगते उद्वच्चसहगते सन्धे
25 च मोह च आरब्भ सहेतुका सन्धा उपपज्जन्ति । (१)

A. 41

- सहेतुका च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मण
पञ्चयेन पञ्चयो — विचिकिञ्छासहगते उद्वच्चसहगते सन्धे च मोह
च आरब्भ सहेतुका सन्धा च मोहो च उपपज्जन्ति । (२)

१-१ श्री रमा पोत्तवेगु गच्छि । २ सुणन्ति — श्या । ३ यथावन्मुप-
जायते अनागतज्ञानपरस — रमा ।

सहेतुको च अहेतुको च धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - विचिकिच्छासहगते उद्वच्च-सहगते खन्धे च मोह च आरब्भ विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

अधिपतिपच्चयो

१०१ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - दान दत्त्वा सील पे० उपोसथकम्म कत्वा त गरु कत्वा पच्चवेक्खति, ज्ञाना पे० अरिया मग्गा बुद्धित्वा मग्ग गरु कत्वा . पे० फलं पे० सहेतुके खन्धे गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । सहजाताधिपति - सहेतुकाधिपति सम्पयुत्तकान खन्धान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - सहेतुकाधिपति चित्तसमुद्धानान रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - सहेतुकाधिपति सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति - अरिया निब्बान गरु कत्वा पच्चवेक्खन्ति, निब्बान गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, चक्खु पे० वत्थु अहेतुके खन्धे गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । (१)

अनन्तरपच्चयो

१०२ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा सहेतुका खन्धा पच्छिमान पच्छिमान सहेतुकान खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, अनुलोम गोत्रभुस्स, अनुलोम वोदानस्स, गोत्रभु मग्गस्स, वोदान मग्गस्स, मग्गो

फलस्स, फलं फलस्स, अनुलोम फलसमापत्तिमा, निरोधा वुट्ठ
हन्तस्स नेवसञ्जानासञ्जायतन फलसमापत्तिमा अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

- सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो —
५ पुरिमा पुरिमा विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो सन्धा पञ्चिमस्स
पञ्चिमस्स विचिकिञ्छासहगतस्स उदञ्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो, सहेतुक वुत्तिचित्त अहेतुकस्स उपपत्तिचित्तस्स
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, सहेतुके भवङ्ग भावज्जनाय अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो सहेतुक भवङ्ग अहेतुकस्स भवङ्गस्स अनन्तर
१० पञ्चयेन पञ्चयो, सहेतुका सन्धा अहेतुकस्स वुट्ठानस्स अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो । (२)

- सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो
सन्धा पञ्चिमानं पञ्चिमान विचिकिञ्छासहगतान उदञ्चसहगतान
१५ सन्धान मोहस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- १०३ अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो — पुरिमो पुरिमो विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो
पञ्चिमस्स पञ्चिमस्स विचिकिञ्छासहगतस्स उदञ्चसहगतस्स मोहस्स
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो पुरिमा पुरिमा अहेतुका सन्धा पञ्चिमान
२० पञ्चिमान अहेतुकान सन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, भावज्जना
पञ्चपन्न विञ्जाणान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो —
पुरिमो पुरिमो विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो पञ्चिमान
पञ्चिमान विचिकिञ्छासहगतान उदञ्चसहगतान सन्धान अनन्तर
B. 83 23 पञ्चयेन पञ्चयो अहेतुक वुत्तिचित्त सहेतुकस्स उपपत्तिचित्तस्स
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो अहेतुक भवङ्ग सहेतुकस्स भवङ्गस्स
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो भावज्जना सहेतुमान सन्धान अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो अहेतुका सन्धा सहेतुकस्स वुट्ठानस्स अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- 30 अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स अनन्तर

पञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमो पुरिमो विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो पञ्छिमान पञ्छिमानं विचिकिच्छासहगतान उद्धच्चसहगतानं खन्धान मोहस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो; आवज्जना विचिकिच्छासहगतान उद्धच्चसहगतानं खन्धान मोहस्स च अनन्तर-पञ्चयेन पञ्चयो । (३)

5

१०४ सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च पञ्छिमानं पञ्छिमान विचिकिच्छा-सहगतान उद्धच्चसहगतान खन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तर-पञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो, च पञ्छिमस्स पञ्छिमस्स विचिकिच्छासहगतस्स उद्धच्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो; विचिकिच्छा-सहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च अहेतुकस्स वुट्ठानस्स अनन्तर-पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

15

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च पञ्छिमान पञ्छिमान विचिकिच्छा-सहगतानं उद्धच्चसहगतान खन्धान मोहस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो ॥ (३)

20

सहजातपञ्चयादि

१०५ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स सहजातपञ्चयेन पञ्चयो (पटिच्चवारे सहजातसदिस, इह घटना नत्थि), अज्जमज्ज-पञ्चयेन पञ्चयो (पटिच्चवारसदिसं), निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो (पटिच्चवारे निस्सयपञ्चयसदिस, इह घटना नत्थि) ।

B 44

उपनिस्सयपञ्चयो

१०६ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो — सहेतुका खन्धा सहेतुकान खन्धान उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

25

सहेतुको धम्मो अहेतुक्कस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खूपनिस्सयो पे० । पक्खूपनिस्सयो - सहेतुका खन्धा अहेतुगान खन्धान मोहस्स च उपनिस्सय पच्चयेन पच्चयो । (२)

- १ सहेतुको धम्मो सहेतुक्कस्स च अहेतुक्कस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खूपनिस्सयो पे० । पक्खूपनिस्सयो - सहेतुका खन्धा विचित्रिच्छासहगतान उदञ्चराहगतान साधान मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

१०- अहेतुको धम्मो अहेतुक्कस्स धम्मस्स उपनिस्सय

- १० पच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो पक्खूपनिस्सयो पे०... । पक्खूपनिस्सयो - कायिक सुख कायिकस्स सुखस्स, कायिकस्स दुक्खस्स, मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो कायिक दुक्ख, उतु, भोजन, सेनासन कायिकस्स सुखस्स, कायिकस्स दुक्खस्स मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, मोहो पायिकस्स सुखस्स, कायिकस्स दुक्खस्स मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, कायिक सुखं, कायिक दुक्ख उतु, भोजन सेनासन मोहो च कायिकस्स सुखस्स, पायिकस्स दुक्खस्स मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

- अहेतुको धम्मो सहेतुक्कस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्भणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खूपनिस्सयो पे० । पक्खूपनिस्सयो - पायिक सुख उपनिस्सय दानं दत्ति पे० सद्दु मिन्दति पायिक दुक्खं उतु, भोजन, सेनासन, मोहं उपनिस्सय दान दत्ति पे०... सद्दु मिन्दति, पायिक सुख पे०... मोहो च गढाय पे० पञ्जाय रागस्स पे०... परयनाय मगस्स पमममाप्तिमा उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

- २१ अहेतुको धम्मो सहेतुक्कस्स च अहेतुक्कस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खूपनिस्सयो पे०... । पक्खूपनिस्सयो - पायिक सुख मोहो च विचित्रिच्छा साधनान उदञ्चराहगतान साधान मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

- २० १०८ अहेतुको च अहेतुको च धम्मो सहेतुक्कस्स धम्मस्स

उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो
पे० . । पक्तूपनिस्सयो — विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता
खन्धा च मोहो च सहेतुकान खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो — अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो . पे० . । 5
पक्तूपनिस्सयो — विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो
च अहेतुकान खन्धान मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च
धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप-
निस्सयो पे० . । पक्तूपनिस्सयो — विचिकिच्छासहगता उद्धच्च- 10
सहगता खन्धा च मोहो च विचिकिच्छासहगतान उद्धच्चसहगतानं
खन्धान मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

पुरेजातपच्चयो

१०६ अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो — आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात —
चक्खु पे० वत्थु अनिच्चतो पे० . दोमनस्स उप्पज्जति, 15
कुसलाकुसले निरुद्धे अहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति,
रूपायतन चक्खुविज्जाणस्स पे० फोढुब्बायतनं कायविज्जाणस्स
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजात — चक्खायतन चक्खु-
विज्जाणस्स पे० कायायतन कायविज्जाणस्स पुरेजात वत्थु
अहेतुकान खन्धान मोहस्स च पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१) 20

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो —
आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात — चक्खु पे०
वत्थु अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे
सहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप
पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद् सुणाति । वत्थुपुरेजात — वत्थु 25
सहेतुकान खन्धान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो — आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात ॥ आरम्मणपुरे-
जात — चक्खु पे० वत्थु आरम्भ विचिकिच्छासहगता उद्धच्च-

सहृगता सन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । यत्थुपुरेजास - यत्थु
विचिक्खिच्छासहृगतानं उद्वञ्चसहृगतान संधान मोहस्स च पुरेजास-
पच्चयेन पच्चयो । (३)

पञ्छाजातपच्चयादि

११० सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स पञ्छाजातपच्चयेन
5 पच्चयो - पञ्छाजाता सहेतुका सन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स
पञ्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स पञ्छाजातपच्चयेन
पच्चयो - पञ्छाजाता अहेतुका संधा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स
कायस्स पञ्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

10 सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स पञ्छाजात-
पच्चयेन पच्चयो - पञ्छाजाता विचिक्खिच्छासहृगता उद्वञ्चसहृगता
सन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पञ्छाजातपच्चयेन
पच्चयो । (१)

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स प्रासेवनपच्चयेन पच्चयो
15 (अनन्तरसदिस्स । आवज्जनं पि भवज्जं पि नत्थि, प्रासेवनपच्चये
वज्जेतब्बा नव पि) ।

कम्मपच्चयो

B. 47

१११ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन
पच्चयो - सहजाता नानास्रणिका । सहजाता - सहेतुका चेतना
सम्पयुत्तवानं संधान कम्मपच्चयेन पच्चयो पटिसन्धिक्खणे पे० ।
20 नानास्रणिका - सहेतुका चेतना विपाकान सहेतुकान संधान कम्म
पच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो -
सहजाता नानास्रणिका । सहजाता - सहेतुका चेतना चित्तसमुद्धानान
रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो पटिसन्धिक्खणे पे० .. । नाना
25 स्रणिका - सहेतुका चेतना विपाकानं अहेतुकान स्वधानं वट्टता च
रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

१-१ सी पोत्तवेत्तत्थि एवमुपरि पि । २ सी त्या पोत्तवेत्तत्थि एवमुपरि पि ।

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता -
सहेतुका चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानानं च रूपानं^१
कम्मपच्चयेन पच्चयो । नानाखणिका - सहेतुका चेतना विपाकानं
सहेतुकान खन्धान कटत्ता च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३) 5

अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो -
अहेतुका चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

विपाकपच्चयो

११२ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन
पच्चयो - विपाको सहेतुको एको खन्धो तिण्णन्न खन्धानं पे०.. 10
द्वे खन्धा पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन पच्चयो -
विपाका सहेतुका खन्धा चित्तसमुद्धानान रूपानं विपाकपच्चयेन
पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे पे० । (२)

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स 15
विपाकपच्चयेन पच्चयो - विपाको सहेतुको एको खन्धो तिण्णन्नं
खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान पे० द्वे खन्धा पे०
पटिसन्धिक्खणे पे० । (३)

अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन पच्चयो -
विपाको अहेतुको एको खन्धो तिण्णन्न खन्धान चित्तसमुद्धानानं च 20
रूपान पे० द्वे खन्धा पे० पटिसन्धिक्खणे पे० खन्धा
वत्थुस्स विपाकपच्चयेन पच्चयो । (१)

B 48

आहारपच्चयो

११३ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन
पच्चयो तीणि ।

अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो - 25
अहेतुका आहारा सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानानं च रूपान

.. पे० .. पटिसन्धिक्खणे पे० कवलीकारो ग्राहारो इमस्स कायस्स ग्राहारपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

इन्द्रियपञ्चयावि

११४ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो तीणि ।

१ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो — सहेतुका इन्द्रिया सम्पयुत्तकानं खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान .. पे० पटिसन्धिक्खणे पे० चक्खुन्त्रिय चक्खुविज्झाणस्स .. पे० कायिन्द्रिय कायविज्झाणस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो, रूपजीवित्तिन्द्रिय कटत्तारूपान इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

१० सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो ... तीणि ।

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो — सहेतुकानि ज्ञानज्ञानि सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

१५ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स मगपञ्चयेन पञ्चयो तीणि ।

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो (पटिञ्चवारे सम्पयुत्तसदिसा पट्टहा) ।

विष्ययुत्तपञ्चयो

११५ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात पञ्धाजात । सहजाता — सहेतुका खन्धा चित्तसमुद्धानान रूपान विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्खणे सहेतुका खन्धा कटत्तारूपान विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्धाजाता — सहेतुका खन्धा पुरजातस्स इमस्स कायस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

२३ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात पुरजात पञ्धाजात । सहजाता — सहेतुका खन्धा

चित्तसमुद्धानानं रूपानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिवक्खणे
अहेतुका खन्धा कटत्तारूपान विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो; खन्धा
वत्थुस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो; वत्थु खन्धान विप्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो । पुरेजात - चक्खायतन चक्खुविज्जाणस्स . पे० ..
कायार्यतनं कायविज्जाणस्स वत्थु अहेतुकानं खन्धानं मोहस्स च 5
विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - अहेतुका खन्धा च मोहो
च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (१)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो -
सहजात, पुरेजात । सहजात - पटिसन्धिवक्खणे वत्थु सहेतुकान
खन्धान विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - वत्थु सहेतुकान खन्धानं 10
विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (२)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - वत्थु विचिकिच्छासहगतानं
उद्धच्चसहगतान खन्धान मोहस्स च विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (३)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स विप्पयुत्त- 15
पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पच्छाजातं । सहजाता - विचिकिच्छा-
सहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च^१ मोहो च चित्तसमुद्धानान रूपान
विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - विचिकिच्छासहगता उद्धच्च-
सहगता खन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो । (१)

20

अत्थिपच्चयो

११६ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो - सहेतुको एको खन्धो तिण्णन्न खन्धान पे० द्वे खन्धा
. पे० पटिसन्धिवक्खणे पे० । (१)

B 50

सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -
सहजात, पच्छाजात । सहजाता - सहेतुका खन्धा चित्तसमुद्धानानं 25
रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो, विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता
खन्धा मोहस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो,
पटिसन्धिवक्खणे पे० । पच्छाजाता - सहेतुका खन्धा पुरेजातस्स
इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च ग्रहेतुकस्स च धम्मस्स अत्थि पञ्चयेन पञ्चयो - सहेतुको एको स्रघो तिण्णन्न स्रघानं चित्तसमुद्धानानं च रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, विचिकिञ्छा-सहगतो उद्वच्चसहगतो एको स्रघो तिण्णन्न-स्रघानं मोहस्स च चित्तसमुद्धानानं च रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे स्रघा पे० पटिसन्धिवक्खणे सहेतुको पे० । (१)

११७ ग्रहेतुको धम्मो ग्रहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पुरेजात, पञ्चाजात आहारं, इन्द्रिय । सहजातो - ग्रहेतुको एको स्रन्धो तिण्णन्न स्रन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे स्रघा पे० विचिकिञ्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो चित्तसमुद्धानानं रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिवक्खणे पे० (याव असञ्जासत्ता कासञ्च) । पुरेजात - चक्षु पे० यत्थु अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे ग्रहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति, १५ रूपायतनं चक्षुविञ्जाणस्स पे० फोटुब्बायतनं कायविञ्जाणस्स पे० चक्षुसायतनं चक्षुविञ्जाणस्स पे० कायायतनं काय विञ्जाणस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो यत्थु ग्रहेतुफानं स्रन्धानं मोहस्स च अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - ग्रहेतुका स्रन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स फायस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, २० कसलीकारो आहारो इमस्स फायस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, रूपजीवितिन्द्रियं कटत्तारूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

ग्रहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पुरेजात । सहजातो - विचिकिञ्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तफानं स्रघानं अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिवक्खणे यत्थु सहेतुफानं स्रघानं अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - चक्षु पे० यत्थु अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति कुसला कुसले निरुद्धे सहेतुका विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति दिग्भेन चक्षुना रूपं पस्सति त्रिय्याय सोतघातुया सद सुणाति, यत्थु सहेतुफानं स्रघानं अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स अत्थि-
 पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजातो - विचिकिच्छा-
 सहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान
 च रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - चक्खु पे०. वत्थु
 आरब्भ विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च 5
 उप्पज्जन्ति, वत्थु विचिकिच्छासहगतानं उद्धच्चसहगतान खन्धानं
 मोहस्स च अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (३)

११८ सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स धम्मस्स
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजातो - विचिकिच्छा-
 सहगतो उद्धच्चसहगतो एको खन्धो च मोहो च तिण्णन्न खन्धानं 10
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो पे० द्वे खन्धा च पे० पटिसन्धिक्खणे
 सहेतुको एको खन्धो च वत्थु च तिण्णन्न खन्धान अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो पे० द्वे खन्धा च पे० । सहजातो - सहेतुको एको खन्धो
 च वत्थु च तिण्णन्न खन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो पे० द्वे
 खन्धा च .पे० । (१)

15

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स अत्थि-
 पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पच्छाजात, आहारं, इन्द्रिय ।
 सहजाता - सहेतुका खन्धा च महाभूता च चित्तसमुद्धानान रूपान
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो, विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा
 च मोहो च चित्तसमुद्धानान रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो, 20
 पटिसन्धिक्खणे सहेतुका खन्धा च महाभूता च कटत्तारूपान
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो । सहजाता - विचिकिच्छासहगता उद्धच्च-
 सहगता खन्धा च वत्थु च मोहस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो ।
 पच्छाजाता - विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो
 च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - 25
 सहेतुका खन्धा च कवलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स अत्थि-
 पच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - सहेतुका खन्धा च रूपजीवितिन्द्रिय
 च कटत्तारूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

B 52

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च
 धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजातो - 30

विचिकिच्छासहगतो उद्वञ्चसहगतो एको स्रघो च मोहो च तिण्णस्र
 सन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपान् अतिपञ्चयेन पञ्चयो पे०..।
 सहजातो - विचिकिच्छासहगतो उद्वञ्चसहगतो एको स्रघो च वत्पु
 च तिण्णस्रं सन्धानं मोहस्स च अतिपञ्चयेन पञ्चयो पे०.. इ
 १ सन्धा च पे० । (३)

(१) सत्त्वणा

दुर्घ

११९ हेतुया छ, आरम्भणे नव, अधिपतिया चत्तारि,
 अनन्तरे नव, समनन्तरे नव सहजाते नव अरुज्जमब्बे छ, निस्सये
 नव उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पञ्चाजाते तीणि, आसेवने नव,
 कम्मे चत्तारि, विपाके चत्तारि आहारे चत्तारि इन्द्रिये चत्तारि,
 10 ज्ञाने चत्तारि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते छ विप्ययुत्ते पञ्च, अस्थिया
 नव, नस्थिया नव, विगते नव अविगते नव (एव गणेतब्ब) ।
 अनुसोमं ।

पञ्चमीमुद्धारो

१२० सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन
 पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो,
 कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

11. 53 15 सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो,
 सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो पञ्चाजात
 पञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
 आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सय
 20 पञ्चयेन पञ्चयो कम्मपञ्चयेन पञ्चयो ॥ (३)

१२१ अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन
 पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो,
 पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो, आहारपञ्चयेन
 पञ्चयो इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

25 अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो,
 सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन
 पञ्चयो । (२)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

१२२. सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय- 5
पच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च 10
धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

१२३ नहेतुया नव पे० (सब्बत्थ नव), नोअविगते नव
(एवं गणेतव्व) ।

B. 54

पच्चनीय ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

१२४. हेतुपच्चया नआरम्मणे छ, नअधिपतिया छ, नअनन्तरे 15
छ, नसमनन्तरे छ, नअञ्जमञ्जे द्वे, नउपनिस्सये छ पे०
नमग्गे छ, नसम्पयुत्ते द्वे, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया छ, नोविगते छ
(एवं गणेतव्व) ।

अनुलोमपच्चनीय ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

१२५ नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपतिया चत्तारि,
अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये 20
नव, उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि आसेवने

नव, कम्मो चत्तारि, विपाके चत्तारि, आहारे चत्तारि, इन्द्रिये चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते छ, विप्पयुत्ते पञ्च, मत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव (एव गणेतब्ब) ।

पञ्चनीयानुसोमं ।
सहेतुकदुक्कं निद्रितं ।

३ हेतुसम्पयुत्तदुक्कं

११ पटिच्चवारो

हेतुपञ्चयो

१२६ हेतुसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च हेतुसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया - हेतुसम्पयुत्त एकं सच्च पटिच्च तयो सन्धा
पे० .. द्वे सच्च पे० पटिसच्चिक्खणे पे० । (१)

हेतुसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च हेतुविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - हेतुसम्पयुत्ते सन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं पटि
सच्चिक्खणे .. पे० । (२)

१० (इमिना कारणेन वित्थारेतब्बं यथा सहेतुकदुक्कं निज्झाना
करणं) ।

हेतुसम्पयुत्तदुक्कं निद्रितं ।

४ हेतुसहेतुकदुक्कं

११ पटिच्चवारो

१ पञ्चयानुसोम

(१) विज्झो

हेतुपञ्चयो

१२७ हतुं च सहेतुकं च धम्मं पटिच्च हेतुं च सहेतुकं
च धम्मो उप्पज्जति हतुपञ्चया - अलोभं पटिच्च अदोमो अमोहो
(चन) सोमं पटिच्च मोहो (चक्क) पटिसच्चिक्खणे अलोभं
१५ पटिच्च अदोसो अमोहो (चक्क) । (१)

हेतु चेव सहेतुक च धम्म पटिच्च सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - हेतु पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा; पटिसन्धिक्खणे . पे० । (२)-

हेतु चेव सहेतुक च धम्म पटिच्च हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - अलोभ 5 पटिच्च अदोसो अमोहो सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्क), लोभ पटिच्च मोहो सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्क), पटिसन्धिक्खणे पे० । (३)

१२८ सहेतुकं चेव न च हेतु धम्म पटिच्च सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सहेतुक चेव न च हेतु एक 10 खन्ध पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

सहेतुकं चेव न च हेतु धम्म पटिच्च हेतु चेव सहेतुको च^१ धम्मो उप्पज्जति^२ हेतुपच्चया - सहेतुके चेव न च हेतू खन्धे पटिच्च हेतू, पटिसन्धिक्खणे पे० । (२)

सहेतुक चेव न च हेतु धम्म पटिच्च हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सहेतुक चेव न च हेतू^३ एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा हेतु च पे० . द्वे 15 खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (३)

१२९ हेतु चेव सहेतुक च सहेतुक चेव न च हेतु च धम्म 20 पटिच्च हेतु चेव सहेतुको च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - अलोभ च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च अदोसो अमोहो (चक्कं), लोभं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च मोहो (चक्कं), पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

हेतु चेव सहेतुक च सहेतुकं चेव न च हेतु च धम्म पटिच्च 25 सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सहेतुक चेव न च हेतु एक खन्ध च हेतु च पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (२)

हेतु चेव सहेतुक च सहेतुक चेव न च हेतु च धम्म पटिच्च

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपञ्चया—सहेतुक चेव न च हेतु एक स्रग्घ च अलोभ च पटिच्च
तयो स्रग्घा अदोसो अमोहो च पे० द्वे सन्धे पे०
पटिसन्धिवत्तणे .. पे०.. । (१)

४ (सङ्कित्त । एव यित्पारेतव्व) ।

(२) पञ्चया

पुत्रं

१३० हेतुया नव, आरम्भणे नव, अविपत्तिया नव, अनन्तर
नव पे० (सठवत्थ नव), अविगते नव (एव गणेतव्व) ।
अनुलोम ।

२ पञ्चयपञ्चमीय

(१) विमङ्गो

नअविपत्तिपञ्चयादि

१३१ हेतु चेव सहेतुक च धम्म पटिच्च हेतु चेव सहेतुको
च धम्मो उप्पज्जन्ति नअविपत्तिपञ्चया — अलोभ पटिच्च अदोसो
१० अमोहो (अक्क) पटिसन्धिवत्तणे पे० .. (परिपुण्ण नव) नपुरेजात^१
नव, नपञ्छाजाते नव, नमासेवने नव ।

नकम्मपञ्चयादि

१३२ हेतु चेव सहेतुक च धम्म पटिच्च सहेतुको चेव न
च हेतु धम्मो उप्पज्जन्ति नकम्मपञ्चया — हेतु पटिच्च सम्पयुत्तका
चेतना । (१)

१५ सहेतुक चेव न च हेतु धम्म पटिच्च सहेतुको चव न च हेतु
धम्मो उप्पज्जन्ति नकम्मपञ्चया — सहेतुके चव न च हेतु स्रग्घे पटिच्च
सम्पयुत्तका चेतना, पटिसन्धिवत्तण^२ पे०^३ .. । (१)

हेतु चव सहेतुक च सहेतुक चेव न च हेतु च धम्म पटिच्च
सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो उप्पज्जन्ति नकम्मपञ्चया — हेतु च
२० सम्पयुत्तके च तथे पटिच्च सम्पयुत्तका चेतना नविपत्तिपञ्चया,
नविप्ययुत्तपञ्चया ।

१ यी पीणवे नत्ति । २ नपुरेजातपञ्चया — स्या एवमुपरि पि । ३-३ स्या
पीणवे नत्ति ।

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

१३३ नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव,
नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नविप्पयुत्ते नव
(एव गणेतव्व) ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्क

१३४ हेतुपच्चया नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव,
नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, 5
नविप्पयुत्ते नव (एव गणेतव्व) ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नअधिपतिवुक्कं

१३५. नअधिपतिपच्चया हेतुया नव, आरम्मणे नव,
अनन्तरे नव पे० अविगते नव (एवं गणेतव्वं) ।

पच्चनीयानुलोमं ।

§ २-६. सहजातवारो — सम्पयुत्तवारो

(सहजातवारो पि पच्चयवारो पि निस्सयवारो पि संसट्ठवारो
पि सम्पयुत्तवारो पि पटिच्चवारसदिसा^१ ।)

10

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१३६ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो — अलोभो अदोसस्स अमोहस्स हेतु-
पच्चयेन पच्चयो (यथा पटिच्चवारसदिस) । (१)

१ पटिच्चवारसदिसो — सी०, स्या० ।

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो सहेतुक्कस्स चेव न च हेतुस्स
धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - हेतू सम्पयुत्तकान सन्धान हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो पटिसिध्दिकक्षणे पे० । (२)

३. ५७

- ५ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुक्कस्स च
सहेतुक्कस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -
अलोभो अदोसस्स अमोहस्स सम्पयुत्तकान च सञ्चारं हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो (वित्थारेतव्व) । (१)

आरम्भणपञ्चयो

- १३७ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुक्कस्स
च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - हेतू आरम्भ हेतू
उप्पज्जन्ति । (१)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो सहेतुक्कस्स चेव न च हेतुस्स
धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - हेतू आरम्भ सहेतुका चेव न
च हेतू जन्था उप्पज्जन्ति । (२)

- १३८ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुक्कस्स च
सहेतुक्कस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो -
हेतू आरम्भ हेतू च सम्पयुत्तका च सञ्चार उप्पज्जन्ति । (१)

- सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुक्कस्स चेव न च हेतुस्स
धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - दान दत्त्वा सीम पे०
उपोसथवम्म भरवा त पञ्चवेक्कति, पुव्वे सुचिण्णानि पञ्चवेक्कति,
२० ज्ञाना बुद्धहित्वा पे० अरिया भग्गा बुद्धहित्वा मग्ग पञ्चवेक्कन्ति,
फम पञ्चवेक्कन्ति पहीन मिसेसे पे० - विस्सम्मिमे विसेसे
पञ्चवेक्कन्ति पुव्वे समुदाचिण्णे पिसेसे जानति, सहेतुके चेव न
च हेतू सञ्चे अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जन्ति,
चेतोपरियञ्जाणेन सहेतुका च न च हेतुचित्तसमङ्गिस्स चित्त
२५ जानाति आभासानञ्जायतन विञ्जाणञ्जायतनस्स पे० -
अणिञ्चञ्जायतन मयमञ्जानासञ्जायतनस्स पे० सहेतुका च न
च हेतू मया इदिवियञ्जाणस्स चेतोपरियञ्जाणस्स, पुव्वेनियासा

नुस्सत्तिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स^१, अनागतसञ्जाणस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो—दान दत्त्वा (यथा पठमगमन
एव^२ निन्नान) । (२)

5

B 60

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो—
दान दत्त्वा . (यथा पठमगमन एव निन्नान) । (३)

१३८ हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च
धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो— 10
हेतु च सम्पयुत्तके च खन्धे आरब्ध हेतू उप्पज्जन्ति । (१)

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा
सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो—
हेतु च सम्पयुत्तके च खन्धे आरब्ध सहेतुका चेव न च हेतू खन्धा
उप्पज्जन्ति । (२)

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा
हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो—हेतु च सम्पयुत्तके च खन्धे आरब्ध हेतू
च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

अधिपतिपच्चयो

१३९ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स 20
च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो—आरम्मणाधिपति, सहजाताधि-
पति । आरम्मणाधिपति — हेतु गरु कत्त्वा हेतू उप्पज्जन्ति ।
सहजाताधिपति — हेतु चेव सहेतुकाधिपति सम्पयुत्तकान हेतू न
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स 25
धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो—आरम्मणाधिपति, सहजाताधि-
पति । आरम्मणाधिपति — हेतु गरु कत्त्वा सहेतुका चेव न च

१ यथाकम्मूपगञ्जाणस्स — स्या० । २ सी०, स्या० पोत्थकेसु नत्थि ।

हेतु सन्धा उपपज्जन्ति । सहजाताधिपति - हेतु चेव सहेतुकाधिपति सम्पयुत्तकान सन्धान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो -
 5 आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - हेतु गर क्त्वा हेतु च सम्पयुत्तका च सन्धा उपपज्जन्ति । सहजाताधिपति - हेतु चेव सहेतुकाधिपति सम्पयुत्तकान सन्धान हेतून च अधिपति पञ्चयेन पञ्चयो । (३)

१४० सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चेव न च
 10 हेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - दान दत्त्वा सील पे० उपोसथकम्म क्त्वा स गर क्त्वा पञ्चवेक्कन्ति पुब्बे सुधिण्णानि पे० ज्ञाना वुट्ठित्वा ज्ञान गर क्त्वा पञ्चवेक्कन्ति, अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्गा गर क्त्वा पञ्चवेक्कन्ति फल गरं क्त्वा
 15 पञ्चवेक्कन्ति, सहेतुके चेव न च हेतु सन्धे गर क्त्वा अस्सादेति अभिन्दति, स गर क्त्वा रागो उपपज्जति, दिट्ठि उपपज्जति । सहजाताधिपति - सहेतुको चेव न च हेतु अधिपति सम्पयुत्तकान सन्धान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
 20 धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणाधिपति सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - दान दत्त्वा (पठमगमनयेव) । सहजाताधि पति - सहेतुको चेव न च हेतु अधिपति सम्पयुत्तकानं हेतून अधि पतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
 25 सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - दान दत्त्वा (पठमगमनयेव) । सहजाताधिपति - सहेतुको चेव न च हेतु अधिपति सम्पयुत्तकान सन्धान हेतून च अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

१४१ हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा

हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो ।
आरम्मणाधिपति - हेतू^१ च सम्पयुत्तके च खन्धे गरु कत्वा हेतू
उप्पज्जन्ति । (१)

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा
सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । 5
आरम्मणाधिपति - हेतु च सम्पयुत्तके च खन्धे गरु कत्वा सहेतुका
चेव न च हेतू खन्धा उप्पज्जन्ति । (२)

B. 62

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा
हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति - हेतु च सम्पयुत्तके 10
च खन्धे गरु कत्वा हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

अनन्तरपच्चयो

१४२ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स
च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू पच्छिमान
पच्छिमान हेतून अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स 15
धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू पच्छिमान
पच्छिमान सहेतुकान चेव न च हेतून खन्धान अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो । (२)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - 20
पुरिमा पुरिमा हेतू पच्छिमान पच्छिमान हेतून सम्पयुत्तकान च
खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

१४३ सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चेव न च
हेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा सहेतुका
चेव न च हेतू खन्धा पच्छिमान पच्छिमान सहेतुकान चेव न च 25
हेतून खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, अनुलोम गोत्रभुस्स, अनुलोम
वोदानस्स पे० निरोधा वुट्ठहन्तस्स, नेवसञ्जानासञ्जायतनं
फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुफत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा सहेतुका चेव न च हेतू सन्धा पच्छिमान पच्छिमान हेतून अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, अनुलोम गोत्रमुत्तस्स (सङ्घित्त) । (२)

B. 63

3

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो^१ हेतुस्स चेव सहेतुफत्तस्स च सहेतुफत्तस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स^२ अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा सहेतुका चेव न च हेतू सन्धा पच्छिमान पच्छिमान हेतून सम्पयुत्तकान च सन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, अनुलोम गोत्रमुत्तस्स पे० । (३)

10

(सहेतुको चेव न च हेतुमूलक तीणि पि एकसदिसा) ।

१४४ हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुफत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च सन्धा पच्छिमान पच्छिमान हेतून अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

13

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा सहेतुफत्तस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च सन्धा पच्छिमान पच्छिमान सहेतुफान चेव न च हेतून सन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुफत्तस्स च सहेतुफत्तस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च सन्धा पच्छिमान पच्छिमान हेतून सम्पयुत्तकान च सन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

सहजासपञ्चयाधि

१४५ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुफत्तस्स च धम्मस्स सहजासपञ्चयेन पञ्चयो अञ्जमञ्जपञ्चयेन पञ्चयो, निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो (तीणि पि पञ्चया पटिञ्चवारे हेतुसदिसा) ।

उपमिस्सयपञ्चयो

१४६ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुफत्तस्स

च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो पे० .। पकतूपनिस्सयो — हेतू हेतून उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो। (मूल कातब्ब^१) हेतू सहेतुकानं चैव न च हेतून खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो। (मूल कातब्बं) हेतू हेतून सम्पयुत्तकान च खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो 5 (इमेसं द्विन्नं पि पञ्चानं मूलानि पुच्छितब्बानि)।

B. 64

सहेतुको चैव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चैव न च हेतुस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो .. पे० .। पकतूपनिस्सयो — सद्धं उपनिस्साय दानं देति पे० समापत्तिं उप्पादेति, मानं जप्पेति, 10 दिट्ठिं गण्हाति, सीलं पे० पत्थनं उपनिस्साय दानं देति ... पे० . सद्धं भिन्दति, सद्धा पे० पत्थना सद्धाय .. पे०.. पत्थनाय मग्गस्स^३ फलसमापत्तिया^२ उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो। (१)

(सहेतुको चैव न च हेतुमूलके इमिनाकारेन^३ वित्थारेतब्बा अवसेसा द्वे पञ्चा)।

15

हेतु चैव सहेतुको च सहेतुको चैव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चैव सहेतुकस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो .. पे०..। पकतूपनिस्सयो — हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा हेतून उपनिस्सय-पच्चयेन पच्चयो। (द्वे मूलानि पुच्छितब्बानि) हेतू च सम्पयुत्तका 20 च खन्धा सहेतुकान चैव न च हेतून खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो। (मूल पुच्छितब्ब) हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा हेतून सम्पयुत्तकान च खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो। (१)

आसेवनपच्चयो

१४७ हेतु चैव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चैव सहेतुकस्स च धम्मस्स आसेवनपच्चयेन पच्चयो (अनन्तरसदिसं)।

25

कम्मपच्चयो

१४८ सहेतुको चैव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चैव न च

१ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि। २-२ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि।

३ इमिना कारणेन — सी०, स्या०।

हेतुस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - सहजाता, नानासणिका ।
 सहजाता - सहेतुका चेव न च हेतू चेतना सम्पयुत्तकान सन्धान
 कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसच्चिक्खणे पे० । नानासणिका -
 सहेतुका चेव न च हेतू चेतना विपाकान सहेतुकान चेव न च हेतू
 5 सन्धान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
 धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - सहजाता, नानासणिका । सहजाता -
 सहेतुका चेव न च हेतू चेतना सम्पयुत्तकान हेतून् कम्मपञ्चयेन
 पञ्चयो, पटिसच्चिक्खणे पे० । नानासणिका - सहेतुका चेव न
 10 च हेतू चेतना विपाकान हेतून् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
 सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो -
 सहजाता, नानासणिका । सहजाता - सहेतुका चेव न च हेतू चेतना
 सम्पयुत्तकान सन्धान हेतून् च कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसच्चिक्खणे
 15 पे० । नानासणिका - सहेतुका चेव न च हेतू चेतना विपाकान
 सन्धान हेतून् च कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

विपाकपञ्चयो

१४९ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स
 च धम्मस्स विपाकपञ्चयेन पञ्चयो - विपाको अलोभो अदोसस्स
 अमोहस्स च' विपाकपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क'), पटिसच्चिक्खणे
 20 अलोभो (यथा हेतुपञ्चया एव वित्त्यारेत्तय्य, नव पि विपाक ति
 नियामेत्तव्व) ।

आहारपञ्चयादि

१५० सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुपस्स चेव न च
 हेतुस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो सीणि ।

हेतु चव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चव सहेतुकस्स च
 25 धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो (इन्द्रिय ति नियामेत्तव्व, नव पि
 परिपुण्ण) ।

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स
धम्मस्स ज्ञानपच्चयेन पच्चयो .. तीणि ।

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
धम्मस्स मग्गपच्चयेन पच्चयो, सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो, अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो, नत्थिपच्चयेन पच्चयो, विगतपच्चयेन पच्चयो, 5
अविगतपच्चयेन पच्चयो ।

B 66

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१५१ हेतुया तीणि, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव,
अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अज्जमज्जे नव, निस्सये
नव, उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, विपाके नव,
आहारे तीणि, इन्द्रिये नव, ज्ञाने तीणि, मग्गे नव, सम्पयुत्ते नव, 10
अत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव (एवं
गणेतब्ब) ।

अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

१५२ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स
च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

15

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स
धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, 20
सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

१५३ सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चेव न च
हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च 25 B, 67

धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुक्कस्स च सहेतुक्कस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

१५४ हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुक्कस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

॥ हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा सहेतुक्कस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुक्कस्स च सहेतुक्कस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सय पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

० पञ्चयपञ्चनीयं

(१) लक्षण

१५५ नहेतुया नव (सङ्खित्त । सव्यत्थ नव, एव गणेतब्बं) । पञ्चनीयं ।

१ पञ्चयानुसोमपञ्चनीयं

हेतुपञ्च

१५६ हेतुपञ्चया नआरम्भणे तीणि, नअधिपत्तिया तीणि, नअनन्तरे तीणि मसमनन्तरे तीणि, नउपनिस्सये तीणि (सङ्खित्त । सव्यत्थ तीणि) नमग्गे तीणि मोनत्थिया तीणि मोधिगठे तीणि (एव गणेतब्ब) ।

२. ८३ २०

अनुसोमपञ्चनीयं

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोम

नरेतुपञ्च

१५७ नहेतुपञ्चया आरम्भणे नव, अधिपत्तिया नव, अनन्तरे

नव, समनन्तरे नव, सहजाते तीणि, अञ्जमञ्जे तीणि, निस्सये तीणि, उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, विपाके तीणि, आहारे तीणि, इन्द्रिये तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते तीणि, अत्थिया तीणि, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते तीणि (एवं गणेतब्ब) ।

5

पच्चनीथानुलोमं ।

हेतुसहेतुकदुक निद्धित ।

५. हेतुहेतुसम्पयुत्तदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१५८ हेतु चेव हेतुसम्पयुत्तं च धम्म पटिच्च हेतु चेव हेतु-सम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - अलोभ पटिच्च अदोसो अमोहो (चक्क), लोभ पटिच्च मोहो (चक्क); पटिसन्धिक्खणे ... पे०.. (यथा हेतुसहेतुकदुक^१ एव वित्थारेतब्ब, निन्नानाकरण) ।

हेतुहेतुसम्पयुत्तदुकं निद्धित ।

६. नहेतुसहेतुकदुकं

§ १ पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१५९ नहेतु सहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - नहेतु सहेतुक एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा .. पे० . द्वे खन्धे पे० . पटिसन्धिक्खणे . पे० । (१)

नहेतु सहेतुकं धम्म पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - नहेतु सहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं, पटि-सन्धिक्खणे . पे० । (२)

१ हेतु चेव सहेतुकदुकं - सी०, स्या० ।

धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

१५४ हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

॥ हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो उपनिस्सय पच्चयेन पच्चयो । (३)

ॐ पच्चयपच्चनीय

(१) नहत्तया

१५५ नहेतुया नव (सङ्खित्त । सव्वत्थ नव, एव गणेतब्ब) । पच्चनीयं ।

३ पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुपुच्छं

१५६ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि नअधिपत्तिया तीणि, नअनन्तरे तीणि नसमनन्तरे तीणि नउपनिस्सये तीणि (सङ्खित्त । सव्वत्थ तीणि), नमग्गे तीणि मोनत्थिया तीणि, मोविगत्ते तीणि (एव गणेतब्ब) । ।

अनुसोमपच्चनीयं

४ पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नरेपुच्छं

१५७ नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपत्तिया नव, अनन्तरे

व, समनन्तरे नव, सहजाते तीणि, अञ्जमञ्जे तीणि, निस्सये तीणि, उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, विपाके तीणि, माहारे तीणि, इन्द्रिये तीणि, झाने तीणि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते तीणि, अत्थिया तीणि, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते तीणि (एवं गणेतब्ब) ।

5

पच्चनीथानुलोमं ।

हेतुसहेतुकदुकं निद्वित ।

—०—

५. हेतुहेतुसम्पयुत्तदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१५८ हेतु चेव हेतुसम्पयुत्त च धम्म पटिच्च हेतु चेव हेतुसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — अलोभ पटिच्च अदोसो अमोहो (चक्क), लोभ पटिच्च मोहो (चक्क); पटिसन्धिक्खणे ... पे०.. (यथा हेतुसहेतुकदुकं^१ एव वित्थारेतब्ब, निन्नानाकरण) ।

हेतुहेतुसम्पयुत्तदुकं निद्वित ।

—०—

६. नहेतुसहेतुकदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१५९ नहेतु सहेतुक धम्मं पटिच्च नहेतु सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नहेतु सहेतुक एक खन्ध पटिच्च तथोखन्धा .. पे० . द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे . पे० । (१)

10 B 69

नहेतु सहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नहेतु सहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप; पटिसन्धिक्खणे पे० . । (२)

15

१ हेतु चेव सहेतुकदुक — सी०, स्या० ।

नहेतु सहेतुकं धम्मं पटिञ्च नहेतु सहेतुको च नहेतु ग्रहेतुको
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नहेतु सहेतुकं एकं सन्धं पटिञ्च
तयो सन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे सन्धे पे०
पटिसन्धिक्खण्णे पे०.. । (१)

- ५ १६० नहेतु ग्रहेतुकं धम्मं पटिञ्च नहेतु ग्रहेतुको धम्मो
उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया पे० एकं महाभूतं पटिञ्च ... पे०...
महाभूते पटिञ्च चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (१)

नहेतु ग्रहेतुकं धम्मं पटिञ्च नहेतु सहेतुको धम्मो उप्पज्जन्ति
हेतुपञ्चया - पटिसन्धिक्खण्णे वत्थु पटिञ्च नहेतु सहेतुका सन्धा । (२)

- १० नहेतु ग्रहेतुकं धम्मं पटिञ्च नहेतु सहेतुको च नहेतु ग्रहेतुको
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - पटिसन्धिक्खण्णे वत्थु पटिञ्च नहेतु
सहेतुका सन्धा, महाभूते पटिञ्च कटत्तारूपं । (१)

- १६१ नहेतु सहेतुकं च नहेतु ग्रहेतुकं च धम्मं पटिञ्च
नहेतु सहेतुको धम्मो उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - पटिसन्धिक्खण्णे नहेतु
१५ सहेतुकं एकं सन्धं च वत्थु च पटिञ्च तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे
च पे०.. । (१)

नहेतु सहेतुकं च नहेतु ग्रहेतुकं च धम्मं पटिञ्च नहेतु
ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नहेतु सहेतुके सन्धे च
महाभूते च पटिञ्च चित्तसमुद्धानं रूपं पटिसन्धिक्खण्णे पे० । (२)

२. ७० २० नहेतु सहेतुकं च नहेतु ग्रहेतुकं च धम्मं पटिञ्च नहेतु
सहेतुको च नहेतु ग्रहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया -
पटिसन्धिक्खण्णे नहेतु सहेतुकं एकं सन्धं च वत्थु च पटिञ्च तयो
सन्धा पे०.. द्वे सन्धे पे० नहेतु सहेतुके सन्धे च महाभूते च
पटिञ्च कटत्तारूपं । (१)

आरम्भणपञ्चयो

- २५ १६२ नहेतु सहेतुकं धम्मं पटिञ्च नहेतु सहेतुको धम्मो
उप्पज्जन्ति आरम्भणपञ्चया - नहेतु सहेतुकं एकं सन्धं पटिञ्च तयो
सन्धा .. पे०.. द्वे सन्धे .. पे०.. पटिसन्धिक्खण्णे पे० । (१)

नहेतुं अहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया - नहेतु अहेतुक एक खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
. पे० पटिसन्धिक्खणे .. पे० । (२)

नहेतु अहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया - पटिसन्धिक्खणे वत्थु पटिच्च नहेतू सहेतुका 5
खन्धा । (३)

नहेतु सहेतुक च नहेतु अहेतुक च धम्म पटिच्च नहेतु
सहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - पटिसन्धिक्खणे नहेतु
सहेतुक एक खन्ध च वत्थु च पटिच्च तयो खन्धा .. पे०.. द्वे खन्धे
... पे०.. (सङ्खित्त । एव विभजितव्व^१) ।

10

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१६३ हेतुया नव, आरम्मणे चत्तारि, अधिपतिया पञ्च,
अनन्तरे चत्तारि, समनन्तरे चत्तारि, सहजाते नव, अञ्जामञ्जे छ,
निस्सये नव, उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते द्वे, आसेवने द्वे, कम्मे
नव, विपाके नव, आहारे नव (सङ्खित्त । सब्बत्थ नव), सम्पयुत्ते
चत्तारि, विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया चत्तारि, विगते 15
चत्तारि, अविगते नव (एवं गणेतव्व) ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विमङ्गो

नहेतुपच्चयो

१६४ नहेतु अहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - नहेतु अहेतुक एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा
चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे^२
(याव असञ्जासत्ता मोहो नत्थि) । (१)

B 71

20

नआरम्मणपच्चयो

१६५ नहेतु सहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो

१ विमज्जितव्व - स्या० । २ पटिसन्धि - सी०, स्या० ।

उप्यज्जति नग्नारम्मणपच्चया — नहेतु सहेतुके सधे पटिच्च
चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिकक्षणे पे० । (१)

नहेतु अहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो उप्यज्जति
नग्नारम्मणपच्चया — नहेतु अहेतुके सन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप,
५ पटिसन्धिकक्षणे पे० (याव अस्सञ्जासत्ता) । (१)

नहेतु सहेतुक च नहेतु अहेतुक च धम्म पटिच्च नहेतु
अहेतुको धम्मो उप्यज्जति नग्नारम्मणपच्चया — नहेतु सहेतुके सन्धे
च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिकक्षणे पे०...
(सङ्घित्त) ।

(१) पट्टया

बुद्धं

- १० १६६ नहेतुया एक, नग्नारम्मणे तीणि, नग्नधिपतिया नव,
नग्ननन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि नग्नञ्जमञ्जे तीणि,
नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नग्नसेवने नव,
नकम्मं द्वे, नविपाके पञ्च, नग्नहारे एक, नग्नन्त्रिये एक, नग्नाने एक,
नमग्गे एक नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनस्थिया तीणि,
१५ नोविगते तीणि (एव गणेतव्व) ।

पञ्चनीयं ।

३ पञ्चयानुसोमपञ्चनीय

हेतुपञ्च

- B. 72 १६७ हेतुपञ्चया नग्नारम्मणे तीणि, नग्नधिपतिया नव,
नग्ननन्तरे नव, नसमनन्तरे नव नग्नञ्जमञ्जे नव नउपनिस्सये
तीणि नपुरेजाते नव नपच्छाजाते नव नग्नसेवने नव नकम्मं एक,
नविपाके पञ्च नसम्पयुत्ते तीणि नविप्पयुत्ते एक नोनस्थिया तीणि,
२० नोविगते तीणि (एव गणेतव्व) ।

अनुसोमपञ्चनीयं ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोमं

हेतुपञ्च

१६८ नहेतुपञ्चया आरम्मणे एकं .. पे०... आहारे एकं

§ ७. पञ्हावारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

आरम्भणपच्चयो

१७६. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स -
 आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - दान दत्त्वा सील .. पे० .. उपोसथकम्मं
 कत्वा त पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पच्चवेक्खति, ज्ञानं
 .. पे० . अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्गं पच्चवेक्खन्ति, फलं पच्च-
 वेक्खन्ति, पहीने किलेसे पे० विक्खम्भिते किलेसे ... पे०... 5
 पुब्बे पे० . नहेतू सहेतुके खन्धे अनिच्चतो . पे० . दोमनस्सं
 उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु सहेतुको विपाको तदारम्भणता
 उप्पज्जति, चेतोपरियञ्जाणेन नहेतुसहेतुकचित्तसमङ्गिस्स चित्तं
 जानाति, आकासानञ्जायतनं पे० .. आकिञ्चञ्जायतनं पे० .
 नहेतू सहेतुका खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बे- 10
 निवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतसञ्जाणस्स,
 आरम्भणपच्चयेन पच्चयो, नहेतू सहेतुके खन्धे आरब्भ नहेतू
 सहेतुका खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स आरम्भण-
 पच्चयेन पच्चयो - नहेतू सहेतुके खन्धे अनिच्चतो पे० . दोमनस्स 15 B. 75
 उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु अहेतुको विपाको तदा-
 रम्भणता उप्पज्जति, नहेतू सहेतुके खन्धे आरब्भ नहेतू अहेतुका
 खन्धा उप्पज्जन्ति । (२)

१७७ नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स
 आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - निब्बान आवज्जनाय आरम्भणपच्चयेन 20
 पच्चयो; चक्खु पे० वत्थु नहेतू प्रहेतुके खन्धे अनिच्चतो
 .. पे० . दोमनस्स उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु अहेतुको
 विपाको तदारम्भणता उप्पज्जति, रूपायतन चक्खुविञ्जाणस्स
 पे० फोट्ठवायतन कायविञ्जाणस्स पे० नहेतू अहेतुके
 खन्धे आरब्भ नहेतू अहेतुका खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

१७१ नहेतुया एक, नभारम्मणे तीणि पे० .. नोविगते
तोणि ।

पञ्चमीयं ।

§ ४ निस्सयवारो

(निस्सयवारो पञ्चयवारसदिसो) ।

§ ५ ससट्टवारो

१-४ पञ्चयानुलोमादि

१७२ नहेतु सहेतुक धम्म ससट्टो नहेतु सहेतुको धम्मो
५ उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नहेतु सहेतुक एक सन्ध पे० .. पटि
सन्धिक्खणे पे० .. ।

१७३ हेतुया एक भारम्मणे द्वे अविपत्तिया एक, अनत्तरे
द्वे (सम्बत्थ द्वे), भगो एक पे० अविगते द्वे ।

अनुलोम ।

१७४ नहेतु अहेतुक धम्म ससट्टो नहेतु अहेतुको धम्मो
१० उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - नहेतु अहेतुक एक सन्ध पे० ... पटि
सन्धिक्खणे पे० .. ।

१७५ नहेतुया एक नअविपत्तिया द्वे नपुरेजाते द्वे,
नपञ्चाजाते द्वे नभासेवने द्वे नम्मो द्वे, नविपाके द्वे, नमाने, एक,
नमगो एकं, नविप्पमुत्ते द्वे ।

पञ्चमीयं ।

15

(एव भावसेसा पि द्वे गणना गणतम्भा)

§ ६ सम्पयुत्तवारो

(सम्पयुत्तवारो ससट्टयारमदिसो)

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

आरम्मणपच्चयो

१७६. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स
 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो—दान दत्त्वा सील . पे० . उपोसथकम्मं
 कत्वा तं पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पच्चवेक्खति^१, ज्ञान
 . पे० . अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्ग पच्चवेक्खन्ति, फल पच्च-
 वेक्खन्ति, पहीने किलेसे पे० . विक्खम्भिते किलेसे .. पे० .. 5
 पुब्बे पे० . नहेतू सहेतुके खन्धे अनिच्चतो .. पे० . दोमनस्सं
 उपपज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु सहेतुको विपाको तदारम्मणता
 उपपज्जति, चेतोपरियञ्जाणेन नहेतुसहेतुकचित्तसमङ्गिस्स चित्तं
 जानाति, आकासानञ्जायतनं पे० . आकिञ्चञ्जायतनं पे० ..
 नहेतू सहेतुका खन्धा इद्धिविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बे- 10
 निवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतसञ्जाणस्स,
 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, नहेतू सहेतुके खन्धे आरब्ध नहेतू
 सहेतुका खन्धा उपपज्जन्ति । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मण-
 पच्चयेन पच्चयो—नहेतू सहेतुके खन्धे अनिच्चतो . पे० . दोमनस्सं 15 B. 73
 उपपज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु अहेतुको विपाको तदा-
 रम्मणता उपपज्जति, नहेतू सहेतुके खन्धे आरब्ध नहेतू अहेतुका
 खन्धा उपपज्जन्ति । (२)

१७७ नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स
 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो—निब्बान आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन 20
 पच्चयो, चक्खु पे० . वत्थु नहेतू अहेतुके खन्धे अनिच्चतो
 . पे० . दोमनस्स उपपज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु अहेतुको
 विपाको तदारम्मणता उपपज्जति, रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स
 पे० . फोढुब्बायतनं कायविञ्जाणस्स . पे० . नहेतू अहेतुके
 खन्धे आरब्ध नहेतू अहेतुका खन्धा उपपज्जन्ति । (१)

- नहेतु ग्रहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो - अरिया निब्बान पच्चवेक्खन्ति, निब्बान
गोत्रमुत्स, बोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
चक्खु पे० वत्थु .. नहेतु ग्रहेतुके सत्थे अनिच्चतो पे०...
- ७ दोमनस्सं उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु सहेतुका विपाको
सदारम्मणता उप्पज्जति दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय
सोतधातुया सह सुणाति, चेतोपरियव्याणेन नहेतुग्रहेतुकजित्त
समङ्गिस्स चित्त जानाति, नहेतु ग्रहेतुका सन्धा इद्विविधव्याणस्स,
चेतोपरियव्याणस्स, पुब्बेभिवासानुस्सतिव्याणस्स, अनागतसव्याणस्स,
- १० आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, नहेतु ग्रहेतुके सत्थे आरब्ध नहेतु
सहेतुका सन्धा उप्पज्जन्ति । (२)

अधिपतिपच्चयो

- १७८ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स अधिपति
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति सहजाताधिपति । आरम्मणा-
धिपति - दानं दत्त्वा सीलं समादियित्वा उपोसयकम्म' कत्वा'
१३ तं गव कत्वा पच्चवक्खन्ति पुब्बे सुचिण्णानि गव कत्वा पच्चवक्खन्ति,
आनं पे० अरिया मग्गा बुद्धित्वा मग्गं गव कत्वा पच्चवेक्खन्ति,
फल गव कत्वा पच्चवेक्खन्ति, नहेतु सहेतुके सन्धे गवं कत्वा
अस्सावेति अभिनन्दति त गव कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
उप्पज्जति । सहजाताधिपति - नहेतुसहेतुकाधिपति सम्पयुत्तकानं
२० सन्धान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुग्रहेतुकस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
पच्चयो । सहजाताधिपति - नहेतु सहेतुकाधिपति चित्तसमुद्धानान
रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

- नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स च नहेतुग्रहेतुकस्स च
२५ धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - नहेतु सहेतु
काधिपति सम्पयुत्तमान सन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो । आरम्भणाधिपति - अरिया निब्बानं गरु कत्वा
पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, चक्खु ... पे० . वत्थु . नहेतू अहेतुके
खन्धे गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरुं कत्वा रागो 5
उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । (१)

अनन्तरपच्चयो

१७९ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा नहेतू सहेतुका खन्धा
पच्छिमानं पच्छिमानं नहेतुसहेतुकानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो;
अनुलोमं गोत्रभुस्स . पे० . नेवसज्जानासज्जायतनं फलसमा- 10
पत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो - नहेतु सहेतुकं चुतिचित्तं नहेतुअहेतुकस्स उपपत्ति-
चित्तस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, नहेतु सहेतुकं भवज्जं आवज्जनाय,
नहेतु सहेतुकं भवज्जं नहेतुअहेतुकस्स भवज्जस्स, नहेतू सहेतुका 15
खन्धा नहेतुअहेतुकस्स वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा नहेतू अहेतुका खन्धा पच्छिमानं
पच्छिमानं नहेतुअहेतुकानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो,
आवज्जना पच्चन्नं विज्जाणानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१) B 77

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो - नहेतु अहेतुकं चुतिचित्तं नहेतुसहेतुकस्स उपपत्ति-
चित्तस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आवज्जना नहेतुसहेतुकानं खन्धानं
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, नहेतू अहेतुका खन्धा नहेतुसहेतुकस्स
वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२) 20

समनन्तरपच्चयादि

१८० नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स समनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो (मिह घटना नत्थि, 25

सत्त पञ्चा), अरुणमरुणपञ्चयेन पञ्चयो (छ पञ्चा), निस्सय-
पञ्चयेन पञ्चयो (पयत्तिपटिसन्धि सत्त पञ्चा, मिह घटना नत्थि)।

उपनिस्सयपञ्चयो

१८१ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
८ पक्खूपनिस्सयो पे० । पक्खूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय दान
वेत्ति पे० मान जप्पेत्ति, विट्ठि गण्हात्ति, सील पे० पत्थन
उपनिस्साय दान वेत्ति पे० सद्ध भिन्दत्ति, सद्धा पे०...
पत्थना सद्धाय पे० पत्थनाय मग्गस्स फलसमापत्तिमा उपनिस्सय
पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

१८२ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पञ्चयेन पञ्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खूपनिस्सयो पे० ।
पक्खूपनिस्सयो - सद्धा कायिकस्स सुखस्स, कायिकस्स दुक्खस्स
उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो सील पे० पत्थना कायिकस्स
सुखस्स कायिकस्स दुक्खस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, सद्धा
१५ पे० पत्थना कायिकस्स सुखस्स कायिकस्स दुक्खस्स उपनिस्सय
पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

१८३ नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो पक्खूपनिस्सयो
पे०... । पक्खूपनिस्सयो - कायिक सुख कायिकस्स सुखस्स,
B. 78 २० कायिकस्स दुक्खस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो कायिक दुक्ख
उत्तु, भोजन सेनासन कायिकस्स सुखस्स कायिकस्स दुक्खस्स
उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो कायिक सुख कायिक दुक्ख उत्तु,
भोजन सेनासन कायिकस्स सुखस्स कायिकस्स दुक्खस्स उपनिस्सय-
पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

२१ नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खूप
निस्सयो पे०... । पक्खूपनिस्सयो - कायिक सुख उपनिस्साय दानं
वेत्ति पे० सद्ध भिन्दत्ति कायिक दुक्ख उत्तु, भोजन सेनासनं
उपनिस्साय दानं वेत्ति पे० सद्ध भिन्दत्ति, कायिकं सुखं

... पे०.. सेनासनं सद्धाय . पे०... पत्थनारिय मग्गस्स^१ फलसमापत्तिया^१
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

पुरेजातपच्चयो

१८३. नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण-
पुरेजातं — चक्खुं . पे० .. वत्थु अनिच्चतो पे० . दोमनस्सं उप्पज्जति, 5
कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु अहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति,
रूपायतन चक्खुविज्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो ... पे० . फोढुब्बा-
यतन कायविज्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजातं —
चक्खायतनं चक्खुविज्जाणस्स . पे० कायायतन कायविज्जाणस्स
.. वत्थु नहेतुअहेतुकान खन्धान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१) 10

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो — आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण-
पुरेजातं — चक्खु पे० . वत्थु अनिच्चतो पे० . दोमनस्सं
उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु सहेतुको विपाको तदारम्मणता
उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया 15
सद् सुणाति । वत्थुपुरेजातं — वत्थु नहेतुसहेतुकान खन्धान पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो । (२)

पच्छाजातपच्चयो

१८४ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो — पच्छाजाता^२ नहेतू सहेतुका खन्धा
पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१) 20

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स पच्छाजात-
पच्चयेन पच्चयो — पच्छाजाता नहेतू अहेतुका खन्धा पुरेजातस्स
इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसेवनपच्चयो

१८५ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स आसेवन-
पच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा नहेतू सहेतुका खन्धा पच्छिमान 25

पच्छिमान नहेतुसहेतुकान् सन्धानं आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो, अनुलोम गोत्रमुत्स, अनुलोम वीदानस्त, गोत्रमु ममास्त, वीदान ममास्त आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु ग्रहेतुको धम्मो नहेतुग्रहेतुकस्स धम्मस्स आसेवन
५ पञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा नहेतु ग्रहेतुका सन्धा पच्छिमानं
पच्छिमान नहेतुग्रहेतुकान् सन्धानं आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

कम्मपञ्चयो

१८६ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स
कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - सहजाता, नानास्रणिका । सहजाता - नहेतु
सहेतुका चेतना सम्पयुक्तान् सन्धानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो,
१० पटिसन्धिक्खणे पे० । नानास्रणिका - नहेतु सहेतुका चेतना
विपाकान् नहेतुसहेतुकान् सन्धानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुग्रहेतुकस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन
पञ्चयो - सहजाता नानास्रणिका । सहजाता - नहेतु सहेतुका चेतना
चित्तसमुद्धानान् रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे
१५ पे० । नानास्रणिका - नहेतु सहेतुका चेतना विपाकान्
नहेतुग्रहेतुकान् सन्धानं कटत्ता च रूपान् कम्मपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

B. 80

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स च नहेतुग्रहेतुकस्स च
धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - सहजाता नानास्रणिका । सहजाता -
२० नहेतु ग्रहेतुका चेतना सम्पयुक्तान् सन्धानं चित्तसमुद्धानान् च रूपान्
कम्मपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्खणे पे० - । नानास्रणिका -
नहेतु ग्रहेतुका चेतना विपाकान् नहेतुसहेतुकान् सन्धानं कटत्ता च
रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु ग्रहेतुको धम्मो नहेतुग्रहेतुकस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन
२५ पञ्चयो । सहजाता - नहेतु ग्रहेतुका चेतना सम्पयुक्तान् सन्धानं
चित्तसमुद्धानान् च रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्खणे
नहेतु ग्रहेतुका चेतना विपाकान् नहेतुसहेतुकान् सन्धानं कटत्ता च रूपान् कम्म
पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

विपाकपच्चयो

१८७. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स^१ धम्मस्स विपाक-
पच्चयेन पच्चयो तीणि ।

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन
पच्चयो .. एक ।

आहारपच्चयो

१८८ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स आहार- 5
पच्चयेन पच्चयो तीणि ।

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन
पच्चयो - नहेतु अहेतुका आहारा सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान
च रूपान आहारपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० . 1
कबलीकारो आहारो इमस्स कायस्स आहारपच्चयेन पच्चयो । (१) 10

इन्द्रियपच्चयो

१८९ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स इन्द्रिय-
पच्चयेन पच्चयो तीणि ।

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स इन्द्रियपच्चयेन
पच्चयो - नहेतु अहेतुका इन्द्रिया सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान
च रूपान इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० रूप- 15
जीवित्तिन्द्रिय कटत्तारूपान^२ इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो ।

ज्ञानपच्चयादि

१९० नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स ज्ञान-
पच्चयेन पच्चयो पे० . (चत्तारि पि कातब्बानि), मग्गपच्चयेन
पच्चयो तीणि ।

सम्पयुत्तपच्चयो

१९१ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स सम्पयुत्त- 20
पच्चयेन पच्चयो - नहेतु सहेतुको एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धान
पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

१ नहेतुअहेतुकस्स - सी० । २ कटत्ता च रूपान - सी० ।

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स सम्मयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो - नहेतु अहेतुको एको स्रग्घो तिण्णमं स्रग्घान
.. पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (२)

विप्पयुत्तपञ्चयो

११२ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-
५ पञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पञ्छाजात । सहजाता - नहेतू सहेतुका
स्रग्घा चित्तसमुद्धानान रूपान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, पटि
सन्धिक्खणे पे० । पञ्छाजाता - नहेतू सहेतुका स्रग्घा पुरेजातस्स
इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-
१० पञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पुरेजात, पञ्छाजात । सहजाता - नहेतू
अहेतुका स्रग्घा चित्तसमुद्धानान रूपान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो
पटिसन्धिक्खणे पे० स्रग्घा वत्थुस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो,
वत्थु स्रग्घान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - चक्खमायतन
चक्खुविज्झाणस्स पे० कायायतन कायविज्झाणस्स .. पे०...
१५ वत्थु नहेतुसहेतुकान' स्रग्घान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्छाजाता -
नहेतू अहेतुका स्रग्घा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पुरेजात । सहजात - पटिसन्धिक्खणे वत्थु
२० नहेतुसहेतुकान स्रग्घान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - वत्थु
नहेतुसहेतुकान स्रग्घान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अतिथपञ्चयो

११३ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स अतिथ-
पञ्चयेन पञ्चयो - नहेतू सहेतुको एको स्रग्घो तिण्णमं स्रग्घान
पे०... पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

२५ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स अतिथपञ्चयेन
पञ्चयो - सहजात पञ्छाजात .. पे० । (२)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स च नहेतुअहेतुकस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — नहेतु सहेतुको एको खन्धो तिण्णन्न खन्धान चित्तसमुट्ठानान च रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे० . पटिसन्धिवक्खणे पे० . । (३)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन 5 पच्चयो — सहजात, पुरेजात, पच्छाजात, आहारं, इन्द्रियं । सहजातो — नहेतु अहेतुको एको खन्धो तिण्णन्न खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो पे० (याव असञ्जसत्ता) । पुरेजातं — चक्खु पे० . वत्थु अनिच्चतो . पे० . दोमनस्स उप्पज्जति, कुसलाकुसले^१ निरुद्धे नहेतु अहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति^१, 10 रूपायतन चक्खुविज्जाणस्स . पे० . फोढुब्बायतन कायविज्जाणस्स . पे० . चक्खायतन पे० . कायायतन . पे० . वत्थु नहेतु-अहेतुकान खन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता — नहेतू अहेतुका खन्धा पुरेजातस्स . पे० . कवलीकारो आहारो इमस्स कायस्स पे० . रूपजीवित्तिन्द्रिय कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन 15 पच्चयो । (१)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजात, पुरेजात । सहजात — पटिसन्धिवक्खणे वत्थु नहेतुसहेतुकान खन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात — चक्खु पे० . वत्थु अनिच्चतो पे० . दोमनस्स उप्पज्जति, कुसला- 20 कुसले निरुद्धे नहेतु सहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति, दिब्बेन^१ चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद् सुणाति । वत्थुपुरेजात — वत्थु नहेतुसहेतुकान खन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो^२ । (२)

१६४ नहेतु सहेतुको च नहेतु अहेतुको च धम्मा नहेतु-सहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजात, पुरेजात । 25 सहजातो — नहेतु सहेतुको एको खन्धो च वत्थु च तिण्णन्न खन्धान पे० . पटिसन्धिवक्खणे . पे० . नहेतु सहेतुको एको खन्धो च वत्थु च तिण्णन्न खन्धानं पे० . । (१)

नहेतु सहेतुको च नहेतु अहेतुको च धम्मा नहेतुअहेतुकस्स

B. 83

- धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पच्छाजात, आहार, इन्द्रिय । सहजाता - नहेतु सहेतुका खन्धा च महामूता च चित्त समुद्धानान रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो पट्टिसन्धिमस्रणे पे०.. । पच्छाजाता - नहेतु सहेतुका खन्धा च कवलीफारो आहारो च इमस्स
- ५ कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - नहेतु सहेतुका खन्धा च रूपजीवित्तिन्द्रिय च कट्ठात्तरूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे० । (२)

(२) चत्तुष्पा

पुरुष

- १६५ आरम्भणे चत्तारि, अधिपतिया चत्तारि, अनन्तरे चत्तारि, समनन्तरं चत्तारि, सहजाते सत्त, अञ्जमब्बे छे, निस्सये
- १० सत्त उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते छे पच्छाजाते छे, आसेवने छे, बम्मे चत्तारि विपाके चत्तारि आहारे चत्तारि, इन्द्रिये चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते छे, विप्पयुत्ते तीणि अत्थिया सत्त नत्थिया चत्तारि, विगते चत्तारि, अधिगते सत्त (एव गणेतव्वं) अनुसोम ।

पच्चनीमुदाहरो

- १६६ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स
- १५ आरम्भणपच्चयेन पच्चयो सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय पच्चयेन पच्चयो बम्भपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मा नहेतुसहेतुपत्ता धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो सहजातपच्चयेन पच्चयो उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो धम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

- २० नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुपत्ता च नहेतुसहेतुपत्ता च धम्मस्स सहजातपच्चयेन पच्चयो धम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

- १६७ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुपत्ता धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो सहजातपच्चयेन पच्चयो उपनिस्सय पच्चयेन पच्चयो पुरेजातपच्चयेन पच्चयो पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो,
- २५ आहारपच्चयेन पच्चयो इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुपत्ता धम्मस्स आरम्भण

पञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

१६८ नहेतु सहेतुको च नहेतु अहेतुको च धम्मा नहेतु-
सहेतुकस्स धम्मस्स सहजात^१, पुरेजात । (१)

नहेतु सहेतुको च नहेतु अहेतुको च धम्मा नहेतुअहेतुकस्स 5
धम्मस्स सहजात, पञ्छाजातं, आहार, इन्द्रिय । (२)

२. पञ्चयपञ्चनीयं

सङ्ख्या

सुद्ध

१६९ नहेतुया सत्त, नआरम्मणे सत्त (सङ्खित्त । सब्बत्थ सत्त), नसहजाते छ, नअज्जमज्जे छ, ननिस्सये छ (सब्बत्थ सत्त), नसम्पयुत्ते छ, नविप्पयुत्ते पञ्च, नोअत्थिया पञ्च, नोनत्थिया सत्त, नोविगते सत्त, नोअविगते पञ्च (एव गणेतब्ब) ।

B 85

10

पञ्चनीय ।

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

आरम्मणदुक

२०० आरम्मणपञ्चया नहेतुया^२ चत्तारि^२, नअधिपत्तिया चत्तारि, नअनन्तरे चत्तारि (सब्बत्थ चत्तारि), नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते चत्तारि, नोअविगते चत्तारि (एव गणेतब्ब) ।

अनुलोमपञ्चनीय ।

४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक

२०१ नहेतुपञ्चया आरम्मणे चत्तारि, अधिपत्तिया चत्तारे पे० अविगते सत्त ।

15

पञ्चनीयानुलोमं ।

नहेतुसहेतुकदुक निट्ठित ।

हेतुगोच्छक निट्ठित ।

— ० —

१ सहजातपञ्चयेन पञ्चयो — स्या०, एवमुपरि पि । २-२ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि ।

२ चूळन्तरद्वकं

७ सप्पच्चयदुक्कं

१ पटिच्चवारो

१-४ पच्चयामुलोमादि

१ सप्पच्चय धम्म पटिच्च सप्पच्चयो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सप्पच्चय एक सन्ध पटिच्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० सन्ध पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च सन्धा एक महाभूत पे० महाभूत पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादा रूप ।

सप्पच्चय धम्म पटिच्च सप्पच्चयो धम्मो उप्पज्जति आरम्मण-पच्चमा .. पे० अविगतपच्चया ।

२ हेतुया एकं आरम्मणे एक पे० अविगते एक ।

अनुसोम ।

३ सप्पच्चय धम्मं पटिच्च सप्पच्चयो धम्मो उप्पज्जति १० नहेतुपच्चया - अहेतुक सप्पच्चय एक सन्ध पटिच्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च रूप द्वे सन्धे पे० अहेतुकपटिसन्धिक्खणे पे० (याथ असञ्जसत्ता), विचिकिञ्छासहगते उद्वच्चसहगते सन्धे पटिच्च विचिकिञ्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो (सङ्घित्तं) ।

४ नहेतुया एक, नआरम्मणे एक नअधिपतिया एक १५ पे० नोविगते एक ।

पच्चनीय ।

५ हेतुपच्चया नआरम्मणे एक नअधिपतिया एक पे०- नोविगते एक ।

अनुसोमपच्चनीयं ।

६ नहेतुपच्चया आरम्मणे एक अनन्तरे एक पे०- अविगते एक ।

पच्चनीयानुसोमं ।

§ २ सहजातवारो (सहजातवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३-६ पच्चयवारो — सम्पयुत्तवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

७ सप्पच्चय धम्म पच्चया सप्पच्चयो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया — सप्पच्चय एक खन्ध पच्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धान
च रूप पे० पटिसन्धिवक्खणे पे० खन्धे पच्चया वत्थु, वत्थु
पच्चया खन्धा, एक महाभूत पे० वत्थु पच्चया सप्पच्चया 5
खन्धा ।

B 87

सप्पच्चयं धम्मं पच्चया सप्पच्चयो धम्मो उप्पज्जति
आरम्भणपच्चया (सङ्घित्त) ।

(एव पच्चयवारो पि निस्सयवारो पि संसट्ठवारो पि
सम्पयुत्तवारो पि वित्त्यारेतब्बो^१, सब्बत्थ एकायेव पञ्हा) ।

10

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

८ सप्पच्चयो धम्मो सप्पच्चयस्स धम्मस्स हेतुपच्चयन
पच्चयो — सप्पच्चया हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च
रूपान हेतुपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिवक्खणे पे० ।

आरम्भणपच्चयो

९. सप्पच्चयो धम्मो सप्पच्चयस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन
पच्चयो — दान दत्त्वा सील समादियित्वा उपोसथकम्म कत्त्वा त 15

१ वित्त्यारेतब्बा — स्या० ।

- पञ्चवेक्षन्ति, पुण्ये सुचिण्णानि पे० ज्ञाना बुद्धिहत्वा पे०
 अरिया मग्गा बुद्धिहत्वा मग्ग पञ्चवेक्षन्ति, फल पञ्चवेक्षन्ति,
 पहीने किलेसे पे० विक्खम्मिसे किलेसे पे० पुण्ये समुदाचिण्णे
 किलेसे जानन्ति, चक्खु पे० यत्थु सप्पञ्चये खन्धे अनिच्चये
 ५ पे० दोमनस्स उप्पज्जति दिब्बेन चक्खुना म्प पस्सति,
 दिब्बाय सोतधातुया सह सुणाति चेतोपरियञ्जाणेन सप्पञ्चयचित्त-
 समङ्गिस्स चित्त जानाति, आकासानञ्चायतन दिब्बाणञ्चा-
 यतनस्स पे० आकिञ्चञ्चायतन नेवसञ्जानासञ्चायतनस्स
 पे० रूपायतन चक्खुविब्बाणस्स पे० फोढुब्बायतन काम-
 १० दिब्बाणस्स पे० .. सप्पञ्चया स्रधा इद्विविधञ्चाणस्स, चेतो-
 परियञ्चाणस्स पुण्येनिवासानुस्सतिञ्चाणस्स, यथाक्म्मूपगञ्चाणस्स,
 अनागतसञ्चाणस्स आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)
 अप्पञ्चयो धम्मो सप्पञ्चयस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
 पञ्चयो - अरिया निब्बान पञ्चवेक्षन्ति निब्बान गोत्रमुत्त,
 १५ वोदानस्स मग्गस्स, फलस्स आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन
 पञ्चयो । (१)

अधिपतिपञ्चयो

- १० सप्पञ्चयो धम्मो सप्पञ्चयस्स धम्मस्स अधिपति
 पञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणाधिपति सहजाताधिपति । आरम्मणा
 धिपति-दान कत्वा सील पे० .. उपोसयक्म्म कत्वा त गर कत्वा
 २० पञ्चवेक्षन्ति पुण्ये पे० ज्ञाना पे० अरिया मग्गा बुद्धिहत्वा
 मग्गं गर कत्वा पञ्चवेक्षन्ति फल गर कत्वा पे०... चक्खुं
 पे० .. यत्थु सप्पञ्चये स्रधे गर कत्वा अस्तादति अभिनन्दति
 त गर कत्वा रागो उप्पज्जति दिट्ठि उप्पज्जति । सहजाताधिपति-
 गणपञ्चयाधिपति सम्पयुसकान सन्धान' चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
 २५ अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अप्पञ्चयो धम्मो गणपञ्चयस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन
 पञ्चयो । आरम्मणाधिपति - अरिया निब्बानं गरं कत्वा

पञ्चवेकवन्ति; निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स
अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अनन्तरपञ्चयादि

११. सप्पञ्चयो धम्मो सप्पञ्चयस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो .. पे० .. उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो . पे०... (द्वे पञ्हा
उपनिस्सयमूल), पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो पे०... अविगतपञ्चयेन 5
पञ्चयो (सब्बत्थ एकायेव पञ्हा) ।

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

१२ हेतुया एकं, आरम्मणे द्वे, अधिपतिया द्वे, अनन्तरे एकं,
समनन्तरे एकं, सहजाते एक, अञ्जमञ्जे एकं, निस्सये एकं,
उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते एक (सब्बत्थ एक), अविगते एकं (एवं
गणेतब्बं) ।

B 89

10

अनुलोमं ।

पञ्चनीयुद्धारो

१३. सप्पञ्चयो धम्मो सप्पञ्चयस्स धम्मस्स आरम्मण-
पञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो, पच्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्म-
पञ्चयेन पञ्चयो, आहारपञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अप्पञ्चयो धम्मो सप्पञ्चयस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन 15
पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

२. पञ्चयपञ्चनीयं

सङ्ख्या

१४ नहेतुया द्वे, नआरम्मणे एक, नअधिपतिया द्वे,
नअनन्तरे द्वे, नसमनन्तरे द्वे पे० नउपनिस्सये द्वे, नपुरेजाते द्वे
. पे० नोविगते द्वे, नोअविगते द्वे (एवं गणेतब्बं) ।

पञ्चनीय ।

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुदुकं

१५ हेतुपञ्चया नआरम्मणे एकं, नअधिपतिया एक, 20
प० ३-१२

नमनन्तरे एक, नसमनन्तरे एक, नमनन्तरे एक, नउपनिस्सये
एक पे० नसम्पयुत्ते एक, नविष्पयुत्ते एक, नोनत्तिया एक,
नोविगते एक (एव गणेतव्व) ।

अनुसोमपञ्चनीयं ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोम

गोपुत्रं

३ ९०

१६ नहेतुपञ्चया आरम्भणे द्वे, अधिपतिया द्वे, अनन्तरे एक
पे० उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते एक पे० अविगते एक (एव गणेतव्व) ।

पञ्चनीयानुसोमं ।

सम्पञ्चयदुक् निष्ठितं ।

८ सङ्गतदुर्कं

११ पटिञ्चवारो

हेतुपञ्चयो

१७ सङ्गत धम्म पटिञ्च सङ्गतो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - सङ्गत एक सध पटिञ्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान प
रूपं पे० पटिसन्यक्खणे पे० सन्धे पटिञ्च वत्थु, वत्थु
पटिञ्च सधा एक महामूत पे० महामूते पटिञ्च चित्त-
समुद्धान रूप फटसारूप उपादारूप (इमं दुक् यथा सम्पञ्चयदुक्,
एव गणेतव्व^१ निभानाकरण) ।

सङ्गतदुर्कं निष्ठितं ।

९ सनिदस्सनदुर्कं

११ पटिञ्चवारो

१ पञ्चयानुसोम

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१८ अनिदस्सन धम्म पटिञ्च अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - अनिदस्सनं एकं सध पटिञ्च तयो सन्धा अनिदस्सन

१ शान्त्य - स्या ।

२.६१.२०]

चित्तसमुद्धानं च रूपं . पे० द्वे खन्धे .. पे० .. पटिसन्धिकवखणे
अनिदस्सन एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा अनिदस्सनं कटत्ता च रूपं
.. पे०.. द्वे खन्धे . पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च खन्धा;
एकं महाभूतं ... पे० . महाभूते पटिच्च अनिदस्सनं चित्तसमुद्धानं रूपं
कटत्तारूपं उपादारूपं । (१)

-5

B 91

अनिदस्सनं धम्म पटिच्च सनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
तुपच्चया - अनिदस्सने खन्धे पटिच्च सनिदस्सन चित्तसमुद्धानं रूपं;
टिसन्धिकवखणे पे० . महाभूते पटिच्च सनिदस्सनं चित्तसमुद्धानं
रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (२)

अनिदस्सन धम्म पटिच्च सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च 10
धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - अनिदस्सनं एकं खन्धं पटिच्च तयो
खन्धा सनिदस्सन च अनिदस्सन च चित्तसमुद्धानं च रूपं पे०
द्वे खन्धे पे० . पटिसन्धिकवखणे पे० महाभूते पटिच्च सनिदस्सन
च अनिदस्सन च चित्तसमुद्धानं च रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (२)

आरम्भणपच्चयो

१६. अनिदस्सन धम्मं पटिच्च अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति 15
आरम्भणपच्चया - अनिदस्सन एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
. पे० . द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिकवखणे पे० . वत्थु पटिच्च
खन्धा । (१)

अधिपतिपच्चयो

२० अनिदस्सन धम्म पटिच्च अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
अधिपतिपच्चया - अनिदस्सन एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा 20
अनिदस्सन चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे खन्धे पे० एक
महाभूत पटिच्च तयो महाभूता पे० द्वे महाभूते पे०
महाभूते पटिच्च अनिदस्सन चित्तसमुद्धानं रूपं उपादारूपं । (१)

अनिदस्सन धम्म पटिच्च सनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
अधिपतिपच्चया - अनिदस्सने खन्धे पटिच्च सनिदस्सन चित्तसमुद्धानं 25
रूपं, महाभूते पटिच्च अनिदस्सन चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

अनिदस्सन धम्म पटिञ्च सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च
 धम्मा उपपज्जन्ति अधिपतिपञ्चया - अनिदस्सन एक सन्ध पटिञ्च
 तयो सन्धा सनिदस्सन च अनिदस्सन च चित्तसमुद्धान रूप .. पे०-
 द्वे स्रग्घे पे० .. महाभूते पटिञ्च सनिदस्सन च अनिदस्सन च
 ९ चित्तसमुद्धान रूप उपादारूप । (१) (सङ्घित, स्रग्घे कातव्या) ।

(२) लङ्का

शुद्ध

B. 22

२१ हेतुया तीणि, आरम्भणे एक, अधिपतिया तीणि,
 अनन्तरे एक, समनन्तरे एक, सहजाते तीणि, अङ्गमङ्ग एक,
 निस्सये तीणि, उपनिस्सये एक, पुरेजाते एक, आसेवने एक, कम्म
 तीणि, विपाके तीणि (स्रग्घत्थ तीणि), भग्गे तीणि, सम्पयुत्ते एक,
 १० विप्ययुत्ते तीणि अस्थिया तीणि, नस्थिया एक, विगते एक, अविगते
 तीणि (एव गणेतम्ब) ।

अनुलोम ।

२ पञ्चपञ्चनीय

(१) विनङ्गी

महेतुपञ्चयो

२२ अनिदस्सन धम्म पटिञ्च अनिदस्सनो धम्मो उपपज्जति
 महेतुपञ्चया - महेतुक अनिदस्सन एक सन्ध पटिञ्च तयो सन्धा
 अनिदस्सन चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे स्रग्घे पे० महेतुक
 १५ पटिसन्धिक्खणे पे० स्रग्घे पटिञ्च वत्थु, वत्थु पटिञ्च सन्धा,
 एक महाभूत पे० महाभूत पटिञ्च अनिदस्सन चित्तसमुद्धान
 रूप कटत्तारूप उपादारूप बाहिर आहारसमुद्धान उत्तुसमुद्धान,
 असञ्जसत्तान पे० विचिकिञ्चासहगतो उदञ्चसहगतो स्रग्घे
 पटिञ्च विचिकिञ्चासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (१)

२० अनिदस्सन धम्म पटिञ्च सनिदस्सनो धम्मो उपपज्जति
 नहेतुपञ्चया - महेतुके अनिदस्सने स्रग्घे पटिञ्च सनिदस्सन चित्त-
 समुद्धान रूप पटिसन्धिक्खणे पे० महाभूते पटिञ्च सनिदस्सन

चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप, बाहिरे^१, आहारसमुद्धाने, उत्तुसमुद्धाने^१, असञ्जसत्तान महाभूते पटिच्च सनिदस्सन कटत्तारूपं उपादारूप । (२)

अनिदस्सन धम्मं पटिच्च सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च धम्मा उप्पज्जन्ति नहेतुपच्चया — ग्रहेतुक अनिदस्सनं एक खन्धं 5 पटिच्च तयो^२ खन्धा^२ सनिदस्सनं च अनिदस्सनं च चित्तसमुद्धानं रूप .. पे० .. द्वे खन्धे . पे० . पटिसन्धिक्खणे .. पे०.. महाभूते पटिच्च . पे० . बाहिरे, आहारसमुद्धाने, उत्तुसमुद्धाने, असञ्जसत्तानं महाभूते पटिच्च सनिदस्सन च अनिदस्सन च कटत्तारूपं उपादारूप । (३) (एव सब्बे कातब्बा) । 10

B. 93

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

२३ नहेतुया तीणि, नआरम्मणे तीणि, नअधिपत्तिया तीणि, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउप- निस्सये तीणि, नपुरेजाते तीणि, नपच्छाजाते तीणि, नआसेवने तीणि, नकम्मे तीणि, नविपाके तीणि, नआहारे तीणि, नइन्द्रिये तीणि, नज्ञाने तीणि, नमग्गे तीणि, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते 15 तीणि, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि (एव गणेतब्ब) । पच्चनीय ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुबुक्क

२४ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपत्तिया तीणि (सब्बत्थ तीणि), नकम्मे एक, नविपाके तीणि, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते एक, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

अनुलोमपच्चनीय ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुबुक्क

२५ नहेतुपच्चया आरम्मणे एक, अनन्तरे एक, समनन्तरे 20

१-१ बाहिर आहारसमुद्धान उत्तुसमुद्धान — सी०, स्या० । २-२ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि ।

एक, सहजाते तीणि, अष्टमञ्जे एक, निस्सये तीणि, उपनिस्सये एकं, पुरेजाते एकं, आसेवने एक, कम्मे तीणि पे० ज्ञाने तीणि, मग्गे एक, सम्पयुत्ते एक, विप्पयुत्ते तीणि, अत्थिया तीणि, नत्थिया एक, विगते एक, अविगते तीणि ।

पञ्चनीमानुसोमं ।

§ २ सहजातवारो

5 (सहजातवारो पि पटिच्चवारसदित्तो) ।

§ ३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुसोमं

हेतुपञ्चयो

२६ अग्निदस्सन धम्म पञ्चया अग्निदस्सनो धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया — अग्निदस्सन एक सन्धं पञ्चया तयो सन्धा अग्निदस्सन चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिबल्लणे पे० सन्धे पञ्चया वत्थु, वत्थु पञ्चया सन्धा, एक महाभूत 10 पञ्चया पे० महाभूते पञ्चया अग्निदस्सन चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप, वत्थु पञ्चया अग्निदस्सना सन्धा (इतरे पि द्वे पञ्हा कातब्बा) ।

आरम्भणपञ्चयो

२७ अग्निदस्सन धम्म पञ्चया अग्निदस्सनो धम्मो उपपज्जति आरम्भणपञ्चया — अग्निदस्सन एक सन्ध पे० द्वे सन्धे पे० 15 पटिसन्धिबल्लणे पे०... वत्थु पञ्चया सन्धा, चक्खायतनं पञ्चया चक्खुविठ्ठ्ठाण पे०... कायायतन पञ्चया कायविठ्ठ्ठाण, वत्थु पञ्चया अग्निदस्सना सन्धा (सङ्गित्त) ।

२८ हेतुया तीणि आरम्भणे एक, अधिपतिया तीणि पे० अधिगते तीणि ।

अनुसोम ।

२. पञ्चयपञ्चनीयं

नहेतुपञ्चयो

B 95

२६. अनिदस्सन धम्म पञ्चया अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
 नहेतुपञ्चया - अहेतुकं अनिदस्सनं एकं खन्धं पञ्चया तयो खन्धा
 अनिदस्सन चित्तसमुद्धान च रूपं ... पे० . द्वे खन्धे .. पे० ..
 अहेतुकपटिसन्धिक्खणे .. पे० . (याव असञ्जसत्ता) चक्खायतनं
 पञ्चया चक्खुविञ्जाणं पे० . कायायतनं पञ्चया कायविञ्जाणं, 5
 वत्थु पञ्चया अहेतुका अनिदस्सना खन्धा, विचिकिच्छासहगते
 उद्धच्चसहगते खन्धे च वत्थु च पञ्चया विचिकिच्छासहगतो उद्धच्च-
 सहगतो मोहो (इतरे पि द्वे कातब्बा । सङ्खित्तं) ।

३०. नहेतुया तीणि, नआरम्मणे तीणि ... पे०.. नोविगते
 तीणि ।

10

पञ्चनीयं ।

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

३१ हेतुपञ्चया नआरम्मणे तीणि पे० नकम्मे एकं
 .... पे०. नविप्पयुत्ते एकं, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।
 अनुलोमपञ्चनीय ।

४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं

३२ नहेतुपञ्चया आरम्मणे एक . पे० . मग्गे एकं . पे० .
 अविगते तीणि ।

पञ्चनीयानुलोमं ।

§ ४. निस्सयवारो

(निस्सयवारो पि एवं कातब्बो) ।

15

§ ५. संसद्धारो

१. पञ्चयानुलोमं

३३ अनिदस्सन धम्म ससद्दो अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
 हेतुपञ्चया - अनिदस्सन एक खन्ध ससद्दा तयो खन्धा पे० द्वे
 खन्धे . पे० पटिसन्धिक्खणे पे०.. ।

अनिदस्सनं धम्मं ससट्ठो अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
आरम्भणपञ्चया (एव सव्व सप्पञ्चयगणनाहि सद्धिं पातव्व) ।

३६ सम्पयुत्तवारो
(सम्पयुत्तवारो पि ससट्ठवारसदिसो) ।

३७ पञ्हावारो

१ पञ्चयानुत्तोम

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

३४ अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
५ पञ्चयो - अनिदस्सना हेतू सम्पयुत्तकान् सन्धानं अनिदस्सनान्
चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिकक्षणे
पे० । (१)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो - अनिदस्सना हेतू सनिदस्सनान् चित्तसमुद्धानान् रूपान्
१० हेतुपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिकक्षणे पे० । (२)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च धम्मस्स
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - अनिदस्सना हेतू सम्पयुत्तकान् सन्धानं
सनिदस्सनान् च अनिदस्सनान् च चित्तसमुद्धानान् च रूपान्
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिकक्षणे पे० । (३)

आरम्भणपञ्चयो

३५ सनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स आरम्भण-
पञ्चयेन पञ्चयो - सनिदस्सनं रूपं अभिञ्चतो पे० दोमनस्स
उप्पज्जति दिव्येन चक्खुना रूपं पस्सति रूपायतनं चक्खु-
विञ्छाणस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो सनिदस्सना सन्धा-
इद्विविधञ्छाणस्स पुण्यनिवासानुस्सतिञ्छाणस्स अनागतसञ्चापस्स,
२० आवज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
 पच्चयो - दानं दत्त्वा सीलं पे० उपोसथकम्मं कत्वा तं
 पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पच्चवेक्खति, ज्ञाना वुट्ठहत्वा
 .. पे० .. अरिया मग्गा वुट्ठहत्वा मग्गं पच्चवेक्खन्ति, फलं
 पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, 5
 मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चेन पच्चयो; अरिया
 पहीने किलेसे पच्चवेक्खन्ति, विक्खम्भिते किलेसे ... पे० . पुब्बे
 ... पे० ... चक्खु .. पे० काय . सहे . पे० .. वत्थुं अनिदस्सने
 खन्धे अनिच्चतो .. पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बाय सोतधातुया
 सहं सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन अनिदस्सनचित्तसमङ्गिस्स चित्तं 10
 जानाति, आकासानञ्चायतनं विञ्जाणञ्चायतनस्स .. पे० ..
 आकिञ्चञ्चायतनं नेवसञ्जानासञ्चायतनस्स .. पे० ... सद्दायतनं
 सोतविञ्जाणस्स पे० फोट्टब्बायतनं कायविञ्जाणस्स .. पे० ..
 अनिदस्सना खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बे-
 निवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतंसञ्जाणस्स, 15
 आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

अधिपतिपच्चयो

३६ सनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स अधिपति-
 पच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति - सनिदस्सनं^१ रूपं गरं कत्वा
 अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
 उप्पज्जति । (१)

20

अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
 पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति -
 दानं दत्त्वा सीलं पे० उपोसथकम्मं कत्वा तं गरं कत्वा
 पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० . ज्ञाना वुट्ठहत्वा पे० ..
 अरिया मग्गा वुट्ठहत्वा मग्गं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति, फलं गरं 25
 कत्वा पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं
 गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो;

१ अनिदस्सन - स्या० ।

चक्षु पे० वत्यु अनिदस्सने सधे गरु कत्वा अत्सादति
अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो उपपज्जति, दिट्ठि उपपज्जति ।
सहजाताधिपति — अनिदस्सनाधिपति सम्पयुत्तकान सन्धान अनिदस्सनानं
चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- ८ अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन
पञ्चयो । सहजाताधिपति — अनिदस्सनाधिपति सनिदस्सनानं चित्त-
समुद्धानान रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

B. 98

- १० अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च
धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । सहजाताधिपति — अनिदस्सना
धिपति सम्पयुत्तकान सन्धान सनिदस्सनानं च अनिदस्सनानं च
चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

अनन्तरपञ्चयो

- ३७ अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा अनिदस्सना सन्धा पञ्चिमान
पञ्चिमान अनिदस्सनान सन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, अनुसोम
११ गोत्रमुत्त पे० गोत्रमु मग्गस्स पे० नेवसञ्जानासञ्जा-
यतन फलसमापत्तिया अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

समनन्तरपञ्चयादि

३८ अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स समनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो तीणि, अञ्जमञ्ज-
पञ्चयेन पञ्चयो .. एव, निस्तयपञ्चयेन पञ्चयो तीणि ।

उपनिस्तयपञ्चयो

- ३९ सनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स उपनिस्तय-
पञ्चयेन पञ्चयो — धारम्मणूपनिस्तयो पक्खूपनिस्तयो पे०... ।
पक्खूपनिस्तयो — वण्णसम्पद पत्थयमानो दान पे० सीस पे०...
उपोसपक्खम्म करोति वण्णसम्पदा मद्दाय .. पे० पत्थनाय —
पायिक्खस्स सुगस्स पायिक्खस्स दुक्खस्स मग्गस्स फलसमापत्तिया
४० उपनिस्तयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
 पच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप-
 निस्सयो .. पे०... । पकतूपनिस्सयो — सद्धं उपनिस्साय दानं देति
 ... पे०. समापत्ति उप्पादेति, मानं जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति; सीलं
 पे०. सेनासन उपनिस्साय दानं देति . पे० सद्ध भिन्दति, 5
 सद्धा पे० सेनासन सद्धाय .. पे० . फलसमापत्तिया उपनिस्सय-
 पच्चयेन पच्चयो । (१)

पुरेजातपच्चयो

४० सनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स पुरेजात-
 पच्चयेन पच्चयो — सनिदस्सन रूप अनिच्चतो .. पे०... दोमनस्सं
 उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, रूपायतन चक्खु- 10 B. 99
 विज्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन
 पच्चयो — आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजात — चक्खु
 . पे० . वत्थु अनिच्चतो . पे० .. दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बाय
 सोतधातुया सद् सुणाति, सद्दायतनं सोतविज्जाणस्स . पे० . 15
 फोढुब्बायतनं कायविज्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । वत्थु-
 पुरेजात — चक्खायतन चक्खुविज्जाणस्स .. पे० कायायतनं
 कायविज्जाणस्स पे० वत्थु अनिदस्सनान खन्धान पुरेजात-
 पच्चयेन पच्चयो । (१)

सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च धम्मा अनिदस्सनस्स धम्मस्स 20
 पुरेजातपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजात । रूपायतनं
 च वत्थु च अनिदस्सनान खन्धान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, रूपायतन
 च चक्खायतन च चक्खुविज्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

पच्छाजातपच्चयो

४१ अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स पच्छाजात-
 पच्चयेन पच्चयो — पच्छाजाता अनिदस्सना खन्धा पुरेजातस्स इमस्स 25
 अनिदस्सनस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

अग्निदस्सनो धम्मो सग्निदस्सनस्स धम्मस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो — पञ्छाजाता अग्निदस्सना खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सग्निदस्सनस्स कायस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- अग्निदस्सनो धम्मो सग्निदस्सनस्स च अग्निदस्सनस्स च धम्मस्स
 ५ पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो — पञ्छाजाता अग्निदस्सना खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सग्निदस्सनस्स च अग्निदस्सनस्स च कायस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसेवनपञ्चयो

- ४२ अग्निदस्सनो धम्मो अग्निदस्सनस्स धम्मस्स आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा अग्निदस्सना खन्धा पच्छिमान
 १० पच्छिमान अग्निदस्सनान् सञ्चान पे० अनुसोम गोत्रमुत्स अनुलोम षोढानस्स, गोत्रमु मग्गस्स, षोढान मग्गस्स आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

कम्मपञ्चयो

B. 100

- ४३ अग्निदस्सनो धम्मो अग्निदस्सनस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो — सहजाता, नानासणिका । सहजाता — अग्निदस्सना चेतना
 १५ सम्पयुक्तकामं सन्धान अग्निदस्सनानं च चित्तसमुद्धानान रूपान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिकक्षणे पे० । नानासणिका — अग्निदस्सना चेतना विपाकानं सन्धान अग्निदस्सनान च कष्टतरूपान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- अग्निदस्सनो धम्मो सग्निदस्सनस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन
 २० पञ्चयो — सहजाता नानासणिका (वित्थारेतब्ब) । (२)

अग्निदस्सनो धम्मो सग्निदस्सनस्स च अग्निदस्सनस्स च धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो — सहजाता नानासणिका (वित्थारेतब्ब) । (१)

विपाकपञ्चयादि

- ४४ अग्निदस्सनो धम्मो अग्निदस्सनस्स धम्मस्स विपाकपञ्चयेन पञ्चयो तीणि आहारपञ्चयेन पञ्चयो तीणि (तीसु पि
 २५ षड्ढीकारो आहारो धातव्वो) इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो .. तीणि

१ विपाकानं अग्निदस्सनानं — ती रथा ।

(तीसु पि रूपजीवितिन्द्रियं), ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो तीणि,
मगपञ्चयेन पञ्चयो तीणि, सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो . एक ।

विष्पयुत्तपञ्चयो

४५ अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स विष्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात, पच्छाजात । सहजाता -
अनिदस्सना खन्धा अनिदस्सनान चित्तसमुद्धानान रूपानं विष्पयुत्त- 5
पञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिक्खणे अनिदस्सना खन्धा अनिदस्सनानं
कटत्तारूपान विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; खन्धा वत्थुस्स विष्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो, वत्थु खन्धानं विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो ।
पुरेजात - चक्खायतन चक्खुविज्जाणस्स पे० कायायतनं काय-
विज्जाणस्स . पे० वत्थु अनिदस्सनान खन्धान विष्पयुत्तपञ्चयेन 10
पञ्चयो । पच्छाजाता - अनिदस्सना खन्धा पुरेजातस्स इमस्स
अनिदस्सनस्स कायस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन
पञ्चयो - सहजात, पच्छाजात । सहजाता - अनिदस्सना खन्धा
सनिदस्सनान चित्तसमुद्धानान रूपान विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; 15 B 101
पटिसन्धिक्खणे पे० । पच्छाजाता - अनिदस्सना खन्धा पुरे-
जातस्स इमस्स सनिदस्सनस्स कायस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च धम्मस्स
विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पच्छाजात । सहजाता - अनिदस्सना
खन्धा सनिदस्सनान च अनिदस्सनान च चित्तसमुद्धानान रूपान 20
विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । पच्छाजाता -
अनिदस्सना खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स
च कायस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

अत्थिपञ्चयादि

४६ सनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स अत्थि-
पञ्चयेन पञ्चयो - सनिदस्सन रूप अनिच्चतो पे० दोमनस्स 25
उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, रूपायतन चक्खुविज्जाणस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- अग्निदस्सनो धम्मो अग्निदस्सनस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात, पञ्छाजात, आहार, इन्द्रिय । सहजातो - अग्निदस्सनो एको खण्डो तिण्णन्न खण्डान् अग्निदस्सनान् च चित्तसमुद्धानान् रूपान् अतिपञ्चयेन पञ्चयो .. पे०... द्वे खण्डे .. पे० (सङ्कित्त, याव अस्सञ्जसत्ता) । पुरेजात - चक्षु पे० .. वत्थु अग्निञ्चतो पे० .. दोमनस्स उप्पज्जति, दिव्वाय सोत्तधातुया सह सुणाति, सदायतन सोत्तविञ्ज्जाणस्स .. पे० फोद्विवायतन कायविञ्ज्जाणस्स .. पे० चक्खायतन चक्षु विञ्ज्जाणस्स पे० पायायतन कायविञ्ज्जाणस्स पे० वत्थु
- 10 अग्निदस्सनान् गच्छान् अतिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्छाजाता - अग्निदस्सना खण्डा पुरेजातस्स इमस्स अग्निदस्सनस्स पायस्स अति पञ्चयेन पञ्चयो, कवल्लीमारो आहारो इमस्स अग्निदस्सनस्स पायस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो, रूपजीवित्तिन्द्रिय अग्निदस्सनान् षट्त्तारूपान् अतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)
- 15 अग्निदस्सनो धम्मो अग्निदस्सनस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पञ्छाजात, आहार, इन्द्रिय । सहजाता - अग्निदस्सना गच्छा अग्निदस्सनान् चित्तसमुद्धानान् रूपान् अति पञ्चयेन पञ्चयो पटिगघिक्खणे पे० महाभूता अग्निदस्सनान् विरागमुद्धानान् रूपान् षट्त्तारूपान् उपागरूपान् अतिपञ्चयेन
- B 102 20 गच्छायो .. पे० 'माहिरा' आहारमुद्धाना उगुसमुद्धाना, अगञ्ज गत्तानं महाभूता अग्निदस्सनान् षट्त्तारूपान् उपादारूपान् अति पञ्चयेन पञ्चयो । पञ्छाजाता - अग्निदस्सना गच्छा पुरेजातस्स इमस्स अग्निदस्सनस्स पायस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो, कवल्लीमारो आहारो इमस्स अग्निदस्सनस्स पायस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो, रूपजीवित्तिन्द्रिय अग्निदस्सनान् षट्त्तारूपान् अतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अग्निदस्सनो धम्मो अग्निदस्सनस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पञ्छाजात, आहार, इन्द्रिय । सहजाता - अग्निदस्सना गच्छा पुरेजातस्स इमस्स अग्निदस्सनस्स पायस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो, कवल्लीमारो आहारो इमस्स अग्निदस्सनस्स पायस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो, रूपजीवित्तिन्द्रिय अग्निदस्सनान् षट्त्तारूपान् अतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

च अनिदस्सनानं च चित्तसमुद्धानान रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो
 .. पे० द्वे खन्धा पे० पटिसन्धिक्खणे पे० . महाभूता
 सनिदस्सनान च अनिदस्सनान च चित्तसमुद्धानान रूपान कटत्ता-
 रूपान उपादारूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो, बाहिरा, आहार-
 समुद्धाना, उत्तुसमुद्धाना, असञ्जसत्तान महाभूता सनिदस्सनान च 5
 अनिदस्सनान च कटत्तारूपान उपादारूपानं अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो । (३)

४७ सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च धम्मा अनिदस्सनस्स
 धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - रूपायतन च वत्थु च
 अनिदस्सनान खन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो, रूपायतन च चक्खा- 10
 यतन च चक्खुविज्जाणस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो, नत्थिपच्चयेन
 पच्चयो, विगतपच्चयेन पच्चयो, अविगतपच्चयेन पच्चयो ।

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

४८ हेतुया तीणि, आरम्मणे द्वे, अधिपतिया चत्तारि,
 अनन्तरे एक, समनन्तरे एक, सहजाते तीणि, अञ्जमञ्जे एकं,
 निस्सये तीणि, उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि, 15
 आसेवने एक, कम्मे तीणि, विपाके तीणि, आहारे तीणि, इन्द्रिये
 तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते एकं, विप्पयुत्ते तीणि,
 अत्थिया पच्च, नत्थिया एकं, विगते एकं, अविगते पच्च (एवं
 गणेतब्ब) ।

B 103

अनुलोम ।

पच्चनीयुद्धारो

४९ सनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स आरम्मण- 20
 पच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
 पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
 पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन
 पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१) 25

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स सहजातपच्चयेन

पञ्चयो, पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, आहार
पञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च
धम्मस्स सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो,
४ कम्मपञ्चयेन पञ्चयो आहारपञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रियपञ्चयेन
पञ्चयो । (३)

सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च धम्मा अनिदस्सनस्स धम्मस्स
पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

२ पञ्चयपञ्चनीय

उत्तुपा

सुखं

५० नहेतुया पञ्च, नभारम्मणे चत्तारि, नअधिपतिमा पञ्च,
१० नअनन्तरे पञ्च नसमनन्तरे पञ्च नसहजाते पञ्च, नअञ्जमञ्जे
पञ्च ननिस्सये चत्तारि, नउपनिस्सये पञ्च, नपुरेजाते चत्तारि
नपञ्चाजाते पञ्च (सम्बत्थ पञ्च) नसम्पयुस्से पञ्च, नविप्पयुस्से
चत्तारि नोअत्थिया चत्तारि, नोनत्थिया पञ्च, नोविगते पञ्च,
नोअधिगते चत्तारि ।

पञ्चनीयं ।

३ पञ्चयानुसोमपञ्चनीय

हेतुसुखं

B. 104 13

५१ हेतुपञ्चया नभारम्मणे तीणि, नअधिपतिमा तीणि,
नअनन्तरे तीणि नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि,
नउपनिस्सये तीणि पे० नसम्पयुस्से तीणि नविप्पयुस्से एकं,
नोनत्थिया तीणि नोविगते तीणि ।

अनुसोमपञ्चनीयं ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोम

नहेतुसुखं

५२ नहेतुपञ्चया भारम्मणे द्वे अधिपतिमा चत्तारि,
२० अनन्तरे एकं समनन्तरे एकं सहजाते तीणि अञ्जमञ्जे एकं,

निस्सये तीणि, उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि, आसेवने एक^१, कम्मे तीणि पे० मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते एक, विप्पयुत्ते तीणि, अत्थिया पञ्च, नत्थिया एक, विगते एक, अविगते पञ्च ।

पच्चनीयानुलोमं ।
सनिदस्सनदुक निट्ठित ।

१०. सप्पटिघदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोम

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

५३ सप्पटिघ धम्म पटिच्च सप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति 5
हेतुपच्चया - सप्पटिघ एक महाभूत पटिच्च द्वे महाभूता, द्वे महाभूते पटिच्च एक महाभूत, सप्पटिघे महाभूते पटिच्च सप्पटिघ चित्त-समुद्धान रूप कटत्तारूपं उपादारूप, फोट्ठवायतन पटिच्च चक्खायतन पे० रसायतन । (१)

B 105

सप्पटिघं धम्म पटिच्च अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति हेतु- 10
पच्चया - सप्पटिघे महाभूते पटिच्च आपोधातु, सप्पटिघे महाभूते पटिच्च अप्पटिघ चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप, फोट्ठवायतन पटिच्च, आपोधातु इत्यिन्द्रिय पे० कवलीकारो आहारो । (२)

सप्पटिघ धम्म पटिच्च सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा 15
उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सप्पटिघ एकं महाभूत पटिच्च द्वे महाभूता आपोधातु च, द्वे महाभूते पे० सप्पटिघे महाभूते पटिच्च सप्पटिघ च अप्पटिघं च चित्तसमुद्धानं रूप कटत्तारूप उपादारूप, फोट्ठवायतनं पटिच्च चक्खायतन पे० रसायतन आपोधातु इत्यिन्द्रियं पे० . कवलीकारो आहारो । (३)

20

५४ अण्पटिष धम्म पटिच्च अण्पटिषो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - अण्पटिषे एकं सन्ध पटिच्च तयो सध्या अण्पटिष चित्तसमुद्धान रूप पे० द्वे सधे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० सधे पटिच्च यत्थु यत्थु पटिच्च सन्धा, आपोधातु
 5 पटिच्च अण्पटिष चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप, आपोधातु पटिच्च इत्थिन्द्रिय पे० कयलीकारो आहारो । (१)

अण्पटिष धम्म पटिच्च सण्पटिषो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - अण्पटिषे सधे पटिच्च सण्पटिष चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिक्खणे पे० आपोधातु पटिच्च सण्पटिषा महामूता
 10 आपोधातु पटिच्च सण्पटिष चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप, आपोधातु पटिच्च चक्खायतन पे० फोट्टब्बायतन । (२)

अण्पटिष धम्म पटिच्च^१ सण्पटिषो च अण्पटिषो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - अण्पटिषे एकं सन्ध पटिच्च तयो सन्धा सण्पटिष च अण्पटिष च चित्तसमुद्धान रूप .. पे० द्वे सधे
 15 पे० .. पटिसन्धिक्खणे .. पे० आपोधातु पटिच्च सण्पटिष च अण्पटिष च चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप, आपोधातु पटिच्च चक्खायतन पे० फोट्टब्बायतन, इत्थिन्द्रिय पे०... कयलीकारो आहारो । (३)

५५ सण्पटिष च अण्पटिषं च धम्म पटिच्च सण्पटिषो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - अण्पटिषे सन्ध च महामूते च पटिच्च सण्पटिष चित्तसमुद्धान रूप पटिसन्धिक्खणे पे० सण्पटिष एकं महामूर्तं च आपोधातु च पटिच्च द्वे महामूता पे०.. सण्पटिषे महामूर्तं च आपोधातु च पटिच्च सण्पटिष चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप फोट्टब्बायतन च आपोधातु च पटिच्च
 20 चक्खायतन पे० । (१)

सण्पटिष च अण्पटिष च धम्म पटिच्च अण्पटिषो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - अण्पटिषे^२ सधे च महामूर्तं च पटिच्च अण्पटिष चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिक्खणे अण्पटिषे सधे च

महाभूते च पटिच्च अप्पटिघ कटत्तारूप, फोढुब्बायतन च आपोधातुं
च पटिच्च अप्पटिघं चित्तसमुद्धान रूपं कटत्तारूप उपादारूपं,
फोढुब्बायतन च आपोधातु च पटिच्च इत्थिन्द्रियं .. पे० कवलीकारो
आहारो । (२)

सप्पटिघ च अप्पटिघं च धम्मं पटिच्च सप्पटिघो च 5
अप्पटिघो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - अप्पटिघे खन्धे च
महाभूते च पटिच्च सप्पटिघं च अप्पटिघ च चित्तसमुद्धानं रूपं,
पटिसन्धिक्खणे . पे० .. अप्पटिघे खन्धे च महाभूते च पटिच्च
सप्पटिघ च अप्पटिघ च कटत्तारूप, फोढुब्बायतन च आपोधातु च
पटिच्च सप्पटिघं च अप्पटिघ च चित्तसमुद्धान रूपं कटत्तारूप 10
उपादारूपं, फोढुब्बायतन च आपोधातु च पटिच्च चक्खायतनं
.. पे० . रसायतन, इत्थिन्द्रिय . पे० .. कवलीकारो आहारो । (३)

आरम्मणपच्चयो

५६. अप्पटिघं धम्म पटिच्च अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया - अप्पटिघ एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा .. पे०
द्वे खन्धे .. पे० .. पटिसन्धिक्खणे . पे० ... वत्थु पटिच्च खन्धा । 15

अधिपतिपच्चयादि

५७ सप्पटिघ धम्म पटिच्च अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति
अधिपतिपच्चया - (पटिसन्धि वज्जेतब्बा, कटत्तारूपा च), अनन्तर-
पच्चया, समनन्तरपच्चया, सहजातपच्चया (सब्बे महाभूता कातब्बा),
अञ्जमञ्जपच्चया - सप्पटिघ एक महाभूत पटिच्च द्वे महाभूता,
द्वे महाभूते .. पे० । (१)

20

सप्पटिघ धम्म पटिच्च अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति
अञ्जमञ्जपच्चया - सप्पटिघे महाभूते पटिच्च आपोधातु
... पे० . । (२)

B. 10

सप्पटिघ धम्म पटिच्च सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा
उप्पज्जन्ति अञ्जमञ्जपच्चया - सप्पटिघ एक महाभूत पटिच्च 25
द्वे महाभूता आपोधातु च, द्वे महाभूते पे० . । (३)

५८ अण्पटिथ धम्म पटिच्च अण्पटिथो धम्मो उप्पज्जति
अण्णमण्णपच्चया - अण्पटिथ एक सन्ध पटिच्च तयो खन्वा
पे० द्वे सधे पे० पटिसधिवसणे पे० सध पटिच्च
वत्थु, वत्थु पटिच्च सधवा । (१)

५ अण्पटिथ धम्म पटिच्च सण्पटिथो धम्मो उप्पज्जति
अण्णमण्णपच्चया - आपोभातु पटिच्च सण्पटिथा महाभूता (इमे
अण्णसिकवाहिरा महाभूता वातब्बा) । (२)

सण्पटिथ च अण्पटिथ च धम्म पटिच्च सण्पटिथो धम्मो
उप्पज्जति अण्णमण्णपच्चया - सण्पटिथ एक महाभूतं च आपोभातु
१० च पटिच्च द्वे महाभूता पे० निस्सयपच्चया पे० प्रविगतपच्चया ।

(२) सङ्गणा

सुद्धं

५९ हेतुया नव, आरम्भणे एक, अधिपतिया नव, अनन्तरे
एक, समनन्तरे एव, सहजाते नव अण्णमण्णे छ, निस्सये नव,
उपनिस्सये एव, पुरेजाते एक आसेवने एव, धम्मो नव, विपाके नव,
आहारो नव, इन्द्रिये नव ज्ञाने नव, भग्गे नव, सम्पयुत्ते एक,
१५ विप्ययुत्ते नव अरियया नव, नरियया एक, विगते एक, अण्णित
नव ।

अनुतोमं ।

२ पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विज्झो

महेतुपञ्चयो

६० गण्पटिथ धम्म पटिच्च गण्पटिथो धम्मो उप्पज्जति
महेतुपञ्चाया तीणि ।

अण्पटिथ धम्म पटिच्च अण्पटिथो धम्मो उप्पज्जति महत्तु
२० पञ्चया - अण्णुणं अण्पटिथ एक गणं पटिच्च तयो रागा अण्पटिथ
विगगमुद्गा च अण्ण पे० द्व गण पे० अहेतुपटिथमियसणे
पे० गण पटिच्च वत्थु वत्थु पटिच्च गण, आपोभातु
पटिच्च अण्पटिथ विगगमुद्गान् अण्ण वत्थुतात्तु उपादात्तं, आपोभातु
पटिच्च इण्णिद्वयं .. पे० .. वत्थुतात्तु आहारो, बाहिरं आहार

२१०.१.६४]

समुद्धान, उत्तुसमुद्धान, असञ्जसत्तान आपोधातु पटिच्च अप्पटिघं
 कटत्तारूप उपादारूप, विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो खन्धे
 पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (१)
 (अप्पटिघमूलकं इतरे पि द्वे पञ्हा कातब्बा । घटने पि तीणि
 पञ्हा कातब्बा । अज्झत्तिका बाहिरा महाभूता सब्बे जानित्वा 5
 कातब्बा) ।

नआरम्मणपच्चयादि

६१ सप्पटिघं धम्म पटिच्च सप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति
 नआरम्मणपच्चया (सब्ब सङ्खित्त), नोविगतपच्चया ।

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

६२ नहेतुया नव, नआरम्मणे नव, नअधिपत्तिया नव,
 नअनन्तरे नव, नसमनन्तरे नव, नअञ्जमञ्जे नव, नउपनिस्सये 10
 नव, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे नव,
 नविपाके नव, नआहारे नव, नइन्द्रिये नव, नज्ञाने नव, नमग्गे नव,
 नसम्पयुत्ते नव, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया नव, नोविगते नव ।
 पच्चनीय ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुबुक्कं

६३ हेतुपच्चया नआरम्मणे नव, नअधिपत्तिया नव,
 नअनन्तरे नव, नसमनन्तरे नव, नअञ्जमञ्जे नव, नउपनिस्सये 15
 नव, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे एक,
 नविपाके नव, नसम्पयुत्ते नव, नविप्पयुत्ते एक, नोनत्थिया नव,
 नोविगते नव ।

अनुलोमपच्चनीय ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुबुक्कं

६४ नहेतुपच्चया आरम्मणे एक, अनन्तरे एक, समनन्तरे
 एक, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव, उपनिस्सये एक, 20

पुरेजाते एक, आसेवने एक, कम्मे नव पे० मग्गे एक, सम्ममुत्त एक, विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया एक, विगते एक, अविगते नव ।

पञ्चनीयानुसोम ।

१२ सहजातवारो (सहजातवारो पि पटिच्चवारसदिसो) ।

१३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

५ ६५ सप्पटिघ धम्म पञ्चया [सप्पाटघो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया तीणि ।

B. 110 अप्पटिघ धम्मं पञ्चया अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — अप्पटिघ एक सत्थ पञ्चया तयो सत्था अप्पटिघं वित्तसमुद्धान च रूप .. पे० द्वे सत्थे पे० पटिसविक्खने पे० आपोधातु पञ्चया अप्पटिघ वित्तसमुद्धान रूप कटतास्मं उपादारूप आपोधातु पञ्चया इत्थिन्द्रिय पे० कबळीधारो आहारो वत्थु पञ्चया अप्पटिघा सत्था । (१)

(अवसेसा पञ्च पञ्हा पटिच्चवारसदिसा) ।

आरम्मणपञ्चयादि

६६ सप्पटिघ धम्म पञ्चया अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति 13 आरम्मणपञ्चया — अक्खायतनं पञ्चया चक्खुविञ्जाणं .. पे० नामायतनं पञ्चया नामविञ्जाण । (१)

अप्पटिघ धम्म पञ्चया अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति आरम्मण पञ्चया — अप्पटिघ एक सत्थ पञ्चया तयो सत्था ... पे०... द्वे सत्थे पे० .. पटिमग्गियण पे० वत्थुं पञ्चया अप्पटिघा सत्था । (१)

सप्पटिघं च अप्पटिघं च धम्मं पच्चया अप्पटिघो धम्मो
उप्पज्जति आरम्मणपच्चया — चक्खुविञ्जाणसहगत एक खन्धं च
चक्खायतनं च पच्चया तयो खन्धा . पे० . कायविञ्जाणसहगत
एक खन्धं च कायायतनं च पच्चया तयो खन्धा .. पे० अधिपति-
पच्चया (सङ्घित्तं), अविगतपच्चया ।

5

(२) सङ्घा

सुद्धं

६७ हेतुया नव, आरम्मणे तीणि, अधिपतिया नव,
अनन्तरे तीणि, समनन्तरे तीणि, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ,
निस्सये नव, उपनिस्सये तीणि, पुरेजाते तीणि, आसेवने एक, कम्मे
नव पे० अविगते नव (एव पच्चनीयगणना पि कातब्बा) ।

§ ४-६ निस्सयवारो — सम्पयुत्तवारो

(निस्सयवारो पि पच्चयवारसदिसो । ससट्ठवारे^१ पि सब्बत्थ 10
एक, सङ्घित्तं । अविगतपच्चया, एकायेव पञ्हा । द्वे पि वारा
कातब्बा) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

६८ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन
पच्चयो — अप्पटिघा हेतू सम्पयुत्तकान् खन्धान् अप्पटिघान् च
चित्तसमुद्धानान् रूपान् हेतुपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे 15
पे० । (१)

B 111

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो —
अप्पटिघा हेतू सप्पटिघान् चित्तसमुद्धानान् रूपान् हेतुपच्चयेन
पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे ... पे० । (२)

१ ससट्ठवारो — मी० ।

अप्यटिघो धम्मो सप्यटिघस्स च अप्यटिघस्स च धम्मस्स
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -- अप्यटिघा हेतू सम्मयुत्तकान् सन्धानं सप्यटिघान्
च अप्यटिघान् च चित्तसमुद्धानान् रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो,
पटिसिधिवक्खणं पे० । (३)

आरम्भणपञ्चयो

- 5 ६१ सप्यटिघो धम्मो अप्यटिघस्स धम्मस्स आरम्भण-
पञ्चयेन पञ्चयो -- चक्खु पे० फोट्टब्बे अनिच्चतो .. पे०...
दोमनस्स उप्यज्जति, दिव्वेन चक्खुना रूपं पत्तति, दिव्वाय
सोसघातुया सह सुणाति रूपायतनं चक्खुविज्झाणस्स .. पे०
फोट्टब्बायतनं कायविज्झाणस्स पे० सप्यटिघा सन्धा इदि
10 विघज्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिज्जाणस्स, अनागतसज्जाणस्स
आवज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अप्यटिघो धम्मो अप्यटिघस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन
पञ्चयो -- दानं पे० सीलं पे० उपोसथकम्मं कत्ता च
पञ्चवेक्खति पुब्बे सुविण्णानि पञ्चवेक्खति, ज्ञानां बुद्धित्वा ज्ञानं
15 पञ्चवेक्खति अरिया मग्गा बुद्धित्वा मग्गं पञ्चवेक्खति, फलं
पञ्चवेक्खति, निब्बानं पञ्चवेक्खति, निब्बानं गोत्रमुत्तं,
बोदानस्स मग्गस्स फलस्स आवज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो,
अरिया पहीमं किलेसं पञ्चवेक्खति विक्खम्मिंते किलेसे पञ्च-
वेक्खन्ति, पुब्बं समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति वत्थु .. पे०...

- 20 इत्थिन्निमं पुरिसिन्निमं, जीवित्तिन्निमं आपोधातुं कम्भीकारं आहारं
अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्यज्जति, चेतोपरियज्जाणेत
अप्यटिघचित्तसमङ्गिस्स चित्तं जानाति आपासानज्जायतनं
विज्झाणज्जायतनस्स पे० आकिञ्चवज्जायतनं नेमसज्जा-
नासज्जायतनस्स पे० .. अप्यटिघा सन्धा इद्विविधज्जाणस्स,
25 चेतोपरियज्जाणस्स पुब्बेनिवासानुस्सतिज्जाणस्स यथाकम्मपूजाणस्स
अनागतसज्जाणस्स आवज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अधिपतिपञ्चयो

७० सप्यटिघो धम्मो अप्यटिघस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन

पञ्चयो । आरम्भणाधिपति - चक्खु . पे० . फोढुब्बे गरं कत्वा
अस्सादेति अभिनन्दति, त गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
उप्पज्जति । (१)

अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन
पञ्चयो - आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति - दानं 5
पे० . सील पे० उपोसथकम्मं कत्वा त गरं कत्वा
पञ्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि गरं कत्वा पञ्चवेक्खति, ज्ञाना
वुट्ठित्वा ज्ञानं गरं कत्वा पञ्चवेक्खति, अरिया मग्गा वुट्ठित्वा
मग्गं गरं कत्वा पञ्चवेक्खन्ति, फलं गरं कत्वा पञ्चवेक्खन्ति,
निब्बानं गरं कत्वा पञ्चवेक्खन्ति, निब्बानं गोत्रमुस्स, वोदानस्स, 10
मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो, वत्थु . पे० .
इत्थिन्द्रिय, पुरिसिन्द्रिय, जीवित्तिन्द्रिय, आपोधातु, कबलीकार आहार
गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, -
दिट्ठि उप्पज्जति । सहजाताधिपति - अप्पटिघाधिपति सम्पयुत्तकान्
खन्धान् अप्पटिघान् च चित्तसमुट्ठानान् रूपान् अधिपतिपञ्चयेन 15
पञ्चयो । (१)

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन
पञ्चयो । सहजाताधिपति^१ - अप्पटिघाधिपति सप्पटिघान् चित्त-
समुट्ठानान् रूपान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स 20
अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । सहजाताधिपति - अप्पटिघाधिपति
सम्पयुत्तकान् खन्धान् सप्पटिघान् च अप्पटिघान् च चित्तसमुट्ठानान्
रूपान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

अनन्तरपञ्चयो

७१ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा अप्पटिघा खन्वा पे० फलसमापत्तिया 25
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो ।

समनन्तरपञ्चयो

७२ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स समनन्तर-
पञ्चयेन पञ्चयो पे० ।

१ त्या० पोत्यके नत्थि ।

सहजातपञ्चमाधि

७३ सप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स सहजातपञ्चयेन पञ्चयो नव, अञ्जमञ्जपञ्चयेन पञ्चयो छ, निस्तयपञ्चयेन पञ्चयो नव ।

उपनिस्तयपञ्चयो

७४ सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स उपनिस्तय-
 ५ पञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्तयो, पक्खूपनिस्तयो पे०... ।
 पक्खूपनिस्तयो - उतु, सेनासन उपनिस्ताय दान देति पे०... सङ्ग
 भिन्दति उतु, सेनासन सङ्गाय पे० फलसमापत्तिया उपनिस्तय-
 पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स उपनिस्तयपञ्चयेन
 १० पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्तयो, अनन्तरूपनिस्तयो पक्खूपनिस्तयो
 पे० । पक्खूपनिस्तयो - सङ्ग उपनिस्ताय दान देति - पे०
 विट्ठि गण्हाति सील पे० कायिक सुख कायिक दुक्ख, भोजन
 उपनिस्ताय दान देति पे० सङ्ग भिन्दति सङ्गा - पे०...
 भोजन सङ्गाय पे० फलसमापत्तिया उपनिस्तयपञ्चयेन
 १५ पञ्चयो । (१)

पुरेजातपञ्चयो

७५ सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स पुरेजातपञ्चयेन
 पञ्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात - चक्षु
 पे० फोट्टव्ये अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिव्वन
 चक्षुना रूप पस्सति दिव्वाय सोत्तधातुया सद् सुगति स्थायतनं
 २० चक्षुविज्जाणस्स पे०... फोट्टव्यायतन गायविज्जाणस्स पुरेजात-
 पञ्चयेन पञ्चयो । वत्थुपुरेजात - चक्षुयायतन चक्षुविज्जाणस्स
 पे० गायायतन गायविज्जाणस्स पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स पुरेजातपञ्चयेन
 पञ्चयो - आरम्मणपुरेजात वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात - वत्थु
 २५ पे० इत्थिन्द्रिय, पुरिगिन्द्रिय जीयित्तिन्द्रिय आपोधातु गच्छी-
 पार आहार अनिच्यता .. पे०... दोमनम्म उप्पज्जति । यत्थु
 पुरेजात - यत्थु अप्पट्ठिधानं राग्यात् पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा अप्पटिघस्स धम्मस्स
रेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । चक्खा-
तन च वत्थु च पे०. फोढुब्बायतन च वत्थु च अप्पटिघानं
नन्धान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

पच्छाजातपच्चयो

७६ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स पच्छाजात- 5
पच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स
अप्पटिघस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (मूल^१ कातब्ब^१)
पच्छाजाता अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सप्पटिघस्स कायस्स
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (मूल^२ कातब्ब^२) पच्छाजाता अप्पटिघा
खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च कायस्स 10
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो (द्विन्न पि मूला कातब्बा) । (३)

आसेवनपच्चयो

७७ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स आसेवनपच्चयेन
पच्चयो - पुरिमा पुरिमा अप्पटिघा खन्धा पे० वोदान मग्गस्स
आसेवनपच्चयेन पच्चयो । (१)

कम्मपच्चयो

* ७८ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन 15
पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - अप्पटिघा चेतना
सम्पयुत्तकान खन्धान अप्पटिघान च चित्तसमुद्धानान रूपान कम्म-
पच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे^१ पे०^१ । नानाखणिका -
अप्पटिघा चेतना विपाकान खन्धान अप्पटिघान च कटत्तारूपानं
कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१) 20

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो -
सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - अप्पटिघा चेतना^२ सप्पटिघानं^३
चित्तसमुद्धानान रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे^४
पे०^५ । नानाखणिका - अप्पटिघा चेतना^६ सप्पटिघानं^७ कटत्ता-
रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२) 25

१-१ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि । २-२ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि ।
३-३ स्या० पोत्यके नत्थि । ४ चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान - सी०, स्या० । ५ अप्प-
टिघान च - सी०, सप्पटिघान च - स्या० । ६-६ स्या० पोत्यके नत्थि । ७ चेतना विपाकानं
खन्धान - सी०, स्या० । ८ अप्पटिघान - सी०, सप्पटिघान च - स्या० ।

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स
 कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता -
 अप्पटिघा चेतना सम्पयुत्तकान् खन्धान् सप्पटिघान् च अप्पटिघान्
 च चित्तसमुद्धानान् रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्खणे
 ५ पे० । नानाखणिका - अप्पटिघा चेतना विपाकान् खन्धान्
 सप्पटिघान् च अप्पटिघान् च कटत्तरूपान् कम्मपञ्चयेन
 पञ्चयो । (१)

विपाकपञ्चयो

७६ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स विपाकपञ्चयेन
 पञ्चयो - विपाको अप्पटिघो पे० तीणि ।

आहारपञ्चयो

१० ८० अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन
 पञ्चयो - अप्पटिघा आहारो सम्पयुत्तकान् खन्धान् अप्पटिघान् च
 चित्तसमुद्धानान् रूपान् आहारपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे
 पे० कबळीकारो आहारो इमस्स अप्पटिघस्स कायस्स आहार
 पञ्चयेन पञ्चयो (अवससा द्वे पि पञ्हा कातब्बा, पटिसन्धि
 १५ कबळीकारो आहारो द्वीसु पि कातब्बो अग्गे) । (१)

इन्द्रियपञ्चयादि

८१ सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन
 पञ्चयो - चक्खुन्द्रिय चक्खुविज्झाणस्स .. पे० .. कायिन्द्रिय काय
 विज्झाणस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अप्पटिघा धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन
 २० पञ्चयो .. तीणि (तीसु पि जीवित्तिन्द्रिय अग्गे कातब्ब) । (१)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा अप्पटिघस्स धम्मस्स
 इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो - चक्खुन्द्रिय च चक्खुविज्झाणं च चक्खु
 विज्झाणसहगगान् खन्धान् इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो .. पे० कायिन्द्रियं
 च पायविज्झाणं च पायविज्झाणसहगगान् खन्धान् इन्द्रियपञ्चयेन

पञ्चयो, ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो तीणि, मग्गपञ्चयेन पञ्चयो .
तीणि, सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो एकं ।

विप्पयुत्तपञ्चयो

८२ सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - चक्खायतन चक्खुविञ्जाणस्स . पे० कायायतन कायविञ्जाणस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

B. 116

5

अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं । सहजाता - अप्पटिघा खन्धा अप्पटिघानं चित्तसमुद्धानानं रूपान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० खन्धा वत्थुस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, वत्थु खन्धान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - वत्थु अप्पटिघान 10 खन्धानं विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता - अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स अप्पटिघस्स कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पच्छाजातं । सहजाता - अप्पटिघा खन्धा सप्पटिघान चित्तसमुद्धानानं रूपान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; 15 पटिसन्धिक्खणे पे० । पच्छाजाता - अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सप्पटिघस्स कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पच्छाजात । सहजाता - अप्पटिघा खन्धा सप्पटिघान च अप्पटिघान च चित्तसमुद्धानान 20 रूपान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० . । पच्छाजाता - अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

अत्थिपञ्चयो

८३. सप्पटिघो^२ धम्मो^१ सप्पटिघस्स धम्मस्स^३ अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो एक (पटिच्चसदिसा पठमपञ्हा) । (१)

25

सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो -

१ सप्पटिघान - सी० । २-३ अप्पटिघो - सी० । ३ सी० पोत्थके नत्ति ।

सहजात, पुरेजात । सहजाता - सप्पटिघा महामूता आपोधातुया अतिपञ्चयेन पञ्चयो, सप्पटिघा महामूता अप्पटिघान चित्तममुद्धानान रूपान वट्ठारूपान उपादारूपान अतिपञ्चयेन पञ्चयो फोढ्वायतन इत्थिन्द्रियस्स पे० कवलीफारस्स' आहारस्स

- B. 117 5 अतिपञ्चयेन पञ्चयो, बाहिर, आहारसमुद्धान, उत्तुसमुद्धान, असञ्जसत्ता पे० । पुरेजात - चक्षु पे० फोढ्वा अतिपञ्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिव्वेन चक्षुना रूप पस्सति दिव्वाय सोतधातुया सह सुणाति, रूपायतन च' चक्षुनायतन च' चक्षुविञ्जाणस्स पे० फोढ्वायतन च कायायतन च कायविञ्जाणस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो - सप्पटिघ एक महामूर्तं द्विन्न महामूर्तान आपोधातुया च अतिपञ्चयेन पञ्चयो पे० (पटिञ्चसदिस याव असञ्जसत्ता) । (१)

- 15 ८४ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात पञ्चाजात आहार इन्द्रिय । सहजातो - अप्पटिघो एको स यो तिण्णस सन्धान पे० (याव असञ्जसत्ता) । पुरेजात - वत्थु पे० इत्थिन्द्रियं, पुगिसिन्द्रिय, जीवित्तिन्द्रिय आपोधातु, कवलीफार आहार अतिपञ्चतो पे० दोमनस्स
- 20 उप्पज्जति वत्थु अप्पटिघान सधान अतिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - अप्पटिघा सत्था पुरेजातस्स इमस्स अप्पटिघस्स नायस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो कवलीफारो आहारो इमस्स अप्पटिघस्स पायस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो रूपजीवित्तिन्द्रिय अप्पटिघान वट्ठारूपान अतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- 25 अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पञ्चाजात आहार इन्द्रिय । सहजाता - अप्पटिघा सप्पटिघान चित्तममुद्धानान रूपान अतिपञ्चयेन पञ्चयो पटि गपिकग्गणे पे० आपोधातु सप्पटिघान महामूर्तान अतिपञ्चयेन पञ्चयो आपाधातु सप्पटिघान चित्तममुद्धानान रूपान वट्ठारूपान

उपादारूपान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो, आपोधातु चक्खायतनस्स
 . पे० . फोढुब्बायतनस्स अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो, बाहिर, आहार-
 समुद्धान्, उत्तुसमुद्धान्, असञ्जसत्तान् पे० . । पच्छाजाता -
 अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सप्पटिघस्स कायस्स अतिथि-
 पञ्चयेन पञ्चयो; कवलीफारो आहारो इमस्स सप्पटिघस्स कायस्स 5
 अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो, रूपजीवितिन्द्रिय सप्पटिघान् कटत्तारूपान्
 अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स
 अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पच्छाजात, आहारं, इन्द्रिय ।
 सहजातो - अप्पटिघो एको खन्धो तिण्णन्न खन्धान् 10 B 118
 सप्पटिघान् च अप्पटिघान् च पे० (पटिच्चसदिस याव
 असञ्जसत्ता) । पच्छाजाता - अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स
 सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च कायस्स अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो,
 कवलीफारो आहारो इमस्स सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च कायस्स
 अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो, रूपजीवितिन्द्रिय सप्पटिघान् च अप्पटिघान् 15
 च कटत्तारूपान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

८५ सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा सप्पटिघस्स धम्मस्स
 अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो (पटिच्चसदिस याव असञ्जसत्ता) । (१)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा अप्पटिघस्स धम्मस्स
 अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजाता - अप्पटिघा 20
 खन्धा च महाभूता च अप्पटिघान् चित्तसमुद्धानान् रूपान् . पे० .
 (पटिच्चसदिस याव असञ्जसत्ता) । सहजातो - चक्खुविज्जाण-
 सहगतो एको खन्धो च चक्खायतन च तिण्णन्न खन्धान् पे०
 द्वे खन्धा च पे० कायविज्जाणसहगतो एको खन्धो च
 कायायतन च तिण्णन्न खन्धान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे 25
 खन्धा च पे० । (२)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स
 च धम्मस्स अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो (पटिच्चसदिस) । (३)

(२) सङ्गहा

सुद्ध

८६ हेतुया तीणि, आरम्भणे द्वे, अधिपत्तिया चत्तारि,

- अनन्तरे एकं, समनन्तरे एकं, सहजाते नव, अञ्जमञ्ज घृ
 निस्सये नव उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते तीणि पञ्चाजात तीणि,
 आसेवने एक, धम्मे तीणि, विपाके तीणि, आहारे तीणि, इन्द्रिये
 पञ्च ज्ञाने तीणि, मग्गे तीणि, सम्पयुक्ते एक, विप्ययुक्ते वसारी
 ५ अस्थिया नव, नस्थिया एक, विगते एक, अविगते नव (एव
 गणेतव्व) ।

अनुषोमे ।

पञ्चनीयुद्धारो

८७ सप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स सहजातपञ्चयन
 पञ्चयो । (१)

- सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स आरम्भपञ्चयन
 10 पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो,
 पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स
 सहजातपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- ८८ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स आरम्भ-
 15 पञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो,
 पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयन
 पञ्चयो आहारपञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स सहजातपञ्चयेन
 पञ्चयो पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, आहार
 20 पञ्चयेन पञ्चयो इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स
 सहजातपञ्चयेन पञ्चयो पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयन
 पञ्चयो आहारपञ्चयेन पञ्चयो इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- ८९ सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा सप्पटिघस्स धम्मस्स
 25 सहजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा अप्पटिघस्स धम्मस्स
 सहजात पुरेजात । (२)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स
धम्मस्स सहजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्खया

सुद्ध

६० नहेतुया नव .. पे० . नअनन्तरे नव, नसमनन्तरे नव,
सहजाते चत्तारि, नअञ्जमञ्जे नव, ननिस्सये चत्तारि,
उपनिस्सये नव, नपुरेजाते नव . पे० नसम्पयुत्ते नव, नविप्पयुत्ते नव, 5
नोअत्थिया चत्तारि, नोनत्थिया नव, नोविगते नव, नोअविगते चत्तारि ।
पच्चनीय ।

B. 120

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक

६१ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि पे० नअनन्तरे
तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये तीणि पे० नसम्पयुत्ते
तीणि, नविप्पयुत्ते एक, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।
अनुलोमपच्चनीय ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुकं

६२ नहेतुपच्चया आरम्मणे द्वे, अधिपत्तिया चत्तारि 10
(अनुलोममातिका गणेतब्बा'), अविगते नव ।

पच्चनीयानुलोम ।

सप्पटिघदुक निद्वित ।

११. रूपीदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

६३ रूपि धम्म पटिच्च रूपी धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया—
एक महाभूतं पटिच्च तयो महाभूता पे० द्वे महाभूते

B 121

१ गहेतब्बा — सी० ।

५०३—१६

पे० महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपाश-
रूपं । (१)

रूपि धम्म पटिच्च अरूपी धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया -
पटिसन्धिकक्षणे वत्थु पटिच्च अरूपिनो सन्धा । (२)

४ रूपि धम्म पटिच्च रूपी च अरूपी च धम्मा उप्पज्जति
हेतुपच्चया - पटिसन्धिकक्षणे वत्थु पटिच्च अरूपिनो सन्धा,
महाभूते पटिच्च कटत्तारूप । (३)

६४ अरूपि धम्म पटिच्च अरूपी धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - अरूपि एक सन्ध पटिच्च तयो सन्धा पे० .. द्वे सन्धे
१० .. पे०.. पटिसन्धिकक्षणे पे० । (१)

अरूपि धम्म पटिच्च रूपी धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया -
अरूपिनो सन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिकक्षणे
पे० । (२)

अरूपि धम्म पटिच्च रूपी च अरूपी च धम्मा उप्पज्जति
१५ हेतुपच्चया - अरूपि एक सन्ध पटिच्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च
रूपं पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिकक्षणे पे०.. । (३)

६५ रूपि च अरूपि च धम्म पटिच्च रूपी धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - अरूपिनो सन्धे च महाभूते च पटिच्च
चित्तसमुद्धान रूपं, पटिसन्धिकक्षणे पे० । (१)

२० रूपि च अरूपि च धम्म पटिच्च अरूपी धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - पटिसन्धिकक्षणे अरूपि एकं सन्धं च वत्थुं च पटिच्च
तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० । (२)

रूपि च अरूपि च धम्म पटिच्च रूपी च अरूपी च धम्मा
उप्पज्जति हेतुपच्चया - पटिसन्धिकक्षणे अरूपि एक सन्ध च वत्थु
२५ च पटिच्च तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० अरूपिनो सन्धे
च महाभूते च पटिच्च कटत्तारूप (सङ्घित्तं) । (३)

(२) उल्लङ्घ

एव

१६ हेतुया नव आरम्भणे तीणि अधिपत्तिया पञ्च

१ अरूपी - धी एवमुपरि पि ।

अनन्तरे तीणि, समनन्तरे तीणि, सहजाते नव, अञ्जामञ्जे छं,
 निस्सये नव, उपनिस्सये तीणि, पुरेजाते एकं, आसेवने एकं, कम्मे
 नव, विपाके नव, आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मग्गे नव,
 सम्पयुत्ते तीणि, विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया तीणि, विगते
 तीणि, अविगते नव ।

5

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विमङ्गो

नहेतुपच्चयो

६७ रूपिं धम्म पटिच्च रूपी धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
 पच्चया .. तीणि ।

अरूपिं धम्मं पटिच्च अरूपी धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया —
 अहेतुकं अरूपिं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा .. पे० . द्वे खन्धे
 . पे० . अहेतुकपटिसन्धिक्खणे .. पे० .. विचिकिच्छासहगते उद्धच्च- 10
 सहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो
 (नहेतुपच्चया नव पञ्चा, अहेतुकं ति नित्यामेतब्बं) ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६८ नहेतुया नव, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
 नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जामञ्जे तीणि, न-
 उपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने 15
 नव, नकम्मे द्वे, नविपाके पञ्च, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं,
 नज्ञाने द्वे, नमग्गे नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया
 तीणि, नोविगते तीणि ।

पच्चनीय ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुकं

६९ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
 नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जामञ्जे तीणि, नउपनिस्सये 20
 तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे

B

20

एक, नविपाके पञ्च, नसम्पद्युत्ते तीणि, नविप्पद्युत्ते एक, नोत्तिमा तीणि, नोविगते तीणि ।

अनुसोमपञ्चमीं ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोम

नहेतुपञ्च

१०० नहेतुपञ्चया आरम्भणे तीणि, अनन्तरे तीणि समनन्तरे तीणि, सहजाते नव अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव उपनिस्सये तीणि पुरेजाते एक, आसेवने एक, कम्मे नव, विपाके नव आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मम्मो एक, सम्पद्युत्ते तीणि विप्पद्युत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया तीणि, विगते तीणि, अविगते नव ।

पञ्चनीयानुसोमं ।

५ २ सहजातवारो

(सहजातवारो पि पटिच्चवारसदिसो) ।

५ ३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुसोम

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१०१ रूपि धम्म पञ्चया रूपी धम्मो उप्पज्जति हेतु पञ्चया - एक महाभूत पे० (पटिच्चसदिस) । (१)

रूपि धम्म पञ्चया अरूपी धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - वत्थुं पञ्चया अरूपिणो सन्धा पटिसन्धिक्खणे .. पे०.. । (२)

रूपि धम्मं पञ्चया रयी च अरयी च धम्मा उप्पज्जति हेतुपञ्चया - वत्थुं पञ्चया अरूपिणो सन्धा, महाभूते पञ्चया निससमुद्धान रूप, पटिसन्धिक्खणे पे०... (एवं अवसेसा पञ्हा पवत्तिपटिसन्धि विमज्जितव्या) । (३)

१ विमज्जितव्या - एवा ।

आरम्भणपञ्चयो

१०२ रूपि धम्म पञ्चया अरूपी धम्मो उप्पज्जति आरम्भण-
पञ्चया - चक्खायतनं पञ्चया चक्खुविञ्जाण . पे० कायायतनं
पञ्चया कायविञ्जाणं, वत्थु पञ्चया अरूपिनो खन्धा; पटि-
सन्धिवक्खणे पे० । (१)

अरूपि धम्म पञ्चया अरूपी धम्मो उप्पज्जति आरम्भण- 5
पञ्चया - अरूपि एक खन्ध पे० द्वे खन्धे पे०.. । (२)

रूपि च अरूपि च धम्म पञ्चया अरूपी धम्मो उप्पज्जति
आरम्भणपञ्चया - चक्खुविञ्जाणसहगतं एकं खन्ध च चक्खायतनं
च पञ्चया तयो खन्धा . पे० द्वे खन्धे पे०. कायविञ्जाण-
सहगत . पे०. अरूपि एक खन्धं च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा 10
पे० द्वे खन्धे . पे० (सङ्खित्तं) । (३)

(२) सङ्गहा

सुद्धं

१०३ हेतुया नव, आरम्भणे तीणि, अधिपतिया नव,
अनन्तरे तीणि, समनन्तरे तीणि, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ,
निस्सये नव, उपनिस्सये तीणि, पुरेजाते तीणि, आसेवने तीणि,
कम्मे नव . पे० मग्गे नव, सम्पयुत्ते तीणि, विप्पयुत्ते नव, 15
अत्थिया नव, नत्थिया तीणि, विगते तीणि, अविगते नव ।

अनुलोम ।

२. पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विमङ्गो

नहेतुपञ्चयो

१०४ रूपि धम्मं पञ्चया रूपी धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
पञ्चया - एक महाभूतं पे० असञ्जसत्तानं एक महाभूत
.. पे० । (१)

रूपि धम्म पञ्चया अरूपी धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - 20
चक्खायतनं पञ्चया चक्खुविञ्जाण पे० कायायतनं पञ्चया
कायविञ्जाण, वत्थु पञ्चया अहेतुका अरूपिनो खन्धा; अहेतुका-

पटिसन्धिक्खणे पे० वत्थु पञ्चया विचिकिञ्छासहगतो उद्वज्जसहगतो मोहो । (२)

रूपिं धम्मं पञ्चया रूपी च अरूपी च धम्मा उपपज्जन्ति नहेतुपञ्चया (पवत्तिपटिसन्धि कातम्भा) । (१)

- ९ १०५ अरूपिं धम्मं पञ्चया अरूपी धम्मो उपपज्जन्ति नहेतुपञ्चया - अहेतुकं अरूपिं एकं सत्त्वं पे० पटिसन्धिक्खणे पे० विचिकिञ्छासहगतं उद्वज्जसहगतं सत्त्वं पञ्चया विचिकिञ्छासहगतो उद्वज्जसहगतो मोहो । (१)

- अरूपिं धम्मं पञ्चया रूपी धम्मो उपपज्जन्ति नहेतुपञ्चया -
१० अहेतुके अरूपिनो सत्त्वे पञ्चया चित्तसमुद्धान् रूप, पटिसन्धिक्खणे पे० । (२)

- अरूपिं धम्मं पञ्चया रूपी च अरूपी च धम्मा उपपज्जन्ति नहेतुपञ्चया - अहेतुकं अरूपिं एकं सत्त्वं पञ्चया तयो सत्त्वा चित्तसमुद्धानं च रूप पे० द्वे सत्त्वे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

१०६ रूपिं च अरूपिं च धम्मं पञ्चया रूपी धम्मो उपपज्जन्ति नहेतुपञ्चया - अहेतुके अरूपिनो सत्त्वे च महाभूतं च पञ्चया चित्तसमुद्धान् रूप, पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

- रूपिं च अरूपिं च धम्मं पञ्चया अरूपी धम्मो उपपज्जन्ति नहेतुपञ्चया -
२० चयसुविज्झाणसहगतं एकं सत्त्वं च चक्षुरायतनं च पञ्चया तयो सत्त्वा पे० द्वे सत्त्वे पे० कायविज्झाणसहगतं पे० अरूपिं एकं सत्त्वं च वत्थुं च पञ्चया तयो सत्त्वा पे० द्वे सत्त्वे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० विचिकिञ्छासहगतं उद्वज्जसहगतं सत्त्वं च वत्थुं च पञ्चया विचिकिञ्छासहगतो उद्वज्जसहगतो मोहो । (२)

रूपिं च अरूपिं च धम्मं पञ्चया रूपी च अरूपी च धम्मा उपपज्जन्ति नहेतुपञ्चया - अहेतुकं अरूपिं एकं सत्त्वं च वत्थुं च पञ्चया तयो सत्त्वा पे० द्वे सत्त्वे पे० अरूपिनो सत्त्वे च महाभूतं च पञ्चया चित्तसमुद्धान् रूप पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

(२) सङ्ख्या

सुख

१०७ नहेतुया नव, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जामञ्जे तीणि, नउप-
निस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव,
नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने
चत्तारि, नमग्गे नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया 5
तीणि, नोविगते तीणि ।

पच्चनीय ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्क

१०८ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि (सङ्खित्त, सब्बे
कातब्बा), नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते
एक, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

अनुलोमपच्चनीय ।

४ पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्क

१०९ नहेतुपच्चया आरम्मणे तीणि (सब्बे कातब्बा) 10
पे० ज्ञाने नव, मग्गे तीणि पे० अविगते नव ।

पच्चनीयानुलोमं ।

§ ४. निस्सयवारो

(निस्सयवारो पि पच्चयवारसदिसो) ।

§ ५-६. संसट्टवारो - सम्पयुक्तवारो

१-४. पच्चयानुलोमादि

११० अरूपिं धम्मं ससट्ठो अरूपी धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - अरूपिं एक खन्ध ससट्ठा तथो खन्धा पे० द्वे खन्धे
पे० पटिसन्धिक्खणे . पे० ।

हेतुया एक पे० अविगते एकं ।

(एव पञ्चनीयादीनि गणना पि सम्पयुक्तवारे पि सम्भ
कातव्या । एकोयेव' पठ्हा) ।

५ ७ पञ्चावारो

१ पञ्चयानुलोम

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१११ अरूपो धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो-

५ अरूपी हेतू सम्पयुक्तकान खन्धान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटि
सन्धिक्खणे पे० । (१)

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो- अरूपी
हेतू चित्तसमुद्धानान रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे
पे० । (२)

10 अरूपी धम्मो रूपिस्स च अरूपिस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो- अरूपी हेतू सम्पयुक्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्खणे पे० । (३)

आरम्भणपञ्चयो

११२ रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन
पञ्चयो- चक्खुं पे० वत्थुं, इत्थिन्द्रियं पुरिसिन्द्रियं जीवित्तिन्द्रियं

15 आपोधातु, कब्बळीकारं आहारं अनिच्चतो पे० दोमनस्स
उप्पज्जति दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति दिब्बाय सोत्तधातुया
सह सुणाति रूपायतनं चक्खुविज्झाणस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो
पे० फोट्टब्बायतनं कायविज्झाणस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो

20 रूपिनो खन्धा इत्थिविज्झाणस्स पुब्बेनिवासानुस्सतिज्झाणस्स
अनागतसज्झाणस्स, आवज्जननाय आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

११३ अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन
पञ्चयो - धानं पे० सीलं पे० उपोसथकम्मं कत्वा त

पञ्चवेकखति, पुब्बे सुचिण्णानि पञ्चवेकखति, ज्ञाना . पे० अरिया
 मग्गा बुद्धिहत्वा मग्ग पञ्चवेकखन्ति, फल पञ्चवेकखन्ति, निब्बानं
 पञ्चवेकखन्ति, निब्बान गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स,
 आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो; अरिया पहीने किलेसे
 . पे० विक्खम्भिते किलेसे पे०. पुब्बे पे० . अरूपिनो खन्धे 5
 अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति, चेतोपरियञ्जाणेन अरूपि-
 चित्तसमङ्गिस्स चित्त जानाति, आकासानञ्चायतन पे०
 नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स पे० अरूपिनो खन्धा इद्विविध-
 ज्ञाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिज्ञाणस्स, यथाकम्मू-
 पगज्ञाणस्स, अनागतसञ्जाणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन 10
 पच्चयो । (१)

अधिपतिपच्चयो

११४ रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
 पच्चयो । आरम्मणाधिपति—चक्खु पे० कबळीकारं आहारं गरु
 कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
 उप्पज्जति । (१) 15

अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो—
 आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति—दान पे० .
 (सङ्खित्तं) निब्बानं मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो,
 अरूपिनो खन्धे गरु कत्वा अस्सादेति पे० रागो उप्पज्जति,
 दिट्ठि उप्पज्जति । सहजाताधिपति—अरूपी अधिपति सम्पयुत्तकान् 20
 खन्धान् अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो ।
 सहजाताधिपति—अरूपी अधिपति चित्तसमुद्धानान् रूपान् अधिपति-
 पच्चयेन पच्चयो । (२)

अरूपी धम्मो रूपिस्स च अरूपिस्स च धम्मस्स अधिपति- 25
 पच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति—अरूपी अधिपति सम्पयुत्तकान्
 खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

अनन्तरपच्चयादि

११५ अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन

पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा अरूपिनो सञ्घा पञ्चिमान पञ्चिमान
अरूपीन सञ्घान पे० फलसमापत्तिया अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो
समनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो ।

(सहजातपञ्चये सत्, मिह घटना नत्थि । अञ्जमञ्ज
५ पञ्चय छ, निस्सयपञ्चये सत् पञ्हा, मिह घटना नत्थि) ।

उपनिस्सयपञ्चयो

११६ रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो पक्कूपनिस्सयो पे० । पक्कूप
निस्सयो - उतु भोजन सेनासन उपनिस्साय दान वेत्ति पे०
सङ्ख भिन्दति, उतु भोजन सेनासन सङ्खाय पे० फल
१० समापत्तिया उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो
- आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो, पक्कूपनिस्सयो पे० ।
पक्कूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय दान वेत्ति सील पे०
कायिक दुक्ख उपनिस्साय दान वेत्ति पे० सङ्ख भिन्दति,
१५ सद्ध पे० कायिक दुक्ख सद्धाय पे० फलसमापत्तिया
उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

पुरेजातपञ्चयो

११७ रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स पुरेजातपञ्चयेन
पञ्चयो - आरम्मणपुरेजात वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात - चक्खु
पे० वत्थु पे० कबळीकार आहार अनिच्चतो पे०..
२० दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुमा रूप पस्सति दिब्बाय
सोतधातुया सह सुणाति रूपायतन चक्खुविञ्ज्णाणस्स पे०..
फोट्टब्बायतन कायविञ्ज्णाणस्स पे० । वत्थुपुरेजात - चक्खायतन
चक्खुविञ्ज्णाणस्स पे० कायायतन कायविञ्ज्णाणस्स पे०..
वत्थु अरूपीन सञ्घान पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

पञ्छाजातपञ्चयो

११८ अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स पञ्छाजातपञ्चयेन

पञ्चयो — पञ्छाजाता अरूपितो खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स
पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसेवनपञ्चयो

११६ अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आसेवनपञ्चयेन
पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा अरूपितो खन्धा पच्छिमान पच्छिमान
अरूपीन खन्धानं आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो ।

5

कम्मपञ्चयो

१२० अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन
पञ्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — अरूपी चेतना
सम्पयुत्तकान् खन्धान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिवक्खणे
पे० । नानाखणिका — अरूपी चेतना विपाकानं खन्धान् कम्म
पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

10

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो —
सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — अरूपी चेतना चित्तसमुद्धानान्
रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिवक्खणे पे० । नाना-
खणिका — अरूपी चेतना कटत्तारूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अरूपी धम्मो रूपिस्स च अरूपिस्स च धम्मस्स कम्मपञ्चयेन
पञ्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — अरूपी चेतना
सम्पयुत्तकान् खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् कम्मपञ्चयेन
पञ्चयो, पटिसन्धिवक्खणे पे० । नानाखणिका — अरूपी चेतना
विपाकान् खन्धान् कटत्ता च रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

15

विपाकाहारपञ्चया

१२१ अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स विपाकपञ्चयेन
पञ्चयो तीणि ।

20

रूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो ..
कवलीकारो आहारो इमस्स कायस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो ..
तीणि ।

25

इन्द्रियपञ्चयो

131

१२२ रूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो-
रूपजीवित्तिन्द्रिय कटत्तारूपान इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो -
चक्षुन्द्रिय पे० कायिन्द्रिय कायविञ्जानस्स इन्द्रियपञ्चयेन
5 पञ्चयो । (२)

अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो
तीणि ।

रूपी च अरूपी च धम्मा अरूपिस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन
पञ्चयो - चक्षुन्द्रिय च चक्षुर्विञ्जान च चक्षुर्विञ्जानसहगतानं
10 स्रधान इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो पे० कायिन्द्रि च पे० ।

ज्ञानपञ्चयादि

१२३ अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स ज्ञानपञ्चयेन
पञ्चयो तीणि, मग्गपञ्चयेन पञ्चयो तीणि, सम्मयुत्तपञ्चयेन
पञ्चयो एक । :

विषययुत्तपञ्चयो

१२४ रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स विषययुत्तपञ्चयेन
15 पञ्चयो - सहजातं पुरेजात । सहजात - पटिसन्धिकरणे वत्थु
अरूपीन स्रधान विषययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - चक्षुःस्रधान
चक्षुर्विञ्जानस्स पे० कायायतन वायविञ्जानस्स पे०
वत्थु अरूपीन स्रधान विषययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स विषययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो -
20 सहजातं पञ्छाजात । सहजात - अरूपीनो स्रधा चित्तसमुद्धानान
रूपान विषययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिकरणे अरूपीनो स्रधा
कटत्तारूपान विषययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, अरूपीनो स्रधा वत्थुस्स
विषययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्छाजात - अरूपीनो स्रधा पुरजातरस
इमस्स पायस्स विषययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अतिथिपञ्चयादि

१२५. रूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो—
सहजात, आहार, इन्द्रिय । सहजात—एक महाभूत . पे० (याव
असञ्जसत्ता), कवलीकारो आहारो इमस्स कायस्स अतिथिपञ्चयेन
पञ्चयो, रूपजीवित्तिन्द्रिय कटत्तारूपान अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो — 5
सहजात, पुरेजात । सहजात—पटिसन्धिक्खणे वत्थु अरूपीन खन्धान
अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात—चक्खु पे० कवलीकार आहार
अनिच्चतो पे० दोमनस्स उपज्जति, दिव्वेन चक्खुना रूपं
पस्सति, दिव्वाय सोतधातुया सद् सुणाति, रूपायतन चक्खु-
विज्जाणस्स पे० फोढुव्वायतन कायविज्जाणस्स पे० . 10
चक्खायतन चक्खुविज्जाणस्स पे० कायायतनं कायविज्जाणस्स
.. पे० वत्थु अरूपीन खन्धान अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

१२६ अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स अतिथिपञ्चयेन
पञ्चयो—अरूपी एको खन्धो तिण्णन्न खन्धान पे० . द्वे खन्धा
... पे० पटिसन्धिक्खणे . पे० । (१)

15

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो —
सहजात, पञ्छाजात । सहजाता—अरूपिनो खन्धा चित्तसमुद्धानान
रूपान अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे . पे० .
पञ्छाजाता—अरूपिनो खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अतिथि-
पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

20

अरूपी धम्मो रूपिस्स च अरूपिस्स च धम्मस्स अतिथि-
पञ्चयेन पञ्चयो—अरूपी एको खन्धो तिण्णन्न खन्धान चित्तसमुद्धानान
च रूपान अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे खन्धा पे०
पटिसन्धिक्खणे पे० । (३)

१२७ रूपी च अरूपी च धम्मा रूपिस्स धम्मस्स अतिथि-
पञ्चयेन पञ्चयो—सहजात, पञ्छाजात, आहार, इन्द्रिय । सहजाता—
अरूपी^१ खन्धा च महाभूता च चित्तसमुद्धानान रूपान अतिथिपञ्चयेन
पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । पञ्छाजाता—अरूपिनो खन्धा

25

च कबलीकारो ब्राह्मरो च धम्मस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो ।
पच्छाजाता - अरूपिनो सत्था च रूपजीवितिन्द्रिय च कट्ठारूपान
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (१)

रूपी च अरूपी च धम्मा अरूपिस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
५ पच्चयो - सहजात पुरेजातं । सहजातो - अक्षुविज्झाणसहगतो
एको सन्धो च अक्खायतन च तिण्णन्न सत्थान अत्थिपच्चयेन पच्चयो
पे० द्वे सन्धा च पे० कायविज्झाणसहगतो पे०
अरूपी एको सत्थो च वत्थु च तिण्णन्न सन्धान अत्थिपच्चयेन
पच्चयो पे० द्वे सत्था च पे० पटिसच्चिक्खणे अरूपी एको
१० सन्धो च वत्थु च तिण्णन्न सत्थान पे० द्वे सन्धा च
पे० । (२)

नत्थिपच्चयेन पच्चयो विगतपच्चयेन पच्चयो अविगत
पच्चयेन पच्चयो ।

(१) धत्तुया

कुवं

१२८ हेतुया तीणि आरम्भणे द्वे अधिपतिमा चत्तारि,
१५ अनन्तरे एक समनन्तर एक, सहजाते सत्त अरुज्जमज्जे छ निस्सये
सत्त उपनिस्सये द्वे पुरेजाते एक पच्छाजाते एक आसेवने एक,
कम्मे तीणि विपाके तीणि आहारे चत्तारि इन्द्रिये छ, ज्ञाने तीणि,
मम्मे तीणि सम्पयुत्ते एक विप्पयुत्ते द्वे अत्थिमा सत्त नत्थिमा एक
विगते एक अविगते सत्त^१ ।

अनुत्तमं ।

पच्चमीयुद्धारो

१२९ रूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स सहजातपच्चयेन पच्चयो,
आहारपच्चयेन पच्चयो इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो,
सहजातपच्चयेन पच्चयो उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो । (२)

२५ अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो

१ एत्थ 'एव मयैवम्' इति स्या चेत्तत्तु अविगते पाठो विवक्षित इत्युच्यते ।

सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, पच्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अरूपी धम्मो रूपिस्स च अरूपिस्स च धम्मस्स सहजात- 5 पञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

रूपी च अरूपी च धम्मा रूपिस्स धम्मस्स सहजात, पच्छाजात, आहार, इन्द्रिय । (१)

रूपी च अरूपी च धम्मा अरूपिस्स धम्मस्स सहजात, पुरेजात । (२)

10

२. पञ्चयपञ्चनीयं

सङ्ख्या

सुद्ध

१३० नहेतुया सत्त, नआरम्मणे सत्त, नअधिपतिया सत्त, नअनन्तरे सत्त, नसमनन्तरे सत्त, नसहजाते छ, नअञ्जमञ्जे छ, ननिस्सये छ, नउपनिस्सये सत्त, नपुरेजाते सत्त पे० नमग्गे सत्त, नसम्पयुत्ते छ, नविप्पयुत्ते पञ्च, नोअत्थिया चत्तारि, नोनत्थिया सत्त, नोविगते सत्त, नोअविगते चत्तारि ।

15

पञ्चनीय ।

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुदुक

१३१ हेतुपञ्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया तीणि, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे एक, नउपनिस्सये तीणि (सब्बत्थ तीणि), नसम्पयुत्ते एक, नविप्पयुत्ते एक, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

अनुलोमपञ्चनीय ।

४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक

१३२ नहेतुपञ्चया आरम्मणे द्वे, अधिपतिया चत्तारि (अनुलोममात्तिका कातब्बा), अविगते सत्त ।

20 B

पञ्चनीयानुलोमं ।

रूपीदुक निद्वितं ।

१२ लोकिन्दुर्क

११ पटिञ्चवारो

१ पञ्चयामुत्तोमं

(१) भिनङ्गो

हेतुपञ्चयो

१३३ लोकिन्दुर्क धम्म पटिञ्च लोकिन्दुर्क धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया—लोकिन्दुर्क एक सन्ध पटिञ्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च
रूप पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिवक्खणे पे०... सन्धे
पटिञ्च वत्थु, वत्थु पटिञ्च सन्धा, एक महामूले पे० महामूले
५ पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप ।

१३४ लोकुत्तर धम्म पटिञ्च लोकुत्तरो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया—लोकुत्तर एक सन्ध पटिञ्च तयो सन्धा पे०... द्वे
सन्धे पे० । (१)

लोकुत्तर धम्म पटिञ्च लोकिन्दुर्क धम्मो उप्पज्जति हतु
१० पञ्चया—लोकुत्तरे सन्धे पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

लोकुत्तर धम्म पटिञ्च लोकिन्दुर्क धम्मो उप्पज्जति
उप्पज्जति हेतुपञ्चया—लोकुत्तर एक सन्ध पटिञ्च तयो सन्धा
चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सन्धे पे० । (३)

लोकिन्दुर्क च लोकुत्तर च धम्म पटिञ्च लोकिन्दुर्क धम्मो
१५ उप्पज्जति हेतुपञ्चया—लोकुत्तरे सन्धे च महामूले च पटिञ्च
चित्तसमुद्धान रूप (सङ्गित्त) । (१)

(१) सङ्गित्त

पुढं

१३५ हेतुया पञ्च आरम्भणे द्वे अधिपत्तिया पञ्च अनन्तरे
द्वे समनन्तरे द्वे सहजाते पञ्च अठ्ठाभञ्जे द्वे निस्सये पञ्च उपनिस्सये
द्वे पुरेजाते द्वे आसेवने द्वे कम्मे पञ्च विपाके पञ्च आहारे पञ्च,
२० इन्द्रिये पञ्च ज्ञाने पञ्च भगो पञ्च सम्पयुत्ते द्वे, विप्ययुत्ते पञ्च,
अतियया पञ्च मत्तियया द्वे विगत द्वे' अविगते पञ्च ।

धनुत्तोमं ।

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

२. हेतुया नव, आरम्भणे चत्तारि, अधिपतिया नव, चत्तारि, समनन्तरे चत्तारि, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे तस्सये नव, उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते चत्तारि, आसेवने लम्मे नव, विपाके नव पे०.. मग्गे नव, सम्पयुत्ते विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया चत्तारि, विगते 5 अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२. पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपञ्चयो

१४३ लोकिय धम्म पञ्चया लोकियो धम्मो उप्पज्जति पञ्चया — अहेतुक लोकिय एक खन्धं पे० (याव असञ्ज- चक्खायंतन पञ्चया चक्खुविञ्जाण पे० कायायतन कायविञ्जाण, वत्थु पञ्चया अहेतुका लोकिया खन्धा, 10 आसहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च वत्थु च पञ्चया आसहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो (सङ्खित्त) ।

B 139

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

, नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया चत्तारि, नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते चत्तारि, अने नव (लोकुत्तरे अरूपे विपाक ति 15 चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, तीणि ।

पञ्चनीय ।

स्यानुलोमपञ्चनीयं

हेतुक

आरम्भणे तीणि, नअधिपतिया चत्तारि,

§ २ सहजातवारो (सहजातवारो पटिञ्चवारसदिसो) ।

§ ३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुभोम

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१४० लोकिय धम्म पञ्चया लोकियो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — लोकिय एकं सन्ध पञ्चया .. पे० एक महामूत पे० महामूते पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूपं उपादारूपं, वत्थु पञ्चया लोकिया सन्धा । (१)

लोकिय धम्मं पञ्चया लोकुत्तरो धम्मो उप्पज्जति हेतु पञ्चया — वत्थु पञ्चया लोकुत्तरा सन्धा । (२)

लोकिय धम्मं पञ्चया लोकियो च लोकुत्तरो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — वत्थु पञ्चया लोकुत्तरा सन्धा महामूते पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप । (१)

१४१ लोकुत्तर धम्मं पञ्चया लोकुत्तरो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया तीणि ।

लोकिय च लोकुत्तरं च धम्म पञ्चया लोकियो धम्मो उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — लोकुत्तरे सन्धे च महामूते च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूपं । (१)

लोकियं च लोकुत्तरं च धम्म पञ्चया लोकुत्तरो धम्मो उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — लोकुत्तर एकं सन्ध च वत्थु च पञ्चया तयो सन्धा .. पे० द्वे सन्धे पे० । (२)

लोकिय च लोकुत्तरं च धम्म पञ्चया लोकियो च लोकुत्तरो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — लोकुत्तरं एकं सन्ध च वत्थु च पञ्चया तयो सन्धा .. पे० द्वे सन्धे पे० लोकुत्तरे सन्धे च महामूते च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप (सङ्खित्त) । (१)

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

१४२. हेतुया नव, आरम्भणे चत्तारि, अधिपतिया नव, अनन्तरे चत्तारि, समनन्तरे चत्तारि, सहजाते नव, अञ्जामञ्जे चत्तारि, निस्सये नव, उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते चत्तारि, आसेवने चत्तारि, कम्मे नव, विपाके नव पे०. मग्गे नव, सम्पयुत्ते चत्तारि, विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया चत्तारि, विगते 5 चत्तारि, अविगते नव ।

अनुलोम ।

२. पञ्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

१४३ लोकिय धम्म पच्चया लोकियो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुक लोकिय एक खन्ध पे० (याव असञ्ज-सत्ता), चक्खायंतन पच्चया चक्खुविञ्जाण पे० . कायायतन पच्चया कायविञ्जाण, वत्थु पच्चया अहेतुका लोकिया खन्धा, 10 विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च वत्थु च पच्चया विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो (सङ्खित्तं) ।

B 139

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

१४४ नहेतुया एक, नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया चत्तारि, नअनन्तरे तीणि पे० नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते चत्तारि, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव (लोकुत्तरे अरूपे विपाक ति 15 नियामेतब्ब), नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

पच्चनीय ।

३ पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुबुक्क

१४५ हेतुपच्चया नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया चत्तारि,

नभनन्तरे तीणि (नसमनन्तरपदादी^१ पञ्चनीयसदिसा), नविपाके नव,
नसम्पयुक्ते तीणि, नविष्पयुक्ते द्वे नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।
अनुलोमपञ्चनीयं ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुलोम

नहेतुपञ्च

१४६ नहेतुपञ्चया आरम्भणे एक, अनन्तरे एकं पे०...
अविगते एक ।

पञ्चनीयानुलोमं ।

४४ निस्सयवारो

(निस्सयवारो पञ्चयवारसविसो) ।

४५ ससट्ठवारो

१ पञ्चयानुलोम

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१४७ लोकिम धम्म ससट्ठो लोकिनो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया—लोकिम एक खन्धं संसट्ठा तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे
पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

लोकुत्तर धम्म ससट्ठो लोकुत्तरो धम्मो उप्पज्जति हेतु
१० पञ्चया—लोकुत्तरं एक खन्धं ससट्ठा तया खन्धा .. पे० द्वे खन्धे
.. पे० । (१)

(ससट्ठवारो एव वित्तारेतब्बो सह गणनाहि द्वे पञ्चा) ।

४६ सम्पयुत्तवारो

(सम्पयुत्तवारो ससट्ठवारसदिसो) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पच्चयानुलोम

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१४८ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - लोकिया हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धान चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो . तीणि ।

B. 141

5

आरम्मणपच्चयो

१४९ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आरम्मण-पच्चयेन पच्चयो - दान पे० सील पे० उपोसथकम्म कत्वा त पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पच्चवेक्खति, ज्ञाना . पे० अरिया गोत्रभु पच्चवेक्खन्ति, वोदान पच्चवेक्खन्ति, पहीने किलेसे पच्चवेक्खन्ति, विक्खम्भिते किलेसे . पे० पुब्बे समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति, चक्खु पे० वत्थ लोकिये खन्धे अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद् सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन लोकियचित्त-समङ्गिस्स चित्त जानाति, आकासानञ्चायतन विञ्जाणञ्चायतनस्स . पे० आकिञ्चञ्चायतन नेवसञ्जानासञ्चायतनस्स . पे० 10
रूपायतन चक्खुविञ्जाणस्स पे० फोटुब्बायतन कायविञ्जाणस्स, लोकिया खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतसञ्जाणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

15

१५० लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स आरम्मण-पच्चयेन पच्चयो - निब्बान मग्गस्स, फलस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

20

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्ग पच्चवेक्खन्ति, फल

पञ्चवेक्षन्ति, निव्वान पञ्चवेक्षन्ति, निव्वान गोत्रमुत्स, वोदानस्स,
 भावज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, अरिया चेतोपरियआणेन
 लोकुत्तरचित्तसमङ्गिस्स चित्त जानन्ति, लोकुत्तरा सञ्चा चेतो
 परियआणस्स पुब्बेनिवासानुस्सतिआणस्स, अनागतसञ्चाणस्स,
 5 भावज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अधिपतिपञ्चयो

१५१ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन
 पञ्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति -
 दान वत्ता सीस पे० उपोसयकम्म पे० पुब्बे .. पे०..
 ज्ञाना पे० सेक्खा गोत्रमु गर कत्वा पञ्चवेक्षन्ति, वोदान गर
 42 10 कत्वा पञ्चवेक्षन्ति, चक्खु पे०.. वत्थु लोकिये खन्धे गर
 कत्वा अस्तावेति अभिनन्दति, त गर कत्वा रागो उप्पज्जति, विट्ठि
 उप्पज्जति । सहजाताधिपति - लोकियाधिपति सम्पयुत्तकान खन्धान
 चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

१५२ लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स अधिपति
 15 पञ्चयन पञ्चयो - आरम्मणाधिपति सहजाताधिपति । आरम्मणा
 धिपति - निव्वान मग्गस्स फलस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो ।
 सहजाताधिपति - लोकुत्तराधिपति सम्पयुत्तकान खन्धान अधिपति
 पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन
 20 पञ्चयो - आरम्मणाधिपति सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति -
 अरिया मग्गा बुट्ठहित्वा मग्ग गर कत्वा पञ्चवेक्षन्ति, फल गरं
 कत्वा पञ्चवेक्षन्ति, निव्वान गरं कत्वा पञ्चवेक्षन्ति, निव्वान
 गोत्रमुत्स वोदानस्स अधिपतिपञ्चयन पञ्चयो । सहजाताधिपति -
 लोकुत्तराधिपति चित्तसमुद्धानान रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

25 लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स च लोकुत्तरस्स च धम्मस्स
 अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । सहजाताधिपति - लोकुत्तराधिपति
 सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन
 पञ्चयो । (१)

अनन्तरपञ्चयो

१५३ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा लोकिया खन्धा पच्छिमानं पच्छिमान लोकियान खन्धान पे० अनुलोम गोत्रभुस्स, अनुलोम वोदानस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन 5 पञ्चयो - गोत्रभु मग्गस्स, वोदान मग्गस्स, अनुलोम फलसमापत्तिया, निरोधा वुट्ठहन्तस्स नेवसञ्जानासञ्जायतन फलसमापत्तिया अनन्तर-पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

१५४ लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा लोकुत्तरा खन्धा पच्छिमान पच्छिमान 10 लोकुत्तरान खन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, मग्गो फलस्स, फल फलस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

B 143

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - फल वुट्ठानस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

समनन्तरपञ्चयादि

१५५ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स समनन्तरपञ्चयेन 15 पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो (पञ्च पञ्हा, घटना नत्थि), अञ्जमञ्जापञ्चयेन पञ्चयो द्वे, निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो^१ ।

उपनिस्सयपञ्चयो

१५६ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स उपनिस्सय-पञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप-निस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो - लोकिय सद्ध उपनिस्साय दान 20 देति पे० विपस्सन उप्पादेति, अभिञ्ज उप्पादेति, समापत्ति उप्पादेति, मान जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति, लोकिय सील पे० सेनासन उपनिस्साय दान देति पे० सङ्घ भिन्दति, लोकिया सद्धा पे०. सेनासन लोकियाय सद्धाय पे० कायिकस्स

दुष्कृतस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, कुसलाकुसल कम्मं विपाकस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूप
 ५ निस्सयो - पठमस्स मग्गस्स परिकम्म पठमस्स मग्गस्स उपनिस्सय पञ्चयेन पञ्चयो पे० चतुत्थस्स मग्गस्स परिकम्म चतुत्थस्स मग्गस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

१५७ लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स उपनिस्सय पञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप
 १० निस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - पठमो मग्गो दुतियस्स मग्गस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो पे० सतियो मग्गो चतुत्थस्स मग्गस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

B. 144 लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो पकतूपनिस्सयो
 १५ पे० । पकतूपनिस्सयो - अग्गिा मग्ग उपनिस्साय अनुप्पन्न समापत्ति उप्पादेन्ति उप्पन्न समापज्जन्ति, सङ्खारे अनिच्चतो दुक्कततो अनसतो विपस्सन्ति, अरियान मग्गो पे० .. ठानाठान कोसत्तस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो फलसमापत्ति कायिकस्स सुखस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

पुरेजातपञ्चयो

२० १५८ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणपुरेजात वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अनिच्चतो दुक्कततो अनसतो पे०... दोमनस्स उप्पज्जति, दिव्वन चक्खुना रूप पस्सति, दिव्वाय सोतधातुया मद् सुणाति, रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स पे० फोदुव्वायतनं
 २५ कायविञ्जाणस्म पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । वत्थुपुरेजात - चक्खा यतन चक्खुविञ्जाणस्म पे० कायायतन कायविञ्जाणस्स .. पे० .. वत्थु सोपियानं गघानं पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजात - वत्थु लोकुत्तरानं खन्धान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

पच्छाजातपच्चयो

१५६ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स पच्छाजात-पच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता लोकिया खन्धा पुरेजातस्स इमस्स 5 कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता लोकुत्तरा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसेवनपच्चयो

१६० लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आसेवनपच्चयेन 10 पच्चयो - पुरिमा पुरिमा लोकिया खन्धा पच्छिमान पच्छिमानं लोकियान खन्धान आसेवनपच्चयेन पच्चयो, अनुलोम गोत्रभुस्स, अनुलोमं वोदानस्स आसेवनपच्चयेन पच्चयो । (१) B 145

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स आसेवनपच्चयेन पच्चयो - गोत्रभु मग्गस्स, वोदान मग्गस्स आसेवनपच्चयेन 15 पच्चयो । (२)

कम्मपच्चयो

१६१ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - लोकिया चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे^१ पे० । नानाखणिका - लोकिया चेतना 20 विपाकान खन्धान कटत्ता च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - लोकुत्तरा चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान कम्मपच्चयेन पच्चयो । नानाखणिका - लोकुत्तरा चेतना विपाकान खन्धान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो-
लोकुत्तरा चेतना चित्तसमुद्धानान रूपान धम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स च लोकुत्तरस्स च धम्मस्स
कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - लोकुत्तरा चेतना सम्पयुत्तकान सन्धान
5 चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

विपाकपञ्चयो

१६२ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स विपाकपञ्चयेन
पञ्चयो - विपाको लोकियो एको सन्धो तिण्णन्न सन्धान चित्त
समुद्धानान च रूपान विपाकपञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे सन्धा^१
पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स विपाकपञ्चयेन
पञ्चयो .. तीणि ।

आहारपञ्चयो

१६३ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन
पञ्चयो - लोकिया आहारा सम्पयुत्तकान सन्धान चित्तसमुद्धानान
च रूपान आहारपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्खणे पे०..
15 कवलीकारो आहारो इमस्स कामस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन
पञ्चयो तीणि ।

इन्द्रियपञ्चयो

१६४ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन
पञ्चयो (पटिसन्धि^१ कातब्बा^२) चक्खुन्द्रिय चक्खुधिञ्जाणस्स
20 पे० कायिन्द्रिय कायधिञ्जाणस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो,
रूपजीवित्तिन्द्रिय कटत्तरूपान इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन
पञ्चयो तीणि ।

ज्ञानपञ्चयादि

१६५ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स ज्ञानपञ्चयेन

पञ्चयो . एक, लोकुत्तरो धम्मो पे०.. तीणि, मग्गपञ्चयेन पञ्चयो, लोकिये एक, लोकुत्तरे तीणि ।

लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो एक, लोकुत्तरो धम्मो . पे० एक ।

विप्पयुत्तपञ्चयो

१६६ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन 5
पञ्चयो—सहजात, पुरेजात, पच्छाजात । सहजाता—लोकिया खन्धा चित्तसमुद्धानान रूपान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिवक्खणे पे० खन्धा वत्थुस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, वत्थु खन्धान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात—चक्खायतन चक्खुविञ्जाणस्स . पे० कायायतन कायविञ्जाणस्स पे० . वत्थु लोकियान 10 B 147
खन्धान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता—लोकिया खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात—वत्थु लोकुत्तरान खन्धानं विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन 15
पञ्चयो—सहजात, पच्छाजात । सहजाता—लोकुत्तरा खन्धा चित्त-समुद्धानान रूपान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता—लोकुत्तरा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अत्थिपञ्चयादि

१६७ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन 20
पञ्चयो—सहजात, पुरेजात, पच्छाजातं, आहार, इन्द्रिय । सहजातो—लोकियो एको खन्धो तिण्णन्न खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान पे० (याव असञ्जसत्ता) । पुरेजात—चक्खु पे० वत्थु पे० (पुरेजातसदिस) । वत्थु लोकियमन खन्धान अत्थि-पञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता—लोकिया खन्धा पुरेजातस्स इमस्स 25
कायस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, कवलीकारो आहारो इमस्स कायस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, रूपजीवितिन्द्रिय कटत्तारूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो ।
पुरेजात - वत्थु लोकुत्तरान सन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

१६८ लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो - लोकुत्तरो एको सन्धो तिण्णस्र सन्धान अत्थिपच्चयेन
५ पच्चयो .. पे० द्वे सन्धा पे० । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -
सहजातं, पच्छाजात । सहजाता - लोकुत्तरा स्रधा चित्तसमुद्धानान
रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - लोकुत्तरा स्रधा
पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

B. 148 10

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स च लोकुत्तरस्स च धम्मस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो - लोकुत्तरो एको स्रधो तिण्णस्र स्रधान
चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो पे० द्वे सन्धा
.. पे० । (३)

१६९ लोकियो च लोकुत्तरो च धम्मा लोकियस्स धम्मस्स
15 अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पच्छाजातं, आहार, इन्द्रियं ।
सहजाता - लोकुत्तरा सन्धा च महामूता च चित्तसमुद्धानानं रूपानं
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - लोकुत्तरा स्रधा च कवळीकारो
आहारो च इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता -
लोकुत्तरा स्रधा च रूपजीवितिन्द्रियं च कट्ठा रूपानं अत्थिपच्चयेन
20 पच्चयो । (१)

लोकियो च लोकुत्तरो च धम्मा लोकुत्तरस्स धम्मस्स अत्थि
पच्चयेन पच्चयो - सहजात पुरेजात । सहजातो - लोकुत्तरो एको
सन्धो च वत्थु च तिण्णस्र स्रधानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो .. पे०
द्वे सन्धा च पे० .. अत्थिपच्चयेन पच्चयो, विगतपच्चयेन पच्चयो,
25 अविगतपच्चयेन पच्चयो । (२)

(२) सङ्ख्या

गुहं

१७० हेतुया चत्तारि, आरम्भणे सीणि, अधिपतिया चत्तारि,
अनन्तरे चत्तारि समनन्तरे चत्तारि, सहजाते पच्च, अच्चमच्च्ये
इ निस्सये सत्त उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजात द्वे, पच्छाजाते द्वे,

आसेवने द्वे, कम्मे चत्तारि, विपाके चत्तारि, आहारे चत्तारि, इन्द्रिये चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि, मग्गे चत्तारि, सम्पयुत्ते द्वे, विप्पयुत्ते तीणि, अत्थिया सत्त, नत्थिया चत्तारि, विगते चत्तारि, अविगते सत्त ।

अनुलोम ।

पच्चनीयुद्धारो

१७१ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, 5
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन
पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

B 149

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

१७२ लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स आरम्मण- 10
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

15

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स च लोकुत्तरस्स च धम्मस्स
सहजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

लोकियो च लोकुत्तरो च धम्मा लोकियस्स धम्मस्स सहजात,
पच्छाजात, आहार, इन्द्रिय । (१)

लोकियो च लोकुत्तरो च धम्मा लोकुत्तरस्स धम्मस्स 20
सहजात, पुरेजात । (२)

२ पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

सुद्ध

१७३ नहेतुया सत्त पे० . नसमनन्तरे सत्त, नसहजाते
पच्च, नअञ्जमञ्जे पच्च, ननिस्सये पच्च, नउपनिस्सये सत्त,
नपुरेजाते छ, नपच्छाजाते सत्त पे० . नमग्गे सत्त, नसम्पयुत्ते

पञ्च, नविष्पयुक्ते चत्तारि, नोभत्थिया चत्तारि नोनत्थिया सत्त,
नोविगते सत्त, नोभविगते चत्तारि ।

पञ्चनीय ।

३ पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुपञ्च

१७४ हेतुपञ्चया नभारम्मणे चत्तारि पे० नसमनन्तरे
चत्तारि, नभरम्ममब्भे द्वे, नउपनिस्सये चत्तारि पे० नमगो
५ चत्तारि, नसम्पयुक्ते द्वे, नविष्पयुक्ते द्वे नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते
चत्तारि ।

अनुलोमपञ्चनीयं ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं

नहेतुपञ्च

१७५ नहेतुपञ्चया आरम्मणे तीणि, अधिपतिया चत्तारि
(अनुलोममासिका कातब्बा), अधिगते सत्त ।

पञ्चनीयानुलोमं ।

लोक्रियवुक्कं निष्ठितं ।

— ० —

१३ केनचिविज्जेय्यदुक्कं

३१ पटिच्चधारो

१ पञ्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१७६ केनचि विज्जेय्यं धम्म पटिच्च केनचि विज्जेय्यो
१० धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — केनचि विज्जेय्य एत्तं एत्तं पटिच्च
तयो सग्घा चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे एत्तये पे० ..
पटिसच्चिक्खणे पे० .. एत्तये पटिच्च वरयु, वरयु पटिच्च सग्घा,
एव महाभूत पटिच्च तयो महाभूता .. पे०.. महाभूते पटिच्च
चित्तसमुद्धानं रूपं षट्तात्पर्यं उपादात्तं । (१)

केनचि विज्जेय्य धम्म पटिच्च केनचि नविज्जेय्यो^१ धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - केनचि विज्जेय्य एकं खन्ध पटिच्च केनचि
नविज्जेय्यो^१ तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप .. पे०. द्वे खन्धे
.. पे० . पटिसन्धिक्खणे पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च
खन्धा, एक महाभूत . पे० महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं 5
कटत्तरूप उपादारूप । (२)

केनचि विज्जेय्यं धम्म पटिच्च केनचि विज्जेय्यो च
केनचि नविज्जेय्यो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - केनचि
विज्जेय्य एक खन्ध पटिच्च केनचि विज्जेय्या च केनचि
नविज्जेय्या च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे०. द्वे खन्धे 10
पे० पटिसन्धिक्खणे . पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च
खन्धा, एक महाभूत पे०.. महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं
कटत्तरूप उपादारूप । (३)

१७७ केनचि नविज्जेय्य^२ धम्म पटिच्च केनचि नविज्जेय्यो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - केनचि नविज्जेय्य^२ एकं खन्ध पटिच्च 15
केनचि नविज्जेय्या तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप . पे०..
द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु
पटिच्च खन्धा, एक महाभूत पे० महाभूते पटिच्च चित्त-
समुद्धान रूप कटत्तरूप उपादारूप । (१)

केनचि नविज्जेय्य धम्म पटिच्च केनचि विज्जेय्यो धम्मो 20
उप्पज्जति हेतुपच्चया - केनचि नविज्जेय्य एकं खन्ध पटिच्च
केनचि विज्जेय्या तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे
खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु
पटिच्च खन्धा, एक महाभूत पे० महाभूते पटिच्च चित्त-
समुद्धान रूप कटत्तरूप उपादारूप । (२)

केनचि नविज्जेय्य धम्म पटिच्च केनचि विज्जेय्यो च 25
केनचि नविज्जेय्यो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - केनचि
नविज्जेय्य एक खन्ध पटिच्च केनचि विज्जेय्या च केनचि
नविज्जेय्या च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप . पे० द्वे खन्धे

पे० पटिसन्धिक्खणे .. पे० सन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च
सन्धा, एक महाभूत पे० महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप
कटत्तारूप उपादारूप । (३)

१७८ केनचि विञ्झेय्य च केनचि नविञ्झेय्य च धम्मं
५ पटिच्च केनचि विञ्झेय्यो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - केनचि
विञ्झेय्य च केनचि नविञ्झेय्य च एकं सन्धं पटिच्च केनचि
विञ्झेय्या तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं पे० द्वे सन्धे
पे०.. पटिसन्धिक्खणे पे० सन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च
सन्धा, एक महाभूत पे० महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप
१० कटत्तारूप उपादारूप । (१)

केनचि विञ्झेय्य च केनचि नविञ्झेय्यं च धम्मं
पटिच्च केनचि नविञ्झेय्यो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया -
केनचि विञ्झेय्य च केनचि नविञ्झेय्य च एक सन्ध
पटिच्च केनचि नविञ्झेय्या तयो सन्धा चित्तसमुद्धानं च
१५ रूपं पे० द्वे सन्धे .. पे० पटिसन्धिक्खणे .. पे०..
सन्धे पटिच्च वत्थु वत्थु पटिच्च सन्धा, एक महाभूत
पे० महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप
उपादारूप । (२)

केनचि विञ्झेय्यं च केनचि नविञ्झेय्य च धम्मं पटिच्च
२० केनचि विञ्झेय्यो च केनचि नविञ्झेय्यो च धम्मा उप्पज्जति
हेतुपच्चया - केनचि विञ्झेय्य च केनचि नविञ्झेय्यं च एक सन्ध
पटिच्च केनचि विञ्झेय्या च केनचि नविञ्झेय्या च तया सन्धा
चित्तसमुद्धान च रूपं पे० द्वे सन्धे .. पे० पटिसन्धिक्खणे
पे० सन्धे पटिच्च वत्थु वत्थु पटिच्च सन्धा एक महाभूत
२५ पे० महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं कटत्तारूप उपादारूप
(गट्ठस) । (३)

(१) लक्षण

१७९ हेतुया नय, धारम्मणे नय पे०.. धविगत नय ।

धनुगोप ।

२. पञ्चयपञ्चनी

(२) सङ्ख्या

१८० नहेतुया नव, नआरम्मणे नव पे०. नोविगते नव
(एवं चत्तारि पि गणना परिपुण्णा) ।

§ २-६. सहजातवारो – सम्पयुत्तवारो

(सहजातवारो पि पञ्चयवारो पि निस्सयवारो पि ससट्ठवारो
पि सम्पयुत्तवारो पि एव वित्थारेतब्बा^१। पञ्चयवारे वत्थु च पञ्चा-
यतनानि च दस्सेतब्बानि । यथा यथा लब्भति तं त कातब्ब) ।

5

§ ७. पञ्हावारो

१-४. पञ्चयानुलोमादि

१८१ केनचि विज्जेय्यो धम्मो केनचि विज्जेय्यस्स धम्मस्स
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो – केनचि विज्जेय्या हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान
चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे०.
(सङ्घित्त) ।

B 153

हेतुया नव, आरम्मणे नव पे० अविगते नव ।

10

नहेतुया नव पे० नोविगते नव (एव चत्तारि पि गणना
परिपुण्णा) ।

अनुलोम ।

पञ्चनीय ।

केनचिविज्जेय्यदुक् निद्धित ।

चूळन्तरदुक् निद्धित ।

१ वित्थारेतब्बो – सी० ।

३ आसवगोच्छ्रक

१४ आसवदुर्क

१ पटिच्चयारो

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विज्जो

हेतुपञ्चयो

B. 154

१ आसव धम्मं पटिच्च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतु
पञ्चया - कामासव पटिच्च विट्ठासवो अविज्जासवो, विट्ठासव
पटिच्च कामासवो अविज्जासवो अविज्जासव पटिच्च कामासवो
विट्ठासवो भवासव पटिच्च अविज्जासवो विट्ठासव पटिच्च
५ अविज्जासवो (एकेकं पि चक्कं कातन्व) । (१)

आसव धम्म पटिच्च नोआसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया -
आसव पटिच्च आसवसम्पमुत्तका खंघा चित्तसमुद्धान च रूप । (२)

आसव धम्म पटिच्च आसवो च नोआसवो^१ च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - कामासव पटिच्च विट्ठासवो अविज्जासवो
१० सम्पमुत्तका च खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप (चक्क) । (३)

२ नोआसव धम्म पटिच्च नोआसवो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - नोआसव एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान
रूपं पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्कण्णे पे० खन्धे
पटिच्च वत्थु वत्थु पटिच्च खंघा एक महामूत पे० महामूते
१५ पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप । (१)

नोआसव धम्मं पटिच्च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतु
पञ्चया - नोआसवे खन्धे पटिच्च आसवा^२ । (२)

नोआसव धम्म पटिच्च आसवो च नोआसवो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नोआसव एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा
२० आसवा च चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे .. पे० । (३)

३. आसवं च नोआसवं च धम्मं पटिच्च आसवो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामासव च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च
दिट्ठासवो अविज्जासवो (चक्क बन्धितव्व) । (१)

आसव च नोआसवं च धम्मं पटिच्च नोआसवो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - नोआसव एक खन्ध च आसवे च पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० । (२)

B. 155

आसव च नोआसव च धम्म पटिच्च आसवो च नोआसवो
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - नोआसव एक खन्ध च कामासव
च पटिच्च तयो खन्धा दिट्ठासवो अविज्जासवो चित्तसमुद्धान च रूप
पे०. द्वे खन्धे च पे० (चक्क, सङ्खित्त) । (३)

10

(२) सङ्ख्या

४ हेतुया नव, आरम्भणे नव (सव्वत्थ नव), विपाके एक,
आहारे नव पे० अविगते नव ।

अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५ नोआसव धम्म पटिच्च नोआसवो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - अहेतुक नोआसव एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा
चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० अहेतुकपटिसन्धिक्खणे
पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च खन्धा, एक महाभूत
पे० (याव असञ्जसत्ता) । (१)

15

नोआसव धम्म पटिच्च आसवो धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
पच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे पटिच्च
विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (२)

20

नआरम्भणपच्चयो

६ आसव धम्म पटिच्च नोआसवो धम्मो उप्पज्जति
नआरम्भणपच्चया - आसवे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूप । (१)

नोआसव धम्म पटिच्च नोआसवो धम्मो उप्पज्जति

नभारम्मणपच्चया — नोभासवे सन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप,
पटिसन्धिवक्षणे पे० सन्धे पटिच्च वत्थु, एक महाभूत .. पे०
(याव अस्सञ्जसत्ता) । (१)

भासव च नोभासव च धम्मं पटिच्च नोभासवो धम्मो
५ उप्पज्जति नभारम्मणपच्चया — भासवे च सम्पयुक्ते च सन्धे पटिच्च
चित्तसमुद्धान रूप (सङ्कित्त) । (१)

(१) चत्तया

सुखं

७ नहेतुया द्वे, नभारम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउप
निस्सये तीणि नपुरेजाते नव, नपञ्छाजाते नव नभासेवने नव,
१० नकम्मे तीणि नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एकं नज्ञाने
एकं नमग्गे एक नसम्पयुक्ते तीणि, नविप्पयुक्ते नव, नोनत्थिया
तीणि, नोविगते तीणि ।

पच्चनीय ।

१ पच्चयानुसोमपच्चनीयं

हेतुयं

८ हेतुपच्चया नभारम्मणे तीणि नअधिपतिया नव नअनन्तरे
तीणि नसमनन्तरे तीणि नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये तीणि
१३ नपुरेजाते नव नपञ्छाजाते नव, नभासेवने नव नकम्मे तीणि,
नविपाके नव नसम्पयुक्ते तीणि नविप्पयुक्ते नव, नोनत्थिया तीणि,
नोविगते तीणि ।

अनुसोमपच्चनीयं ।

४ पच्चयपच्चनीयानुसोम

नहेतुयं

९ नहेतुपच्चया नभारम्मणे द्वे अनन्तरे द्वे पे० .. विपाके
एकं पे० मग्गे एक ... पे० अविगते द्वे ।

पच्चनीयानुसोम ।

§ २. सहजातवारो (सहजातवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३. पञ्चयवारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

१० आसव धम्म पञ्चया आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया (आसवमूलक तीणि, पटिच्चसदिसा) ।

नोआसव धम्म पञ्चया नोआसवो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पञ्चया — नोआसव एक खन्ध पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च 5
रूप पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० . खन्धे
पञ्चया वत्थु, वत्थु पञ्चया खन्धा, महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धान
रूप कटत्तारूप उपादारूपं, वत्थु पञ्चया नोआसवा खन्धा । (१)

नोआसव धम्म पञ्चया आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया—
नोआसवे खन्धे पञ्चया आसवा, वत्थु पञ्चया आसवा । (२) 10

नोआसव धम्म पञ्चया आसवो च नोआसवो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — नोआसव एक खन्ध पञ्चया तयो खन्धा
आसवा च चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० वत्थु
पञ्चया आसवा सम्पयुत्तका च खन्धा । (३)

११ आसव च नोआसवं च धम्म पञ्चया आसवो धम्मो 15
उप्पज्जति हेतुपञ्चया — कामासव च सम्पयुत्तके च खन्धे पञ्चया
दिट्ठासवो अविज्जासवो (चक्क), कामासव च वत्थु च पञ्चया
दिट्ठासवो अविज्जासवो (चक्क) । (१)

आसव च नोआसव च धम्म पञ्चया नोआसवो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया — नोआसव एक खन्ध च आसवे च पञ्चया 20
तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० आसव
च वत्थु च पञ्चया नोआसवा खन्धा । (२)

आसव च नोआसव च धम्म पञ्चया आसवो च नोआसवो

च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — नोभासव एक सन्ध च कामासव च पञ्चया तयो सन्धा दिट्ठासवो भविज्जासवो चित्तसमुद्धान च रूपं पे० द्वे सन्धे .. पे०.. (चक्क), कामासव च वत्थु च पञ्चया दिट्ठासवो भविज्जासवो सम्पयुत्तका च सन्धा (चक्क, सङ्खित्तं) । (३)

(२) सङ्गहा

१२ हेतुया नव, आरम्भणे नव, अधिपत्तिया नव .. पे०.. विपाके एकं पे० अविगते नव ।

अनुसोमं ।

१ पञ्चयपञ्चमीय

(१) चित्तो

महेतुपञ्चयो

१३ नोभासव धम्म पञ्चया नोभासवो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया — अहेतुक नोभासव एक सन्ध पञ्चया तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं .. पे० द्वे सन्धे पे० अहेतुकपटिसिद्धिस्तथै पे० (माव असञ्जसत्ता), चक्कायसन पञ्चया चक्खुविञ्जानं .. पे० कायायसनं पञ्चया कायविञ्जानं, वत्थु पञ्चया अहेतुका नोभासवा सन्धा । (१)

नोभासव धम्मं पञ्चया भासवो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया — विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो सन्धे च वत्थु च पञ्चया विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (२)

(२) सङ्गहा

१३७

१४ महेतुया द्वे नआरम्भणे तीणि नअधिपत्तिया नव पे० नवम्मे तीणि .. पे०.. नविप्पयुत्ते नव मोनत्थिया तीणि नोविगते तीणि (एवं सन्धे^१ गणना गणेतव्या^२) ।

१४ निस्सयवारो

(निस्सयवारो पञ्चयवारसदिसा) ।

§ ५-६. संसट्टुवारो - सम्पयुत्तवारो

१-४. पच्चयानुलोमादि

१५ आसव धम्म ससट्टो आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामासव ससट्टो दिट्ठासवो अविज्जासवो (चक्कं, सङ्खित्तं) ।

हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), विपाके एकं . पे०... अविगते नव ।

5

नहेतुया द्वे, नअधिपतिथा नव, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नविप्पयुत्ते नव ।

(गणना पि सम्पयुत्तवारो पि ससट्टुवारसदिसो) ।

§ ७ पञ्चावारी

१. पच्चयानुलोम

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१६ आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - 10
कामासवो दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो, भवासवो अविज्जासवस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो (चक्कं) । (१)

आसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो -
आसवा हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

15

आसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - कामासवो दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स सम्पयुत्तकान च खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

B 10

१७ नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन 20

पञ्चयो - नोभासवा हेतू सम्पयुक्तकान् सन्धानं चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिनक्षणे पे० । (१)

नोभासवो धम्मो भासवस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - नोभासवा हेतू सम्पयुक्तकान् भासवान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

५ नोभासवो धम्मो भासवस्स च नोभासवस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - नोभासवा हेतू सम्पयुक्तकान् सन्धानं भासवान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

१० भासवो च नोभासवो च धम्मा नोभासवस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - भासवा च नोभासवा च हेतू सम्पयुक्तकान् सन्धानं चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आरम्मणपञ्चयो

१८ भासवो धम्मो भासवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो - भासवे आरब्धं भासवा उपपज्जन्ति । (१)

भासवो धम्मो नोभासवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो - भासवे आरब्धं नोभासवा सन्धा उपपज्जन्ति । (२)

१५ भासवो धम्मो भासवस्स च नोभासवस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो - भासवे आरब्धं भासवा च सम्पयुक्तका च सन्धा उपपज्जन्ति । (१)

१६ नोभासवो धम्मो नोभासवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो - दानं पे० सीलं पे० उपोसयकम्मं पे० पुब्बे पे० ज्ञाना पे० अरिया मग्गा बुद्धिहत्वा मग्गं पञ्चवेकस्सन्ति फलं पञ्चवेकस्सन्ति निब्बानं पञ्चवेकस्सन्ति निब्बानं गोत्रमुत्तं योदानस्स मग्गस्स फलस्स भावज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो अरिया नोभासवे पहीने किलेसे पे० विक्कम्मितं किलेसे पे० पुब्बे समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति चक्कु पे० यत्थु नोभासवे सन्धे अनिच्चतो पे० दोमनस्स उपपज्जति दिव्यमं चक्कुमा रूपं पस्सति दिव्याय सोतधातुयं सद्दं सुणाति चेतोपरियन्नाणेन नोभासवचित्तसमङ्गिस्स चित्तं जानाति आजासानञ्चायतनं विञ्ज्याणञ्चायतनस्स ... पे०-

आकिञ्चञ्जायतनं नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स . पे० रूपायतनं
चक्खुविञ्जाणस्स . पे० फोढुव्वायतनं कायविञ्जाणस्स पे०
नोआसवा खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासा-
नुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स^१, अनागतंसञ्जाणस्स, आवज्जनाय
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१) 5

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो - दानं दत्त्वा . पे० . त अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ
आसवा उप्पज्जन्ति, सील पे० उपोसथकम्म पे०.. पुब्बे
पे० ज्ञाना पे० चक्खु . पे० वत्थु नोआसवे खन्धे
अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ आसवा उप्पज्जन्ति । (२) 10

नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दानं दत्त्वा^२ पे० . (दुतियगमनं)
नोआसवे खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ आसवा च
सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

२० आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स धम्मस्स 15
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसवे च सम्पयुत्तके च खन्धे आरब्भ
आसवा उप्पज्जन्ति । (१)

आसवो च नोआसवो च धम्मा नोआसवस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसवे च सम्पयुत्तके च खन्धे आरब्भ
नोआसवा खन्धा उप्पज्जन्ति । (२) 20

आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स च नोआसवस्स .
च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसवे च सम्पयुत्तके च
खन्धे आरब्भ आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

अधिपतिपच्चयो

२१ आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
पच्चयो । आरम्मणाधिपति - आसवे गरु कत्वा आसवा उप्पज्जन्ति 25
(तीणि. आरम्मणसदिसा, गरुकारम्मणा कातब्बा) ।

नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन

१ यथाकम्मूपगञ्जाणस्स - स्या० । २ देति - सी० ।

पञ्चयो - आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति -
दान पे० सील पे० उपोसयकम्म पे० पुञ्चे पे० ..
ज्ञाना पे० अरिया मग्गा पे० फल पे० निम्बान गर
पे० निम्बान गोश्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपति

- 5 पञ्चयेन पञ्चयो, चवसु पे० वत्थुं नोभासवे सन्धे गर कत्वा
अस्सादेति अभिनन्दति, त गर कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
उप्पज्जति । सहजाताधिपति - नोभासवा अधिपति सम्पयुत्तकान
सन्धान चित्तसमुद्धानानं च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- 10 नोभासवो धम्मो भासवस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन
पञ्चयो - आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति -
दान पे० नोभासवे सन्धे गर कत्वा अस्सादेति^१ अभिनन्दति, त
गर कत्वा भासवा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति - नोभासवा अधिपति
सम्पयुत्तकान भासवान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- 15 नोभासवो धम्मो भासवस्स च नोभासवस्स च धम्मस्स
अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्भणाधिपति सहजाताधिपति ।
आरम्भणाधिपति - दान पे० नोभासवे सन्धे गर कत्वा अस्सादेति
अभिनन्दति त गर कत्वा रागो उप्पज्जति दिट्ठि उप्पज्जति ।
सहजाताधिपति - नोभासवा अधिपति सम्पयुत्तकान सन्धान भासवान
चित्तसमुद्धानानं च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- 20 भासवो च नोभासवो च धम्मा भासवस्स धम्मस्स अधिपति
पञ्चयेन पञ्चयो । आरम्भणाधिपति - भासवे च सम्पयुत्तके च
सन्धे गर कत्वा अस्सादेति .. पे० भासवा उप्पज्जन्ति (तीणि,
गरकारम्भणा) ।

अनन्तरपञ्चयो

- B. 163 २२ भासवो धम्मो भासवस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन
25 पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा भासवा पञ्चिमानं पञ्चिमानं भासमानं
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

भासवो धम्मो नोभासवस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो
- पुरिमा पुरिमा भासवा पञ्चिमानं पञ्चिमानं नोभासवान सन्धान

अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, आसवा वुट्टानस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा आसवा पच्छिमान पच्छिमान आसवान सम्पयुत्तकान च खन्धान अनन्तरपञ्चयेन 5 पञ्चयो । (३)

२३ नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा नोआसवा खन्धा पच्छिमान पच्छिमान नोआसवान खन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, अनुलोम गोत्रभुस्स पे० फलसमापत्तिया अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

10

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा नोआसवा खन्धा पच्छिमान पच्छिमान आसवान^१ अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, आवज्जना^२ आसवान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो^३ । (२)

नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स 15 अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा नोआसवा खन्धा पच्छिमान पच्छिमान आसवान सम्पयुत्तकान च खन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

२४ आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो . तीणि ।

20

समनन्तरपञ्चयादि

२५ आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स समनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो नव, अञ्जमञ्जपञ्चयेन पञ्चयो नव, निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो नव (वत्थु च दस्सेतब्ब) ।

उपनिस्सयपञ्चयो

२६ आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो 25

B 164

.. पे० । पक्तूपनिस्सयो - आसवा आसवान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो (तीणि)

२७ नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स उपनिस्सय पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप
 5 निस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दानं देति पे० समापत्तिं उप्पादेति मानं जप्पेति, दिट्ठिं गण्हाति
 सीलं पे० सेनासन उपनिस्साय दानं देति पे० सद्धं
 भिन्दति, सद्धा पे० सेनासन सद्धाय पे० फलसमापत्तिया
 उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

10 नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय मानं जप्पेति, दिट्ठिं गण्हाति, सीलं पे० सद्धं भिन्दति सद्धा पे० सेनासन रागस्स पे० .. पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

15 नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय मानं जप्पेति दिट्ठिं गण्हाति, सीलं पे० .. सेनासन उपनिस्साय पे० पाणं हनति पे० सद्धं भिन्दति सद्धा पे०...
 20 सेनासन रागस्स पे० पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स धम्मस्स उपनिस्सय पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप निस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो तीणि ।

पुरेजातपच्चयो

२८ नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन
 B. 163 25 पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - चक्खु पे० वत्थु (एव वित्थारेतव्वं) फोट्टव्वायतनं कायविञ्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजातं - चक्खायतनं चक्खुविञ्जाणस्स पे० कायायतनं कायविञ्जाणस्स, वत्थु नोआसवानं सन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो—
आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात — चक्खु पे० ..
वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ आसवा उप्पज्जन्ति ।
वत्थुपुरेजात — वत्थु आसवान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स 5
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मण-
पुरेजात — चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ
आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । वत्थुपुरेजात — वत्थु
आसवान च आसवसम्पयुत्तकान च खन्धान पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो । (३)

10

पच्छाजातपच्चयो

२६ आसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन
पच्चयो — पच्छाजाता आसवा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजात-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन
पच्चयो — पच्छाजाता नोआसवा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स 15
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवो च नोआसवो च धम्मा नोआसवस्स धम्मस्स
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो — पच्छाजाता आसवा च सम्पयुत्तका च
खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसेवनपच्चयो

३० आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स आसेवनपच्चयेन 20
पच्चयो नव ।

कम्मपच्चयो

३१ नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन
पच्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — नोआसवा चेतना
सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन
पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । नानाखणिका — नोआसवा

25

चेतना विपाकान सन्धान कटस्ता च रूपानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोभासवो धम्मो भासवस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो -
नोभासवा चेतना सम्पयुत्तकान भासवानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

१ नोभासवो धम्मो भासवस्स च नोभासवस्स च धम्मस्स
कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - नोभासवा चेतना सम्पयुत्तकान सन्धान
भासवानं चित्तसमुद्धानान च रूपानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

विपाकाहारपञ्चया

३२ नोभासवो धम्मो नोभासवस्स धम्मस्स विपाकपञ्चयेन
पञ्चयो एकं, आहारपञ्चयेन पञ्चयो - नोभासवा आहारा
१० सम्पयुत्तकान सन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपानं आहारपञ्चयेन
पञ्चयो पटिसन्धिक्खणे .. पे० .. कवलीकारो आहारो इमस्स
कायस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोभासवो धम्मो भासवस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो
- नोभासवा आहारा सम्पयुत्तकानं भासवानं आहारपञ्चयेन
१५ पञ्चयो । (२)

नोभासवो धम्मो भासवस्स च नोभासवस्स च धम्मस्स
आहारपञ्चयेन पञ्चयो - नोभासवा आहारा सम्पयुत्तकान सन्धान
भासवानं चित्तसमुद्धानान च रूपानं आहारपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

इन्द्रियपञ्चयादि

३३ नोभासवो धम्मो नोभासवस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन
२० पञ्चयो - नोभासवा इन्द्रिया सम्पयुत्तकान सन्धान चित्तसमुद्धानान
च रूपानं इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्खणे .. पे०

चक्षुस्त्रिय चक्षुर्विष्ण्वाणस्स पे० कायिन्द्रिय कायविष्ण्वाणस्स
पे० रूपजीवितिन्द्रियं कटत्तरूपानं इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो ...

सीणि, ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो सीणि भगपञ्चयेन पञ्चयो

२५ नव सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो भव ।

विषययुत्तपञ्चयो

३४ भासवो धम्मो नोभासवस्स धम्मस्स विषययुत्तपञ्चयेन

पञ्चयो - सहजात, पच्छाजात । सहजाता - आसवा चित्तसमुद्धानान रूपान विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता - आसवा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । (१)

३५ नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात, पच्छाजात । सहजाता - नोआसवा 5 खन्धा चित्तसमुद्धानानं रूपान विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो, पटि-सन्धिक्खणे . पे० खन्धा वत्थुस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो, वत्थु खन्धान विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - चक्खायतनं चक्खुविज्जाणस्स पे० कायायतन कायविज्जाणस्स . पे० वत्थु नोआसवान खन्धान विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता - 10 नोआसवा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । (१)

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - वत्थु आसवान विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । (२)

नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स 15 विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - वत्थु आसवान सम्पयुत्तकान च खन्धान विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । (३)

३६ आसवो च नोआसवो च धम्मा नोआसवस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो - सहजात, पच्छाजात । सहजाता - आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा चित्तसमुद्धानान रूपान विप्पयुत्तपच्चयेन 20 पञ्चयो । पच्छाजाता - आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । (१)

अत्थिपच्चयो

३७ आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पञ्चयो - कामासवो दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स अत्थिपच्चयेन पञ्चयो (चक्क) । (१)

25

B 1

आसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पञ्चयो - सहजात, पच्छाजात । सहजाता - आसवा सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपच्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता - आसवा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो - कामासवो दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स
सम्पयुत्तकान^१ सन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपच्चयेन
पच्चयो (चक्क^२) । (१)

- 5 ३८ नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो - सहजात पुरेजात पच्छाजात, आहार, इन्द्रिय । सहजातो -
नोआसवो एको सन्धो तिण्णस सन्धान पे० (याव असञ्ज
सत्ता) । पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अनिच्चतो पे०...
दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय
10 सोतधातुया सद् सुणाति रूपायतन चक्खुविञ्जाणस्स पे०...
फोट्टब्बायतन कायविञ्जाणस्स पे० चक्खायतन चक्खु
विञ्जाणस्स पे० कायायतन कायविञ्जाणस्स पे० वत्थु नो-
आसवान सन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - नोआसवा
सन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो, कवलीकारो
15 आहारो इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो, रूपजीवितिन्निर्म्म
कट्ठारूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -
सहजात पुरेजात । सहजाता - नोआसवा सन्धा आसवान अत्थि
पच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अस्तादेति
20 अभिनन्दति त आरब्ध आसवा उप्पज्जन्ति, यत्थु आसवान अत्थि
पच्चयेन पच्चयो । (२)

B. 169

नोआसवो धम्मा आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात पुरेजात । सहजातो - नोआसवो
एको सन्धो तिण्णस सन्धान आसवान चित्तसमुद्धानान च रूपान
25 अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे० द्वे सन्धा पे० (चक्क^३) । (१)

३९ आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स धम्मस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात पुरेजात । सहजातो - कामासवो
च सम्पयुत्तकान^१ च सन्धा दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स अत्थिपच्चयेन

१ सम्पयुत्तकान च - बी स्या । २ नो स्या पोत्थेनु नत्थि । ३ न आहार
सम्पयुत्तकान - स्या ।

पञ्चयो (चक्क), कामासवो च वत्थु च दिट्ठासवस्स अविज्जा-
सवस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क^१) । (१)

आसवो च नोआसवो च धम्मा नोआसवस्स धम्मस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात, पञ्छाजात, आहार,
इन्द्रिय । सहजातो - नोआसवो एको खन्धो च आसवा च तिण्णन्न 5
खन्धान चित्तसमुट्ठानान च रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । सहजाता -
आसवा महाभूता च चित्तसमुट्ठानान रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो,
आसवा च वत्थु च नोआसवान खन्धान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो ।
पञ्छाजाता - आसवा च कबलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्छाजाता - आसवा च रूपजीवितिन्द्रिय 10
च कटत्तारूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स च नोआसवस्स
च धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजातो -
नोआसवो एको खन्धो च कामासवो च तिण्णन्न खन्धान दिट्ठासवस्स
अविज्जासवस्स चित्तसमुट्ठानान च रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो 15
.पे० द्वे खन्धा^२ च पे० (चक्क) । सहजातो - कामासवो
च वत्थु च दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स सम्पयुत्तकान च खन्धान
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क) । (३)

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

४० हेतुया सत्त, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे
नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे नव, निस्सये नव, 20
उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पञ्छाजाते तीणि, आसेवने नव,
कम्मे तीणि, विपाके एक, आहारे तीणि पे० मग्गे नव, सम्पयुत्ते
नव, विप्पयुत्ते पञ्च, अत्थिया नव, नत्थिया^३ नव^३, विगते नव,
अविगते नव ।

B 170

अनुलोम ।

१ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि । २ खन्वे - स्या० । ३-३ स्या० पोत्यके
नत्थि ।

पञ्चनीयुद्धारो

४१ आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो,
5 पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

४२ नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स आरम्मण
10 पञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो, पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, आहारपञ्चयेन पञ्चयो इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
15 पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

४३ आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवो च नोआसवो च धम्मा नोआसवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सय
20 पञ्चयेन पञ्चयो, पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्गत्वा

४४ नहेतुया नव, नआरम्मणे नव, नअधिपतिया नव
(सब्बत्थ नव), नोअविगते नव ।

पच्चनीय ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

नहेतुदुक्

४५. हेतुपच्चया नआरम्मणे सत्त, नअधिपतिया सत्त,
नअनन्तरे सत्त, नसमनन्तरे सत्त, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये
सत्त (सब्बत्थ सत्त), नमग्गे सत्त, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते 5
सत्त, नोनत्थिया सत्त, नोविगते सत्त ।

अनुलोमपच्चनीय ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्

४६ नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपतिया नव (अनु-
लोमपदा परिपुण्णा), अविगते नव ।

पच्चनीयानुलोम ।

आसवदुक् निड्ढित ।

१५. सासवदुक्

§ १. पटिच्चवारो

हेतुपच्चयो

४७ सासव धम्मं पटिच्च सासवो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया — सासव एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च 10
रूप . पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० . खन्धे
पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च खन्धा, एक महाभूत . पे० महाभूते
पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप । (१)

अनासवं धम्म पटिच्च अनासवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया —
अनासवं एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे 15
.. पे० .. । (१)

अनासव धम्म पटिच्च सासवो धम्मो उप्पज्जति हेतु
पच्चया — अनासवे सन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

अनासव धम्म पटिच्च सासवो च अनासवो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — अनासव एक सध पटिच्च तयो सन्धा
5 चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सन्धे पे० । (१)

सासव च अनासव च धम्म पटिच्च सासवो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया — अनासवे सधे च महाभूते च पटिच्च
चित्तसमुद्धान रूप । (१)

(यथा चूलन्तरदुके लोकियवुक एव कातब्ब निभानाकरण) ।
सासवदुक निद्रितं ।

१६ आसवसम्पयुत्तदुकं

१ पटिच्चवारो

१ पच्चयानुमोम

(१) विमङ्गो

हेतुपच्चयो

10 ४८ आसवसम्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया — आसवसम्पयुत्त एक सन्ध पटिच्च तयो
सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० । (१)

B 173 आसवसम्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया — आसवसम्पयुत्ते सधे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं,
15 दोमनस्ससहगतं विचिकिञ्छासहगतं उद्वच्चसहगतं सधे पटिच्च
मोहो चित्तसमुद्धान च रूपं । (२)

आसवसम्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो च आसव
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — आसवसम्पयुत्त
एक सध पटिच्च तयो सध चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे
20 सन्धे पे० दोमनस्ससहगतं विचिकिञ्छासहगतं उद्वच्चसहगतं
एक सध पटिच्च तयो सध मोहो चित्तसमुद्धान च रूप .. पे०..
द्वे सधे पे० .. । (३)

४६. आसवविप्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसवविप्पयुत्त एकं खन्ध पटिच्च तयो
खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० दोमनस्स-
सहगत विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोह पटिच्च चित्तसमुद्धानं
रूप, पटिसन्धिक्खणे पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च 5
खन्धा, एक महाभूत पटिच्च तयो महाभूता, तयो महाभूते पटिच्च
एक महाभूत, द्वे महाभूते पटिच्च द्वे महाभूता, महाभूते पटिच्च
चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप । (१)

आसवविप्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - दोमनस्ससहगत विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोह 10
पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

आसवविप्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो च आसव-
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - दोमनस्ससहगत
विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोह पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा
चित्तसमुद्धानं च रूप । (३) 15

५० आसवसम्पयुत्त च आसवविप्पयुत्त च धम्मं पटिच्च
आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - दोमनस्ससहगत
विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत एक खन्ध च मोह च पटिच्च तयो
खन्धा पे० द्वे खन्धे पे० । (१)

आसवसम्पयुत्त च आसवविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च आसव- 20
विप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसवसम्पयुत्ते खन्धे च
महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगते विचिकिच्छा-
सहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च मोह च पटिच्च चित्तसमुद्धान
रूप । (२)

आसवसम्पयुत्त च आसवविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च आसव- 25 B
सम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया -
दोमनस्ससहगत विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत एकं खन्ध च मोह
च पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप, द्वे खन्धे पे० । (३)

आरम्भणपच्चयो

५१ आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो

उप्यज्जति आरम्मणपच्चया - आसवसम्पयुत्त एक सन्थ पटिच्च
तयो सन्था पे० द्वे सन्थे पे० । (१)

- आसवसम्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो उप्यज्जति
आरम्मणपच्चया - दोमनस्ससहगत विचिकिञ्चासहगत उद्वच्च
५ सहगत सन्थे पटिच्च मोहो । (२)

आसवसम्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो च आसव-
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्यज्जन्ति आरम्मणपच्चया - दोमनस्ससहगत
विचिकिञ्चासहगत उद्वच्चसहगत एक सन्थं पटिच्च तयो सन्था
मोहो च पे० द्वे सन्थे पे० । (३)

- १० ५२ आसवविप्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्यज्जति आरम्मणपच्चया - आसवविप्पयुत्त एक सन्थ पटिच्च
तयो सन्था पे० द्वे सन्थे पे० पटिसिद्धिक्कणे पे०
वत्थु पटिच्च सन्था । (१)

- आसवविप्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्यज्जति
१५ आरम्मणपच्चया - दोमनस्ससहगत विचिकिञ्चासहगत उद्वच्चसहगत
मोह पटिच्च सम्पयुत्तका सन्था । (२)

- आसवसम्पयुत्त च आसवविप्पयुत्त च धम्मं पटिच्च आसव
सम्पयुत्तो धम्मो उप्यज्जति आरम्मणपच्चया - दोमनस्ससहगत
विचिकिञ्चासहगत उद्वच्चसहगत एक सन्थं च मोहं च पटिच्च
२० तयो सन्था पे० द्वे सन्थे पे० । (१)

अधिपतिपच्चयो

५३ आसवसम्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्यज्जति अधिपतिपच्चया तीणि ।

॥ १७५

- आसवविप्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्यज्जति अधिपतिपच्चया - आसवविप्पयुत्त एक सन्थ पटिच्च तयो
२५ सन्था चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे सन्थे पे० दोमनस्स
सहगतं मोहं पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं एवं महामूतं पे० महामूतं
पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं उपादारूपं । (१)

आसवविप्पयुत्त धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्यज्जति
अधिपतिपच्चया - दोमनस्ससहगतं मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका सन्था । (२)

आसवविप्पयुत्तं धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो च आसव-
विप्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जन्ति अधिपतिपच्चया - दोमनस्ससहगत
मोह पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप । (३)

५४ आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्म पटिच्च
आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जन्ति अधिपतिपच्चया - दोमनस्ससहगत 5
एक खन्ध च मोह च पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे
पे० । (१)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्म पटिच्च आसव-
विप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जन्ति अधिपतिपच्चया - आसवसम्पयुत्ते खन्धे
च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगते खन्धे 10
च मोह च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्म पटिच्च आसव-
सम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जन्ति अधिपतिपच्चया
- दोमनस्ससहगत एक खन्ध च मोह च पटिच्च तयो खन्धा
चित्तसमुद्धान च रूप . पे० द्वे खन्धे पे० । (३) 15
(एव सव्वे पच्चया वित्थारेतव्वा । सङ्खित्त) ।

(२) सङ्खया

सुद्ध

५५ हेतुया नव, आरम्मणे छ, अधिपतिया नव, अनन्तरे
छ, समनन्तरे छ, सहजाते नव, ग्रञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव,
उपनिस्सये छ, पुरेजाते छ, आसेवने छ, कम्मे नव, विपाके एक,
आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मग्गे नव, सम्पयुत्ते छ, 20
विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया छ, विगते छ, अविगते नव ।
अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीय

(१) विमङ्गो

नहेतुपच्चयो

५६ आसवसम्पयुत्तं धम्म पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जन्ति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे
पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (१)

आसवविष्युत्त धम्म पटिच्च आसवविष्युत्तो धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुक आसवविष्युत्त एक सन्ध पटिच्च
तयो सखा चित्तसमुद्धान रूप पे० द्वे सखे पे०...
अहेतुकपटिसिद्धिबलणे पे० (याव आसञ्जसत्ता) । (१)

नगरम्मणपच्चयो

५७ आसवसम्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवविष्युत्तो धम्मो
उप्पज्जति नगरम्मणपच्चया - आसवसम्पयुत्ते सखे पटिच्च चित्त
समुद्धान रूप । (१)

आसवविष्युत्त धम्म पटिच्च आसवविष्युत्तो धम्मो
उप्पज्जति नगरम्मणपच्चया - आसवविष्युत्ते सखे पटिच्च चित्त
समुद्धान रूप दोमनस्ससहगत विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत
मोह पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप पटिसिद्धिबलणे पे० सखे
पटिच्च वत्थु, एक महाभूत पे० (याव असञ्जसत्ता) । (१)

आसवसम्पयुत्त च आसवविष्युत्त च धम्म पटिच्च आसव-
विष्युत्तो धम्मो उप्पज्जति नगरम्मणपच्चया - आसवसम्पयुत्ते
सखे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगते
विचिकिञ्छासहगते उदञ्चसहगते सखे च मोह च पटिच्च चित्त
समुद्धान रूप । (१)

नगधिपतिपच्चयो

५८ आसवसम्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नगधिपतिपच्चया (सङ्घित्त) ।

नपुरेजातपच्चयावि

५९ आसवसम्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया - अरूपे आसवसम्पयुत्त एक सखं
पटिच्च तयो सखा पे० द्वे सखे पे० । (१)

आसवसम्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवविष्युत्तो धम्मो
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया - अरूपे विचिकिञ्छासहगते उदञ्च
सहगते सखे पटिच्च विचिकिञ्छामहगतो उदञ्चसहगतो मोहो
आसवसम्पयुत्ते सखे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो च आसव-
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति नपुरेजातपच्चया — अरूपे
विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा
मोहो च . पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

६० आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो 5
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया — अरूपे आसवविप्पयुत्त एक खन्ध
पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे . पे० आसवविप्पयुत्ते खन्धे
पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगत विचिकिच्छासहगत
उद्धच्चसहगत मोह पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिवक्खणे
पे० (याव असज्जसत्ता) । (१)

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो 10
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया — अरूपे विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत
मोह पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

६१ आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च
आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया — अरूपे 15
विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत एक खन्ध च मोह च पटिच्च
तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे च पे० । (१)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च आसव-
विप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया — आसवसम्पयुत्ते खन्धे
च, महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगते 20 B 178
विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च मोह च पटिच्च चित्त-
समुद्धान रूप । (२)
(नपच्छाजातपच्चया नव, नआसेवनपच्चया नव) ।

नकम्मपच्चयादि

६२ आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नकम्मपच्चया — आसवसम्पयुत्ते खन्धे पटिच्च सम्पयुत्तका 25
चेतना । (१)

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नकम्मपच्चया — आसवविप्पयुत्ते खन्धे पटिच्च विप्पयुत्तका
चेतना । (१)

आसवविष्युत्त धम्म पटिच्च आसवसम्पयुतो धम्मो
उप्पज्जति नकम्मपच्चया - दोमनस्ससहगत विचिकिच्चासहगत
उद्धच्चसहगत मोह पटिच्च सम्पयुत्तका चेतना । (२)

- आसवसम्पयुत्त च आसवविष्युत्त च धम्म पटिच्च आसव-
- ३ सम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नकम्मपच्चया - दोमनस्ससहगते
विचिकिच्चासहगते उद्धच्चसहगत खन्धे च मोह च पटिच्च सम्पयुत्तस्य
चेतना नविपाकपच्चया, नग्गाहारपच्चया, नहन्निपच्चया नमान-
पच्चया, नमग्गपच्चया, नसम्पयुत्तपच्चया, नविष्युत्तपच्चया, नोनत्ति-
पच्चया, नोविगतपच्चया ।

(१) पञ्चया

श्रुति

- १० ६३ नहेतुया द्वे, नग्गारम्मणे तीणि, नग्गविपत्तिया नव,
नग्गनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नग्गञ्जमञ्जे तीणि न-
उपनिस्सये तीणि नपुरेजाते सत्त, नपच्चाजाते नव, नग्गासेवने नव,
नकम्मे चत्तारि नविपाके नव नग्गाहारे एक, नहन्निये एक, नमाने
एक नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविष्युत्ते छ, नोनत्तिवा
१५ तीणि, नोविगते तीणि ।

पञ्चनीयं ।

३ पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुश्रुति

B. 179

६४ हतुपच्चया नग्गारम्मणे तीणि .. प०.. नपुरेजाते छ
.. पे० मविपाके नव पे० नसम्पयुत्ते तीणि नविष्युत्ते
चत्तारि, नोनत्तिवा तीणि नोविगते तीणि ।

धनुलोमपञ्चनीयं ।

४ पञ्चपञ्चनीयानुलोमं

नवेतुश्रुति

६५ महतुपच्चया नग्गारम्मणे द्वे अनन्तरे द्वे समनन्तरे द्वे
२० पे०.. नग्गे द्वे विपाके एक नग्गाहार द्वे .. प० मग्गे एक,
सम्पयुत्ते द्व विष्युत्त द्व .. पे०.. नोविगत द्व ।

§ २. सहजातवारो (सहजातवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३. पञ्चयवारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

६६. आसवसम्पयुत्तं धम्मं पञ्चया आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया ... तीणि (पटिच्चवारसदिसो) ।

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया आसवविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - आसवविप्पयुत्तं एक खन्ध पञ्चया तयो खन्धा 5 चित्तसमुद्धान च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे . पे० दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोह पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिक्खणे .. पे०.. खन्धे पञ्चया वत्थु, वत्थु पञ्चया खन्धा, एक महाभूत पे० .. महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप, वत्थु पञ्चया आसवविप्पयुत्ता खन्धा, वत्थु पञ्चया 10 दोमनस्ससहगतो मोहो^१ । (१)

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - वत्थु पञ्चया आसवसम्पयुत्तका^३ खन्धा, दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोह पञ्चया सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - वत्थु पञ्चया आसवसम्पयुत्तका खन्धा, महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोह पञ्चया सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप, वत्थु पञ्चया दोमनस्ससहगता खन्धा 20 च मोहो च । (३)

१ पटिच्चसदिसो - सी०, स्या० । २. विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो - सी०, स्या० । ३. आसवसम्पयुत्ता - स्या०, एवमुपरि पि ।

- ६७ आसवसम्पयुक्तं च आसवविष्ययुक्तं च धम्मं पञ्चया
 आसवसम्पयुक्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — आसवसम्पयुक्तं एकं
 सखं च वत्थुं च पञ्चया तयो सखा पे० द्वे सखे च .. पे०...
 दोमनस्ससहगतं विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं एकं सन्धं च मोहं
 5 च पञ्चया तयो सखा पे० द्वे सन्धे च पे० । (१)

- आसवसम्पयुक्तं च आसवविष्ययुक्तं च धम्मं पञ्चया आसव
 विष्ययुक्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — आसवसम्पयुक्तो सखे च
 महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, दोमनस्ससहगते विचिकिञ्छा
 सहगते उदञ्चसहगते सखे च मोहं च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं,
 10 दोमनस्ससहगते सखे च वत्थुं च पञ्चया दोमनस्ससहगतो मोहो । (२)

- आसवसम्पयुक्तं च आसवविष्ययुक्तं च धम्मं पञ्चया आसव
 सम्पयुक्तो च आसवविष्ययुक्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया —
 आसवसम्पयुक्तं एकं सखं च वत्थुं च पञ्चया तयो सखा .. पे०...
 द्वे सखे पे० आसवसम्पयुक्तो सखे च महाभूते च पञ्चया
 15 चित्तसमुद्धानं रूपं, दोमनस्ससहगतं विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं
 एकं सन्धं च मोहं च पञ्चया तयो सखा चित्तसमुद्धानं च रूपं
 पे० द्वे सखे पे० दोमनस्ससहगतं एकं सन्धं च वत्थुं च
 पञ्चया तयो सखा मोहो च पे० द्वे सखे पे० । (३)

आरम्मणपञ्चयाहि

अ. 181

- ६८ आसवसम्पयुक्तं धम्मं पञ्चया आसवसम्पयुक्तो धम्मो
 20 उप्पज्जति आरम्मणपञ्चया .. तीणि (पटिञ्चवारसदिसा^१) ।
 आसवविष्ययुक्तं धम्मं पञ्चया आसवविष्ययुक्तो धम्मो उप्पज्जति
 आरम्मणपञ्चया — आसवविष्ययुक्तं एकं सन्धं^१ पञ्चया तयो सन्धा
 पे० द्वे सखे पे० पटिसन्धिवसत्तणे पे० वत्थुं पञ्चया
 सखा, चक्खसायतनं पञ्चया चक्खविज्झाणं पे० .. कायायतनं
 25 पञ्चया कायविज्झाणं वत्थुं पञ्चया आसवविष्ययुक्ता सन्धा,
 वत्थुं पञ्चया दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो
 मोहो । (१)

^१ पटिञ्चवारसदिसा — ती पटिञ्चवारसदिसो — इया । २ सन्धं च वत्थुं च
 धी इया ।

आसवविष्युत्त धम्म पच्चया आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया — वत्थु पच्चया आसवसम्पयुत्तका खन्धा, दोमनस्स-
सहगत विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोह पच्चया सम्पयुत्तका
खन्धा । (२)

आसवविष्युत्त धम्म पच्चया आसवसम्पयुत्तो च आसव- 5
विष्युत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्मणपच्चया — वत्थु पच्चया
दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा^१ मोहो
च । (३)

६६ आसवसम्पयुत्त च आसवविष्युत्त च धम्म पच्चया
आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया — आसवसम्पयुत्त 10
एक खन्ध च वत्थु च पच्चया तयो खन्धा .. पे० द्वे खन्धे
. पे० । (१)

आसवसम्पयुत्त च आसवविष्युत्त च धम्म पच्चया आसव-
विष्युत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया — दोमनस्ससहगते
विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च वत्थु च पच्चया 15
दोमनस्ससहगतो विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (२)

आसवसम्पयुत्त च आसवविष्युत्त च धम्म पच्चया आसव-
सम्पयुत्तो च आसवविष्युत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्मण-
पच्चया — दोमनस्ससहगत विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत एक
खन्ध च वत्थु च पच्चया तयो खन्धा मोहो च पे० द्वे 20
खन्धे पे० अधिपतिपच्चया, अनन्तरपच्चया पे० अविगत-
पच्चया । (३)

(२) सङ्ख्या

७० हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), कम्मे नव,
विपाके एक पे० अविगते नव ।

अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीय

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

७१ आसवसम्पयुत्त धम्म पच्चया आसवविष्युत्तो धम्मो 25

^१ खन्धा च — स्या० ।

उप्यज्जति नहेतुपञ्चया - विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो सन्धे
पञ्चया विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (१)

आसवविप्पयुत्त धम्मं पञ्चया आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्यज्जति नहेतुपञ्चया - अहेतुक आसवविप्पयुत्त एक स्रग्धं पञ्चया
८ तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० .. द्वे सन्धे पे० .. अहेतुक-
पटिसिधिसंक्षणे पे० (याव असञ्जसत्ता), चक्खायतन पञ्चया
चक्खुविञ्जाण पे० कायायतनं पञ्चया कायविञ्जाण, वत्थु
पञ्चया अहेतुका आसवविप्पयुत्ता सन्धा, वत्थु पञ्चया विचिकिञ्छा
सहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (१)

१० आसवसम्पयुत्त च आसवविप्पयुत्त च धम्मं पञ्चया आसव
विप्पयुत्तो धम्मो उप्यज्जति नहेतुपञ्चया - विचिकिञ्छासहगतो उदञ्च-
सहगतो सन्धे च वत्थु च पञ्चया विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो
मोहो । (१) (सङ्कित) ।

(१) सङ्कथा

कुर्वं

७२ नहेतुया तीणि, नधारम्मणे तीणि, नअधिपतिया
१५ नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि,
नउपनिस्सये तीणि नपुरेजाते सत्त नपञ्छाजाते नव, नआसेवने
B. 183 नव नकम्मे चत्तारि नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिय एक,
नज्ञाने एकं नमग्गे एक नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया
तीणि नोविगते तीणि (एवं इतरे पि द्वे गणना कातव्या) ।

§ ४ निस्सयवारो

२० (निस्सयवारो पि पञ्चयवारसदिसो) ।

§ ५ ससद्दुवारो

१-४ पञ्चयानुसोमादि

७३ आसवसम्पयुत्त धम्मं संसद्दो आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्यज्जति हेतुपञ्चया (सङ्कित) ।

हेतुया छ, आरम्मणे छ, अधिपतिया छ (सब्बत्थ छ),
विपाके एकं . पे० अविगत छ ।

आसवसम्पयुत्तं धम्म ससट्ठो आसवविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे संसट्ठो
विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (१)

5

आसवविप्पयुत्तं धम्म ससट्ठो आसवविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया पे० ।

नहेतुया द्वे, नअधिपतिया छ, नपुरेजाते छ, नपच्छाजाते छ,
नआसेवने छ, नकम्मे चत्तारि, नविपाके छ, नज्ञाने एकं, नमग्गे
एकं, नविप्पयुत्ते छ (एवं इतरे पि द्वे गणना कातब्बा) ।

10

§ ६. सम्पयुत्तवारो

(सम्पयुत्तवारो पि ससट्ठवारसदिसो) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

७४ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान् खन्धान्
हेतुपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन
पच्चयो - आसवसम्पयुत्ता हेतू चित्तसमुद्धानान् रूपान् हेतुपच्चयेन
पच्चयो, दोसो मोहस्स चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (२)

15

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प-
युत्तस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्ता हेतू
सम्पयुत्तकान् खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपच्चयेन पच्चयो;

20

दोसो सम्पयुत्तकान सन्धान मोहस्स चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

७५ आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — आसवविप्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान सन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो चित्तसमुद्धानान रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिवक्खणे पे० । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकान सन्धान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकान सन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

७६ आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — दोसो च मोहो च आसवसम्पयुत्तकान सन्धान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — दोसो च मोहो च चित्तसमुद्धानान रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — दोसो च मोहो च सम्पयुत्तकान सन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

B. 185

आरम्भणपञ्चयो

७७ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो — आसवसम्पयुत्तो सधे आरम्भ आसवसम्पयुत्तका सन्धा उपपज्जन्ति । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्भण

पञ्चयेन पञ्चयो - आसवसम्पयुत्ते खन्धे आरब्ध आसवविप्पयुत्ता
खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (२)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प-
युत्तस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - आसवसम्पयुत्ते खन्धे
आरब्ध दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा 5
च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

७८ आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - दान दत्वा सील पे० उपोसथकम्मं
कत्वा त पञ्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना पे०...
अरिया मग्ग पे० फल पे० निब्बान पे० निब्बानं 10
गोत्रभुत्तस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन
पञ्चयो, अरिया आसवविप्पयुत्ते पहीने किलेसे पञ्चवेक्खन्ति,
विक्खम्भिते पे० पुब्बे पे० चक्खु पे० वत्थु आसव-
विप्पयुत्ते खन्धे अनिच्चतो दुक्खतो अनत्ततो विपस्सति (इध अस्सादना
नत्थि) दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद् 15
सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन आसवविप्पयुत्तचित्तसमङ्गिस्स चित्त
जानाति, आकासानञ्चायतन विञ्जाणञ्चायतनस्स पे०.
आकिञ्चञ्जायतन नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स पे० रूपायतनं
चक्खुविञ्जाणस्स पे० फोट्टुब्बायतन कायविञ्जाणस्स पे०
आसवविप्पयुत्ता खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, 20
पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतसञ्जाणस्स,
आवज्जनाय मोहस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्भण-
पञ्चयेन पञ्चयो - दान दत्वा सील पे० उपोसथकम्म कत्वा त
अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्ध रागो उप्पज्जति, दिट्ठि पे० 25
विचिकिच्छा पे० उद्धच्च पे० दोमनस्स उप्पज्जति,
पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना वुट्ठित्वा ज्ञान पे० चक्खु
पे० वत्थु आसवविप्पयुत्ते खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं
आरब्ध रागो पे० दिट्ठि दोमनस्स विचिकिच्छा . उद्धच्च
उप्पज्जति । (२)

आसवविष्ययुतो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविष्य-
युत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - चन्सु ... पे०...
वत्थु आसवविष्ययुत्ते सन्धे आरम्भ दोमनस्ससहगता विचिकिञ्चा-
सहगता उदञ्चसहगता सन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (१)

- ५ ७६ आसवसम्पयुत्तो च आसवविष्ययुत्तो च धम्मा आसव
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दोमनस्ससहगते
विचिकिञ्चासहगते उदञ्चसहगते सन्धे च मोह च आरम्भ आसव
सम्पयुत्ता सन्धा च उप्पज्जन्ति । (१)

- १० आसवसम्पयुत्तो च आसवविष्ययुत्तो च धम्मा आसवविष्य-
युत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दोमनस्ससहगते
विचिकिञ्चासहगते उदञ्चसहगते सन्धे च मोह च आरम्भ आसव
विष्ययुत्ता सन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (२)

- १५ आसवसम्पयुत्तो च आसवविष्ययुत्तो च धम्मा आसव-
सम्पयुत्तस्स च आसवविष्ययुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो - दोमनस्ससहगते विचिकिञ्चासहगते उदञ्चसहगते सन्ध
च मोह च आरम्भ दोमनस्ससहगता विचिकिञ्चासहगता उदञ्च
सहगता सन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

अधिपतिपच्चयो

- ८० आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति सहजाताधिपति ।
२० आरम्मणाधिपति - आसवसम्पयुत्ते सन्धे गठ क्त्वा आसवसम्पयुत्तका
सन्धा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति - आसवसम्पयुत्ताधिपति
सम्पयुत्तकान सन्धान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

B. 107

- आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविष्ययुत्तस्स धम्मस्स अधिपति
पच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - आसवसम्पयुत्ताधिपति चित्त
२५ समुद्धानान रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो दोमनस्ससहगताधिपति
मोहस्स चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविष्य-
युत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति -
आसवसम्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकान सन्धान चित्तसमुद्धानान च

रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो, दोमनस्ससहगताधिपति सम्पयुत्तकानं
खन्धान मोहस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन
पञ्चयो । (३)

८१ आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । 5
आरम्मणाधिपति - दान दत्वा सील पे० उपोसथकम्मं कत्वा
त गरु कत्वा पञ्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना
पे० अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्गा पे० फलं पे० .
निब्बान गरु कत्वा पञ्चवेक्खन्ति, निब्बान गोत्रभुस्स, बोदानस्स,
मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । सहजाताधिपति - 10
आसवविप्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च
रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति-
पञ्चयेन पञ्चयो । आरम्मणाधिपति - दान दत्वा सील .. पे०...
उपोसथकम्म कत्वा त गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरुं 15
कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति, पुब्बे सुचिण्णानि .. पे०...
ज्ञाना पे० चक्खु पे० वत्थु आसवविप्पयुत्ते खन्धे गरु कत्वा
अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
उप्पज्जति । (२)

अनन्तरपञ्चयो

८२ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स 20
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा आसवसम्पयुत्तका खन्धा
पच्छिमान पच्छिमान आसवसम्पयुत्तकान खन्धान अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तर-
पञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता विचिकिच्छा- 25
सहगता उद्धच्चसहगता खन्धा पच्छिमस्स पच्छिमस्स दोमनस्स-
सहगतस्स विचिकिच्छासहगतस्स उद्धच्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तर-
पञ्चयेन पञ्चयो, आसवसम्पयुत्ता खन्धा वुद्धानस्स अनन्तर-
पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- आसवसम्पयुतो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प-
युत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो—पुरिमा पुरिमा दोमनस्स
सहगता विचिकिञ्छासहगता उदञ्चसहगता खंधा पञ्चिमानं
पञ्चिमानं दोमनस्ससहगतानं विचिकिञ्छासहगतानं उदञ्चसहगतानं
८ अन्धानं मोहस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- ८३ आसवविप्पयुतो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो—पुरिमो पुरिमो दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छा
सहगतो उदञ्चसहगतो मोहो पञ्चिमानं पञ्चिमानं दोमनस्स-
सहगतस्स विचिकिञ्छासहगतस्स उदञ्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तर
१० पञ्चयेन पञ्चयो पुरिमा पुरिमा आसवविप्पयुत्ता खन्धा पञ्चिमानं
पञ्चिमानं आसवविप्पयुत्तानं खंधानं अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो,
अनुभोम गोत्रभुत्त पे० फलसमापत्तिया अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

- आसवविप्पयुतो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तर
१५ पञ्चयेन पञ्चयो—पुरिमो पुरिमो दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छा
सहगतो उदञ्चसहगतो मोहो पञ्चिमानं पञ्चिमानं दोमनस्स
सहगतानं विचिकिञ्छासहगतानं उदञ्चसहगतानं अन्धानं अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो आवज्जना आसवसम्पयुत्तकानं खंधानं अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- २० आसवविप्पयुतो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसव
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो—पुरिमो पुरिमो
दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो पञ्चिमानं
पञ्चिमानं दोमनस्ससहगतानं विचिकिञ्छासहगतानं उदञ्चसहगतानं
अन्धानं मोहस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो आवज्जना दोमनस्स-
२५ सहगतानं विचिकिञ्छासहगतानं उदञ्चसहगतानं अन्धानं मोहस्स च
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- ८४ आसवसम्पयुतो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मो आसव
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो—पुरिमा पुरिमा
दोमनस्ससहगता विचिकिञ्छासहगता उदञ्चसहगता खन्धा च मोहो

च पच्छिमानं पच्छिमान दोमनस्ससहगतान विचिकिच्छासहगतान
उद्धच्चसहगतान खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
विप्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा
दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो 5
च पच्छिमस्स पच्छिमस्स दोमनस्ससहगतस्स विचिकिच्छासहगतस्स
उद्धच्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, दोमनस्ससहगता
विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च बुद्धानस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव- 10
सम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो - पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता
उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च पच्छिमान पच्छिमान दोमनस्स-
सहगतान विचिकिच्छासहगतान उद्धच्चसहगतान खन्धान मोहस्स च
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

15

समनन्तरपच्चयादि

८५ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
समनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो नव,
अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो छ, निस्सयपच्चयेन पच्चयो
नव ।

उपनिस्सयपच्चयो

८६ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स 20
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - आसवसम्पयुत्ता खन्धा
आसवसम्पयुत्तान खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो पे० । 25
पकतूपनिस्सयो - आसवसम्पयुत्ता खन्धा आसवविप्पयुत्तान खन्धान
मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुतो धम्मो आसवसम्पयुतस्स च आसवविप्प-
युतस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो - आसवसम्पयुतका सन्धा
दोमनस्ससहगतान विचिकिञ्छासहगतान उद्वच्चसहगतान सन्धान
५ मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

८७ आसवविप्पयुतो धम्मो आसवविप्पयुतस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय दान
देति पे० सील पे० पञ्च, कायिक सुख पे०
१० सेनासन मोह उपनिस्साय दान देति पे० समापत्ति उप्पादेति
सद्धा पे० पञ्चा, कायिक सुख, कायिक दुक्ख, मोहो च
सद्धाय पे० मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवविप्पयुतो धम्मो आसवसम्पयुतस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
१५ पक्तूपनिस्सयो .. पे० । पक्तूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय मार्त
जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति सील पे० पञ्च, कायिक सुख,
कायिक दुक्ख, उत्तु भोजन, सेनासन मोह उपनिस्साय पाण हनति
पे० सद्ध मिन्वति सद्धा पे० .. मोहो च रागस्स .. पे० ..
पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

२० आसवविप्पयुतो धम्मो आसवसम्पयुतस्स च आसवविप्प-
युतस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्तूपनिस्सयो पे० .. । पक्तूपनिस्सयो - सद्धा सील पे०
मोहो दोमनस्ससहगतान विचिकिञ्छासहगतान उद्वच्चसहगतान
सन्धान मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

२५ ८८ आसवसम्पयुतो च आसवविप्पयुतो च धम्मा आसव-
सम्पयुतस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो
पक्तूपनिस्सयो .. पे० । पक्तूपनिस्सयो - दोमनस्ससहगा
विचिकिञ्छासहगा उद्वच्चसहगा सन्धा च मोहो च आसव
सम्पयुतकार्ण स चार्ण उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (पुञ्जितम्भं
२० मूलं) दोमनस्ससहगा विचिकिञ्छासहगा उद्वच्चसहगा स चार्ण

च मोहो च आसवसम्पयुत्तकान^१ खन्धान^२ उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
सम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूप- 5
निस्सयो - दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता
खन्धा च मोहो च दोमनस्ससहगतान विचिकिच्छासहगतान उद्धच्च-
सहगतान खन्धान^३ मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

पुरेजातपच्चयो

८६ आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मण- 10
पुरेजातं - चक्खु पे० वत्थु अनिच्चतो दुक्खतो अनत्ततो
विपस्सति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्
सुणाति, रूपायतन चक्खुविञ्जाणस्स पे० फोढुब्बायतन काय-
विञ्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजात - चक्खायतन
चक्खुविञ्जाणस्स पे० कायायतन कायविञ्जाणस्स पे० 15
वत्थु आसवविप्पयुत्तान खन्धान मोहस्स च पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मण-
पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ 20
रागो उप्पज्जति पे० दोमनस्स उप्पज्जति । वत्थुपुरेजात - वत्थु
आसवसम्पयुत्तकान खन्धान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प-
युत्तस्स च धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात,
वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात - चक्खु पे० वत्थु आरब्भ 25
दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो
च उप्पज्जन्ति । वत्थुपुरेजात - वत्थु दोमनस्ससहगतान विचिकिच्छा-

१ आसवविप्पयुत्तान - सी०, स्या० । २ खन्धान मोहस्स च - सी०, स्या० ।

३ खन्धान च - स्या० ।

सहगतान उदञ्चसहगतान सन्धान मोहस्स च पुरजातपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

पञ्छाजातपञ्चयो

१० आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो - पञ्छाजाता आसवसम्पयुत्तका सन्धा
5 पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स पञ्छाजात पञ्चयेन पञ्चयो - पञ्छाजाता आसवविप्पयुत्ता सन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

10 आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसवविप्प युत्तस्स धम्मस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो - पञ्छाजाता दोमनस्स सहगता विचिक्खिञ्चासहगता उदञ्चसहगता सन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसेवनपञ्चयो

११ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो नव (आवज्जना पि वुट्ठान पि नत्थि) ।

कम्मपञ्चयो

15 १२ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - आसवसम्पयुत्तका चेतना सम्पयुत्तकान सन्धान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्म पञ्चयन पञ्चयो - सहजाता नानासणिका । सहजाता - आसव
20 सम्पयुत्ता चेतना चित्तसमुद्धानान रूपान कम्मपञ्चयन पञ्चयो दोमनस्समहगता विचिक्खिञ्चासहगता उदञ्चसहगता चेतना मोहस्स चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपञ्चयन पञ्चयो । नानासणिका - आसवसम्पयुत्तका चेतना विपाकान सन्धान वट्ठता च रूपान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

25 आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प

युत्तस्स च धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो — आसवसम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो, दोमनस्ससहगता विचिकिञ्छासहगता उद्धच्चसहगता चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान मोहस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

5

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — आसवविप्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० . । नानाखणिका आसवविप्पयुत्ता चेतना विपाकान खन्धान कटत्ता च रूपान 10 कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

विपाकपच्चयो

६३ आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन पच्चयो एक ।

आहारपच्चयो

६४ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो — आसवसम्पयुत्ता आहारा सम्पयुत्तकान 15 खन्धान आहारपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो — आसवसम्पयुत्ता आहारा चित्तसमुद्धानान रूपान आहारपच्चयेन पच्चयो, दोमनस्ससहगता विचिकिञ्छासहगता उद्धच्चसहगता आहारा मोहस्स चित्तसमुद्धानान च रूपान आहारपच्चयेन 20 पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो — आसवसम्पयुत्ता आहारा सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान आहारपच्चयेन पच्चयो, दोमनस्ससहगता विचिकिञ्छासहगता उद्धच्चसहगता आहारा 25 सम्पयुत्तकान खन्धान मोहस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान आहारपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 194

- ६५ आसवविष्ययुतो धम्मो आसवविष्ययुतस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो - आसवविष्ययुत्ता आहारा सम्पयुत्तकान् सन्धानं चित्तसमुद्धानान् रूपान् आहारपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसिधिसत्तणे .. पे० बबलीकारो आहारो इमस्स कायस्स
- १ आहारपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

इन्द्रियपञ्चयादि

६६ आसवसम्पयुतो धम्मो आसवसम्पयुतस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो चत्तारि ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो ... चत्तारि, मगगपञ्चयेन पञ्चयो चत्तारि सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो व ।

विष्ययुत्तपञ्चयो

- ६७ आसवसम्पयुतो धम्मो आसवविष्ययुतस्स धम्मस्स
- १० विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पञ्छाजात । सहजाता - आसव सम्पयुत्ता सन्धा चित्तसमुद्धानान् रूपान् विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्छाजाता - आसवसम्पयुत्ता सन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- आसवविष्ययुतो धम्मो आसवविष्ययुतस्स धम्मस्स विष्ययुत्त
- १५ पञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पुरेजातं पञ्छाजात (सद्धित्त, वित्थारे तत्त्व) । (१)

६८ आसवविष्ययुतो धम्मो आसवसम्पयुतस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - वत्थु आसवसम्पयुत्तकान् सन्धानं विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- २० आसवविष्ययुतो धम्मो आसवसम्पयुतस्स च आसव विष्ययुत्तस्स च धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजातं - वत्थु दोमनस्ससहगतान् विधिकिञ्छासहगतान् उदञ्चसहगतान् सन्धानं मोहस्स च विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- आसवसम्पयुतो च आसवविष्ययुतो च धम्मा आसव-
- २५ विष्ययुत्तस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पञ्छाजात । सहजाता - दोमनस्ससहगता विधिकिञ्छासहगता उदञ्चसहगता सन्धा च मोहो च चित्तसमुद्धानान् रूपान् विष्ययुत्तपञ्चयेन

पञ्चयो । पञ्छाजाता — दोमनस्ससहगता विचिकिञ्छासहगता उद्धञ्च-
सहगता खन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अत्थिपञ्चयो

६६ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो .. एक । (१) 5

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थि-
पञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पञ्छाजात । सहजाता — आसवसम्पयुत्ता
खन्धा चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, दोमनस्स-
सहगता विचिकिञ्छासहगता उद्धञ्चसहगता खन्धा मोहस्स च
चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्छाजाता — 10
आसवसम्पयुत्ता खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपञ्चयेन
पञ्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प-
युत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो (सहजातसदिस) । (३)

१००. आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पुरेजात, पञ्छाजातं, आहारं,
इन्द्रिय (सङ्खित्त, वित्थारेतब्ब) । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थि-
पञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पुरेजात । सहजातो — दोमनस्ससहगतो
विचिकिञ्छासहगतो उद्धञ्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकान खन्धान 20
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजातं — चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति
अभिनन्दति, त आरब्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति,
विचिकिञ्छा उप्पज्जति, उद्धञ्च उप्पज्जति, दोमनस्स उप्पज्जति,
वत्थु आसवसम्पयुत्तकान खन्धान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसव- 25
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पुरेजात ।
सहजातो — दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छासहगतो उद्धञ्चसहगतो
मोहो सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानानं च रूपान अत्थिपञ्चयेन

पञ्चयो । पुरेजात — चक्षु पे० वत्सु आरम्भ दोमनस्ससहगतो
विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो खधा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (१)

१०१ आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा

आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पुरेजात ।

- ५ सहजातो — आसवसम्पयुत्तो एको खधो च वत्सु च तिण्णन्न सन्धान
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे खधा च पे०... दोमनस्स-
सहगतो विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो एको खधो च मोहो
च तिण्णन्न सन्धान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, द्वे खधा च पे० । (१)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-

- १० विप्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पुरेजात,
पञ्चाजात, आहार इन्द्रियं । सहजाता — आसवसम्पयुत्ता सन्धा च
महाभूता च चित्तसमुद्धानान रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, दोमनस्स-
सहगतो विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो सन्धा च मोहो च
चित्तसमुद्धानान रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो दोमनस्ससहगतो
१५ विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो सन्धा च वत्सु च मोहस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता — आसवसम्पयुत्ता सन्धा च
कबलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो ।
पञ्चाजाता — आसवसम्पयुत्ता खधा च रूपजीवितिन्द्रियं च कट्ठा-
रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- २० आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
सम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो —
सहजातं पुरेजात । सहजातो — दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छासहगतो
उदञ्चसहगतो एको सन्धो च मोहो च तिण्णन्न सन्धान चित्त-
समुद्धानान च रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो .. पे० द्वे सन्धा च
२५ पे० । सहजातो — दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छासहगतो उदञ्च
सहगतो एको सन्धो च वत्सु च तिण्णन्न सन्धान मोहस्स च
पे० द्वे सन्धा च पे०... । (३)

(१) वट्ठपा

सुद्ध

१०२ हेतुया नव, आरम्भणे नव अधिपतिया पञ्च

अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ,
निस्सये नव, उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि,
आसेवने नव, कम्मे चत्तारि, विपाके एक, आहारे चत्तारि, इन्द्रिये
चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि, मग्गे चत्तारि, सम्पयुत्ते छ, विप्पयुत्ते पञ्च,
अत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव ।

5

पच्चनीयुद्धारो

१०३ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसव-
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन
पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

१०४ आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन
पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रिय-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

15

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसव-
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन
पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

B

25

१०५ आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन
पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-

विष्णुयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविष्णुयुत्तो च धम्मा आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविष्णुयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

२ पञ्चयपञ्चनीय

सङ्गहा

पुढं

१०६ नहेतुया नव नआरम्मणे नव, नअधिपतिया नव (सन्वत्थ नव), नोअविगते नव ।

३ पञ्चयानुसोमपञ्चनीय

हेतुपुढं

१०७ हेतुपञ्चया नआरम्मणे नव, नअधिपतिया नव प०... नसमनन्तरे नव, नअरुद्धमरुद्धे तीणि, नउपनिस्सये नव प०... 10 नममो नव नसम्पयुत्ते तीणि, नविष्णुयुत्ते छ, नोत्तियया नव, नोविगते नव ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोम

नहेतुपुढं

१०८ नहेतुपञ्चया आरम्मणे नव अधिपतिया पञ्च प० अविगते नव ।

पञ्चनीयानुसोमं ।

आसवसम्पयुत्तदुक्कं निष्ठितं ।

— ० —

१७ आसवसासवदुक्कं

१-६ पटिञ्चवारादि

१ पञ्चयानुसोमं

(१) भिगद्धो

हेतुपञ्चयो

१०९ आसवं चेव सासवं च धम्मं पटिञ्च आसवो चेव 15 सासवो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया—नामासवं पटिञ्च दिट्ठासवो

अविज्जासवो (चक्क बन्धितब्ब), भवासवं पटिच्च अविज्जासवो (चक्क बन्धितब्बं), दिट्ठासव पटिच्च अविज्जासवो । (१)

आसव चेव सासव च धम्म पटिच्च सासवो चेव नो च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसवे पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप । (२)

आसव चेव सासव च धम्मं पटिच्च आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो च धम्मा^१ उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - कामासवं पटिच्च दिट्ठासवो अविज्जासवो सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप, भवासव (चक्क बन्धितब्ब) । (३)

११० सासव चेव नो च आसव धम्म पटिच्च सासवो चेव नो च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सासव चेव नो च आसव एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूप पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च खन्धा, एक महाभूत पे० । (१)

सासव चेव नो च आसव धम्मं पटिच्च आसवो चेव सासवो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सासवे चेव नो च आसवे खन्धे पटिच्च आसवा । (२)

सासव चेव नो च आसव धम्म पटिच्च आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सासव चेव नो च आसव एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा आसवा च चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

१११ आसवं चेव सासव च सासव चेव नो च आसव च धम्म पटिच्च आसवो चेव सासवो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामासवं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च दिट्ठासवो अविज्जासवो (एव चक्क बन्धितब्ब) । (१)

आसव चेव सासव च सासव चेव नो च आसव च धम्मं पटिच्च सासवो चेव नो च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सासव चेव नो च आसव एक खन्ध च आसवे च पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे च पे० । (२)

आसव चेव सासव च सासव चेव नो च आसव च धम्म
पटिच्च आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो च
धम्मा उण्णज्जन्ति हेतुपञ्चया - सासव चेव नो च आसव एक
सन्ध च कामासव च पटिच्च तयो संधा दिट्ठासवो अधिज्जासवो
चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सन्धे च .. पे० (चकं,
सङ्गित्त) । (३)

(एव पटिच्चवारो पि सहजातवारो पि पञ्चयवारो पि
निस्सयवारो पि ससट्ठवारो पि सम्पयुत्तवारो पि यथा आसवदुक् एव
कातब्ब, निम्मान) ।

१७ पञ्हावारो

१ पञ्चयानुलोम

(१) विपङ्गो

10 (पञ्हावारे हेतुपञ्चये पि आरम्मणपञ्चये पि सोकुत्तरं न
कातब्बं, सेसा^१ गोत्रमु पञ्चवेक्खन्ति बोदान पञ्चवेक्खन्ती ति
कातब्बा^२ । अधिपतिपञ्चय^३ पि सम्ब जानित्वा कातब्ब) ।

अनन्तरपञ्चयो

B. 201 ११२ आसवो चेव सासवो च धम्मो आसवस्स चेव
सासवस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा
15 आसवा पञ्चिमान पञ्चिमान आसवान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)
आसवो चेव सासवो च धम्मो सासवस्स चेव नो च
आसवस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा आसवा
पञ्चिमान पञ्चिमान सासव^४ चेव नो च आसवान संधानं अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो आसवा बुद्धानस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (२)
20 आसवो चेव सासवो च धम्मो^५ आसवस्स चव सासवस्स च
सासवस्स चेव नो च आसवस्स च धम्मस्स^६ अनन्तरपञ्चयेन

१ गेक्का - स्या । २ जानर्थ - स्या । ३ अधिपतिपञ्चये - स्या ।
४ जानवार्त्त - स्या । ५ नो वीरथके नचि अपमृगि पि । ६ नो वीरथके नचि
एवमृगि पि ।

पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा आसवा पच्छिमानं पच्छिमानं आसवानं
सम्पयुत्तकान च खन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

११३ सासवो चेव नो च आसवो धम्मो सासवस्स चेव
नो च आसवस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा
सासवा चेव नो च आसवा खन्धा पच्छिमान पच्छिमान सासवान 5
चेव नो च आसवानं खन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, अनुलोमं
गोत्रभुस्स, अनुलोम वोदानस्स, आवज्जना सासवान चेव नो च
आसवान खन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सासवो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव सासवस्स
च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा सासवा चेव 10
नो च आसवा खन्धा पच्छिमान पच्छिमान आसवान अनन्तर-
पञ्चयेन पञ्चयो, आवज्जना आसवान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सासवो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव सासवस्स
च सासवस्स चेव नो च आसवस्स च^१ धम्मस्स^१ अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा सासवा चेव नो च आसवा खन्धा पच्छिमान 15
पच्छिमान आसवान सम्पयुत्तकान च खन्धानं अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो, आवज्जना आसवानं सम्पयुत्तकान च खन्धान अनन्तर-
पञ्चयेन पञ्चयो । (३)

११४ आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो
च धम्मा आसवस्स चेव सासवस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन 20
पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा
पच्छिमान पच्छिमान आसवान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो च
धम्मा सासवस्स चेव नो च आसवस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमानं 25
पच्छिमान सासवान चेव नो च आसवानं खन्धान अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो, आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा वुट्ठानस्स अनन्तर-
पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो च

धम्मा आसवस्स चेव सासवस्स च सासवस्स चेव नो च आसवस्स
 च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा आसवा १
 सम्पयुत्तका च स्रग्धा पच्छिमान पच्छिमान आसवानं सम्पयुत्तम्
 च स्रग्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो (एव सन्न वित्थारतम्) । (१)

४ (आसवदुके पि अनन्तर इमिना' सदिस कातम्भं । आसवम्भ
 पि बुद्धान पि एव समुद्दिट्ठं सत्तित्त । सन्न परिपुष्णं । आसवदुक्
 सदिस कातम्भ, निम्मान) ।

आसवसासवदुक् सिद्धिं ।

१= आसवआसवसम्पयुत्तदुक्

§ १-६ पटिञ्चबाणदि

१ पञ्चयानुत्तमे

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

११५ आसव चेव आसवसम्पयुत्त च धम्म पटिञ्च आसवो
 चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - आसवो
 १० पटिञ्च विट्ठासवो अविज्जासवो (चक्कं वचितम्भं), अविज्जा
 पटिञ्च अविज्जासवो (चक्कं वचितम्भं) विट्ठासव पटिञ्च
 अविज्जासवो । (१)

आसव चेव आसवसम्पयुत्त च धम्म पटिञ्च आसवसम्पयुत्तो
 चेव नो च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - आसवो पटिञ्च
 १५ सम्पयुत्तका स्रग्धा । (२)

B. 203

आसव चेव आसवसम्पयुत्तं च धम्म पटिञ्च आसवो चेव
 आसवसम्पयुत्तो च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो च धम्मो
 उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - आसवसम्पयुत्त नामासव पटिञ्च विट्ठासवो
 अविज्जासवो सम्पयुत्तका च स्रग्धा (सन्न चक्कं) । (१)

२० ११६ आसवसम्पयुत्त चेव नो च आसव धम्म पटिञ्च
 आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया -

आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसवं एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा
पे० . द्वे खन्धे पे० . । (१)

आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसवं धम्म पटिच्च आसवो
चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसव-
सम्पयुत्तं चेव नो च आसवे खन्धे पटिच्च आसवा । (२) 5

आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसव धम्म पटिच्च आसवो
चेव आसवसम्पयुत्तो च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो च
धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसव
एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा आसवा च पे० द्वे खन्धे
पे० । (३) 10

११७. आसव चेव आसवसम्पयुत्तं च आसवसम्पयुत्तं चेव
नो च आसव च धम्म पटिच्च आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामासव च सम्पयुत्तके च खन्धे
पटिच्च दिट्ठासवो अविज्जासवो (सब्बं चक्क) । (१)

आसव चेव आसवसम्पयुत्तं च आसवसम्पयुत्तं चेव नो च 15
आसव च धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसव एक
खन्ध च आसवे च पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे
पे० । (२)

आसव चेव आसवसम्पयुत्तं च आसवसम्पयुत्तं चेव नो च 20
आसव च धम्म पटिच्च आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च आसव-
सम्पयुत्तो चेव नो च आसवो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया -
आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसव एक खन्ध च कामासव च पटिच्च
तयो खन्धा दिट्ठासवो अविज्जासवो पे० द्वे खन्धे पे० । (३)
(चक्क, एव सब्बे पच्चया कातब्बा) । 25

(२) सङ्गच्छा

सुद्ध

११८ हेतुया नव, आरम्भणे नव, अधिपत्तिया नव (सब्बत्थ
नव, सङ्घित्त), कम्मे नव (विपाक नत्थि), आहारे नव पे०
अविगते नव ।

२ पञ्चयपञ्चनीय

(१) विभक्तो

नम्रधिपतिपञ्चयादि

११६ आसव चेव आसवसम्पयुत धम्म^१ पटिच्च आसवो
चेव आसवसम्पयुतो च^२ धम्मो उप्पज्जति नम्रधिपतिपञ्चया (नहेतु-
मूलकं नत्थि), नपुरेजातपञ्चया, नपञ्छाजातपञ्चया (सङ्घितं) ।

(१) वल्लभा

सुखं

१२० नम्रधिपतिया नव, नपुरेजाते नव नपञ्छाजात नव,
५ नम्रासेवन नव, नकम्मे तीणि, नविपाकं नव, नविप्पयुत्ते नव ।

(एवं इतरे द्वे गणना पि सहजातवारं^३ पि पञ्चयवारं^४ पि
निस्तयवारं पि ससट्ठवारं^५ पि सम्पयुत्तवारं^६ पि परिपुण्णं^७ पञ्च-
सदिसा^८) ।

१७ पञ्हावारो

१ पञ्चयानुत्तोम

(१) विभक्तो

हेतुपञ्चयो

१२१ आसवो चेव आसवसम्पयुतो च धम्मो आसवस्स च
१० आसवसम्पयुतस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो तीणि

B. 205

आसवसम्पयुतो चेव नो च आसवो धम्मो आसवसम्पयुतस्स
चेव नो च आसवस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — आसवसम्पयुतो
चेव नो च आसवो हतुं सम्पयुत्तयानं संधानं हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

आरम्भणपञ्चयादि

१२२ आगयो थय आगयसम्पयुतो च धम्मो आगयस्स येव
१५ आगयसम्पयुतस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो .. तीणि ।

१ च वयं — म्या । २ नो पीअरे नत्थि । ३ गहज्जावारो — म
एववुत्ति । ४ वणिगुत्ता — म्या । ५ वणिज्जगत्ति — मी ।

आसवसम्पयुतो चेव नो च आसवो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स
चेव नो च आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसव-
सम्पयुत्ते चेव नो च आसवे खन्धे आरब्भ आसवसम्पयुत्ता चेव नो
च आसवा खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

आसवसम्पयुतो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव 5
आसवसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसव-
सम्पयुत्ते चेव नो च आसवे खन्धे आरब्भ आसवा उप्पज्जन्ति । (२)

आसवसम्पयुतो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव
आसवसम्पयुत्तस्स च आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्ते चेव नो च आसवे खन्धे 10
आरब्भ आसवा च आसवसम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च
आसवो च धम्मा आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो तीणि ।

अधिपतिपच्चया (आरम्मणसदिसा, गुरुकारम्मणा), अनन्तर- 15
पच्चया (आरम्मणसदिसायेव, पुरिमा पुरिमा ति कातब्बा),
समनन्तरपच्चया, सहजातपच्चया, अञ्जमञ्जपच्चया, निस्सय-
पच्चया, उपनिस्सयपच्चया (आरम्मणसदिसयेव^१, विभजना नत्थि ।
तीणि । उपनिस्सय सब्ब कातब्ब) ।

कम्मपच्चयादि

१२३ आसवसम्पयुतो चेव नो च आसवो धम्मो आसव- 20 B 206
सम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो
तीणि, आहारपच्चयेन पच्चयो तीणि, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो
तीणि, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो तीणि, मग्गपच्चयेन पच्चयो नव,
सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो नव, अत्थिपच्चयेन पच्चयो, नत्थिपच्चयेन
पच्चयो, विगतपच्चयेन पच्चयो, अविगतपच्चयेन पच्चयो नव । 25

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

१२४ हेतुया चत्तारि, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे

१ आरम्मणसदिसायेव - स्या० ।

नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अठ्ठामठ्ठे नव, निस्सये नव, उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, आहारे तीणि, इन्द्रिये तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे नव, सम्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव ।

पञ्चनीयुद्धारो

१२५ आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

B. 207 15 १२६ आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

25 १२७ आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो च धम्मा आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च
आसवो च धम्मा आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च 5
आसवो च धम्मा आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च आसवसम्पयुत्तस्स
चेव नो च आसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजात-
पच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

सुद्ध

१२८ नहेतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), नो-
अविगते नव ।

10

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक

१२९ हेतुपच्चया नआरम्मणे चत्तारि पे०. नसमनन्तरे
चत्तारि, नउपनिस्सये चत्तारि पे० नमग्गे चत्तारि पे० . न-
विप्पयुत्ते चत्तारि, नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते चत्तारि ।

B 208

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

१३० नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपतिया नव (अनुलोम-
पदानि गणितब्बानि^१) पे० अविगते नव ।

15

आसवआसवसम्पयुत्तदुक निद्वित ।

— ० —

१६. आसवविप्पयुत्तसासवदुकं

§ १. पटिच्चवारो

हेतुपच्चयो

१३१ आसवविप्पयुत्त सासव धम्म पटिच्च आसवविप्पयुत्तो
आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — आसवविप्पयुत्त सासवं एक

सन्धं पटिच्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सन्धे पे०
 पटिसन्धिवक्षणे पे० सन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च सन्धा,
 एकं महाभूत पे० । (१)

आसवविषयुत्त अनासव धम्म पटिच्च आसवविषयुत्तो
 ५ अनासवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया तीणि ।

(यथा चूळन्तरदुके लोफियदुक एव वित्त्यारेतस्व निम्माना
 करणं, सङ्घित्त) ।

आसवविषयमुत्तसासवदुक निट्ठिष्ठ ।

आसवगोच्छकं निट्ठिष्ठ ।

४. सञ्जोजनगोच्छ्रकं

२०. सञ्जोजनदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपच्चयो

१ सञ्जोजन धम्म पटिच्च सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया — कामरागसञ्जोजन पटिच्च दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जा-
सञ्जोजन, कामरागसञ्जोजन पटिच्च सीलव्वतपरामाससञ्जोजन
अविज्जासञ्जोजन, कामरागसञ्जोजन पटिच्च मानसञ्जोजन
अविज्जासञ्जोजन, कामरागसञ्जोजन पटिच्च अविज्जासञ्जो- 5
जन, पटिघसञ्जोजन पटिच्च इस्सासञ्जोजन अविज्जासञ्जोजन,
पटिघसञ्जोजन पटिच्च मच्छरियसञ्जोजन अविज्जासञ्जोजन,
पटिघसञ्जोजन पटिच्च अविज्जासञ्जोजन, मानसञ्जोजन पटिच्च
भवरागसञ्जोजन अविज्जासञ्जोजन, भवरागसञ्जोजन पटिच्च
अविज्जासञ्जोजन, विचिकिच्छासञ्जोजन पटिच्च अविज्जा- 10
सञ्जोजन । (१)

सञ्जोजन धम्म पटिच्च नोसञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति^१
हेतुपच्चया — सञ्जोजने पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च
रूप । (२)

सञ्जोजन धम्म पटिच्च^१ सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो 15
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — कामरागसञ्जोजन पटिच्च
दिट्ठिसञ्जोजन अविज्जासञ्जोजन सम्पयुत्तका च^१ खन्धा
चित्तसमुद्धानं च रूप (चक्कं बन्धितव्व) । (३)

२ नोसञ्जोजन धम्मं पटिच्च नोसञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया — नोसञ्जोजन एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा 20

१ सी० पोत्यके नत्थि ।

चित्तसमुद्धान च रूपं पे० .. द्वे सन्धे पे० .. पटिसन्धिवक्षणे .. पे०
सन्धे पटिञ्च वत्पु, वत्पु पटिञ्च सन्धा, एक महामूत .. पे० महामूत
पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूपं कटत्तास्य उपावास्यं । (१)

नोसञ्जो जन धम्मं पटिञ्च सञ्जो जनो धम्मो उप्पज्जति
८ हेतुपञ्चया - नोसञ्जो जने सन्धे पटिञ्च सञ्जो जना । (२)

B. 210

नोसञ्जो जन धम्मं पटिञ्च सञ्जो जनो च नोसञ्जो जनो
च धम्मा उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोसञ्जो जन एकं सन्ध पटिञ्च
तयो सन्धा सञ्जो जना च चित्तसमुद्धान च रूपं .. पे० .. द्वे सन्धे
पे० । (३)

१० ३ सञ्जो जन च नोसञ्जो जन च धम्मं पटिञ्च सञ्जो जनो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - कामरागसञ्जो जनं च सम्पयुक्तके
च सन्धे पटिञ्च दिट्ठिसञ्जो जन अविज्जासञ्जो जन (चक्कं
वधितथ्य) । (१)

सञ्जो जन च नोसञ्जो जन च धम्मं पटिञ्च नोसञ्जो जनो
१३ धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोसञ्जो जन एक सन्ध च सञ्जो जने
च पटिञ्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं पे० द्वे सन्धे च
पे० .. । (२)

सञ्जो जन च नोसञ्जो जन च धम्मं पटिञ्च सञ्जो जनो
च नोसञ्जो जनो च धम्मा उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोसञ्जो जन
२० एक सन्ध च कामरागसञ्जो जन च पटिञ्च तयो सन्धा दिट्ठिसञ्जो जन
अविज्जासञ्जो जन चित्तसमुद्धान च रूपं .. पे० .. (चक्कं
वधितथ्य) । (३)

(आरम्भणपञ्चय रूपं नत्थि । अधिपतिपञ्चयो हेतुसदिसो
विचिकिञ्छासञ्जो जन मत्थि) अनन्तरपञ्चया पे० .. अविगस
२५ पञ्चया ।

(१) सत्त्वया

सुद्धं

४ हेतुया नव आरम्भण नव अधिपतिया नव अनन्तरे नव
(सम्पत्त्य नव) विपाके एक आहारे नव पे० अविगते नव ।

अनुमोसं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५. सञ्जोजनं धम्मं पटिच्च सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासञ्जोजन पटिच्च अविज्जासञ्जोजन । (१)

B 211

नोसञ्जोजनं धम्म पटिच्च नोसञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
पच्चया - अहेतुक नोसञ्जोजन एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्त-
समुद्धान च रूप .. पे० .. द्वे खन्धे . पे० (याव असञ्जसत्ता) । (१) 5

नोसञ्जोजन धम्मं पटिच्च सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे पटिच्च
अविज्जासञ्जोजन । (२)

सञ्जोजन च नोसञ्जोजन च धम्म पटिच्च सञ्जोजनो
धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासञ्जोजनं च सम्पयुत्तके 10
च खन्धे पटिच्च अविज्जासञ्जोजन । (३)

(सङ्खित्त, आसवगोच्छकसदिस । नआरम्मणा^१ पि सब्बे
उद्धरितव्वा) ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६ नहेतुया चत्तारि, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये 15
तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि,
नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने एक, नमग्गे एक,
नसम्पयुक्त्ते तीणि, नविप्पयुक्त्ते नव, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

पच्चनीय ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुबुक्कं

७ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव (एवं
सब्ब गणेतव्वं) ।

20

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुबुक्कं

८ नहेतुपच्चया आरम्मणे चत्तारि (सव्वत्थ चत्तारि).

B. 2

विपाके एक, ग्राहारे चत्तारि पे० मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते चत्तारि पे० अविगते चत्तारि ।

पञ्चनीयानुसोम ।

§ २ सहजोत्तवारो

६ सञ्जोजन धम्मं सहजातो सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया (पटिञ्चवारसदिसं) ।

§ ३-४ पञ्चयवारो - निस्तयवारो

१-४ पञ्चयानुसोमादि

हेतुपञ्चयो

५ १० सञ्जोजन धम्मं पञ्चया सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया तीणि (पटिञ्चसदिसं) ।

नोसञ्जोजन धम्मं पञ्चया नोसञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोसञ्जोजन एक सन्ध पञ्चया तयो सन्धा चित्तसमुद्धानं च रूप पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिकक्षणे पे० सन्धे पञ्चया वत्थु, वत्थु पञ्चया सन्धा, एक महामूत .. पे० महामूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तास्यं उपादास्यं, वत्थु पञ्चया नोसञ्जोजना सन्धा । (१)

नोसञ्जोजन धम्मं पञ्चया सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोसञ्जोजने सन्धे पञ्चया सञ्जोजना वत्थु पञ्चया सञ्जोजना । (२)

नोसञ्जोजन धम्मं पञ्चया सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोसञ्जोजन एक सन्ध पञ्चया तयो सन्धा सञ्जोजन धम्मं चित्तसमुद्धानं च रूप पे० द्वे सन्धे पे०.. वत्थु पञ्चया सञ्जोजना महामूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, वत्थु पञ्चया सञ्जोजना सम्पयुत्तका धम्मं सन्धा । (३)

११ सञ्जोजन च नोसञ्जोजनं च धम्मं पञ्चया सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - कामरागसञ्जोजन च सम्पयुक्तके च खन्धे पञ्चया दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजनं, कामरागसञ्जोजनं च वत्थु च पञ्चया दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजन (चक्क) (१)

5

सञ्जोजन च नोसञ्जोजन च धम्मं पञ्चया नोसञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोसञ्जोजन एक खन्ध च सञ्जोजने च पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप . पे० .. द्वे खन्धे पे० . (चक्कं), सञ्जोजने च वत्थु च पञ्चया नोसञ्जोजना खन्धा । (२)

सञ्जोजन च नोसञ्जोजन च धम्मं पञ्चया सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नोसञ्जोजन एक खन्धं च कामरागसञ्जोजन च पञ्चया तयो खन्धा दिट्ठिसञ्जोजन अविज्जासञ्जोजन चित्तसमुद्धान च रूप, द्वे खन्धे पे०. (चक्कं), कामरागसञ्जोजन च वत्थु च पञ्चया दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजन सम्पयुक्ता च खन्धा (चक्क, सङ्खित्त) । (३)

15

१२ हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), विपाके एक पे० अविगते नव ।

१३ नहेतुया चत्तारि (यत्थ यत्थ वत्थु लब्भात् तत्थ^१ तत्थ^२ निन्नेतब्ब^३), नआरम्मणे तीणि पे० नोविगते तीणि ।

(एव इतरे पि द्वे गणना च निस्सयवारो च कातब्बा^३) ।

20

§ ५-६. संसट्ठवारो - सम्पयुक्तवारो

१. पञ्चयानुलोमं

हेतुपञ्चयो

१४ सञ्जोजन धम्म ससट्ठो सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - कामरागसञ्जोजन ससट्ठ दिट्ठिसञ्जोजन अविज्जासञ्जोजन (एव नव पञ्हा अरूपायेव कातब्बा) ।

(ससट्ठवारो पि सम्पयुक्तवारो पि एव कातब्बा^१) ।

१-१ सब्बत्थ - सी० । २ निन्नां कातब्ब - स्या० । ३. कातब्बी - सी० ।

६७. पञ्चद्वारो

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विनङ्गो

हेतुपञ्चयो

B. 214

१५ सञ्छोजनो धम्मो सञ्छोजनस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — सञ्छोजना हेतु सम्पयुत्तकान सञ्छोजनान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सञ्छोजनो धम्मो नोसञ्छोजनस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — सञ्छोजना हेतु सम्पयुत्तकानं सन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सञ्छोजनो धम्मो सञ्छोजनस्स च नोसञ्छोजनस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — सञ्छोजना हेतु सम्पयुत्तकानं सन्धानं सञ्छोजनानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

१६ नोसञ्छोजनो धम्मो नोसञ्छोजनस्स धम्मस्स हेतु पञ्चयेन पञ्चयो — नोसञ्छोजना हेतु सम्पयुत्तकानं सन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

आरम्मणपञ्चयो

१७ सञ्छोजनो धम्मो सञ्छोजनस्स धम्मस्स आरम्मण पञ्चयेन पञ्चयो — सञ्छोजने आरम्भ सञ्छोजना उपपज्जन्ति । (मूल कातव्यं) सञ्छोजने आरम्भ नोसञ्छोजना सन्धा उपपज्जन्ति । (मूल कातव्यं) सञ्छोजने आरम्भ सञ्छोजना च सम्पयुत्तका च सन्धा उपपज्जन्ति । (३)

१८ नोसञ्छोजनो धम्मो नोसञ्छोजनस्स धम्मस्स आरम्मण पञ्चयेन पञ्चयो — दानं दत्त्वा सीलं पे० .. उपोसमकम्मं कत्वा पुण्यपेक्खन्ति पृथ्वे सुविण्णानि पे० .. ज्ञाना पे० .. अरिया मग्गा बुद्धिहत्वा मग्गं पञ्चवेक्खन्ति फलं पे० मिथ्यानं पञ्चवेक्खन्ति, निध्यानं गोत्रमुत्तं वोदानस्स मग्गस्स, फलस्स आवज्जनाय आरम्मण

पञ्चयेन^१ पञ्चयो^१, अरिया नोसञ्जो जने^२ पहीने किलेसे^३ पे० .
 विक्खम्भिते किलेसे पे० पुब्बे पे० .. चक्खु पे० वत्थु नो-
 सञ्जो जने खन्धे अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन
 चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सह सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन
 नोसञ्जो जनचित्तसमङ्गिस्स चित्त^३ जानाति^३, आकासानञ्चायतन 5
 विञ्जाणञ्चायतनस्स . पे० आकिञ्चञ्चायतन नेवसञ्जानासञ्चा-
 यतनस्स . पे० रूपायतन चक्खुविञ्जाणस्स पे० . फोटुब्बायतन
 कायविञ्जाणस्स . पे० नोसञ्जो जना खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स,
 चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपग-
 ञ्जाणस्स, अनागतंसञ्जाणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन 10
 पञ्चयो । (१)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स धम्मस्स आरम्मण-
 पञ्चयेन पञ्चयो - दानं पे० सील पे० उपोसथकम्म पे० .
 पुब्बे पे० ज्ञाना पे० चक्खु पे० वत्थु नोसञ्जो जने खन्धे
 अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ रागो उप्पज्जति . पे० दोमनस्सं 15
 उप्पज्जति । (२)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स च नोसञ्जो जनस्स च धम्मस्स
 आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो - दान दत्त्वा सील पे० उपोसथकम्म
 पे० पुब्बे पे० ज्ञाना पे० चक्खु पे० . वत्थु नोसञ्जो जने
 खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ सञ्जो जना च सञ्जो जन- 20
 सम्पयुत्तका^४ च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

सञ्जो जनो च नोसञ्जो जनो च धम्मा सञ्जो जनस्स धम्मस्स
 आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो तीणि (आरब्भयेव कातब्बा) ।

अधिपतिपञ्चयो

१६ सञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन
 पञ्चयो । आरम्मणाधिपति - सञ्जो जन^५ गृह कत्वा . पे० . 25
 तीणि (गृहकारम्मणा) ।

नोसञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स अधिपति-

१-१ स्या० पोत्यके नत्थि । २-२ नोसञ्जो जन पहीन किलेस - सी० । ३-३ सी०
 पोत्यके नत्थि । ४ सञ्जो जनसम्पयुत्ता - स्या० । ५ सञ्जो जने - स्या० ।

पञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — दान दत्त्वा सील पे० तीणि (तिष्ण पि आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति पि^१ कातम्भा विभजितम्भा तीणि पि) ।

सञ्जोवनो च नोसञ्जोवनो च धम्मो सञ्जोवनस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । आरम्भणाधिपति — सञ्जोवने च सम्पयुत्तके च सधे गरु कत्वा पे० तीणि ।

अनन्तरपञ्चयो

२० सञ्जोवनो धम्मो सञ्जोवनस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा सञ्जोवना पच्छिमान पच्छिमान सञ्जोवनान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो तीणि ।

नोसञ्जोवनो धम्मो नोसञ्जोवनस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा नोसञ्जोवना सन्धा पच्छिमान पे० फलसमापत्तिया अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोसञ्जोवनो धम्मो सञ्जोवनस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा नोसञ्जोवना सन्धा पच्छिमानं पच्छिमान सञ्जोवनान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, आवज्जना सञ्जोवनान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो (एव द्वे पि कातम्भा) । (३)

सञ्जोवनो च नोसञ्जोवनो च धम्मो सञ्जोवनस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो तीणि ।

समन्तरपञ्चयादि

२१ सञ्जोवनो धम्मो सञ्जोवनस्स धम्मस्स समन्तरपञ्चयेन पञ्चयो नव सहजातपञ्चयेन पञ्चयो नव, अठ्ठमञ्जपञ्चयेन पञ्चयो नव निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो नव ।

उपनिस्सयपञ्चयो

२२ सञ्जोवनो धम्मो सञ्जोवनस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो — सञ्जोवना सञ्जोवनान उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो (एव तीणि पि) ।

२३ नोसञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स उपनिस्सय-

पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप-
निस्सयो . पे० . । पक्तूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय दानं
देति पे०... समापत्ति उप्पादेति, मान जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति,
सीलं . पे०... पञ्ञा, राग पे०.. पत्थन पे० सेनासन ५
उपनिस्साय दान देति पे० सद्ध भिन्दति, सद्धा पे० सेनासनं
सद्धाय .. पे०. फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप-
निस्सयो ... पे० . । पक्तूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय मान 10
जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति, सील पे० सेनासन उपनिस्साय
पाण हनति पे० सद्ध भिन्दति, सद्धा पे० सेनासन
रागस्स ... पे० . पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स च नोसञ्जो जनस्स
च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, 15
अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो पे० . । पक्तूपनिस्सयो - सद्ध
उपनिस्साय मान जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति, सील . पे० सेनासनं
उपनिस्साय पाण हनति पे०. सद्ध भिन्दति, सद्धा पे०
सेनासनं सञ्जो जनान सम्पयुत्तकान च खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो । (३) 20

सञ्जो जनो च नोसञ्जो जनो च धम्मा सञ्जो जनस्स
धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो तीणि ।

पुरेजातपच्चयो

२४ नोसञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मण-
पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अनिच्चतो पे० दोमनस्स 25
उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्
सुणाति, रूपायतन चक्खुविञ्ञाणस्स पे० फोट्टुब्बायतन काय-
विञ्ञाणस्स पे० . । वत्थुपुरेजात - चक्खायतन चक्खुविञ्ञाणस्स
.. पे० कायायतन कायविञ्ञाणस्स पे० वत्थु नोसञ्जो जनान
खन्धान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोसञ्छोजनो धम्मो सञ्छोजनस्स धम्मस्स पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति त आरम्भ रागो उप्पज्जति पे० दोमनस्स उप्पज्जति । वत्थुपुरेजात - वत्थु सञ्छोजनान पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नोसञ्छोजनो धम्मो सञ्छोजनस्स च नोसञ्छोजनस्स च धम्मस्स पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणपुरेजात वत्थु पुरेजात । आरम्मणपुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति त आरम्भ सञ्छोजना च सम्पयुत्तका च खन्वा उप्पज्जन्ति । वत्थुपुरेजात - वत्थु सञ्छोजनान सम्पयुत्तकानं च खान पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

पञ्छाजातपञ्चयो

२५ सञ्छोजनो धम्मो नोसञ्छोजनस्स धम्मस्स पञ्छाजात पञ्चयेन पञ्चयो एक ।

नोसञ्छोजनो धम्मो नोसञ्छोजनस्स धम्मस्स पञ्छाजात पञ्चयेन पञ्चयो पे० । (१)

सञ्छोजनो च नोसञ्छोजनो च धम्मा नोसञ्छोजनस्स धम्मस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो पे० । (१)

आसेवनपञ्चयो

२६ सञ्छोजनो धम्मो सञ्छोजनस्स धम्मस्स आसेवन पञ्चयेन पञ्चयो नव ।

कम्मपञ्चयाहि

२७ नोसञ्छोजनो धम्मो नोसञ्छोजनस्स धम्मस्स कम्म पञ्चयेन पञ्चयो तीणि विपाकपञ्चयेन पञ्चयो .. एकं, आहारपञ्चयेन पञ्चयो तीणि इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो तीणि, ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो तीणि, मग्गपञ्चयेन पञ्चयो नव सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो नव ।

विप्पयुत्तपञ्चयो

२८ सञ्छोजनो धम्मो नोसञ्छोजनस्स धम्मस्स विप्पयुत्त पञ्चयेन पञ्चयो-- सहजात पञ्छाजात (विभजितम्) । (१)

नोसञ्जोनो धम्मो नोसञ्जोनस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-
पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पच्छाजात (विभजितब्ब) । (१)

नोसञ्जोनो धम्मो सञ्जोनस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो । पुरेजात - वत्थु सञ्जोनान^१ विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोसञ्जोनो धम्मो सञ्जोनस्स च नोसञ्जोनस्स ३
च धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - वत्थु सञ्जोनान
सम्पयुत्तकान च खन्धान विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (३)

सञ्जोनो च नोसञ्जोनो च धम्मा नोसञ्जोनस्स
धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पच्छाजातं (विभजि-
तब्ब) । (१)

10

अत्थिपच्चयो

२६ सञ्जोनो धम्मो सञ्जोनस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन ५
पच्चयो एक (पटिच्चसदिस) । (१)

सञ्जोनो धम्मो नोसञ्जोनस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो - सहजात, पच्छाजातं (सङ्घित्त) । (२)

सञ्जोनो धम्मो सञ्जोनस्स च नोसञ्जोनस्स च 15
धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो (पटिच्चसदिस) । (३)

३० नोसञ्जोनो धम्मो नोसञ्जोनस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पच्छाजात, आहार, इन्द्रिय
(सङ्घित्त) । (१)

नोसञ्जोनो धम्मो सञ्जोनस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन 20
पच्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजाता - नोसञ्जोना खन्धा
सम्पयुत्तकान सञ्जोनान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात -
चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ रागो
उप्पज्जति पे० दोमनस्स उप्पज्जति, वत्थु सञ्जोनान
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

25 ६ - -

नोसञ्जोनो धम्मो सञ्जोनस्स च नोसञ्जोनस्स
च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजातो
- नोसञ्जोनो पे० (सङ्घित्त, आसवसदिस) । (३)

B 22

३१ सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा सञ्जोजनस्स
धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात (आसव
सदिस) । (१)

सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा नोसञ्जोजनस्स
५ धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पञ्चाजात,
आहारं, इन्द्रिय (विभजितब्ब आसवसदिस) । (२)

सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा सञ्जोजनस्स
च नोसञ्जोजनस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात,
पुरेजात (विभजितब्ब आसवसदिस) । (३)

(२) सङ्गहा

सुखं

३२ हेतुया चत्तारि आरम्भणे नव अधिपतिया नव,
अनन्तरे नव समनन्तरे नव सहजाते नव अञ्जमञ्जे नव,
निस्सये नव उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पञ्चाजाते तीणि,
आसेवने नव कम्मे तीणि, विपाके एक आहारे तीणि इन्द्रिये
तीणि ज्ञाने तीणि मग्गे नव सम्पयुत्ते नव विप्पयुत्ते पञ्च,
१५ अत्थिया नव नत्थिया नव विगते नव अविगते नव ।

अनुमोमं ।

पञ्चनीमुद्धारो

३३ सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स धम्मस्स आरम्भण
पच्चयेन पच्चयो सहजातपच्चयेन पच्चयो उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो । (१)

सञ्जोजनो धम्मो नोसञ्जोजनस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन
२० पच्चयो सहजातपच्चयेन पच्चयो उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
पञ्चाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

B. 221

सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स च नोसञ्जोजनस्स
च धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो सहजातपच्चयेन पच्चयो
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२५ ३४ नोसञ्जोजनो धम्मो नोसञ्जोजनस्स धम्मस्स
आरम्भणपच्चयेन पच्चयो सहजातपच्चयेन पच्चयो उपनिस्सय

पञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो, पच्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, आहारपञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रिय-पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोसञ्जोनो धम्मो सञ्जोनस्स धम्मस्स आरम्मण-पञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन 5 पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नोसञ्जोनो धम्मो सञ्जोनस्स च नोसञ्जोनस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

३५. सञ्जोनो च नोसञ्जोनो च धम्मा सञ्जोनस्स 10 धम्मस्स, आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सञ्जोनो च नोसञ्जोनो च धम्मा नोसञ्जोनस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पच्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२) 15

सञ्जोनो च नोसञ्जोनो च धम्मा सञ्जोनस्स च नोसञ्जोनस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजात-पञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

२. पञ्चयपञ्चनीयं

सङ्ख्या

३६ नहेतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), नोअविगते नव ।

20

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुदुक

३७ हेतुपञ्चया नआरम्मणे चत्तारि पे० नसमनन्तरे चत्तारि, नअञ्जमञ्जे द्वे, नउपनिस्सये चत्तारि पे० नमग्गे चत्तारि, नसम्पयुत्ते द्वे, नविप्पयुत्ते चत्तारि, नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते चत्तारि ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुलोम

नहेतुदुर्क

३८ नहेतुपञ्चया आरम्भणे नव अधिपतिया नव (अनुलोम मातिका), अविगते नव ।

सञ्जोजनदुर्क निष्ठित ।

२१ सञ्जोजनियदुर्क

१-७ पटिञ्चवारादि

३९ सञ्जोजनिय धम्मं पटिञ्च सञ्जोजनियो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सञ्जोजनियं एक सन्धं पटिञ्च तया
५ साघा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सन्धे पे०... पटिसन्धि
वस्तु पे० सन्धे पटिञ्च वस्तु वस्तु पटिञ्च साघा, एक
महामूत पे० ।

(चूळन्तरबुके लोकिमदुर्कसदिस निम्नानाकरण) ।

सञ्जोजनियदुर्क निष्ठित ।

२२ सञ्जोजनसम्पयुत्तदुर्क

१ पटिञ्चवारो

१ पञ्चयानुलोम

(१) विभक्तो

हेतुपञ्चयो

४० सञ्जोजनसम्पयुत्तं धम्मं पटिञ्च सञ्जोजन
१० सम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्तं एकं
सन्धं पटिञ्च तयो साघा पे० द्वे सन्धे पे०... । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तं धम्मं पटिञ्च सञ्जोजनविष्णुमुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्ते साघे पटिञ्च
चित्तसमुद्धान रूप । (२)

१ सञ्जोजनसम्पयुत्तो - सी ।

सञ्जोजनसम्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो च
सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सञ्जोजन-
सम्पयुत्त एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप
पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

४१ सञ्जोजनविप्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जोजनविप्पयुत्तो 5
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सञ्जोजनविप्पयुत्त एक खन्ध
पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे०
उद्धच्चसहगत मोह पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिक्खणे^१
पे० एक महाभूत पे०^१ । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो 10
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - उद्धच्चसहगत मोह पटिच्च सम्पयुत्तका
खन्धा । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो च
सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - उद्धच्च-
सहगत मोह पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप । (३) 15

४२ सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजनविप्पयुत्त च धम्म
पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - उद्धच्च-
सहगत एक खन्ध च मोह च पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे
खन्धे पे० । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजनविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च 20
सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्ते
खन्धे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, उद्धच्चसहगते
खन्धे च मोह च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजनविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च
सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतु- 25
पच्चया - उद्धच्चसहगत एक खन्ध च मोह च पटिच्च तयो
खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

आरम्भणपच्चयो

४३ सञ्जोजनसम्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो

धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्त एकं सन्धं पे० द्वे सन्धे पे० । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - उदच्चसहगतं सन्धे पटिच्च उदच्च सहगतो मोहो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्मणपच्चया - उदच्चसहगत एकं सन्धं पटिच्च तयो सन्धा मोहो च पे०.. द्वे सन्धे पे०.. । (३)

४४ सञ्जोजनविप्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - सञ्जोजनविप्पयुत्त एकं सन्धं पटिच्च तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० पटिसिद्धिक्खणे पे०.. यत्तु पटिच्च सन्धा । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - उदच्चसहगतं मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका सन्धा । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजनविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - उदच्चसहगत एकं सन्धं च मोहं च पटिच्च तयो सन्धा .. पे०.. द्वे सन्धे पे०.. । (१)

अधिपतिपच्चयो

४५ सञ्जोजनसम्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति अधिपतिपच्चया तीणि ।

सञ्जोजनविप्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जोजनविप्पयुत्ता धम्मो उप्पज्जति अधिपतिपच्चया एकं ।

सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजनविप्पयुत्त च धम्मं पटिच्च सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति अधिपतिपच्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्तके^१ सन्धे च महाभूतं च पटिच्च भित्तसमुद्धान् - सप । (१) (सिद्धिस्त) ।

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

४६ हेतुया नव, आरम्मणे छ, अधिपतिया पञ्च, अनन्तरे छ, समनन्तरे छ, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव, उपनिस्सये छ, पुरेजाते छ, आसेवने छ, कम्मे नव, विपाके एक, आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मग्गे नव, सम्पयुत्ते छ, विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया छ, विगते छ, अविगते 5 नव ।

अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

४७ सञ्भोजनसम्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्भोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगेते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो मोहो । (१)

सञ्भोजनसम्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो 10 उप्पज्जति नहेतुपच्चया - उद्धच्चसहगेते खन्धे पटिच्च उद्धच्चसहगतो मोहो । (२)

सञ्भोजनविप्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुक सञ्भोजनविप्पयुत्त एकं 15 खन्ध पे० (याव असञ्जसत्ता, सङ्खित्तं) । (१)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

४८ नहेतुया तीणि, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते सत्त, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, 20 नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

B 221

४ पञ्चयानुसोमपञ्चनीय

हेतुपञ्च

४६ हेतुपञ्चया नभारम्मणे तीणि, नभधिपतिमा नव
 पे० मत्तपनिस्समे तीणि, नपुरेजाते छ नपञ्चाजाते नव,
 नभ्रासेवने नव, नकम्मो चत्तारि, नविपाके नव, नसम्पयुत्ते तीणि,
 नविप्पयुत्ते चत्तारि, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोम

नोहेतुपञ्च

५ ५० नहेतुपञ्चया नभारम्मणे तीणि पे० विपाके एक
 माहारे तीणि .. पे० मम्मो द्वे .. पे० .. नविगते तीणि ।

६ २ सहजातवारो

(सहजातवारो पटिच्चवारसविसो) ।

६ ३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुसोम

(१) विनङ्गी

हेतुपञ्चयो

५१ सञ्जोजनसम्पयुत्त धम्म पञ्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो
 धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया तीणि (पटिच्चसविस) ।

सञ्जोजनविप्पयुत्त धम्म पञ्चया सञ्जोजनविप्पयुत्तो
 धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया (याव पटिसन्धि), एक महामूतं
 पे० वत्थु पञ्चया सञ्जोजनविप्पयुत्ता सन्धा वत्थु पञ्चया
 उट्ठञ्चसहगतो मोहो । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्त धम्म पञ्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो
 १५ धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - वत्थु पञ्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तका
 सन्धा उट्ठञ्चसहगतं मोह पञ्चया सम्पयुत्तका सन्धा । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्त धम्म पञ्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो न

१ सञ्जोजनसम्पयुत्ता - स्या एवमुपरि सि ।

सञ्भोजनविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - वत्थुं पञ्चया
सञ्भोजनसम्पयुत्तका खन्धा, महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं,
उद्धच्चसहगतं मोहं पञ्चया सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च
रूपं । (३)

५२ सञ्भोजनसम्पयुत्तं च सञ्भोजनविप्पयुत्तं च धम्मं 5
पञ्चया सञ्भोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया -
सञ्भोजनसम्पयुत्तं एकं खन्धं च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा .. पे०
द्वे खन्धे .. पे०.. उद्धच्चसहगत एक खन्ध च मोह च पञ्चया तयो खन्धा
. पे० .. द्वे खन्धे . पे०.. । (१)

सञ्भोजनसम्पयुत्तं च सञ्भोजनविप्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया 10
सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सञ्भोजनसम्पयुत्ते^२
खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, उद्धच्चसहगते खन्धे च
मोहं च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

सञ्भोजनसम्पयुत्तं च सञ्भोजनविप्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया
सञ्भोजनसम्पयुत्तो च सञ्भोजनविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतु- 15
पञ्चया - सञ्भोजनसम्पयुत्तं एकं खन्धं च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा
. पे०... द्वे खन्धे . पे० . सञ्भोजनसम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च
पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, उद्धच्चसहगत एक खन्ध च मोहं
च पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं . पे० . द्वे खन्धे
पे० . । (३)

20

आरम्भणपञ्चयो

५३ सञ्भोजनसम्पयुत्तं धम्मं पञ्चया सञ्भोजनसम्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति आरम्भणपञ्चया तीणि (पटिच्चसदिसा) ।

सञ्भोजनविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति आरम्भणपञ्चया (याव पटिसन्धि), वत्थु पञ्चया
सञ्भोजनविप्पयुत्ता खन्धा, चक्खायतनं पञ्चया चक्खुविज्जाणं 25
पे०. कायायतनं पञ्चया कायविज्जाणं, वत्थु पञ्चया सञ्भोजन-
विप्पयुत्ता खन्धा, वत्थु पञ्चया उद्धच्चसहगतो मोहो । (१)

B. 228

सञ्जोवनविष्ययुक्त धम्मं पञ्चया सञ्जोवनसम्पयुक्तो धम्मो
उपपज्जति आरम्मणपञ्चया - वत्थु पञ्चया सञ्जोवनसम्पयुक्ता
सञ्चा उदञ्चसहगत मोह पञ्चया सम्पयुक्ता सन्धा । (२)

सञ्जोवनविष्ययुक्त धम्म पञ्चया सञ्जोवनसम्पयुक्तो च
5 सञ्जोवनविष्ययुक्तो च धम्मा उपपज्जन्ति आरम्मणपञ्चया - वत्थु
पञ्चया उदञ्चसहगता सन्धा च मोहो च । (३)

५४ सञ्जोवनसम्पयुक्त च सञ्जोवनविष्ययुक्त च धम्मं
पञ्चया सञ्जोवनसम्पयुक्तो धम्मो उपपज्जति आरम्मणपञ्चया -
सञ्जोवनसम्पयुक्त एक सन्ध च वत्थु च पञ्चया तयो सञ्चा पे०...
10 द्वे सन्धे पे० उदञ्चसहगत एक सञ्च च मोह च पञ्चया तयो सन्धा
पे० द्वे सन्धे पे० । (१)

सञ्जोवनसम्पयुक्त च सञ्जोवनविष्ययुक्त च धम्मं पञ्चया
सञ्जोवनविष्ययुक्तो धम्मो उपपज्जति आरम्मणपञ्चया - उदञ्च
सहगते सन्धे च वत्थु च पञ्चया उदञ्चसहगतो मोहो । (२)

15 सञ्जोवनसम्पयुक्त च सञ्जोवनविष्ययुक्त च धम्म पञ्चया
सञ्जोवनसम्पयुक्तो च सञ्जोवनविष्ययुक्तो च धम्मा उपपज्जन्ति
आरम्मणपञ्चया - उदञ्चसहगत एक सञ्च च वत्थु च पञ्चया तयो
सन्धा मोहो च पे० द्वे सन्धे पे० । (३)

अधिपतिपञ्चयावि

५५ सञ्जोवनसम्पयुक्त धम्मं पञ्चया सञ्जोवनसम्पयुक्तो
20 धम्मो उपपज्जति अधिपतिपञ्चया पे० अविगतपञ्चया पे०... ।

(२) उदञ्चा

सुद्धं

५६ हेतुयानव आरम्मणेनव अधिपतियानव (सम्बन्धनव),
विपाके एक आहारेनव पे० अविगतेनव ।

धनुसोर्ध्व ।

२ पञ्चयपञ्चनीय

(१) विपत्तो

नहेसुपञ्चयो

५७ सञ्जोवनसम्पयुक्त धम्म पञ्चया सञ्जोवनसम्पयुक्तो

धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगतो खन्धे पच्चया विचिकिच्छासहगतो मोहो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तं धम्मं पच्चया सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - उद्धच्चसहगतो खन्धे पच्चया उद्धच्चसहगतो मोहो । (२)

5

५८ सञ्जोजनविप्पयुत्तं धम्मं पच्चया सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुक सञ्जोजनविप्पयुत्त एकं खन्धं पे० (याव अस्सञ्जसत्ता), चक्खायतन पच्चया चक्खुविञ्जाण पे० कायायतन पच्चया कायविञ्जाण, वत्थु पच्चया अहेतुका सञ्जोजनविप्पयुत्ता खन्धा च उद्धच्चसहगतो मोहो च । (१)

10

सञ्जोजनविप्पयुत्तं धम्मं पच्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - वत्थुं पच्चया विचिकिच्छासहगतो मोहो । (२)

५९. सञ्जोजनसम्पयुत्तं च सञ्जोजनविप्पयुत्तं च धम्मं पच्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगतो खन्धे च वत्थुं च पच्चया विचिकिच्छासहगतो मोहो । (१)

15

सञ्जोजनसम्पयुत्तं च सञ्जोजनविप्पयुत्तं च धम्मं पच्चया सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - उद्धच्चसहगतो खन्धे च वत्थुं च पच्चया उद्धच्चसहगतो मोहो (सङ्खित्त) । (२)

20

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

६० नहेतुया छ, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते सत्त, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

B 230

25

३ पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

६१. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव (सङ्खित्त, एव कातब्बं) ।

४ पञ्चपञ्चनीयानुत्तमं

नहेतु^१

६२ नहेतुपञ्चया आरम्भणे छ (सञ्चत्य छ), विपाके एक,
आहारे छ .. पे० मग्गे छ पे० अविगते छ ।

§ ४ निस्सयवारो

(निस्सयवारो पि पञ्चयवारसदिसो) ।

§ ५-६ ससट्ठवारो - सम्पयुतवारो

१-४ पञ्चयानुत्तमादि

६३ सञ्जोजनसम्पयुत्त धम्म ससट्ठो सञ्जोजनसम्पयुत्तो
५ धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्त एक सन्ध संसट्ठा
तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्त^१ धम्म ससट्ठो सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सञ्जोजनविप्पयुत्त एक^२ सन्ध ससट्ठा तयो
सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिकसणे पे० । (१)

१० सञ्जोजनविप्पयुत्त धम्म ससट्ठो सञ्जोजनसम्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - उदञ्चसहगत मोहं संसट्ठा सम्पयुत्तका
सन्धा । (२)

२३१ सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजनविप्पयुत्त च धम्म संसट्ठो
सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - उदञ्चसहगत
१५ एक सन्ध च मोहं च ससट्ठा तयो सन्धा पे० .. द्वे सन्धे
पे० । (१) (सद्धित) ।

६४ हेतुया चत्तारि आरम्भणे छ अविपतिया द्वे अनन्तरे
छ समनन्तरे छ .. पे० अविगते छ ।

६५ नहेतुया तीणि नअविपतिया छ, नपुरेजाते छ,
२० नपञ्छाजाते छ, नआसेवने छ नकम्म चत्तारि, नविपाके छ ममाने
एक^३ ममग्गे एकं नविप्पयुत्ते छ ।

(इतरे द्वे गणना पि सम्पयुत्तवारो पि कातब्बा^१) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

६६ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — सञ्जोजनसम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान् खन्धान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — सञ्जोजनसम्पयुत्ता हेतू चित्तसमुद्धानान् रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजन-विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — सञ्जोजन-सम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान्^२ खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

६७ सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — सञ्जोजनविप्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान् खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, उद्धच्च-सहगतो मोहो चित्तसमुद्धानान् रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिवक्खणे पे० । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — उद्धच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकान् खन्धान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — उद्धच्च-सहगतो मोहो सम्पयुत्तकान् खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

१ कातब्बा — सी० । २ सञ्जोजनसम्पयुत्तकान् — सी०. स्या० ।

आरम्भणपञ्चयो

६८ सञ्जोवनसम्पयुतो धम्मो सञ्जोवनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - सञ्जोवनसम्पयुत्ते सन्धे आरब्ध सञ्जोवनसम्पयुत्तका सन्धा उपपज्जन्ति । (मूल कातव्व) सञ्जोवनसम्पयुत्ते सन्धे आरब्ध सञ्जोवनविप्पयुत्ता सन्धा च मोहो च उपपज्जन्ति । (मूल कातव्व) सञ्जोवनसम्पयुत्ते सन्धे आरब्ध उदञ्चसहगता सन्धा च मोहो च उपपज्जन्ति । (३)

६९ सञ्जोवनविप्पयुतो धम्मो सञ्जोवनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - दानं दत्त्वा सीतं पे० उपोसथकम्मं कत्त्वा तं पञ्चवेकस्सति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० - १० ज्ञाना पे० अरिया मग्गा बुद्धिहत्त्वा मग्गा पञ्चवेकस्सन्ति, फलं पञ्चवेकस्सन्ति निब्बानं पञ्चवेकस्सन्ति, निब्बानं गोत्रमुत्तं, बोधानत्तं, मग्गस्स फलत्तं, आवज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो अरिया सञ्जोवनविप्पयुत्ते' पहीने किलेसे' पञ्चवेकस्सन्ति, विक्खम्भिते किलेसे पञ्चवेकस्सन्ति, पुब्बे समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति, चक्खुं .. पे० - १५ वत्थु सञ्जोवनविप्पयुत्ते सन्धे च मोहं च अनिच्छतो पे० - १० 'विपस्सति' पे० दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सीतं धातुया सहं सुणाति चेतोपरियव्वाणेन सञ्जोवनविप्पयुत्तचित्तं समङ्गिस्स चित्तं जानाति' आकासानव्वायतनं विव्वाणव्वायतनत्तं पे० रूपायतनं पे० फोटुव्वायतनं पे० सञ्जोवनं २३३ विप्पयुत्ता सन्धा इद्विविधव्वाणस्स चेतोपरियव्वाणस्स पुब्बे निवासानुस्सतिव्वाणस्स मयाकम्मपगव्वाणस्स' अनागतंसव्वाणस्स आवज्जनाय मोहस्स च आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सञ्जोवनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोवनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - दानं दत्त्वा सीतं पे० - १० उपोसथकम्मं पे० पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना बुद्धिहत्त्वा ज्ञानं पे० - १५ चक्खुं पे० यत्थु सञ्जोवनविप्पयुत्ते सन्धे च मोहं च अप्पसादति

१-१ सञ्जोवनविप्पयुत्तं पहीनचित्तं - धी । २ विपस्सति - सीतं रया ।

३ जानन्ति - रया । ४ मयाकम्मपगव्वाणस्स - रया ।

अभिनन्दति, तं आरब्ध रागो उप्पज्जति पे०. दोमनस्स उप्पज्जति । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजन-
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो — चक्खु पे० .
वत्थु सञ्जोजनविप्पयुत्ते खन्धे च मोह च आरब्ध उद्धच्चसहगता 5
खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

७० सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो — उद्धच्च-
सहगते खन्धे च मोह च आरब्ध सञ्जोजनसम्पयुत्तका खन्धा
उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्ब) उद्धच्चसहगते खन्धे च मोह च 10
आरब्ध सञ्जोजनविप्पयुत्ता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति ।
(मूल कातब्ब) उद्धच्चसहगते खन्धे च मोह च आरब्ध उद्धच्च-
सहगता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

अधिपतिपच्चयो

७१ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । 15
आरम्भणाधिपति — राग पे० दिट्ठि गरु कत्वा अस्सादेति
अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति ।
सहजाताधिपति — सञ्जोजनसम्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकान् खन्धान्
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 20
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति — सञ्जोजनसम्पयुत्ताधि-
पति चित्तसमुद्धानान् रूपान् अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजन-
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति —
सञ्जोजनसम्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकान् खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च 25
रूपान् अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

७२ सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति ।

आरम्भणाधिपति—दान दत्त्वा सीस पे० उपोसथकम्म कत्वा तं
 गरु कत्वा पञ्चवेससति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० .. ज्ञाना पे०...
 अरिया मग्गा पे० फल पे० निब्बान पे० निब्बान
 गोत्रभुत्स, बोदानत्स, मग्गत्स, फलत्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो ।

5 सहजासाधिपति — सञ्जोजनविप्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकान सन्धानं
 चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । आरम्भणाधिपति — दान दत्त्वा सीसं
 ... पे० उपोसथकम्म कत्वा तं गरु कत्वा अस्सावेति अभिनन्दति,
 10 तं गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, विट्ठि उप्पज्जति, पुब्बे सुचिण्णानि
 .. पे० .. ज्ञाना .. पे० चक्खु पे० वत्थु सञ्जोजनविप्पयुत्तो
 सन्धे गरु कत्वा अस्सावेति अभिनन्दति, तं गरु कत्वा रागो
 उप्पज्जति, विट्ठि उप्पज्जति । (२)

अनन्तरपञ्चयो

७३ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 15 अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा सञ्जोजनसम्पयुत्ता सन्धा
 पच्छिमान पच्छिमान सञ्जोजनसम्पयुत्तकान^१ सन्धान अनन्तरपञ्चयेन
 पञ्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा उद्वच्चसहगता सन्धा
 20 पच्छिमस्स पच्छिमस्स उद्वच्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तरपञ्चयेन
 पञ्चयो सञ्जोजनसम्पयुत्ता सन्धा बुद्धानस्स अनन्तरपञ्चयेन
 पञ्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजन
 विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा
 25 उद्वच्चसहगता सन्धा पच्छिमान पच्छिमान उद्वच्चसहगतान सन्धानं
 मोहस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

७४ सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स

अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमो पुरिमो उद्धच्चसहगतो मोहो
पच्छिमस्स पच्छिमस्स उद्धच्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो, पुरिमा पुरिमा सञ्जोजनविप्पयुत्ता खन्धा पच्छिमानं
.. पे० .. फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स 5
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमो पुरिमो उद्धच्चसहगतो मोहो
पच्छिमानं पच्छिमानं उद्धच्चसहगतानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो, आवज्जना सञ्जोजनसम्पयुत्तकानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजन- 10
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमो पुरिमो
उद्धच्चसहगतो मोहो पच्छिमानं पच्छिमानं उद्धच्चसहगतानं खन्धानं
मोहस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, आवज्जना उद्धच्चसहगतानं
खन्धानं मोहस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

७५ सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा 15
सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा
पुरिमा उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च पच्छिमानं पच्छिमानं
उद्धच्चसहगतानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा सञ्जोजन-
विप्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा 20
उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च पच्छिमस्स पच्छिमस्स उद्धच्च-
सहगतस्स मोहस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, उद्धच्चसहगता खन्धा
च मोहो च वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तर- 25
पच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च
पच्छिमानं पच्छिमानं उद्धच्चसहगतानं खन्धानं मोहस्स च अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो । (३)

समनन्तरपच्चयादि

७६ सञ्जोजनसम्पयुत्तो - धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स

धम्मस्स समनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो नव, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो..
नव, अरुणमरुणपञ्चयेन पञ्चयो छ, निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो ..
नव ।

उपनिस्सयपञ्चयो

७७ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स

८ धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्भणूपनिस्सयो, अनन्तरूप
निस्सयो पक्कूपनिस्सयो पे० .. । पक्कूपनिस्सयो - सञ्जोजन
सम्पयुत्ता खंघा सञ्जोजनसम्पयुत्तकान खंघान उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
१० उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्कूपनिस्सयो
पे० । पक्कूपनिस्सयो - सञ्जोजनसम्पयुत्ता खंघा सञ्जोजन
विप्पयुत्तान खन्धान मोहस्स च उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च
सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो -
१५ अनन्तरूपनिस्सयो, पक्कूपनिस्सयो पे० । पक्कूपनिस्सयो - सञ्जो-
जनसम्पयुत्ता खंघा उद्वज्जसहगतान खंघान मोहस्स च उपनिस्सय
पञ्चयेन पञ्चयो । (३)

७८ सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स
धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्भणूपनिस्सयो अनन्तरूप
२० निस्सयो पक्कूपनिस्सयो पे० । पक्कूपनिस्सयो - सद्य उपनिस्साय
दान देति पे० समापत्ति उप्पादेति, सीसं पे० पञ्च, कायिकं सुखं
कायिकं दुक्खं उतु भोजन सेनासन मोह उपनिस्साय
दान देति पे० समापत्ति उप्पादेति सद्या पे०... सेनासन
मोहो च सद्या पे० फलसमापत्तिया मोहस्स च उपनिस्सय
२५ पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

२३७

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्भणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्कूपनिस्सयो .. पे० । पक्कूपनिस्सयो - सद्य उपनिस्साय मानं
जप्पति दिट्ठि गण्हाति सीस पे० पञ्च, कायिकं सुखं

कायिक दुःख, उत्तु, भोजन, सेनासन मोह उपनिस्साय पाणं हनति
 . पे० सङ्घ भिन्दति, सद्धा . पे० सेनासन मोहो रागस्स
 पे० पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च
 सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - 5
 अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - सद्धा
 पे० पञ्जा, कायिक सुख पे० सेनासन मोहो च उद्धच्च-
 सहगतान खन्धान मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

७६ सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
 सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्त- 10
 रूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - उद्धच्च-
 सहगता खन्धा च मोहो च सञ्जोजनसम्पयुत्तकान खन्धान
 उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
 सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्त- 15
 रूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - उद्धच्च-
 सहगता खन्धा च मोहो च सञ्जोजनविप्पयुत्तान खन्धान मोहस्स
 च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
 सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स 20
 उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो
 पे० । पकतूपनिस्सयो - उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च
 उद्धच्चसहगतान खन्धान मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

पुरेजातपच्चयो

८० सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स
 धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । 25
 आरम्मणपुरेजातं - चक्खु पे० वत्थु अनिच्चतो पे० विपस्सति,
 दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतघातुया सद् सुणाति,
 रूपायतन चक्खुविञ्जाणस्स . पे० फोढुब्बायतन कायविञ्जाणस्स

पे० । वत्स्यपुरेजात - चक्षुःशायतन चक्षुःविठ्ठाणस्स पे० ..
कायायतन कायविठ्ठाणस्स पे० वत्स्य सञ्जोजनविप्पयुत्तान
सन्धान मोहस्स च पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
८ पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्स्यपुरेजात । आरम्मण
पुरेजात - चक्षुः पे० वत्स्य अस्सावेति अभिनन्दति, त आरम्म
रागो उप्पज्जति पे० दोमनस्स उप्पज्जति । वत्स्यपुरेजात -
वत्स्य सञ्जोजनसम्पयुत्तकान सन्धान पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च
१० सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो -
आरम्मणपुरेजात, वत्स्यपुरेजात । आरम्मणपुरेजात - चक्षुः पे० ..
वत्स्य आरम्म उद्वच्चसहगता सन्धा च मोहो च उप्पज्जति ।
वत्स्यपुरेजात - वत्स्य उद्वच्चसहगतान सन्धान मोहस्स च पुरेजातपञ्चयेन
पञ्चयो । (३)

पञ्छाजातपञ्चयो

- १५ ८१ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो - पञ्छाजाता सञ्जोजनसम्पयुत्ता सन्धा
पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो - पञ्छाजाता सञ्जोजनविप्पयुत्ता
२० सन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पञ्छाजातपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

- २३० सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा सञ्जोजन
विप्पयुत्तस्स धम्मस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो - पञ्छाजाता
उद्वच्चसहगता सन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स
२५ पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसेवनपञ्चयो

८२ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो .. मय (आवज्जता पि वुट्ठानं पि
मरिय) ।

कम्मपच्चयो

८३ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स
धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सञ्जोजनसम्पयुत्ता चेतना
सञ्जोजनसम्पयुत्तकान् खन्धान् कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - 5
सञ्जोजनसम्पयुत्ता चेतना चित्तसमुद्धानान् रूपान् कम्मपच्चयेन
पच्चयो, उद्धच्चसहगता चेतना मोहस्स चित्तसमुद्धानान् च रूपान्
कम्मपच्चयेन पच्चयो । नानाखणिका - सञ्जोजनसम्पयुत्तका चेतना
विपाकान् खन्धान् कटत्ता च रूपान् कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजन- 10
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सञ्जोजनसम्पयुत्ता
चेतना सम्पयुत्तकान् खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् कम्मपच्चयेन
पच्चयो, उद्धच्चसहगता चेतना सम्पयुत्तकान् खन्धान् मोहस्स च
चित्तसमुद्धानान् च रूपान् कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता -
सञ्जोजनविप्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकान् खन्धान् चित्तसमुद्धानान्
च रूपान् कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० ।
नानाखणिका - सञ्जोजनविप्पयुत्ता चेतना विपाकान् खन्धान्
कटत्ता च रूपान् कम्मपच्चयेन पच्चयो । 20

विपाकपच्चयो

८४ सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
विपाकपच्चयेन पच्चयो एक ।

B 240

आहारपच्चयादि

८५ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स
धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो चत्तारि, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो
चत्तारि, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो चत्तारि, मग्गपच्चयेन पच्चयो 25
चत्तारि, सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो छ ।

विष्ययुत्तपञ्चयो

८६ सञ्भोजनसम्पयुक्तो धम्मो सञ्भोजनविष्ययुत्तस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पञ्चाजात (सङ्गित्त) । (१)

सञ्भोजनविष्ययुत्तो धम्मो सञ्भोजनविष्ययुत्तस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात, पञ्चाजात
8 (सङ्गित्त) । (१)

सञ्भोजनविष्ययुत्तो धम्मो सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - वत्थु सञ्भोजनसम्पयुत्तकान् सन्धानं विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सञ्भोजनविष्ययुत्तो धम्मो सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च
10 सञ्भोजनविष्ययुत्तस्स च धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - वत्थु उदञ्चसहगतान् सन्धानं मोहस्स च विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

सञ्भोजनसम्पयुत्तो च सञ्भोजनविष्ययुत्तो च धम्मा सञ्भोजनविष्ययुत्तस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो -
15 सहजात पञ्चाजात (सङ्गित्त) । (१)

अतिपञ्चयादि

८७ सञ्भोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो एक (पटिञ्चवारसदिसं^१) । (१)

सञ्भोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनविष्ययुत्तस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पञ्चाजात । सहजाता -
20 सञ्भोजनसम्पयुक्ता सन्धा चित्तसमुद्धानान् रूपान् अतिपञ्चयेन पञ्चयो उदञ्चसहगता सन्धा मोहस्स चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अतिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - सञ्भोजनसम्पयुक्ता सन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अतिपञ्चयन पञ्चयो । (२)

सञ्भोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च
25 सञ्भोजनविष्ययुत्तस्स च धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो - सञ्भोजनसम्पयुक्तो एको सन्धा चित्तसमुद्धानान् च रूपान्

सञ्भोजनसम्पयुक्तो धम्मो सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन
पच्चयो । (२)

सञ्भोजनसम्पयुक्तो धम्मो सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्भोजन- 5
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन
पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

६२ सञ्भोजनविप्पयुक्तो धम्मो सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन 10
पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन
पच्चयो । (१)

सञ्भोजनविप्पयुक्तो धम्मो सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२) 15

सञ्भोजनविप्पयुक्तो धम्मो सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च
सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो । (३)

६३ सञ्भोजनसम्पयुक्तो च सञ्भोजनविप्पयुक्तो च 20
धम्मा सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्भोजनसम्पयुक्तो च सञ्भोजनविप्पयुक्तो च धम्मा
सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजात- 25
पच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्भोजनसम्पयुक्तो च सञ्भोजनविप्पयुक्तो च धम्मा
सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (३)

- पञ्चयो, उदञ्चसहगता स्रग्धा च वत्सु च मोहस्त अतिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - उदञ्चसहगता स्रग्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - सञ्जोजन सम्पयुत्ता स्रग्धा च कवलीकारो' आहारो च इमस्स कायस्स अति पञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - सञ्जोजनसम्पयुत्ता स्रग्धा च रूपजीवित्तिन्द्रिय च कटसारूपान अतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविषययुत्तो च धम्मा सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजनविषययुत्तस्स च धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पुरेजात । सहजातो - उदञ्च सहगतो एको स्रग्धा च मोहो च तिण्णस्र स्रग्धान चित्तसमुद्धानानं च रूपान अतिपञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे स्रग्धा च ...पे०.. । सहजातो - उदञ्चसहगतो एको स्रग्धा च वत्सु च तिण्णस्र स्रग्धान मोहस्स च अतिपञ्चयेन पञ्चयो पे०.. द्वे स्रग्धा .. पे०.. । (३)

- १५ अतिपञ्चयेन पञ्चयो, विगतपञ्चयेन पञ्चयो अविगत पञ्चयेन पञ्चयो ।

(२) सङ्गहा

पुष्प

- २० हेतुया छ आरम्भणे नव अधिपत्तिया पञ्च, अनन्तरे नव, समनन्तरे नव सहजाते नव अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव, उपनिस्सये नव पुरेजाते तीणि पञ्चाजाते तीणि आसेवने नव कम्मे चत्तारि विपाके एक आहारे चत्तारि इन्द्रिये चत्तारि, आने चत्तारि मग्गे चत्तारि सम्पयुत्ते छ, विषययुत्त पञ्च, अतिपत्तिया नव अतिपत्तिया नव विगते नव अविगते नव ।

धनुसोर्म ।

पञ्चनीयुद्धारो

- २१ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सय पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

१ कवलीकारो - स्वा एवमुपरि १४ ।

जनो चेव सञ्जोनियो च सञ्जोनियो चेव नो च सञ्जोनो
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - कामरागसञ्जोन पटिच्च
दिट्ठिसञ्जोन अविज्जासञ्जोन सम्पयुत्तका खन्धा^१ चित्त-
समुद्धान च रूप (चक्कं). । (३)

६८ सञ्जोनिय चेव नो च सञ्जोन धम्म पटिच्च 5
सञ्जोनियो चेव नो च सञ्जोनो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया - सञ्जोनिय चेव नो च सञ्जोन एक खन्ध पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं . पे० द्वे खन्धे पे० . पटिसन्धि-
क्खणे पे० (याव महाभूता) । (१)

सञ्जोनिय चेव नो च सञ्जोनं धम्म पटिच्च 10
सञ्जोनो चेव सञ्जोनियो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया
- सञ्जोनिये चेव नो च सञ्जोने खन्धे पटिच्च सञ्जो-
जना । (२)

सञ्जोनियं चव नो च सञ्जोन धम्म पटिच्च
सञ्जोनो चेव सञ्जोनियो च सञ्जोनियो चेव नो च 15
सञ्जोनो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सञ्जोनिय चेव
नो च सञ्जोन एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा सञ्जोना च
चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

६९ सञ्जोन चेव सञ्जोनिय च सञ्जोनिय चेव
नो च सञ्जोन धम्म पटिच्च सञ्जोनो चेव सञ्जोनियो च 20
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामरागसञ्जोन च सम्पयुत्तके च
खन्धे पटिच्च दिट्ठिसञ्जोन अविज्जासञ्जोन (चक्कं) । (१)

सञ्जोन चेव सञ्जोनिय च सञ्जोनिय चेव
नो च सञ्जोन च धम्म पटिच्च सञ्जोनियो चेव नो च
सञ्जोनो धम्मो उप्पज्जति^२ हेतुपच्चया - सञ्जोनिय चेव 25
नो च सञ्जोन एक खन्ध च सञ्जोने च पटिच्च तयो
खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे . पे० । (२)

सञ्जोन चेव सञ्जोनिय च सञ्जोनिय चेव
नो च सञ्जोन च धम्म पटिच्च सञ्जोनो चेव सञ्जो-

२ पञ्चयपञ्चनीय

सङ्ख्या

६४ नहेतुया नय नभारम्मणे नव (सम्बन्ध नव), नोविगते नय नोभविगते नय ।

३ पञ्चयामुलोमपञ्चनीय

हेतु

६५ हेतुपञ्चया नभारम्मणे छ पे० नसमनन्तरे छ, नभञ्जमञ्जे द्वे, नरुपनिस्सये छ पे० नमगे छ नसम्पयुत्ते
३ द्वे, नविप्पयुत्ते तीणि, नोनतियया छ नोविगते छ ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोमं

६६ नहेतुपञ्चया भारम्मणे नव अधिपतिया पञ्च (अनुसोमपदानि गणितम्भानि), मविगते नव ।

सञ्जोजनसम्पयुत्तदुक निट्ठिं ।

— ० —

२३ सञ्जोजनसञ्जोजनियदुकं

३१ पटिञ्चवारो

१ पञ्चयामुलोम

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

६७ सञ्जोजनं चेव सञ्जोजनिय च धम्मं पटिञ्च सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनियो च धम्मा उपपज्जन्ति हेतुपञ्चया -
III कामरागसञ्जोजन पटिञ्च दिट्ठिसञ्जोजन भविज्जासञ्जोजन (सक) । (१)

B 243

सञ्जोजनं चेव सञ्जोजनिय च धम्मं पटिञ्च सञ्जोजनियो चेव नो च सञ्जोजनो धम्मो उपपज्जति हेतु पञ्चया - सञ्जोजने पटिञ्च सम्पयुत्तका सञ्चा चित्तसमुद्दामं च

III रूप । (२)

सञ्जोजनं चेव सञ्जोजनिय च धम्मं पटिञ्च सञ्जो

पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो चेव नो च सञ्जोजनो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्त चेव नो च सञ्जोजन
एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे पे० । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्त चेव नो च सञ्जोजन धम्म पटिच्च
सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतु- 5
पच्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्ते चेव नो च सञ्जोजने खन्धे पटिच्च
सञ्जोजना (२)

B 24/

सञ्जोजनसम्पयुत्त चेव नो च सञ्जोजन धम्म पटिच्च
सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनसम्पयुत्तो चेव
नो च सञ्जोजनो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सञ्जोजन- 10
सम्पयुत्त चेव नो च सञ्जोजन एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा
सञ्जोजना च पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

१०२ सञ्जोजन चेव सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजन-
सम्पयुत्त चेव नो च सञ्जोजन च धम्म पटिच्च सञ्जोजनो चेव
सञ्जोजनसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामराग- 15
सञ्जोजन च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च दिट्ठिसञ्जोजन
अविज्जासञ्जोजन (चक्क) । (१)

सञ्जोजन चेव सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजन-
सम्पयुत्त चेव नो च सञ्जोजन च धम्म पटिच्च सञ्जोजन-
सम्पयुत्तो चेव नो च सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - 20
सञ्जोजनसम्पयुत्त चेव नो च सञ्जोजन एक खन्ध च सञ्जोजने
च पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे च पे० । (२)

सञ्जोजन चेव सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजनसम्पयुत्त
चेव नो च सञ्जोजन च धम्म पटिच्च सञ्जोजनो चेव सञ्जोजन-
सम्पयुत्तो च सञ्जोजनसम्पयुत्तो चेव नो च सञ्जोजनो च 25
धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्त चेव नो च
सञ्जोजन एक खन्ध च कामरागसञ्जोजन च पटिच्च तयो
खन्धा दिट्ठिसञ्जोजन अविज्जासञ्जोजन पे० . द्वे खन्धे च
पे० (चक्क) । (३)

जिनियो च सञ्भोजनियो चेव नो च सञ्भोजनो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सञ्भोजनिय चेव नो च सञ्भोजन
एक सन्ध च कामरागसञ्भोजन च पटिच्च तमो सथा
दिट्ठिसञ्भोजन अविज्जासञ्भोजन चित्तसमुट्ठान च रूप पे०...

५ द्वे सथे च पे० (चक्क बधितव्य) । (३)

(सञ्भोजनगोच्छके पठमदुकसदिस । एव इमं पि दुक्
वित्पारेतब्ब निभानाकरण ठपेत्वा सोकृत्तर) ।

सञ्भोजनसञ्भोजनियदुक् निट्ठित् ।

२४ सञ्भोजनसञ्भोजनसम्पयुत्तदुकं

१-६ पटिच्चवाराधि

१ पच्चयानुलोम

(१) विमङ्गो

हेतुपच्चयो

१०० सञ्भोजन चेव सञ्भोजनसम्पयुत्त च धम्मं
पटिच्च सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति
१० हेतुपच्चया - कामरागसञ्भोजन पटिच्च दिट्ठिसञ्भोजनं अविज्जा
सञ्भोजन (चक्क) । (१)

सञ्भोजन चेव सञ्भोजनसम्पयुत्त च धम्म पटिच्च
सञ्भोजनसम्पयुत्तो चेव भो च सञ्भोजनो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - सञ्भोजने पटिच्च सम्पयुत्तका सथा । (२)

१५ सञ्भोजन चव सञ्भोजनसम्पयुत्त च धम्म पटिच्च
सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो च सञ्भोजनसम्पयुत्तो
धम नो च सञ्भोजनो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - काम-
रागसञ्भोजन पटिच्च दिट्ठिसञ्भोजनं अविज्जासञ्भोजन
सम्पयुत्तका च सथा (चक्क) । (३)

२० १०१ सञ्भोजनसम्पयुत्त चेव नो च सञ्भोजन धम्म

§ ७. पञ्चावारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

१०६. सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो च धम्मो
सञ्भोजनस्स चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो - कामरागसञ्भोजनो^१ दिट्ठिसञ्भोजनस्स अविज्जा-
सञ्भोजनस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क) । (१)

B 249

सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो च धम्मो सञ्भोजन- 5
सम्पयुत्तस्स चेव नो च सञ्भोजनस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो-
सञ्भोजना^१ चेव सञ्भोजनसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो च धम्मो सञ्भोजनस्स
चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स चेव नो च 10
सञ्भोजनस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - कामरागसञ्भोजनो
दिट्ठिसञ्भोजनस्स अविज्जासञ्भोजनस्स सम्पयुत्तकान च खन्धान
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क) । (३)

आरम्भणपञ्चयो

१०७ सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो च धम्मो
सञ्भोजनस्स चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन 15
पञ्चयो - सञ्भोजने आरब्भ सञ्भोजना उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्ब)
सञ्भोजने आरब्भ सञ्भोजनसम्पयुत्ता चेव नो च सञ्भोजना खन्धा
उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्ब) सञ्भोजने आरब्भ सञ्भोजना च
सञ्भोजनसम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

सञ्भोजनसम्पयुत्तो चेव नो च सञ्भोजनो धम्मो सञ्भोजन- 20
सम्पयुत्तस्स चेव नो च सञ्भोजनस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन
पञ्चयो - सञ्भोजनसम्पयुत्ते चेव नो च सञ्भोजने खन्धे आरब्भ
सञ्भोजनसम्पयुत्ता चेव नो च सञ्भोजना खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

१ कामरागसञ्भोजन - स्या० । २ सञ्भोजनो - सी० ।
प० ३-३२

(२) सङ्ख्या

मुद्रं

१०३ हतुया नव, आरम्भणे नव मधिपतिया नव (सम्बत्त
नव) कम्मे नव, माहारे नव ५० अधिगत नव ।

अनुसोम ।

२ पञ्चयपञ्चलीय

(१) विमङ्गो

नहेतुपञ्चयो

B 248

१०४ सञ्जोजन चव सञ्जोजनसम्पयुत्त च धम्म पटिच्च
सञ्जोजना चव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति नहतु
५ पञ्चया — विचिकिञ्छासञ्जोजन पटिच्च अधिज्जासञ्जोजन । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्त चव नो च सञ्जोजन धम्म पटिच्च
सञ्जोजनो चव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति नहतु
पञ्चया — विचिकिञ्छासहगतो स च पटिच्च विचिकिञ्छासहगतो
मोहो । (१)

१० सञ्जोजन चव सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजनसम्पयुत्त
चव नो च सञ्जोजन च धम्म पटिच्च सञ्जोजनो चव सञ्जोजन
सम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया — विचिकिञ्छा
सञ्जोजन च सम्पयुत्तके च सन्धे पटिच्च अधिज्जासञ्जोजन । (१)

(२) पङ्कपा

मुद्रं

१०५ नहेतुया तीणि नमधिपतिया मय नपुरजात नव
१५ नपञ्छाजाते मय मग्गासेवम नव नकम्मे तीणि नविपाके नव
नविप्पयुत्त नव ।

(एव इतरे द्व गणना पि सहजातवारो पि वातग्गो । पञ्चम
वागो पि निस्सयवारो पि ससद्दुवारो पि सम्पयुत्तवारा पि पटिच्चवार
सदिगा) ।

अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो नव, निस्सयपच्चयेन पच्चयो नव,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो . नव (आरम्मणनयेन कातब्बा),
आसेवनपच्चयेन पच्चयो नव ।

कम्मपच्चयादि

११० सञ्जोजनसम्पयुत्तो चेव नो च सञ्जोजनो धम्मो
सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स चेव नो च सञ्जोजनस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन 5
पच्चयो तीणि, आहारपच्चयेन पच्चयो तीणि, इन्द्रियपच्चयेन
पच्चयो तीणि, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो तीणि, मग्गपच्चयेन
पच्चयो नव, सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो नव, अत्थिपच्चयेन^१
पच्चयो नव, नत्थिपच्चयेन पच्चयो नव, विगतपच्चयेन पच्चयो
. नव, अविगतपच्चयेन पच्चयो नव ।

B 251

10

(२) सङ्गहा

सुद्ध

१११. हेतुया तीणि, आरम्मणे नव, अधिपत्तिया नव,
अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे नव, निस्सये
नव, उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, आहारे तीणि,
इन्द्रिये तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे नव, सम्पयुत्ते नव, अत्थिया नव,
नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव ।

15

अनुलोम ।

पच्चनीयुद्धारो

११२ सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च धम्मो सञ्जो-
जनस्स चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
(सङ्घित्त, एव नव पञ्हा कातब्बा । तीसुयेव पदेसु परिवत्तेतब्बा,
नानाखणिका नत्थि) ।

20

२. पच्चयपच्चनीय

सङ्गहा

११३ नहेतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव),
नोअविगते नव ।

१ विप्ययुत्तपच्चयेन पच्चयो नव, अत्थिपच्चयेन - सी०, स्था० ।

सञ्जोजनसम्पयुतो चेव नो च सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स
चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो -
सञ्जोजनसम्पयुतो चेव नो च सञ्जोजने खन्वे आरब्भ सञ्जोजना
उप्पज्जन्ति । (२)

5 सञ्जोजनसम्पयुतो चेव नो च सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स
चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स चेव नो च
सञ्जोजनस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - सञ्जोजन
सम्पयुत्ते चेव नो च सञ्जोजने खन्वे आरब्भ सञ्जोजना च
सञ्जोजनसम्पयुत्तका च खन्वा उप्पज्जन्ति । (३)

10 सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुतो च सञ्जोजनसम्पयुतो
चेव नो च सञ्जोजनो च धम्मा सञ्जोजनस्स चेव सञ्जोजन
सम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो तीणि ।

अधिपतिपच्चयो

१०८ सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुतो च धम्मो
सञ्जोजनस्स चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
15 पच्चयो - आरम्मणाधिपति तीणि ।

सञ्जोजनसम्पयुतो चेव नो च सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजन
सम्पयुत्तस्स चेव नो च सञ्जोजनस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणाधिपति सहजाताधिपति तीणि (इमासु तीसु पि
पट्हासु आरम्मणाधिपति पि सहजाताधिपति पि कातब्बा) ।

20 सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुतो च सञ्जोजनसम्पयुतो
च नो च सञ्जोजनो च धम्मा सञ्जोजनस्स चेव सञ्जोजन
सम्पयुत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति
तीणि ।

अनन्तरपच्चयादि

१०९ सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुतो च धम्मो
25 सञ्जोजनस्स चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो नव (निदानावरण विभजना मत्थि । आरम्मणसदिता)
समनन्तरपच्चयन पच्चया .. नव सहजातपच्चयन पच्चयो नव

५. गन्थगोच्छ्रक

२६. गन्थदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१ गन्थ धम्म पटिच्च गन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया —
सीलव्वतपरामास कायगन्थ पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो, अभिज्झा-
कायगन्थ पटिच्च सीलव्वतपरामासो कायगन्थो, इदसच्चाभिनिवेस
कायगन्थ पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो, अभिज्झाकायगन्थ पटिच्च
इदसच्चाभिनिवेसो कायगन्थो । (१)

B 253

5

गन्थ धम्म पटिच्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया —
गन्थे पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप । (२)

गन्थ धम्म पटिच्च गन्थो च नोगन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपच्चया — सीलव्वतपरामास कायगन्थ पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो
सम्पयुत्तका च खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप (चक्क) । (३)

10

२ नोगन्थ धम्म पटिच्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया — नोगन्थ एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च
रूपं पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० खन्धे
पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च खन्धा, एक महाभूत . पे० । (१)

नोगन्थ धम्म पटिच्च गन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया —
नोगन्थे खन्धे पटिच्च गन्था । (२)

15

नोगन्थ धम्म पटिच्च गन्थो च नोगन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपच्चया — नोगन्थ एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा गन्था च
चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

३ गन्थ च नोगन्थ च धम्म पटिच्च गन्थो धम्मो उप्पज्जति 20

३ पञ्चपानुलोमपञ्चमीय

हेतुदुर्क

११४ हेतुपञ्चया नभारम्मणे तीणि पे० नसमन्तरे तीणि, नउपनिस्सये तीणि, नपुणेजाते तीणि पे० नमग्गे तीणि, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते तीणि नोनत्थिया तीणि नोविपठे तीणि ।

४ पञ्चपञ्चमीयानुलोम

११५ नहेतुपञ्चया नभारम्मणे नव अविपतिया नव (अनु लोमपदानि कातब्बानि) पे० अविगते नव ।

सञ्जोजनसञ्जोजनसम्पयुत्तदुर्कं निष्ठितं ।

— ० —

२५ सञ्जोजनविप्पयुत्तसञ्जोजनियदुर्क

१ पटिच्चवारो

१ पञ्चपानुलोम

(१) विवहो

११६ सञ्जोजनविप्पयुत्त सञ्जोजनियं धम्म पटिच्च सञ्जोजनविप्पयुत्तो सञ्जोजनियो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सञ्जोजनविप्पयुत्त सञ्जोजनिय एक सत्थं पटिच्च तयो सत्था 10 वित्तममुद्धान च रूप पे० द्वे सत्थे पे० पटिसविकसये पे० (माव असञ्जसत्ता महाभूता) ।

सञ्जोजनविप्पयुत्त असञ्जोजनिय धम्म पटिच्च सञ्जोजन विप्पयुत्तो असञ्जोजनियो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सञ्जोजन विप्पयुत्त असञ्जोजनिय एक सत्थ पटिच्च तयो सत्था ... पे०- 15 द्वे सत्थे पे० ।

सञ्जोजनविप्पयुत्त असञ्जोजनियं धम्म पे०.. (द्वे पञ्हा कातम्भा) ।

(इम दुर्कं पूढन्तरदुके सोनियदुपसदिसं निम्नानाकरणं) ।

सञ्जोजनविप्पयुत्तसञ्जोजनियदुर्कं निष्ठितं ।

सञ्जोजनगोमदकं निष्ठितं ।

— ० —

पच्चया — नोगन्थे खन्धे पटिच्च चित्तसमुट्ठान रूप, पटिसन्धिवक्खणे पे० (याव अस्सञ्जसत्ता) । (१)

गन्थ च नोगन्थ च धम्म पटिच्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया — गन्थे च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च चित्तसमुट्ठान रूप (सङ्खित्त) ।

B 255

5

नअधिपतिपच्चया नव, नअनन्तरपच्चया तीणि, नसमनन्तरपच्चया तीणि, नअञ्जमञ्जपच्चया . तीणि, नउपनिस्सयपच्चया . . तीणि ।

नपुरेजातपच्चयादि

७ गन्थ धम्म पटिच्च गन्थो धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया — अरूपे इदसच्चाभिनिवेस कायगन्थ पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो, अभिज्झाकायगन्थ पटिच्च इदसच्चाभिनिवेसो कायगन्थो (अरूपे सीलव्वतपरामासो नत्थि, एव नव पञ्हा कातब्बा), नपच्छाजाते^१ नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

15

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

८ नहेतुया एक, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

20

३. पच्चयानुलोमपच्चनीय

९ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव (सङ्खित्त^२, एव गणेतब्ब) ।

१ नपच्छाजातपच्चया — स्या०, एवमुपरि पि । २ सी०, स्या० पीत्यकेसु नत्थि ।

हेतुपञ्चया - सीलव्वतपरामास कायगन्थ च सम्पयुत्तके च सधे पटिञ्च अभिज्झाकायगन्थो (चक्क) । (१)

254

गन्थ च नोगन्थ च धम्म पटिञ्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोगन्थ एक सध च गन्थे च पटिञ्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धानं च रूप पे० द्वे सन्धे च पे० गन्थे च सम्पयुत्तके सन्धे च पटिञ्च चित्तसमुद्धानं रूप । (२)

गन्थ च नोगन्थ च धम्म पटिञ्च गन्थो च नोगन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नोगन्थ एक सध च सीलव्वत परामासकायगन्थ च पटिञ्च तयो सध आभिज्झाकायगन्थो चित्त समुद्धानं च रूप पे० द्वे सन्धे च पे० । (चक्कं, सङ्खित्त) (१)

आरम्भणपञ्चया पे० अविगतपञ्चया ।

(२) सङ्खया

गुड

४ हेतुया नव आरम्भणे नव अधिपतिया नव (सव्वत्त नव), विपाके एकं, आहार नव पे० अविगते नव ।

धनुसोमं ।

२ पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विमङ्गो

नहेतुपञ्चयो

५ नोगन्थ धम्म पटिञ्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - अहतुक् नोगन्थ एक सध पटिञ्च तयो सध चित्तसमुद्धानं च रूप पे० द्वे सधे पे० अहतुकपटि सधिससणे (याव असच्छासता) विचिचिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो सध पटिञ्च विचिचिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (१)

नआरम्भणपञ्चयादि

६ गन्थं धम्मं पटिञ्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति नआरम्भण पञ्चया - गधे पटिञ्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (१)

नोगन्थं धम्म पटिञ्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति नआरम्भण

गन्थं च नोगन्थं च धम्मं पञ्चया नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया — नोगन्थ एक खन्धं च गन्थे च पञ्चया तयो खन्धा
चित्तसमुद्धानं च रूपं . पे० . द्वे खन्धे पे० . गन्थे च वत्थु च
पञ्चया नोगन्था खन्धा । (२)

गन्थं च नोगन्थं च धम्मं पञ्चया गन्थो च नोगन्थो च 5
धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — नोगन्थ एक खन्धं च सीलव्वत-
परामासं कायगन्थं च पञ्चया तयो खन्धा अभिज्झाकायगन्थो च
चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे खन्धे पे० . (चक्क), सीलव्वत-
परामासं कायगन्थं च वत्थु च पञ्चया अभिज्झाकायगन्थो च
सम्पयुत्तका च खन्धा^१ (चक्क) । (३)

10

(२) सङ्ख्या

१३ हेतुया नव, आरम्भणे नव, अधिपतिया नव पे०..
अविगते नव ।

B 257

अनुलोम ।

२. पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपञ्चयो

१४ नोगन्थं धम्मं पञ्चया नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपञ्चया — अहेतुकं नोगन्थ एकं खन्धं पञ्चया तयो खन्धा
चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिकखणे 15
पे० (याव असञ्जसत्ता), चक्खायतनं पञ्चया चक्खुविज्जाण
पे० कायायतनं पञ्चया कायविज्जाण, वत्थु पञ्चया अहेतुका
नोगन्था खन्धा, विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च वत्थु
च पञ्चया विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो (सङ्खित्त) ।

(२) सङ्ख्या

१५ नहेतुया एक, नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया नव 20
(एव गणेतव्व) ।

१ खन्धा उप्पज्जन्ति — स्या० ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुलोम

१० नहेतुपञ्चया धारम्मण एक पे० अनन्तरे एक पे० अविगते एक ।

५२ सहजातवारो

(सहजातवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

५३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुलोम

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

३. 256

११ गन्ध धम्म पञ्चया गन्धो धम्मो उप्पज्जति हेतु

५ पञ्चया तीणि (पटिच्चवारसदिसो^१) ।

नोगन्ध धम्म पञ्चया नोगन्धो धम्मो उप्पज्जति हेतु पञ्चया - नोगन्ध एक सञ्च पञ्चया तयो सञ्चा चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे सन्धे पे० पटिसिचिक्खणे पे० सन्धे पञ्चया वत्थु, वत्थु पञ्चया सञ्चा एक महामूतं पे० वत्थु

१० पञ्चया नोगन्धा सन्धा । (१)

नोगन्ध धम्म पञ्चया गन्धो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोगन्धे सञ्चे पञ्चया गन्धा वत्थु पञ्चया गन्धा । (२)

नोगन्ध धम्म पञ्चया गन्धो च नोगन्धो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नोगन्ध एक सन्ध पञ्चया तयो सन्धा गन्धा च चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे सन्धे पे० वत्थु पञ्चया गन्धा^१ सम्पयुत्तका च सन्धा । (३)

१२ गन्ध च नोगन्ध च धम्म पञ्चया गन्धो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सीलव्यतपरामास कायगन्ध च सम्पयुत्तके च सञ्च पञ्चया अमिज्झाकायगन्धो (चक्कं) सीलव्यतपरामासं कायगन्ध च वत्थु च पञ्चया अमिज्झाकायगन्धो (चक्कं) । (१)

१ पटिच्चवारिणा - स्वा । २ गन्धा च - स्वा ।

पञ्चयेन पञ्चयो - नोगन्था हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धान गन्थानं च चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

२० गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स हेतु-
पञ्चयेन पञ्चयो - गन्था च नोगन्था च हेतू सम्पयुत्तकान गन्थान
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

5

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा नोगन्थस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो - गन्था च नोगन्था च हेतू सम्पयुत्तकान खन्धानं चित्त-
समुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स च नोगन्थस्स च
धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - गन्था च नोगन्था च हेतू सम्पयुत्त-
कान खन्धान गन्थान च चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो । (३)

B 259

10

आरम्मणपञ्चयो

२१ गन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
पञ्चयो - गन्थे आरब्ध गन्था उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्बं) गन्थे
आरब्ध नोगन्था खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्ब) गन्थे आरब्ध
गन्था च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

15

२२ नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
पञ्चयो - दान दत्त्वा सील पे० उपोसथकम्म कत्वा त
पञ्चवेक्खन्ति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना पे० . अरिया
मग्गा वुट्ठित्वा मग्ग पञ्चवेक्खन्ति, फल पञ्चवेक्खन्ति, निब्बान 20
पञ्चवेक्खन्ति, निब्बान गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स,
आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, अरिया नोगन्थे पहीने
किलेसे पे० विक्खम्भिते किलेसे पञ्चवेक्खन्ति, पुब्बे पे०
चक्खु पे० वत्थु नोगन्थे खन्धे अनिच्चतो पे० दोमनस्सं
उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद् 25
सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन नोगन्थचित्तसमङ्गिस्स चित्त जानाति,
आकासानञ्चायतन विञ्जाणञ्चायतनस्स . पे० आकिञ्चञ्जा-
यतन नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स पे० रूपायतन चक्खु-
विञ्जाणस्स . पे० फोढ्ढवायतन कायविञ्जाणस्स ... पे० .

25

३ पञ्चयामुत्तमपञ्चनीय

१६ हेतुपञ्चया नभारम्मणे सीणि, नभधिपत्तिया नव
प०.. नाधिगते तीणि ।

४ पञ्चयपञ्चनीयामुत्तम

१७ नहेतुपञ्चया आरम्मणे एक पे० अधिगते एकं ।

§ ४-६ निस्सयवारो - सम्पयुत्तवारो

(निस्सयवारो' पञ्चयधारसदिसोव । ससट्ठवारो पि सम्पयुत्त
५ वारो पि नव पञ्हा कातव्वा, स्य नत्थि) ।

§ ७ पञ्हावारो

१ पञ्चयानुत्तमं

(१) निमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१८ गन्थो धम्मो गयस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -
गया हेतु सम्पयुत्तकान गयान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

गयो धम्मो नोगयस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -
गया हेतु सम्पयुत्तकानं रायानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतु
१० पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

गया धम्मा गन्थस्स च नोगयस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो - गया हेतु सम्पयुत्तकानं रायानं गयानं च चित्तसमुद्धानानं
च रूपानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

१९ नोगया धम्मो नागयस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
१५ पञ्चयो - नागया हेतु सम्पयुत्तकानं रायानं चित्तसमुद्धानानं च
रूपानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो पटिगग्घिक्कण प०.. । (१)

नोगयो धम्मो गयस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -
नोगया हेतु सम्पयुत्तकानं गयानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नागया धम्मा गयस्स च नोगयस्स च धम्मस्स हेतु

१ निमङ्गयो ॥ - स्या ।

आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — दानं . पे० .
 सील . पे० उपोसथकम्मं पे०.. पुब्बे सुचिण्णानि . पे०.
 ज्ञाना पे० चक्खु पे०.. वत्थुं नोगन्थे खन्धे गरु कत्वा तं
 अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
 उप्पज्जति । सहजाताधिपति — नोगन्थाधिपति गन्थान अधिपति- 5
 पच्चयेन पच्चयो । (२)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स अधिपति-
 पच्चयेन पच्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधि-
 पति — दान . पे० नोगन्थे खन्धे गरु कत्वा अस्सादेति अभि-
 नन्दति, त गरु कत्वा गन्था च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । 10
 सहजाताधिपति — नोगन्थाधिपति सम्पयुत्तकान खन्धान गन्थानं च
 चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

२४ गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स अधि-
 पतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्भणाधिपति तीणि ।

अनन्तरपच्चयो

२५ गन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो 15
 — पुरिमा पुरिमा गन्था पच्छिमान पच्छिमान गन्थान अनन्तर-
 पच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो —
 पुरिमा पुरिमा गन्था पच्छिमान पच्छिमान नोगन्थानं खन्धान
 अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, गन्था वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२) 20

गन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स अनन्तर-
 पच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा गन्था पच्छिमान पच्छिमान गन्थान
 सम्पयुत्तकान च खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

२६ नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
 पच्चयो तीणि (द्वे आवज्जना कातब्बा, पठमो नत्थि) । 25

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स अनन्तर-
 पच्चयेन पच्चयो तीणि (एक पि वुट्ठान कातब्ब, मज्झे) ।

समनन्तरपच्चयादि

२७ गन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स समनन्तरपच्चयेन पच्चयो

नोगन्या स्रग्धा इद्विविधआणस्स, चेतोपरियआणस्स, पुब्बेनिवासा
नुत्सतिआणस्स, यथाकम्मूपगआणस्स अनागतसआणस्स, भावज्ज
नाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोगन्यो धम्मो गयस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो-

- 5 दानं दत्त्वा सीलं पे० उपोसथकम्मं कत्त्वा तं अस्सादेति
अभिनन्दति तं आरब्धं रागो उपपज्जति दिट्ठिं उपपज्जति, दोमनस्स
उपपज्जति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना, पे० चक्खुं पे०
वत्थुं नोगन्ये स्रग्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्धं रागो
उपपज्जति पे० दोमनस्सं उपपज्जति । (२)

- 10 नोगन्यो धम्मो गन्यस्स च नोगन्यस्स च धम्मस्स आरम्मण
पच्चयेन पच्चयो - दानं दत्त्वा सीलं पे० उपोसथकम्मं कत्त्वा
तं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्धं गय्या च सम्पयुत्तका च
स्रग्धा उपपज्जन्ति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना पे० चक्खुं
पे० वत्थुं नोगन्ये स्रग्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्धं
15 गन्या च सम्पयुत्तका च स्रग्धा उपपज्जन्ति । (३)

गन्यो च नोगन्यो च धम्मा गयस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो सीणि (आरब्धं कातब्बा) ।

अधिपतिपच्चयो

२३ गन्यो धम्मो गन्यस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो
सीणि (आरम्मणसदिसां गहकारम्मणां कातब्बा) ।

- 20 नोगन्यो धम्मो नोगन्यस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो,
- आरम्मणाधिपतिं सहजाताधिपतिं । आरम्मणाधिपतिं - दानं
पे० सीलं पे० उपोसथकम्मं पे० पुब्बे पे० ज्ञाना
पे० अरिया मग्गा पे० फलं पे० निम्बानं पे०
निम्बानं गोत्रमुत्तं धोदानस्स मग्गस्स फलस्स अधिपतिपच्चयेन
25 पच्चयो चक्खुं पे० वत्थुं नोगन्ये स्रग्धे गहं कत्त्वा अस्सादेति
अभिनन्दति तं गहं कत्त्वा रागो उपपज्जति, दिट्ठिं उपपज्जति ।
सहजाताधिपतिं - नोगन्याधिपतिं सम्पयुत्तकानं स्रग्धानं भित्तसमुद्धानानं
च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोगन्यो धम्मो गन्यस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो-

पुरेजातपच्चयो

३० नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजातं — चक्खु . पे० . वत्थु अनिच्चतो . पे० . दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद् सुणाति, रूपायतनं चक्खुविज्जाणस्स पे० . फोढुब्बायतन कायविज्जाणस्स . पे० । 5
वत्थुपुरेजात — चक्खायतन चक्खुविज्जाणस्स .. पे० .. कायायतन कायविज्जाणस्स पे० वत्थु नोगन्थान खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात — चक्खु . पे० . 10
वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति, दोमनस्स उप्पज्जति । वत्थुपुरेजात — वत्थु गन्थान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

B 263

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स पुरेजात- पच्चयेन पच्चयो '— आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मण- 15
पुरेजात — चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ' गन्था च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । वत्थुपुरेजात — वत्थु गन्थान सम्पयुत्तकान च खन्धान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो तीणि, आसेवनपच्चयेन पच्चयो नव ।

20

कम्मपच्चयो

३१ नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — नोगन्था चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धान चित्तसमुद्धानां च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे^२ पे०^३ । नानाखणिका — नोगन्था चेतना विपाकानं खन्धान कटत्ता च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१) 25

१ आरब्भ रागो उप्पज्जति दिट्ठि पे० दोमनस्स उप्पज्जति — सी०, स्या० ।
२-२ स्या० पोत्यके नत्थि ।

नव, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो नव, अठ्ठामठ्ठापञ्चयेन पञ्चयो
नव, निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो नव ।

उपनिस्सयपञ्चयो

२८ गथो धम्मो गन्धस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्कतूपनिस्सयो
५ पे० । पक्कतूपनिस्सयो — गन्धा गन्धान उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो तीणि ।

२९ नोगन्धो धम्मो नोगन्धस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो पक्कतूपनिस्सयो
पे० । पक्कतूपनिस्सयो — सद्य उपनिस्साय धान वेति .. पे०...
१० मान जप्पेति दिट्ठि गण्हाति सीलं पे० सेनासन उपनिस्साय
दान वेति पे० सङ्गं भिन्दति सद्या .. पे० सेनासन सद्या
.. पे० फलसमापत्तिया उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोगन्धो धम्मो गन्धस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो
— आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो पक्कतूपनिस्सयो .. पे० ।
१५ पक्कतूपनिस्सयो — सद्य उपनिस्साय दिट्ठि^१ गण्हाति सीलं ... पे०...
सेनासन उपनिस्साय पाण हनति पे० सङ्गं भिन्दति सद्या
पे० सेनासन रागस्स पे० पत्थनाय उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो । (२)

नोगन्धो धम्मो गन्धस्स च नोगन्धस्स च धम्मस्स
२० उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो
पक्कतूपनिस्सयो पे० । पक्कतूपनिस्सयो — सद्य उपनिस्साय मानं
जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति सीलं पे० सेनासन उपनिस्साय पाण
हनति पे० सङ्गं भिन्दति सद्या पे० .. सेनासन मन्धान
सम्पयुक्तकाम च स धाम उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

२५ गथो च नोगन्धो च धम्मा गन्धस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो पक्कतूप-
निस्सयो पे० .. । पक्कतूपनिस्सयो ... तीणि (आरम्मणनयेन
कासम्मा) ।

१ मान जप्पेति दिट्ठि — सी स्या ।

चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता -
गन्था पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो एक (पटिच्चसदिसं) । (३)

३५ नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन 5
पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पच्छाजात, आहार, इन्द्रिय (सङ्खित्त) । (१)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -
सहजात, पुरेजात । सहजातो - नोगन्था खन्धा गन्थान अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति
अभिनन्दति, त आरब्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति, दोमनस्स 10
उप्पज्जति, वत्थु गन्थान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजातो - नोगन्थो एको
खन्धो तिण्णन्न खन्धान गन्थान च चित्तसमुद्धानान च रूपान
अत्थिपच्चयेन पच्चयो पे० । पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु 15
अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ गन्था च सम्पयुत्तका च खन्धा
उप्पज्जन्ति, वत्थु गन्थान सम्पयुत्तकानं च खन्धान अत्थिपच्चयेन
पच्चयो । (३)

३६ गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजातो - सीलब्बतपरामासो 20
कायगन्थो च सम्पयुत्तका च खन्धा अभिज्झाकायगन्थस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो (चक्क) । सहजातो - सीलब्बतपरामासो कायगन्थो
च वत्थु च अभिज्झाकायगन्थस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (चक्क) । (१)

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा नोगन्थस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पच्छाजात, आहारं, इन्द्रिय । 25
सहजातो - नोगन्थो एको खन्धो च गन्थो^१ च तिण्णन्न खन्धान
चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो पे० द्वे खन्धा^२
च पे० । सहजातो - गन्था च वत्थु च नोगन्थान खन्धान
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । सहजातो - गन्था च महाभूता च चित्त-

१ गन्था - स्या० । २ खन्वे - स्या० ।

नोगन्थो धम्मो गयस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो -
नोगन्था चेतना सम्पयुत्तकान गयान' कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स कम्म
पञ्चयेन पञ्चयो - नोगन्था चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान गन्थान
५ च चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

विपाकपञ्चयादि

३२ नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स विपाकपञ्चयेन
पञ्चयो एक, आहारपञ्चयेन पञ्चयो तीणि इन्द्रियपञ्चयेन
पञ्चयो तीणि ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो तीणि, ममापञ्चयेन
पञ्चयो नव, सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो नव ।

विष्ययुत्तपञ्चयो

10 ३३ गन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन
पञ्चयो - सहजात, पञ्छाजात (सङ्कित्त) । (१)

B, 264

नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो
- सहजात, पुरेजात, पञ्छाजात (सङ्कित्त) । (१)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो ।
11 पुरेजात - बत्थु गन्थान विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स विष्य-
युत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - बत्थु गन्थान सम्पयुत्तकान च खन्धान
विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा नोगन्थस्स धम्मस्स विष्य-
12 युत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पञ्छाजात (सङ्कित्त) । (१)

अतिपञ्चयो

३४ गन्थो धम्मो गयस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो
.. एक (पटिञ्चसवित्त) ।

गन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो -
सहजात पञ्छाजात । सहजाता - गन्था सम्पयुत्तकान एतन्मान

पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो, पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, आहारपञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन 5 पञ्चयो । (२)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स आरम्मण-पञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

४० गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स आरम्मण-पञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन 10 B 267 पञ्चयो । (१)

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स आरम्मण-पञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३) 15

२. पञ्चयपञ्चनीयं

सङ्ख्या

४१ नहतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), नोअविगते नव ।

20

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुबुक्क

४२ हेतुपञ्चया नआरम्मणे नव ५० नसमनन्तरे नव, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये नव (सब्बत्थ नव), नमग्गे नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयत्ते नव, नोनत्थिया नव, नोविगते नव ।

- समुद्धानान च रूपान अस्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्छाजाता - गन्धा
 च सम्पयुक्तका च स्रग्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अस्थिपञ्चयेन
 पञ्चयो । पञ्छाजाता - गन्धा च कबलीकारो आहारो च इमस्स
 कायस्स अस्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्छाजाता - गन्धा च रूप
 5 जीवितिन्द्रिय च कटत्तारूपान अस्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- गन्धो च नोगन्धो च धम्मो गन्धस्स च नोगन्धस्स च
 धम्मस्स अस्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजातो -
 नोगन्धो एको सन्धो च सीलब्धतपरामासो कायगन्धो च तिप्पन्नं
 स्रग्धान अभिज्ज्ञाकायगन्धस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान अस्थि
 10 पञ्चयेन पञ्चयो पे० । सहजातो - सीलब्धतपरामासो कायगन्धो
 च वत्थु च अभिज्ज्ञाकायगन्धस्स च सम्पयुक्तकान च सन्धानं
 अस्थिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क) । (३)

(२) चत्तथा

पुढ

- ३७ हेतुया नव आरम्मणे नव (सम्बत्थ नव), उपनिस्सये
 नव पुरेजाते तीणि पञ्छाजाते तीणि आसेवने नव कम्मे तीणि
 15 विपाके एक, आहारे तीणि इन्द्रिये तीणि, ज्ञाने तीणि, ममो नव,
 सम्पयुक्ते नव विप्पयुक्ते पञ्च अस्थिया नव, नस्थिया नव, विगते
 नव अविगते नव ।

अनुत्तरे ।

पञ्चमीमुद्धारो

- ३८ गन्धो धम्मो गन्धस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
 पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)
 20 गन्धो धम्मो नोगन्धस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो,
 सहजातपञ्चयन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पञ्छाजात
 पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- गन्धो धम्मो गन्धस्स च नोगन्धस्स च धम्मस्स आरम्मण
 पञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन
 25 पञ्चयो । (३)

३९ नोगन्धो धम्मो नोगन्धस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन

दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतं एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा लोभो
च चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० दोमनस्स-
सहगत एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा पटिघं च चित्तसमुद्धान च
रूप . पे० . द्वे खन्धे पे० . । (३)

४६ गन्थविप्पयुत्त^१ धम्मं पटिच्च गन्थविप्पयुत्तो धम्मो 5
उप्पज्जति हेतुपच्चया — गन्थविप्पयुत्त एक खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० दिट्ठिगतविप्पयुत्त
लोभ पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिघ पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप,
पटिसन्धिक्खणे पे० खन्धे पटिच्च (सङ्खित्त) । (१)

गन्थविप्पयुत्त धम्म पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति 10
हेतुपच्चया — दिट्ठिगतविप्पयुत्त लोभ पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा,
पटिघ पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

गन्थविप्पयुत्त धम्मं पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — दिट्ठिगतविप्पयुत्तं लोभं पटिच्च
सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं, पटिघ पटिच्च सम्पयुत्तका 15
खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप । (३)

४७ गन्थसम्पयुत्त च गन्थविप्पयुत्त च धम्मं पटिच्च गन्थ-
सम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगत
एक खन्ध च लोभं च पटिच्च तयो खन्धा . पे० द्वे खन्धे
पे० दोमनस्ससहगत एक खन्ध च पटिघ च पटिच्च तयो खन्धा 20
. पे० द्वे खन्धे पे० । (१)

B 269

गन्थसम्पयुत्त च गन्थविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च गन्थविप्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — गन्थसम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च
पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च
लोभ च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगते खन्धे च 25
पटिघ च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

गन्थसम्पयुत्त च गन्थविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो
च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — दिट्ठिगतविप्प-
युत्तलोभसहगत एक खन्ध च लोभ च पटिच्च तयो खन्धा चित्त-

४ पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं

४३ नहेतुपञ्चया आरम्भणे नव, अधिपतिया नव (अनुलोम पदानि परिपुष्णानि भातव्यानि), अधिगस नव ।

गन्धदुकं निष्ठितं ।

२७ गन्धनियदुकं

§ १-७ धारसत्तकं

४४ गन्धनिय धम्म पटिञ्च गन्धनियो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - गन्धनिय एक सन्धं (सङ्गिन्) ।

५ (यथा चूळन्तरदुके लोक्कियदुकं एवं विभजितत्वं निम्नाना करण) ।

गन्धनियदुकं निष्ठितं ।

२८ गन्धसम्पयुत्तदुकं

§ १ पटिञ्चवारो

१ पञ्चयानुलोमं

(१) विभज्जो

हेतुपञ्चयो

४५ गन्धसम्पयुत्त धम्मं पटिञ्च गन्धसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - गन्धसम्पयुत्तं एक सन्धं पटिञ्च तयो सन्धो पे० द्वे सन्धे ... पे०... । (१)

१० गन्धसम्पयुत्त धम्मं पटिञ्च गन्धविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - गन्धसम्पयुत्ते सन्धे पटिञ्च चित्तसमुद्धानं रूपं, विट्ठिगत विप्पयुत्तलोभसहगते सन्धे पटिञ्च लोभो चित्तसमुद्धानं च रूपं, दोमनस्ससहगते सन्धे पटिञ्च पटिञ्च चित्तसमुद्धानं च रूपं । (२)

१५ गन्धसम्पयुत्तं धम्मं पटिञ्च गन्धसम्पयुत्तो च गन्धविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - गन्धसम्पयुत्त एक सन्धं पटिञ्च तयो सन्धो चित्तसमुद्धानं च रूपं पे०.. द्वे सन्धे .. पे०-

दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगत एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा लोभो
च चित्तसमुद्धान च रूपं .. पे० . द्वे खन्धे पे० दोमनस्स-
सहगत एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा पटिघ च चित्तसमुद्धान च
रूपं . पे० द्वे खन्धे . पे० . । (३)

४६. गन्थविप्पयुत्त^१ धम्म पटिच्च गन्थविप्पयुत्तो धम्मो 5
उप्पज्जति हेतुपच्चया - गन्थविप्पयुत्त एक खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
चित्तसमुद्धान च रूपं .. पे० द्वे खन्धे . पे० . दिट्ठिगतविप्पयुत्तं
लोभ पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिघं पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप,
पटिसन्धिकखणे पे० खन्धे पटिच्च (सङ्खित्त) । (१)

गन्थविप्पयुत्त धम्म पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति 10
हेतुपच्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्त लोभ पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा,
पटिघ पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

गन्थविप्पयुत्त धम्म पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्त लोभ पटिच्च
सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप, पटिघ पटिच्च सम्पयुत्तका 15
खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप । (३)

४७ गन्थसम्पयुत्त च गन्थविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च गन्थ-
सम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगत
एक खन्ध च लोभ च पटिच्च तयो खन्धा . पे० द्वे खन्धे
पे० दोमनस्ससहगत एक खन्ध च पटिघ च पटिच्च तयो खन्धा 20
. पे० . द्वे खन्धे पे० । (१)

B 269

गन्थसम्पयुत्त च गन्थविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च गन्थविप्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - गन्थसम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च
पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च
लोभ च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगते खन्धे च 25
पटिघ च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

गन्थसम्पयुत्त च गन्थविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो
च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - दिट्ठिगतविप्प-
युत्तलोभसहगत एक खन्ध च लोभ च पटिच्च तयो खन्धा चित्त-

समुद्धान च रूप पे० द्वे सखे पे०.. दोमनत्ससहगतं एकं
सन्ध च पटिघ च पटिच्च तयो सखा चित्तसमुद्धान च रूपं
पे०.. द्वे सखे पे० । (१)

आरम्भणपञ्चयो

- ४८ गन्धसम्पयुक्तं धम्मं पटिच्च गन्धसम्पयुक्तो धम्मो
उपपज्जति आरम्भणपञ्चया — गन्धसम्पयुक्तं एकं सखा पटिच्च तयो
सखा पे० द्वे सखे .. पे० । (१)

गन्धसम्पयुक्तं धम्मं पटिच्च गन्धविष्ययुक्तो धम्मो उपपज्जति
आरम्भणपञ्चया — विट्ठिगतविष्ययुक्तलोभसहगतं सखा पटिच्च लोभो
दोमनत्ससहगतं सखे पटिच्च पटिघ । (२)

- १० गन्धसम्पयुक्तं धम्मं पटिच्च गन्धसम्पयुक्तो च गन्धविष्ययुक्तो
च धम्मा उपपज्जन्ति आरम्भणपञ्चया — विट्ठिगतविष्ययुक्तलोभसहगतं
एकं सन्ध पटिच्च तयो सखा लोभो च पे० द्वे सखे ... पे०..
दोमनत्ससहगतं एकं सखा पटिच्च तयो सखा पटिघं च ... पे०..
द्वे सखे पे०... । (३)

- ११ गन्धविष्ययुक्तं धम्मं पटिच्च गन्धविष्ययुक्तो धम्मो
उपपज्जति आरम्भणपञ्चया — गन्धविष्ययुक्तं एकं सन्ध पटिच्च तयो
सखा पे० द्वे सखे पे० पटिसन्धिक्खणे पे०.. बत्तु
पटिच्च सखा । (१)

- गन्धविष्ययुक्तं धम्मं पटिच्च गन्धसम्पयुक्तो धम्मो उपपज्जति
२० आरम्भणपञ्चया — विट्ठिगतविष्ययुक्तं लोभं पटिच्च सम्पयुक्तका सन्धा,
पटिघ पटिच्च सम्पयुक्तका सन्धा । (२)

- गन्धसम्पयुक्तं च गन्धविष्ययुक्तं च धम्मं पटिच्च गन्धसम्पयुक्तो
धम्मो उपपज्जति आरम्भणपञ्चया — विट्ठिगतविष्ययुक्तलोभसहगतं एकं
सन्ध च लोभं च पटिच्च तयो सन्धा पे० द्वे सखे ... पे०..
२३ दोमनत्ससहगतं एकं सन्धं च पटिघं च पटिच्च तयो सन्धा ... पे०..
द्वे सखे .. पे० (सङ्गित्तं) । (१)

(२) चत्तया

सुद्धं

१० हेतुया नव आरम्भणे छ, अविपत्तिया नव, अनन्तर

छ, समनन्तरे छ, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव, उपनिस्सये छ, पुरेजाते छ, आसेवने छ, कम्मे नव, विपाके एक, आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मग्गे नव, सम्पयुत्ते छ, विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया छ, विगते छ, अविगते नव ।

अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५१ गन्थविप्पयुत्त धम्म पटिच्च गन्थावप्पयुत्तो धम्मो 5
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुक गन्थविप्पयुत्त एक खन्ध पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे०
अहेतुकपटिसन्धिक्खणे पे० (याव असञ्जसत्ता), विचिकिच्छा-
सहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्वच्च-
सहगतो मोहो (सङ्खित्तं) । (१)

10

(२) सङ्खया

सुद्ध

५२ नहेतुया एक, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि,
नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते सत्त (नपुरेजाते विभजन्तेन अरूप
पठम कातब्ब, रूप यत्थ लब्भति पच्छा कातब्ब, पटिघ च
अरूपे नत्थि), नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे चत्तारि, 15
नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने एक, नमग्गे
एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया तीणि, नोविगते
तीणि ।

B 271

३. पच्चयानुलोमपच्चनीय

५३ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव (एव
गणेतब्ब, सङ्खित्तं), नोविगते तीणि ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

20

५४. नहेतुपच्चया आरम्मणे एक .. पे० अविगते एक ।

§ २ सहजातवारो (सहजातवारोऽपि एवं कातव्यो^१) ।

§ ३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विनङ्गो

हेतुपञ्चयो

५५ गन्धसम्पयुक्तं धम्मं पञ्चया गन्धसम्पयुक्तो धम्मो
उपपज्जति हेतुपञ्चया तीणि (पटिञ्चसविसा) ।

गन्धविष्ययुक्तं धम्मं पञ्चया गन्धविष्ययुक्तो धम्मो उपपज्जति
५ हेतुपञ्चया—गन्धविष्ययुक्तं एकं सन्धं पञ्चया पे० पटिसन्धिवत्समे
पे०... सन्धे पञ्चया वत्थु, वत्थु पञ्चया सन्धा, एकं महाभूतं
पे० वत्थु पञ्चया गन्धविष्ययुक्तं सन्धा । (१)

B. 272 गन्धविष्ययुक्तं धम्मं पञ्चया गन्धसम्पयुक्तो धम्मो उपपज्जति
हेतुपञ्चया—वत्थु पञ्चया गन्धसम्पयुक्तका^१ सन्धा, दिट्ठिगतविष्ययुक्तं
१० लोमं पञ्चया सम्पयुक्तका सन्धा पटिष पञ्चया सम्पयुक्तका
सन्धा । (२)

गन्धविष्ययुक्तं धम्मं पञ्चया गन्धसम्पयुक्तो च गन्धविष्ययुक्तो
च धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया—वत्थु पञ्चया गन्धसम्पयुक्तका
सन्धा महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धान् रूपं दिट्ठिगतविष्ययुक्तं लोमं
१५ पञ्चया सम्पयुक्तका सन्धा चित्तसमुद्धान् च रूपं, पटिष पञ्चया
सम्पयुक्तका सन्धा चित्तसमुद्धान् च रूपं वत्थु पञ्चया दिट्ठिगत
विष्ययुक्तलोमसहगता^२ सन्धा च लोमो च वत्थु पञ्चया दोमनस्य
सहगता सन्धा च पटिष च । (३)

५६ गन्धसम्पयुक्तं च गन्धविष्ययुक्तं च धम्मं पञ्चया
२० गन्धसम्पयुक्तो धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया—गन्धसम्पयुक्तं एकं सन्धं
च वत्थु च पञ्चया तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० दिट्ठिगत

१ कातव्य—ती । २ गन्धसम्पयुक्ता—स्या एवमुपरि पि । ३ चिट्ठिगत-
विष्ययुक्ता—ती स्या ।

विष्पयुत्तलोभसहगत एक खन्ध च वत्थु च लोभ च पञ्चया
तयो खन्धा पे० . द्वे खन्धे पे० दोमनस्ससहगत एक खन्ध
च वत्थु च पटिघ च पञ्चया तयो खन्धा . पे० द्वे खन्धे
... पे०... । (१)

गन्थसम्पयुत्त च गन्थविष्पयुत्त च धम्म पञ्चया गन्थविष्पयुत्तो 5
धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — गन्थसम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च
पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप, दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च
लोभ च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगते खन्धे च पटिघ
च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप, दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च
वत्थु च पञ्चया लोभो, दोमनस्ससहगते खन्धे च वत्थु च पञ्चया 10
पटिघं । (२)

गन्थसम्पयुत्त च गन्थविष्पयुत्त च धम्म पञ्चया गन्थ-
सम्पयुत्तो च गन्थविष्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया —
गन्थसम्पयुत्त एक खन्ध च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा पे०
द्वे खन्धे पे० गन्थसम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च पञ्चया 15
चित्तसमुद्धान रूपं, दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगत एक खन्ध च लोभ
च पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे
पे० दोमनस्ससहगत एक खन्ध च पटिघ च पञ्चया तयो
खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० दिट्ठिगत-
विष्पयुत्तलोभसहगत एक खन्ध च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा 20
लोभो च पे० द्वे खन्धे पे० दोमनस्ससहगत एक खन्ध च
वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा पटिघ च . पे० द्वे खन्धे पे० .
(सङ्खित्त) । (३)

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

५७ हेतुया नव, आरम्भणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे
नव, समनन्तरे नव (सब्बत्थ नव), विपाके एक, आहारे नव 25
.. पे० अविगते नव ।

अनुलोम ।

२ पञ्चयपञ्चमीय

(१) विमङ्गो

नहेतुपञ्चयो

५८ गन्धविष्ययुक्त घम्म पञ्चया गन्धविष्ययुतो घम्मो
 सप्यज्जति नहेतुपञ्चया — अहेतुक गन्धविष्ययुत्तं ... पे०.. अहेतुक
 पटिसन्धिक्खणे (याव अस्सञ्जसत्ता), चक्खमायतन पञ्चया चक्खु
 विञ्जाण पे० कायायतन पञ्चया कायविञ्जाण, वत्थु पञ्चया
 ५ अहेतुका गन्धविष्ययुता सत्ता, विचिकिञ्छासहगतो उद्वच्चसहगतो
 ध्वन्वे च वत्थु च पञ्चया विचिकिञ्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो
 (सङ्घित्त) ।

(२) चङ्खपा

सुखं

५९ नहेतुया एकं, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव
 नअनन्तरे तीणि पे० नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते सत्त
 १० नपञ्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव,
 नआहारे एक नइन्द्रिये एक, नआने एक, नममो एकं, नसम्पयुत्ते
 तीणि नविष्ययुत्ते छ, नोनत्थिया तीणि नोविगते तीणि ।

३ पञ्चयानुलोमपञ्चमीय

६० हेतुपञ्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव (एवं
 गणेतम्भ) ।

४ पञ्चयपञ्चमीयानुलोमं

A. 274 15

६१ नहेतुपञ्चया आरम्मणे एक पे० अविगते एकं ।

५ ४ निस्सयवारो

(निस्सयवारो पञ्चयवारसदितो) ।

§ ५ संसद्धारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

६२. गन्थसम्पयुत्त धम्मं संसद्धारो गन्थसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया - गन्थसम्पयुत्त एक खन्धं ससद्धारो तयो खन्धा
... पे० .. द्वे खन्धे .. पे० . । (१)

गन्थसम्पयुत्तं धम्मं संसद्धारो गन्थविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे संसद्धारो लोभो, 5
दोमनस्ससहगते खन्धे संसद्धारो पटिघ । (२)

गन्थसम्पयुत्त धम्मं संसद्धारो गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगत एक
खन्धं संसद्धारो तयो खन्धा लोभो च पे० द्वे खन्धे . पे०
दोमनस्ससहगतं एकं खन्धं संसद्धारो तयो खन्धा पटिघ च . पे० . 10
द्वे खन्धे . पे० .. । (३)

६३ गन्थविप्पयुत्त धम्मं संसद्धारो गन्थविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया - गन्थविप्पयुत्तं एकं खन्धं संसद्धारो तयो खन्धा
... पे० द्वे खन्धे . पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

गन्थविप्पयुत्त धम्मं संसद्धारो गन्थसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति 15
हेतुपञ्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्त लोभ संसद्धारो सम्पयुत्तका खन्धा,
पटिघ संसद्धारो सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

गन्थसम्पयुत्त च गन्थविप्पयुत्त च धम्मं संसद्धारो गन्थसम्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्त लोभसहगत एक
खन्धं च लोभं च संसद्धारो तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे पे० 20 B. 275
दोमनस्ससहगत एक खन्धं च पटिघं च संसद्धारो तयो खन्धा पे०
द्वे खन्धे पे० . (सङ्खित्त) ।

(२) सङ्गहा

६४ हेतुया छ, आरम्मणे छ, अधिपतिया छ (सव्वत्थ'छ),
विपाके एकं, आहारे छ . पे० अविगते छ ।

अनुलोम ।

२ पञ्चयपञ्चमीयं

(१) विभक्तौ

महेतुपञ्चमी

६५ गन्धविष्ययुक्त धम्म संसद्दो गन्धविष्ययुक्तो धम्मो
उपपज्जति नहेतुपञ्चया — अहेतुक गन्धविष्ययुक्त पे० अहेतुक-
पटिसिद्धिद्वयणे पे० विषिकिच्छासहगते उदञ्चसहगते हत्वे
संसद्दो विषिकिच्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो (सङ्घित्त) ।

(२) सङ्घा

६६ नहेतुया एक, नम्रविपत्तिया छ नपुरेजाते छ, नपञ्चा
जाते छ, नम्रासेवने छ, नकम्मे चत्तारि नविपाके छ, नमान एक,
नममो एक, नविष्ययुक्ते छ ।

३ पञ्चयानुसोमपञ्चमीयं

६७ हेतुपञ्चया नम्रविपत्तिया छ, नपुरेजाते छ, नपञ्चाजाते
छ, नम्रासेवने छ, नकम्मे चत्तारि, नविपाके छ, नविष्ययुक्ते छ ।

४ पञ्चयपञ्चमीयानुसोमं

६८ नहेतुपञ्चया आरम्भणे एक, अनन्तरे एक .. पे०-
अविगते एक ।

१६ सम्पयुक्तवारो

(सम्पयुक्तवारो संसद्दवारसदिसो) ।

१७ पञ्हावारो

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विभक्तौ

हेतुपञ्चमी

६९ गयसम्पयुक्तो धम्मो गन्धसम्पयुक्तस्तु धम्मस्तु हेतु

पञ्चयेन पञ्चयो — गन्थसम्पयुत्ता^१ हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धान हेतु-
पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो — गन्थसम्पयुत्ता हेतू चित्तसमुद्धानान रूपान हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो, दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतो हेतु लोभस्स चित्तसमुद्धानान 5
च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, दोमनस्ससहगतो हेतु पटिघस्स
चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स च
धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — गन्थसम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान
खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, दिट्ठिगत- 10
विप्पयुत्तलोभसहगतो हेतु सम्पयुत्तकान खन्धान लोभस्स च चित्त-
समुद्धानानं च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, दोमनस्ससहगतो हेतु
सम्पयुत्तकान खन्धान पटिघस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

७० गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतु- 15
पञ्चयेन पञ्चयो — गन्थविप्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान चित्त-
समुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो; दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो
चित्तसमुद्धानान रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिघ चित्तसमुद्धानान
रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

B 277

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन 20
पञ्चयो — दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो सम्पयुत्तकानं खन्धान हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो; पटिघ सम्पयुत्तकान खन्धान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स
च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो
सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो; 25
पटिघ सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो । (३)

७१ गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्प-
युत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतो

हेतु च लोभो च सम्पयुक्तकान् सन्धानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो,
दोमनस्ससहगतो हेतु च पटिष च सम्पयुक्तकान् सन्धानं हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

- गन्धसम्पयुक्तो च गन्धविष्ययुक्तो च धम्मा गन्धविष्ययुक्तस्स
५ धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - विट्ठिगतविष्ययुत्तलोभसहगतो हेतु च
लोभो च चित्तसमुद्धानान् रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, दोमनस्स
सहगतो हेतु च पटिष च चित्तसमुद्धानान् रूपान् हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो । (२)

- गन्धसम्पयुक्तो च गन्धविष्ययुक्तो च धम्मा गन्धसम्पयुक्तस्स
१० च गन्धविष्ययुक्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - विट्ठिगत
विष्ययुत्तलोभसहगतो हेतु च लोभो च सम्पयुक्तकान् सन्धानं
चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो दोमनस्ससहगतो
हेतु च पटिष च सम्पयुक्तकान् सन्धानं चित्तसमुद्धानान् च रूपान्
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

आरम्भणपञ्चयो

- १५ ७२ गन्धसम्पयुक्तो धम्मो गन्धसम्पयुक्तस्स धम्मस्स आरम्भण
पञ्चयेन पञ्चयो - गन्धसम्पयुक्ते सन्धे आरम्भ गन्धसम्पयुक्तका
सन्धे उपपज्जन्ति । (तीसु पि मूला पुच्छित्तव्या) गन्धसम्पयुक्ते सन्धे
आरम्भ गन्धविष्ययुक्ता सन्धे उपपज्जन्ति, गन्धसम्पयुक्ते सन्धे
आरम्भं विट्ठिगतविष्ययुत्तलोभसहगता सन्धे च लोभो च उपपज्जन्ति,
२० दोमनस्ससहगता सन्धे च पटिष च उपपज्जन्ति । (१)

- ७३ गन्धविष्ययुक्तो धम्मो गन्धविष्ययुक्तस्स धम्मस्स आरम्भण
पञ्चयेन पञ्चयो - दानं दत्त्वा सीलं पे०.. उपोसथधम्मं कत्वा
त पञ्चयेकगतिं पुट्ठे सुविण्णानि पञ्चयेकगतिं दानां वुट्ठहिस्वा
ज्ञानं पञ्चयेकगतिं धरिया मग्गा वुट्ठहिस्वा मग्गं पञ्चयेकगतिं, पत्तं
२५ पञ्चयेकगतिं निम्बान् पञ्चयेकगतिं निम्बान् गोत्रमुत्तं बोदानस्स,
मग्गस्य पत्तस्य आयज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो धरिया
गन्धविष्ययुक्ते पत्तने विलेसे पञ्चयेकगतिं, विकरम्मिसे विलेसे
पञ्चयेकगतिं पुट्ठे गमुत्ताविण्णं विमते जानन्नि चयानं .. पे०..
यापु गन्धविष्ययुक्ते गन्धे च लोभं च पटिष च अनिरूपतो पे०..

विपस्सति, अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ गन्थविप्पयुत्तो रागो
उप्पज्जति, विचिकिञ्छा . पे० उद्धच्च . पे० दोमनस्सं
उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं
सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन गन्थविप्पयुत्तचित्तसमङ्गिस्स चित्त जानाति,
आकासानञ्चायतन विञ्जाणञ्चायतनस्स पे० आकिञ्चञ्जा- 5
यतन नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स पे० रूपायतन चक्खु-
विञ्जाणस्स पे० फोढुब्बायतन कायविञ्जाणस्स पे० ..
गन्थविप्पयुत्ता खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स,
पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतसञ्जाणस्स,
आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

10

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो—दान दत्त्वा सील . पे० उपोसथकम्म पे० ..
पुब्बे पे० ज्ञाना पे० त अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ
गन्थसम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति, दोमनस्स उप्पज्जति
(सङ्घित्त) । (२)

15

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स
च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — चक्खु पे० वत्थु
गन्थविप्पयुत्ते खन्धे च लोभ च पटिघ च आरब्भ दिट्ठिगतविप्पयुत्त-
लोभसहगता खन्धा च लोभो च दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघ
च उप्पज्जन्ति । (३)

20

७४ गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्प-
युत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभ-
सहगते खन्धे च लोभ च दोमनस्ससहगते खन्धे च पटिघ च
आरब्भ गन्थसम्पयुत्तका खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूल पुच्छित्तब्ब)
दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च लोभ च दोमनस्ससहगते खन्धे 25
च पटिघ च आरब्भ गन्थविप्पयुत्ता खन्धा उप्पज्जन्ति, दिट्ठिगत-
विप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च लोभ च दोमनस्ससहगते खन्धे च
पटिघ च आरब्भ दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च
दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघ च उप्पज्जन्ति । (३)

B 279

अधिपतिपच्चयो

७५. गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति- 30

पञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — गन्धसम्पयुक्ते स्त्राघे गरु कत्वा गन्धसम्पयुक्ता सन्धा उपपज्जन्ति । सहजाताधिपति — गन्धसम्पयुक्ताधिपति सम्पयुक्तकान् सन्धान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- 5 गन्धसम्पयुक्तो धम्मो गन्धविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति-
पञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — गन्धसम्पयुक्ते स्त्राघे गरु कत्वा दिट्ठिगतविप्पयुक्तो लोभो उपपज्जति । सहजाताधिपति — गन्धसम्पयुक्ताधिपति चित्तसमुद्धानान् रूपान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगताधिपति
10 लोभस्स च चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो, दोमनस्ससहगताधिपति पटिघस्स च चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

गन्धसम्पयुक्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स च गन्धविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति ।

- 11 आरम्भणाधिपति — गन्धसम्पयुक्ते स्त्राघे गरु कत्वा दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता स्त्राघा च लोभो च उपपज्जन्ति । सहजाताधिपति — दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगताधिपति सम्पयुक्तकान् सन्धान् लोभस्स च चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो दोमनस्ससहगताधिपति सम्पयुक्तकान् सन्धान् पटिघस्स च चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

B. 280

- ७६ गन्धविप्पयुक्तो धम्मो गन्धविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — दानं पे० सीलं पे० उपोसथकम्मं कत्वा तं गरुं कत्वा पञ्चवेकस्सति पुब्बे सुविण्णामि गरुं कत्वा पञ्चवेकस्सति,
25 ज्ञानां वुट्ठहिंत्वा ज्ञानं गरुं कत्वा पञ्चवेकस्सति अरिया मग्गा वुट्ठहिंत्वा मग्गं गरुं कत्वा पञ्चवेकस्सन्ति फला वुट्ठहिंत्वा फलं गरुं कत्वा पञ्चवेकस्सन्ति निब्बानं गरुं कत्वा पञ्चवेकस्सन्ति, निब्बानं गोत्रभुत्तं बोधानस्स भग्गस्स फलस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो, चकसु पे० वत्थु गन्धविप्पयुक्ते स्त्राघे च लोभो च गरुं कत्वा
→ अस्सादेति अभिमन्वति तं गरुं कत्वा गन्धविप्पयुक्तो रागो उपपज्जति ।

सहजाताधिपति - गन्थविप्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकान खन्धान चित्त-
समुद्धानानं च रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति - दान पे० सीलं . पे०...
उपोसथकम्मं पे० . पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना वुट्ठित्वा 5
ज्ञान . पे० . चक्खु . पे० वत्थु गन्थविप्पयुत्ते खन्धे च लोभ
च गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा गन्थसम्पयुत्तो
रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । (२)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स
च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति - चक्खु 10
पे० वत्थु गन्थविप्पयुत्ते खन्धे च लोभ च गरु कत्वा दिट्ठिगत-
विप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च उप्पज्जन्ति । (३)

७७ गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थ-
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति -
दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च लोभ च गरु कत्वा गन्थ- 15
सम्पयुत्तका खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूला^१ पुच्छितब्बा^१) दिट्ठिगतविप्पयुत्त-
लोभसहगते खन्धे च लोभ च गरु कत्वा दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो
उप्पज्जति । (मूला पुच्छितब्बा) दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे
च लोभ च गरु कत्वा दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो
च उप्पज्जन्ति । (३)

20

अनन्तरपच्चयो

७८ गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा गन्थसम्पयुत्ता खन्धा पच्छिमान
पच्छिमान गन्थसम्पयुत्तकान खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ।
(मूला पुच्छितब्बा) पुरिमा पुरिमा दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता
खन्धा पच्छिमस्स पच्छिमस्स दिट्ठिगतविप्पयुत्तस्स लोभस्स अनन्तर- 25
पच्चयेन पच्चयो, पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता खन्धा पच्छिमस्स
पच्छिमस्स पटिघस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; गन्थसम्पयुत्ता खन्धा

B 281

१ मूल पुच्छितब्ब - स

वुद्धानस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (मूला पृच्छितत्वा) पुरिमा पुरिमा दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोमसहगता सन्धा पञ्चिमान पञ्चिमान दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोमसहगतान सन्धान लोमस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता सन्धा पञ्चिमान पञ्चिमान

८ दोमनस्ससहगतान सन्धान पटिघस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

७९ गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तर पञ्चयेन पञ्चयो—पुरिमो पुरिमो दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोमो पञ्चिमस्स पञ्चिमस्स दिट्ठिगतविप्पयुत्तस्स लोमस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, पुरिम पुरिम^१ पटिघ पञ्चिमस्स पञ्चिमस्स पटिघस्स अनन्तर

१० पञ्चयेन पञ्चयो पुरिमा पुरिमा गन्धविप्पयुत्ता सन्धा पञ्चिमान पञ्चिमान गन्धविप्पयुत्तान^२ सन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, अनुलोमं गोत्रमुत्त पे० फलसमापत्तिया अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तर पञ्चयेन पञ्चयो—पुरिमो पुरिमो दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोमो पञ्चिमान

११ पञ्चिमान दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोमसहगतान^३ सन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो पुरिम पुरिम पटिघ पञ्चिमान पञ्चिमान दोमनस्स सहगतान सन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो आवज्जना गन्ध सम्पयुत्तकान सन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स च गन्धविप्पयुत्तस्स

२० च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो—पुरिमो पुरिमो दिट्ठिगत विप्पयुत्तो लोमो पञ्चिमान पञ्चिमान दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोमसहगतान सन्धान लोमस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो पुरिम पुरिम पटिघ पञ्चिमान पञ्चिमान दोमनस्ससहगतान सन्धान पटिघस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो आवज्जना दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोमसहगतान

२५ सन्धान लोमस्स च दोमनस्ससहगतान सन्धान पटिघस्स च अनन्तर पञ्चयेन पञ्चयो । (३)

८० गन्धसम्पयुत्तो च गन्धविप्पयुत्तो च धम्मा गन्धसम्प युत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो—पुरिमा पुरिमा दिट्ठिगत-

१ पुरिम दोमनस्ससहगत — सी स्या । २ गन्धविप्पयुत्तकान — सी । ३ दिट्ठि गतविप्पयुत्तकान — सी दिट्ठिगतविप्पयुत्तान — स्या ।

विष्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च पच्छिमान पच्छिमान
 दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगतान खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो;
 पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघ च पच्छिमान
 पच्छिमान दोमनस्ससहगतान खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ।
 (मूला पुच्छित्त्वा) पुरिमा पुरिमा दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगता 5
 खन्धा च लोभो च पच्छिमस्स पच्छिमस्स दिट्ठिगतविष्पयुत्तस्स
 लोभस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता
 खन्धा च पटिघ च पच्छिमस्स पच्छिमस्स पटिघस्स अनन्तरपच्चयेन
 पच्चयो, दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च दोमनस्स-
 सहगता खन्धा च पटिघ च वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । 10
 (मूला पुच्छित्त्वा) पुरिमा पुरिमा दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगता
 खन्धा च लोभो च पच्छिमान पच्छिमान दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभ-
 सहगतान खन्धान लोभस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, पुरिमा
 पुरिमा दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघ च पच्छिमानं पच्छिमान
 दोमनस्ससहगतान खन्धानं पटिघस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३) 15

समनन्तरपच्चयादि

८१ गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स समनन्तर-
 पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, अञ्जामञ्जापच्चयेन
 पच्चयो, निस्सयपच्चयेन पच्चयो ।

उपनिस्सयपच्चयो

८२ गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, 20
 पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - गन्थसम्पयुत्ता खन्धा
 गन्थसम्पयुत्तकान खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (मूल
 पुच्छित्त्वा, तीणि पि उपनिस्सया) गन्थसम्पयुत्ता खन्धा गन्थ-
 विष्पयुत्तान खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (मूल^१, तीणि पि
 उपनिस्सया) गन्थसम्पयुत्ता खन्धा दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगतान 25

स धान लोभस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, दोमनस्ससहगतान
स धान पटिषस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

- ८३ गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — आरम्भणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
४ पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो — सद्ध उपनिस्साय दानं
देति पे० समारपत्ति उप्पादेति, मान जप्पेति, सील पे०...
पञ्च, राग दोस, मोहं मान, पत्थनं, कायिकं सुखं, कायिकं
दुक्खं, उतु, भोजन, सेनासन उपनिस्साय धान देति पे०
समारपत्ति उप्पादेति, पाण हनति पे० सद्ध भिन्दति, सद्धा
१० .. पे० पञ्चा रागो पे० पत्थना .. पे० सेनासन सद्धाय
.. पे० पञ्चाय रागस्स दोसस्स, मोहस्स, मानस्स, पत्थनाय
पे०.. फलसमारपत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

- गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो — आरम्भणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप-
१५ निस्सयो .. पे० । पक्तूपनिस्सयो — सद्ध उपनिस्साय मान जप्पेति,
विट्ठि गण्हाति, सील पे० पञ्च राग पे० .. मान, पत्थन
.. पे० सेनासन उपनिस्साय पाण हनति पे० सद्ध भिन्दति,
सद्धा पे० सेनासन रागस्स दोसस्स, मोहस्स, मानस्स, विट्ठिया,
पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

- २० गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स च गन्धविप्पयुत्तस्स
च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो (तीणि उपनिस्सया), सद्ध
उपनिस्साय मान जप्पेति सील पे० पञ्च, राग दोस,
मोहं मान पत्थन कायिक सुख पे० सेनासन उपनिस्साय पाणं
हनति पे०.. सद्ध भिन्दति सद्धा पे० पञ्चा रागो,
२५ दोसो मोहो मानो पत्थना पे० सेनासन विट्ठिगतविप्पयुत्तसोम
सहगतानं धम्मान लोभस्स च दोमनस्ससहगतानं स धान पटिषस्स
च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

- ८४ गन्धसम्पयुत्तो च गन्धविप्पयुत्तो च धम्मा गन्ध-
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — आरम्भणूपनिस्सयो
अनन्तरूपनिस्सयो पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो —

दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च दोमनस्ससहगता
 खन्धा च पटिघ च गन्थसम्पयुत्तकान खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन
 पच्चयो । (मूल कातव्व^१) दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च
 लोभो च दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघ च गन्थविप्पयुत्तानं
 खन्धानं दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभस्स^२ च पटिघस्स च उपनिस्सयपच्चयेन 5
 पच्चयो । (मूल पुच्छितव्व) दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च
 लोभो च दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघं च दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभ-
 सहगतान खन्धान लोभस्स च दोमनस्ससहगतानं खन्धान पटिघस्स
 च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

पुरेजातपच्चयो

८५ गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स पुरेजात- 10
 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं -
 चक्खु पे० वत्थु अनिच्चतो विपस्सति, अस्सादेति अभिनन्दति,
 त आरब्भ गन्थविप्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, विचिकिच्छा पे० .
 उद्वच्च . पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं
 पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद् सुणाति, रूपायतन चक्खु- 15
 विञ्जाणस्स . पे० फोढुब्बायतन कायविञ्जाणस्स पे० . ।
 वत्थुपुरेजात - चक्खायतन चक्खुविञ्जाणस्स पे० कायायतन
 कायविञ्जाणस्स पे० वत्थु गन्थविप्पयुत्तान खन्धान दिट्ठिगत-
 विप्पयुत्तस्स लोभस्स च पटिघस्स च पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स पुरेजात- 20
 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मण-
 पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ
 गन्थसम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, दिट्ठि पे० दोमनस्स उप्पज्जति ।
 वत्थुपुरेजात - वत्थु गन्थसम्पयुत्तकान खन्धान पुरेजातपच्चयेन
 पच्चयो । (२)

25

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स
 च धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात ।
 आरम्मणपुरेजात - चक्खु पे० वत्थु आरब्भ दिट्ठिगतविप्पयुत्त-

लोभसहगता सन्धा च लोभो च दोमनस्ससहगता सन्धा च पटिष
च उप्पज्जन्ति । वत्थुपुरेजात — वत्थु दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतानं
सन्धानं लोभस्स च दोमनस्ससहगतानं सन्धानं पटिषस्स च
पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

पञ्छाजातपञ्चयो

5 ८६ गन्धसम्पयुत्तो धम्मो गन्धविप्पयुत्तस्स धम्मस्स पञ्छाजात-
पञ्चयेन पञ्चयो एक ।

गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धविप्पयुत्तस्स धम्मस्स पञ्छाजात-
पञ्चयेन पञ्चयो एक ।

गन्धसम्पयुत्तो च गन्धविप्पयुत्तो च धम्मा गन्धविप्पयुत्तस्स
10 धम्मस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो — पञ्छाजाता दिट्ठिगत-
विप्पयुत्तलोभसहगता सन्धा च लोभो च दोमनस्ससहगता सन्धा च
पटिष च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसेवनपञ्चयो

८७ गन्धसम्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आसेवन-
पञ्चयेन पञ्चयो (अनन्तरसदिसं आवज्जना पि भुट्टान पि नत्थि) ।

कम्मपञ्चयो

15 ८८ गन्धसम्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्म
पञ्चयेन पञ्चयो — गन्धसम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं सन्धानं
कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

गन्धसम्पयुत्तो धम्मो गन्धविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन
पञ्चयो — सहजाता भानासणिका । सहजाता — गन्धसम्पयुत्ता चेतना
20 चित्तसमुद्धानां रूपान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो दिट्ठिगतविप्पयुत्त
लोभसहगता चेतना लोभस्स च चित्तसमुद्धानां च रूपान कम्म
पञ्चयेन पञ्चयो दोमनस्ससहगता चेतना पटिषस्स च चित्त
समुद्धानां च रूपान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । भानासणिका — गन्ध
सम्पयुत्ता चेतना विपाकानं सन्धानं कटत्ता च रूपान कम्मपञ्चयेन
25 पञ्चयो । (२)

गन्धसम्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स च गन्धविप्पयुत्तस्स च

धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो — गन्थसम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं
 खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो, दिट्ठिगत-
 विप्पयुत्तलोभसहगता चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धान लोभस्स च
 चित्तसमुद्धानान च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो, दोमनस्ससहगता
 चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान पटिघस्स च चित्तसमुद्धानानं च रूपान 5
 कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

८६ गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्म-
 पच्चयेन पच्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — गन्थ-
 विप्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानानं च रूपान
 कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । नानाखणिका — 10
 गन्थविप्पयुत्ता चेतना विपाकान खन्धान कटत्ता च रूपान कम्म-
 पच्चयेन पच्चयो । (१)

विपाकपच्चयादि

९० गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स विपाक-
 पच्चयेन पच्चयो एक ।

गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन 15
 पच्चयो चत्तारि, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो चत्तारि, ज्ञानपच्चयेन
 पच्चयो चत्तारि, भगपच्चयेन पच्चयो चत्तारि, सम्पयुत्तपच्चयेन
 पच्चयो छ ।

विप्पयुत्तपच्चयो

९१ गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो — सहजात, पच्छाजात (सङ्घित्त, 20
 विभजितब्ब) (१)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-
 पच्चयेन पच्चयो — सहजात, पुरेजात, पच्छाजात (सङ्घित्त) । (१)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-
 पच्चयेन पच्चयो । पुरेजात — वत्थु गन्थसम्पयुत्तकान खन्धानं 25
 विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स च

धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात — वत्थु दिट्ठिगत
विप्पयुत्तलोभसहगतान सन्धान लोभस्स च दोमनस्ससहगतान सन्धान
पटिघस्स च विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

३. २८७

- ६२ गन्धसम्पयुत्तो च गन्धविप्पयुत्तो च धम्मा गन्धविप्प-
५ युत्तस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पञ्छाजात ।
सहजाता — दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता सन्धा च लोभो च चित्त-
समुद्धानान रूपान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, दोमनस्ससहगता सन्धा
च पटिघ च चित्तसमुद्धानान रूपान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो ।
पञ्छाजाता — दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता सन्धा च लोभो च
१० दोमनस्ससहगता सन्धा च पटिघ च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स
विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अरिपञ्चयो

६३ गन्धसम्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अरि-
पञ्चयेन पञ्चयो एक (पटिच्चसदिस) । (१)

- गन्धसम्पयुत्तो धम्मो गन्धविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अरिपञ्चयेन
१५ पञ्चयो — सहजात पञ्छाजात (सङ्खित्त, विभजितब्ब) । (२)

गन्धसम्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स च गन्धविप्पयुत्तस्स च
धम्मस्स अरिपञ्चयेन पञ्चयो एक (पटिच्चसदिस) । (१)

- ६४ गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अरि-
पञ्चयेन पञ्चयो — सहजात पुरेजात, पञ्छाजात, आहारं, इन्द्रिय
२० (सङ्खित्तं विभजितब्बं) । (१)

- गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अरिपञ्चयेन
पञ्चयो — सहजातं पुरेजातं । सहजातो — दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो
सम्पयुत्तपाप सन्धानं अरिपञ्चयेन पञ्चयो दोमनस्ससहगतं पटिघं
गन्धयुत्तपान सन्धानं अरिपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजातं — पाप्म
२५ पे० यत्थु अग्गादति अभिनन्ति तं आरब्धं गन्धसम्पयुत्तो
रागो पे० दिट्ठि पे० दोमनस्स उपज्जति वत्थु गन्ध
सम्पयुत्तपानं सन्धानं अरिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स च गन्धविप्पयुत्तस्स च

धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं । सहजातो —
 दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च
 रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो, पटिघ सम्पयुत्तकानं खन्धान चित्त-
 समुद्धानानं च रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं — चक्खु
 .. पे० . वत्थु आरब्ध दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो 5
 च दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघ च उप्पज्जन्ति, वत्थु दिट्ठिगत-
 विप्पयुत्तलोभसहगतान खन्धान लोभस्स च दोमनस्ससहगतान खन्धान
 पटिघस्स च अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (३)

B 288

६५ गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्पयुत्तस्स
 धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजात, पुरेजातं । सहजातो — 10
 गन्थसम्पयुत्तो एको खन्धो च वत्थु च तिण्णन्न खन्धान अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो पे० . द्वे खन्धा च पे० . । सहजातो — दिट्ठिगत-
 विप्पयुत्तलोभसहगतो एको खन्धो च लोभो च तिण्णन्न खन्धान
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो पे० द्वे खन्धा च पे० . दोमनस्स-
 सहगतो एको खन्धो च पटिघ च तिण्णन्नं खन्धान अत्थिपच्चयेन 15
 पच्चयो . पे० . द्वे खन्धा च पे० . । (१)

गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थविप्पयुत्तस्स
 धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजात, पुरेजात, पच्छाजातं,
 आहार, इन्द्रियं । सहजाता — गन्थसम्पयुत्ता खन्धा च महाभूता च
 चित्तसमुद्धानान रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । सहजाता — दिट्ठिगत- 20
 विप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च चित्तसमुद्धानान रूपान
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो । सहजाता — दोमनस्ससहगता खन्धा च
 पटिघ च चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो, दिट्ठिगत-
 विप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च वत्थु च लोभस्स अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो, दोमनस्ससहगता खन्धा च वत्थु च पटिघस्स अत्थि- 25
 पच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता — दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा
 च लोभो च दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघ च पुरेजातस्स
 इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता — गन्थसम्पयुत्ता
 खन्धा च कवलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो । पच्छाजाता — गन्थसम्पयुत्ता खन्धा च रूपजीवितिन्द्रिय 30
 च कटत्तारूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

- गन्धसम्पयुतो च गन्धविष्ययुतो च धम्मा गन्धसम्पयुतस्स
 च गन्धविष्ययुतस्स च धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात,
 पुरेजात । सहजातो - दिट्ठिगतविष्ययुतलोमसहगतो एको सन्धो च
 सोमो च तिण्णन्न सन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान् अत्थि
 5 पञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे सन्धा च पे० । सहजातो -
 दोमनस्ससहगतो एको सन्धो च पटिघ च तिण्णन्न सन्धान चित्त
 समुद्धानान च रूपान् अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे सन्धा च
 पे० । सहजातो - दिट्ठिगतविष्ययुतलोमसहगतो एको सन्धो च
 वत्थु च तिण्णन्न सन्धान सोमस्स च अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो पे० -
 10 द्वे सन्धा च पे० । सहजातो - दोमनस्ससहगतो एको सन्धो
 च वत्थु च तिण्णन्न सन्धान पटिघस्स च अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो
 पे० - द्वे सन्धा च पे० । (३)

(२) सत्त्वपा

सुद्ध

- १६ हेतुया नव, आरम्भणे नव, अधिपितया नव, अनन्तरे
 नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव
 15 उपनिस्सये नव पुरेजाते तीणि पञ्चाजाते तीणि, आसेवने नव,
 कम्मे चत्तारि विपाके एक आहारे चत्तारि, इन्द्रिये चत्तारि
 ज्ञाने चत्तारि भग्गे चत्तारि सम्पयुत्ते छ, विष्ययुत्ते पञ्च अत्थिया
 नव नत्थिया नव विगते नव अविगते नव ।

अनुसोमं ।

पञ्चनीयुद्धारो

- १७ गन्धसम्पयुतो धम्मो गन्धसम्पयुतस्स धम्मस्स आरम्भण
 20 पञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन
 पञ्चयो । (१)

गन्धसम्पयुतो धम्मो गन्धविष्ययुतस्स धम्मस्स आरम्भण-
 पञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन
 पञ्चयो पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- 25 गन्धसम्पयुतो धम्मो गन्धसम्पयुतस्स च गन्धविष्ययुतस्स
 च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो
 उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

६८ गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन
पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण- 5
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स
च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३) 10

६९ गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्प-
युत्तस्स^१ धम्मस्स^१ आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थविप्पयुत्तस्स
धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, 15
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्पयुत्तस्स
च गन्थविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजात-
पच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

१०० नहेतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), 20
नोअविगते नव ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

१०१ हेतुपच्चया नआरम्मणे नव, नअधिपतिया नव
पे० नसमनन्तरे नव, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये^२ नव
पे० नमग्गे नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया
नव, नोविगते नव ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोमं

नहेतुपञ्च

१०२ नहेतुपञ्चया आरम्भणे नव, अधिपतिया नव (अनुसोम-
मातिका वित्पारेतम्बा) .. पे० अविगते नव ।

गम्यसम्पुत्तपुर्कं निष्ठितं ।

— ० —

२६ गन्थगन्थनियदुर्कं

§ १-६ पटिञ्चवारादि

हेतुपञ्चयो

१०३ गन्थ चेव गन्थनिय च धम्म पटिञ्च गन्थो चेव
गन्थनियो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — सीलम्भतपरामासं
५ कायगन्थं पटिञ्च अभिज्झाकायगन्थो, अभिज्झाकायगन्थं पटिञ्च
सीलम्भतपरामासो कायगन्थो, इदसञ्चामिनिवेसकायगन्थ पटिञ्च
अभिज्झाकायगन्थो अभिज्झाकायगन्थ पटिञ्च इदसञ्चामिनिवेस
कायगन्थो । (१)

गन्थ चेव गन्थनिय च धम्म पटिञ्च गन्थनियो चेव नो
१० च गन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — गन्थे पटिञ्च सम्पुत्तका
खन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं । (२)

गन्थ चेव गन्थनिय च धम्म पटिञ्च गन्थो चेव गन्थनियो च
गन्थनियो चेव नो च गन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया । (१)

(पटिञ्चवारं^१ पि सहजातवारं पि पञ्चयवारं पि निस्सयवारं^२
१५ पि ससट्ठवारं पि सम्पुत्तवारं पि गन्थदुक्कसवित्तं^३ निभानाकरणं^४) ।

§ ७ पञ्चहाधरो

१ पञ्चयानुसोम

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१०४ गन्थो चेव गन्थनियो च धम्मो गन्थस्स चेव

१ पटिञ्चवारो — एवा एवमुपरि पि । २-२ गन्थदुक्कसवित्तं विभानाकरणं —
एवा ।

गन्थनियस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो — गन्था हेतू सम्पयुत्तकान्
गन्थान्' हेतुपच्चयेन पच्चयो (एवं नव पञ्हा वित्थारेतव्वा) ।

आरम्मणपच्चयो

१०५ गन्थो चेव गन्थनियो च धम्मो गन्थस्स चेव गन्थ-
नियस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — गन्थे आरब्भ गन्था
उप्पज्जन्ति । (मूलं पुच्छितव्व) गन्थे आरब्भ गन्थनिया चेव नो 5
च गन्था खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूलं पुच्छितव्व) गन्थे आरब्भ
गन्था च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

१०६ गन्थनियो चेव नो च गन्थो धम्मो गन्थनियस्स चेव
नो च गन्थस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — दान पे० .
सील पे० उपोसथकम्म कत्वा तं पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि 10
पे० ज्ञाना पे० अरिया गोत्रभु पच्चवेक्खन्ति, वोदान पच्च-
वेक्खन्ति, पहीने किलेसे पे० विक्खम्भिते किलेसे पच्चवेक्खन्ति,
पुब्बे समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति, चक्खु पे० वत्थु गन्थनिये
चेव नो च गन्थे खन्धे अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति,
दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सह सुणाति 15
(सव्व वित्थारेतव्व) आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थनियो चेव नो च गन्थो धम्मो गन्थस्स चेव गन्थ-
नियस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — दान पे० सील
पे० उपोसथकम्म कत्वा त अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ
रागो उप्पज्जति, दिट्ठि पे० . विचिकिच्छा . पे० दोमनस्स 20
उप्पज्जति, पुब्बे सुचिण्णानि . पे० ज्ञाना बुद्धित्वा ज्ञान पे० .
चक्खु पे० वत्थु गन्थनिये चेव नो च गन्थे खन्धे अस्सादेति
अभिनन्दति, त आरब्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि . पे० दोमनस्स
उप्पज्जति । (२)

गन्थनियो चेव नो च गन्थो धम्मो गन्थस्स चेव गन्थ- 25 B 293
नियस्स च गन्थनियस्स चेव नो च गन्थस्स च धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो — दान पे० . सील पे० उपोसथकम्म
पे० पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना बुद्धित्वा ज्ञानं पे० .

चक्षु पे० वत्थु गन्थनिये चेव नो च गन्थे सन्धे अत्सावेति अभिनन्दति, त आरम्भ गन्था च सम्पयुत्तका च सन्धा उपपज्जति (एव हसरे पि तीणि वित्थारेतब्बा) । (३)

- (आरम्भ कातब्बा । इमस्मिं दुक्के लोकोत्तर नत्थि, गन्थदुक्कं सदिस्स, निम्मानाकरण । “गन्थनिय” ति नियामेतब्बं, मग्गे नव पम्हा कातब्बा) ।

गन्थगन्थनियदुक्कं विद्धि ।

३० गन्थगन्थसम्पयुत्तदुक्कं

१-६ पटिच्चवारादि

१-४ पञ्चपञ्चतुक्कं

हेतुपञ्चयो

- १०७ गन्थ चेव गन्थसम्पयुत्त च धम्म पटिच्च गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया - सीलब्धतपरमास कायगन्थ पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो अभिज्झाकायगन्थ पटिच्च सीलब्धतपरमासो कायगन्थो इदसञ्चामिनिवेसकायगन्थ पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो अभिज्झाकायगन्थ पटिच्च इदसञ्चामिनिवेसो कायगन्थो । (१)

- गन्थ चेव गन्थसम्पयुत्त च धम्मं पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च गन्थो धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया - गन्थे पटिच्च सम्पयुत्तका सन्धा । (२)

गन्थ चेव गन्थसम्पयुत्त च धम्म पटिच्च गन्थो चेव गन्थ सम्पयुत्तो च गन्थसम्पयुत्तो च नो च गन्थो च धम्मा उपपज्जति हेतुपञ्चया - सीलब्धतपरमास कायगन्थ पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो सम्पयुत्तका च सन्धा (चक्क) । (३)

- १०८ गन्थसम्पयुत्त चेव नो च गन्थं धम्म पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो च नो च गन्थो धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया - गन्थसम्पयुत्त च नो च गन्थं एव सार्थं पटिच्च तयो सन्धा पे० द्वे सार्थे पे० - । (१)

गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थं धम्मं पटिच्च गन्थो चेव
गन्थसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया – गन्थसम्पयुत्ते चेव
नो च गन्थे खन्धे पटिच्च गन्था । (२)

गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थं धम्मं पटिच्च गन्थो चेव
गन्थसम्पयुत्तो च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च गन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति 5
हेतुपच्चया – गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थ एक खन्धं पटिच्च तयो
खन्धा गन्था च पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

१०९ गन्थ चेव गन्थसम्पयुत्तं च गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च
गन्थ च धम्म पटिच्च गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया – गन्थे च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च गन्था । (१) 10

गन्थ चेव गन्थसम्पयुत्तं च गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थ
च धम्म पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च गन्थो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया – गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थं एक खन्ध च गन्थे च
पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे च पे० । (२)

गन्थ चेव गन्थसम्पयुत्तं च गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थ 15
च धम्म पटिच्च गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च गन्थसम्पयुत्तो चेव
नो च गन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया – गन्थसम्पयुत्तं चेव
नो च गन्थं एक खन्ध च सीलव्वतपरामासं कायगन्थ च पटिच्च
तयो खन्धा अभिज्झाकायगन्थो च पे० द्वे खन्धे च पे०
(चक्क बन्धितव्व, सङ्घित्त) । (३) 20

११०. हेतुया नव, आरम्मणे नव (सव्वत्थ नव), कम्मे
नव, आहारे नव पे० अविगते नव ।

अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीयं

१११ गन्थ चेव गन्थसम्पयुत्तं च धम्म पटिच्च गन्थो चेव
गन्थसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति नअधिपत्तिपच्चया (सङ्घित्त) ।

(इध नहेतुपच्चयो नत्थि) नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव, 25 B. 295
नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव,
नविप्पयुत्ते नव ।

(एष हस्तरे हे गणना पि सहजातवारो पि पञ्चयवारो पि निस्सयवारो पि ससट्ठवारो पि सम्पयुत्तवारो पि पटिच्चवारसदिस्स') ।

१७ पञ्चावारो

१ पञ्चयानुत्तोर्म

(१) विपक्को

हेतुपञ्चयो

११२ गन्धो चेव गन्धसम्पयुत्तो च धम्मो गन्धस्स चेव गन्धसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — गन्धा चेव गन्धसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकान् गन्धान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

गन्धो चेव गन्धसम्पयुत्तो च धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स चेव नो च गन्धस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — गन्धा चेव गन्धसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकान् खन्धान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

गन्धो चेव गन्धसम्पयुत्तो च धम्मो गन्धस्स चेव धम्मसम्पयुत्तस्स च गन्धसम्पयुत्तस्स चेव नो च गन्धस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — गन्धा चेव गन्धसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकान् खन्धान् गन्धान् च हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

११३ गन्धसम्पयुत्तो चेव नो च गन्धो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स चेव नो च गन्धस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — गन्धसम्पयुत्ता चेव नो च गन्धा हेतू सम्पयुत्तकान् गन्धान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

गन्धसम्पयुत्तो चेव नो च गन्धो धम्मो गन्धस्स चेव गन्धसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — गन्धसम्पयुत्ता चेव नो च गन्धा हेतू सम्पयुत्तकान् गन्धान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

११४ गन्धसम्पयुत्तो चेव नो च गन्धो धम्मो गन्धस्स चेव धम्मसम्पयुत्तस्स च गन्धसम्पयुत्तस्स चेव नो च गन्धस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — गन्धसम्पयुत्ता चेव नो च गन्धा हेतू सम्पयुत्तकान् खन्धान् गन्धान् च हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

१ धरिस्सो — धी । २ खन्धान् — धी स्या ।

११४. गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो
च गन्थो च धम्मा गन्थस्स चेव गन्थसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो - गन्था चेव गन्थसम्पयुत्ता च गन्थसम्पयुत्ता चेव
नो च गन्था च हेतू सम्पयुत्तकान खन्धानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च 5
गन्थो च धम्मा गन्थसम्पयुत्तस्स चेव नो च गन्थस्स धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो - गन्था चेव गन्थसम्पयुत्ता च गन्थसम्पयुत्ता
चेव नो च गन्था च हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (२)

गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च गन्थो 10
च धम्मा गन्थस्स चेव गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थसम्पयुत्तस्स चेव नो
च गन्थस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - गन्था चेव गन्थ-
सम्पयुत्ता च गन्थसम्पयुत्ता चेव नो च गन्था च हेतू सम्पयुत्तकान
खन्धान गन्थान च हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

आरम्भणपच्चयादि

११५ गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च धम्मो गन्थस्स चेव 15
गन्थसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - गन्थे
आरब्भ गन्था उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्ब) गन्थे आरब्भ गन्थ-
सम्पयुत्ता चेव नो च गन्था खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्ब)
गन्थे आरब्भ गन्था च गन्थसम्पयुत्तका^१ च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च गन्थो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स चेव 20
नो च गन्थस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - गन्थसम्पयुत्ते
चेव नो च गन्थे खन्धे आरब्भ गन्थसम्पयुत्ता चेव नो च गन्था
खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्ब) गन्थसम्पयुत्ते चेव नो च गन्थे
खन्धे आरब्भ गन्था उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्ब) गन्थसम्पयुत्ते
चेव नो च गन्थे खन्धे आरब्भ गन्था च गन्थसम्पयुत्तका च खन्धा 25
उप्पज्जन्ति । (३)

(एव इतरे पि तीणि पञ्हा कातब्बा आरम्भणसदिस^२
येव, अधिपतिया पि अनन्तरे पि उपनिस्सये पि विभागो^३ नत्थि) ।

१ गन्थसम्पयुत्ता - स्या० । २ आरम्भणसदिसा - स्या० । ३ विभङ्गो - स्या० ।

(२) सङ्ख्या

सुखं

B 297

११६ हेतुया नव, आरम्भणे नव, अविपत्तिमा नव, अनन्तर
नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अठ्ठममध्ये नव, निस्सये नव,
उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, आहारे तीणि, इन्द्रिये
तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे नव, सम्पयुत्ते नव, अतिथिया नव, मत्थिया
५ नव, विगते नव, अविगते नव ।

(अरूपयेध पञ्चय, एकेकस्स तीणि तीणि कातब्बा ।
आरम्भण च सहजात च उपनिस्सयं च नवसु पि परिवत्तेतब्ब ।
एव पञ्हावार पि सम्ब कातब्ब) ।

गन्धगन्धसम्पयुत्तदुक्कं निष्ठितं ।

— ० —

३१ गन्धविषयुत्तगन्धनियदुक्कं

११ पटिच्चवारो

हेतुपञ्चयो

११७ गन्धविषयुत्तगन्धनिय धम्म पटिच्च गन्धविषयुत्त-
10 गन्धनियो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — गन्धविषयुत्त गन्धनिय एकं
ज्ञत्वं पटिच्च तयो ज्ञत्वा जित्तसमुद्धान च रूप पे०... द्वे ज्ञत्वे
पे० पटिसम्भिवक्खणे पे० एकं महाभूत पे०.. (यथा
सूळन्तरदुक्कं सोक्खियदुक्क एव वित्तारेतब्ब निज्जानाकरणं) ।

गन्धविषयुत्तगन्धनियदुक्कं निष्ठितं ।

गन्धगोचरं निष्ठितं ।

— ० —

६-७. ओघयोगगोच्छकं

३२-४३. ओघादिदुकं

१. ओघ धम्म पटिच्च ओघो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया

... पे०... ।

२. योगं धम्मं पटिच्च योगो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया

... पे०... (हे पि गोच्छका आसवगोच्छकसदिसा निन्नानाकरणा) ।

ओघयोगगोच्छक निवृत्ति ।

—:०:—

८ नीवरणगोच्छर्क

४४ नीवरणदुर्क

१ पटिच्चवारो

१ पञ्चयानुलोमं

(१) विवृणो

हेतुपञ्चयो

B. 298

- १ नीवरणं धम्मं पटिच्च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - कामच्छन्दनीवरणं पटिच्च धीनमिद्वनीवरणं उद्वच्च नीवरणं अविज्जानीवरणं, कामच्छन्दनीवरणं पटिच्च उद्वच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं व्यापादनीवरणं पटिच्च धीनमिद्वनीवरणं उद्वच्च नीवरणं अविज्जानीवरणं, व्यापादनीवरणं पटिच्च उद्वच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं व्यापादनीवरणं पटिच्च धीनमिद्वनीवरणं उद्वच्च नीवरणं कुक्कुच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं, व्यापादनीवरणं पटिच्च उद्वच्चनीवरणं कुक्कुच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं, विविक्किञ्चनीवरणं पटिच्च उद्वच्चनीवरणं, उद्वच्चनीवरणं पटिच्च अविज्जानीवरणं । (१)

नीवरणं धम्मं पटिच्च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नीवरणो पटिच्च सम्पयुत्तका सखा चित्तसमुद्धानं च रूपं । (२)

- नीवरणं धम्मं पटिच्च नीवरणो च नीमीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - कामच्छन्दनीवरणं पटिच्च धीनमिद्वनीवरणं उद्वच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं सम्पयुत्तका च सखा चित्तसमुद्धानं च रूपं (चक्क) । (३)

- २ नीमीवरणं धम्मं पटिच्च नीमीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नीमीवरणं एव सखा पटिच्च सयो सखा चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० व सथे ... पे० ... पटिसिधिसरणे .. पे० । (१)

१ विविक्किञ्चनीवरणं - च एवमुपरि वि । २ नी सखा नीचरेणु नति ।

नोनीवरण धम्मं पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - नोनीवरणे खन्धे पटिच्च नोनीवरणा । (२)

नोनीवरण धम्म पटिच्च नोनीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - नोनीवरण एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा
नोनीवरणा च चित्तसमुद्धान च रूप . पे० द्वे खन्धे पे० । (३) 5

३ नोनीवरण च नोनीवरण च धम्म पटिच्च नोनीवरणो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामच्छन्दनीवरण च सम्पयुत्तके च
खन्धे पटिच्च थीनमिद्धनीवरण उद्धच्चनीवरण अविज्जानीवरण
(चक्कं) । (१)

B 299

नोनीवरण च नोनीवरण च धम्म पटिच्च नोनीवरणो धम्मो 10
उप्पज्जति हेतुपच्चया - नोनीवरण एकं खन्ध च नोनीवरणं च पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे च .. पे०
नोनीवरणे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

नोनीवरण च नोनीवरण च धम्म पटिच्च नोनीवरणो च
नोनीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - नोनीवरणं एक खन्ध 15
च कामच्छन्दनीवरणं च पटिच्च तयो खन्धा थीनमिद्धनीवरण
उद्धच्चनीवरण अविज्जानीवरण पे० द्वे खन्धे च पे० .
(चक्क, सङ्घित) । (३)

(२) सङ्घा

सुद्ध

४ हेतुया नव, आरम्भणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे
नव, समनन्तरे नव (सब्बत्थ नव), विपाके एकं, आहारे नव 20
पे० . अविगते नव ।

अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विमङ्गो

नहेतुपच्चयो

५ नोनीवरण धम्मं पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - विचिकिच्छानीवरण पटिच्च अविज्जानीवरण, उद्धच्च-
नीवरणं पटिच्च अविज्जानीवरणं । (१)

नोनीवरण धम्म पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति
 नहेतुपच्चया - अहेतुक नोनीवरण एकं सार्धं पटिच्च तयो सन्धा
 चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे पे० अहेतुकपटिसन्धिक्खणे
 पे० (याव असञ्चसत्ता) । (१)

300 5 नोनीवरण धम्म पटिच्च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति
 नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उदञ्चसहगते सधे पटिच्च
 अविज्जानीवरण । (२)

६ नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पटिच्च नीवरणो धम्मो
 उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छानीवरणं च सम्पयुत्तके च
 10 सन्धे पटिच्च अविज्जानीवरणं, उदञ्चनीवरणं च सम्पयुत्तके च
 सधे पटिच्च अविज्जानीवरण । (१)

मभारम्मणपच्चयादि

७ नीवरणं धम्मं पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति
 नभारम्मणपच्चया - नीवरणे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं । (१)

नोनीवरण धम्मं पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति
 15 नभारम्मणपच्चया - नोनीवरणे सन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं,
 पटिसन्धिक्खणे' .. पे०.. ' (याव असञ्चसत्ता) । (१)

नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पटिच्च नोनीवरणो धम्मो
 उप्पज्जति नभारम्मणपच्चया - नीवरणे च सम्पयुत्तके च सन्धे
 पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं (सङ्घित्त) नअधिपतिपच्चया, नअनन्तर
 20 पच्चया नसमनन्तरपच्चया नअञ्जमञ्जपच्चया नउपनिस्सम
 पच्चया ।

नपुरेजातपच्चयो

1

८ नीवरण धम्मं पटिच्च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति
 नपुरेजातपच्चया - अरूपे कामञ्छन्दनीवरणं पटिच्च धीनमिदानीवरणं

उदञ्चनीवरणं अविज्जानीवरणं, अरूपे कामञ्छन्दनीवरणं पटिच्च
 25 उदञ्चनीवरणं अविज्जानीवरणं अरूपे विचिकिच्छानीवरणं पटिच्च
 उदञ्चनीवरणं अविज्जानीवरणं अरूपे उदञ्चनीवरणं पटिच्च
 अविज्जानीवरण । (१)

नीवरण धम्म पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति नपुरेजात-
पच्चया-अरूपे नीवरणे पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा, नीवरणे पटिच्च
चित्तसमुद्धान रूप (अवसेसा पञ्हा सब्बे^१ वित्थारेतव्वा । अरूप
पठम कातव्व, रूप पच्छा यथा लभति^२) ।

६. नीवरण च नोनीवरण च धम्म पटिच्च नीवरणो धम्मो 5 B 301
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया-अरूपे नोनीवरणे खन्धे च कामच्छन्द-
नीवरण च पटिच्च थीनमिद्धनीवरण उद्धच्चनीवरण (चक्क) । (१)

नीवरणं च नोनीवरण च धम्म पटिच्च नोनीवरणो धम्मो
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया-अरूपे नोनीवरण एक खन्ध च नीवरणे
च पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे च पे० नीवरणे च 10
सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, नीवरणे च महाभूते
च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

नीवरण च नोनीवरण च धम्म पटिच्च नीवरणो च
नोनीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति नपुरेजातपच्चया-अरूपे नोनीवरण
एक खन्ध च कामच्छन्दनीवरण च पटिच्च तयो खन्धा थीनमिद्ध- 15
नीवरण उद्धच्चनीवरण अविज्जानीवरण (चक्क, सङ्घित्त) । (३)

(२) सङ्घया

सुद्ध

१० नहेतुया चत्तारि, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउप-
निस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव,
नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने 20
एक, नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया
तीणि, नोविगते तीणि ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीय

११. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव
(सङ्घित्त) ।

पञ्चया नाययिच्छाण, यत्थु पञ्चया अहेतुया नोनीवरणा
सखा । (१)

नोनीवरण धम्म पञ्चया नीवरणो धम्मो उपपज्जति
नहेतुपञ्चया - विचियिच्छासहगते उद्वच्चसहगते सन्धे पञ्चया
५ अविज्जानीवरण, यत्थु पञ्चया अविज्जानीवरण । (२)

१७ नीवरण च नोनीवरण च धम्म पञ्चया नीवरणो
धम्मो उपपज्जति महतुपञ्चया - विचिकिच्छानीवरण च सम्पयुक्ते
च सन्धे पञ्चया अविज्जानीवरण, उद्वच्चनीवरणं च सम्पयुक्ते च
सन्धे पञ्चया अविज्जानीवरण, विचिकिच्छानीवरणं च यत्थु च
१० पञ्चया अविज्जानीवरण उद्वच्चनीवरण च यत्थु च पञ्चया
अविज्जानीवरणं (सङ्कित्त) । (१)

(१) पञ्चया

सुद्ध

१८ नहेतुया चत्तारि, नभारम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि नअच्छमच्छे तीणि, नउप
निस्सये तीणि, नपुरेजास्ते नव, नपच्छाजास्ते नव, नआसेवने नव,
१५ नकम्मो तीणि नविपाके नव, नआहारे एक नइन्द्रिये एक, नज्ञाने
एक नमग्गे एक, नसम्पयुस्ते तीणि, नविप्पयुस्ते नव, नोनत्थिया
तीणि, भोविगते तीणि ।

१ पञ्चयानुलोमपञ्चतीर्य

१९ हेतुपञ्चया नभारम्मणे तीणि नअधिपतिया नव
(सङ्कित्त) ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं

२० नहेतुपञ्चया भारम्मणे चत्तारि अनन्तरे चत्तारि
समनन्तरे चत्तारि .. पे०.. मग्गे तीणि अविगते चत्तारि ।

१५-६ ससट्ठवारो - सम्पयुत्तवारो

१-४ पञ्चययत्तुत्तं

२१ नीवरण धम्मं ससट्ठो नीवरणो धम्मो उपपज्जति

हेतुपञ्चया - कामच्छन्दनीवरण संसद्वृथीनमिद्वनीवरण उद्वच्च-
नीवरण अविज्जानीवरण (चक्कं, सब्ब नीवरण वित्थारेतब्बं) ।

२२. हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), विपाके
एकं . पे० .. अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२३. नीवरण धम्म ससद्वृथो नीवरणो धम्मो उप्पज्जति 5 B 305
नहेतुपञ्चया - विचिकिच्छानीवरण ससद्वृथ अविज्जानीवरणं, उद्वच्च-
नीवरण ससद्वृथ अविज्जानीवरण (सङ्खित्त) ।

२४. नहेतुया चत्तारि, नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव,
नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव,
नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नविप्पयुत्ते नव । 10

पञ्चनीयं ।

(एवं इतरे द्वे गणना पि सम्पयुत्तवारो पि कातब्बो^१) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पञ्चयानुलोमं

...

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

२५ नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो - नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकान नीवरणानं हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

नीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - 15
नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानानं च रूपान
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धान नीवरणानं
च चित्तसमुद्धानानं च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३) 20

नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन

१ कातब्बा - स्या० ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोमं

१२ नहेतुपञ्चया धारम्मणे चत्तारि पे० मग्गे तीणि
पे० अविगते चत्तारि ।

५२ सहजातवारो

(सहजातवारो पि एव वित्पारेतब्बो) ।

५३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१३ नीवरण धम्म पञ्चया नीवरणो धम्मो उप्पज्जति
५ हेतुपञ्चया तीणि ।

नोनीवरण धम्म पञ्चया नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया — नोनीवरण एक सन्ध पञ्चया तयो सधा चित्तसमुद्धानं
च रूप पे० (याव अज्झत्तिका महाभूता) वत्थुं पञ्चया
नोनीवरणा सन्धा । (१)

III नोनीवरण धम्म पञ्चया नीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पञ्चया — नोनीवरणे सधे पञ्चया नीवरणा वत्थु पञ्चया
नीवरणा । (२)

नोनीवरण धम्म पञ्चया नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — नोनीवरण एक सध पञ्चया तयो सधा
10 नीवरणा च चित्तसमुद्धानं च रूप पे० द्वे सन्धे - पे० - वत्थु
पञ्चया नीवरणा महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूप वत्थु पञ्चया
नीवरणा च सम्पयुत्तका च सन्धा । (१)

१४ नीवरणं च नोनीवरणं च धम्म पञ्चया नीवरणो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — कामञ्ज्वलीवरणं च सम्पयुत्तके च
20 सन्ध पञ्चया धीनमिदानीवरण उच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं

(चक्क), कामच्छन्दनीवरणं च वत्थु च पञ्चया थीनमिद्धनीवरणं उद्धच्चनीवरणं^१ अविज्जानीवरणं (चक्क) । (१)

नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पञ्चया नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — नोनीवरणं एकं खन्धं च नीवरणं^३ च पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुट्ठानं च रूपं .. पे० द्वे खन्धे . पे०. 5
नीवरणं च वत्थु च पञ्चया सम्पयुत्तका खन्धा, नीवरणं च सम्पयुत्तके च खन्धे पञ्चया चित्तसमुट्ठानं रूपं, नीवरणे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुट्ठानं रूपं । (२)

नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पञ्चया नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — नोनीवरणं एकं 10,
खन्धं च कामच्छन्दनीवरणं च पञ्चया तयो खन्धा थीनमिद्धनीवरणं उद्धच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं पे० द्वे खन्धे . पे०.
(चक्क), कामच्छन्दनीवरणं च वत्थु च पञ्चया थीनमिद्धनीवरणं उद्धच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्क, सङ्खित्त) । (३)

B. 303

15

(२) सङ्ख्या

१५ हेतुया नव, आरम्भणे नव (सब्बत्थं नव), विपाके एकं . पे०. अविगते नव ।

अनुलोम ।

२. पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपञ्चयो

१६. नीवरणं धम्मं पञ्चया नीवरणो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया — विचिकिच्छानीवरणं पञ्चया अविज्जानीवरणं, उद्धच्चनीवरणं पञ्चया अविज्जानीवरणं । (१)

20

नोनीवरणं धम्मं पञ्चया नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया — अहेतुकं नोनीवरणं एकं खन्धं पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुट्ठानं च रूपं . पे० द्वे खन्धे पे० (याव अस्सञ्ज-सत्ता), चक्खायतनं पञ्चया चक्खुविज्जाणं पे० कायायतनं

१ सी०, न्या० पोट्यकेसु नत्थि । २ नीवरणे — स्वा०, एनमुपरि पि ।

पञ्चया कायविच्छाण वत्थु पञ्चया अहेतुका नोनीवरणा
स्रधा । (१)

नोनीवरण धम्म पञ्चया नीवरणो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपञ्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते सन्धे पञ्चया
४ अविज्जानीवरण, वत्थु पञ्चया अविज्जानीवरण । (२)

१७ नीवरण च नोनीवरणं च धम्म पञ्चया नीवरणो
धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - विचिकिच्छानीवरण च सम्मयुत्तके
च सन्धे पञ्चया अविज्जानीवरण, उद्वच्चनीवरण च सम्मयुत्तके च
सन्धे पञ्चया अविज्जानीवरण, विचिकिच्छानीवरण च वत्थु च
१० पञ्चया अविज्जानीवरण उद्वच्चनीवरण च वत्थु च पञ्चया
अविज्जानीवरण (सङ्खित्त) । (१)

(१) धत्तुणा

सुद्धं

B. 304

१८ नहेतुया चत्तारि, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि नसमनन्तरे तीणि नअच्छामञ्जे तीणि, नउप
निस्सये तीणि, नपुरेजाते नव नपच्छाजाते नव नआसेवने नव,
१५ नकम्मे तीणि नविपाके नव, नआहारे एक नइन्द्रिये एक, नमाने
एक नमग्गे एक नसम्पयुत्त तीणि, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया
तीणि नोविगते तीणि ।

३ पञ्चयानुसोमपञ्चनीयं

१९ हेतुपञ्चया नआरम्मणे तीणि नअधिपतिया नव
(सङ्खित्त) ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोमं

२० नहेतुपञ्चया आरम्मणे चत्तारि अनन्तरे चत्तारि
समनन्तरे चत्तारि .. पे० मग्गे तीणि अविगते चत्तारि ।

१५-६ ससट्ठवारो - सम्पयुत्तवारो

१-४ पञ्चयचतुसर्

२१ नीवरणं धम्मं संसट्ठा नीवरणो धम्मो उप्पज्जति

हेतुपञ्चया - कामच्छन्दनीवरण संसट्ट थीनमिद्धनीवरण उद्धच्च-
नीवरणं अविज्जानीवरण (चक्कं, सब्ब नीवरण वित्थारेतब्बं) ।

२२ हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), विपाके
एक . पे०.. अविगते नव ।

अनुलोम ।

२३. नीवरण धम्म संसट्टो नीवरणो धम्मो उप्पज्जति 5 B 305
नहेतुपञ्चया - विचिकिच्छानीवरण संसट्ट अविज्जानीवरणं, उद्धच्च-
नीवरण संसट्ट अविज्जानीवरण (सङ्घित्त) ।

२४ नहेतुया चत्तारि, नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव,
नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव,
नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नविप्पयुत्ते नव ।

10

पञ्चनीयं ।

(एवं इतरे द्वे गणना पि सम्पयुत्तवारो पि कातब्बो^१) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

२५ नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो - नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकान नीवरणान हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

नीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - 15
नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान नीवरणान
च चित्तसमुद्धानानं च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

20

नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन

पञ्चयो — नोनीवरणा हेतु सम्पयुक्तकान सन्धान चित्तसमुद्धानान् च
रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो पटिसिधिमक्षणे पे० .. । (१)

आरम्भणपञ्चयो

२६ नीवरणो घम्मो नीवरणस्स घम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन
पञ्चयो — नीवरणे आरम्भ नीवरणा उपपज्जन्ति । (मूल पुञ्चि-
८ तब्ध) नीवरणे आरम्भ नोनीवरणा सन्धा उपपज्जन्ति । (मूल
कातब्ध) नीवरणे आरम्भ नीवरणा च सम्पयुक्तका च सन्धा
उपपज्जन्ति । (१)

२७ नोनीवरणो घम्मो नोनीवरणस्स घम्मस्स आरम्भ-
पञ्चयेन पञ्चयो — दान पे० सील पे० उपोसथकम्म कत्वा
१० त पञ्चवेकस्सति पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना वुट्ठहिंत्वा ज्ञान
पे० भरिया मग्गा वुट्ठहिंत्वा मग्ग पे० फल = पे०...
निब्बान पे० निब्बान गोत्रमुत्त, बोधानस्स, मग्गस्स, फलस्स
भावज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो भरिया नोनीवरणे पहीने
किलेसे पञ्चवेकस्सन्ति, विक्खम्मिते किलेसे पे० पुब्बे समुदाविप्पे
१५ ... पे० चक्खु पे० वत्थु नोनीवरणे सन्धे भनिच्चतो पे०
दोमनस्सं उपपज्जति दिम्बेन चक्खुना रूप पस्सति, विम्बाम सेत
धातुया सह सुणाति चेतोपरियव्वाणेन नोनीवरणचित्तसमङ्गिस्स
चित्त जानाति आकासानव्वायतन विव्वाणव्वायतनस्स पे०
आकिव्वव्वायतनं नेवसव्वाणानासव्वायतनस्स पे० रूपायतनं
२० चक्खुविव्वाणस्स पे० फोट्टव्वायतनं कायविव्वाणस्स .. पे०...
नोनीवरणा सन्धा इद्विविधव्वाणस्स चेतोपरियव्वाणस्स, पुब्बे
मिवासानुस्सतिव्वाणस्स यथाकम्मूपगव्वाणस्स, अनागतसव्वाणस्स
भावज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोनीवरणो घम्मो नीवरणस्स घम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन
२३ पञ्चयो — दान पे० सील पे०... उपोसथकम्म ... पे०... पुब्बे
सुचिण्णानि पे० ज्ञाना .. पे० चक्खु पे०... वत्थु नोनीवरणे
सन्धे भस्सादेति भमिनन्दति तं आरम्भ रागो उपपज्जति, दिट्ठि

पे० विचिकिच्छा पे० उद्धच्च पे० दोमनस्सं
उप्पज्जति । (२)

नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दान पे० सीलं पे० उपोसथ-
कम्म पे० पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना पे० 5
चक्खु पे० वत्थु नोनीवरणे खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, त
आरब्भ नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो तीणि (आरब्भ कातब्बा) ।

B 307

अधिपतिपच्चयो

२८ नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन 10
पच्चयो । आरम्मणाधिपति - नीवरणे गरु कत्वा नीवरणा
उप्पज्जन्ति . तीणि (आरम्मणसदिस) । (३)

२९ नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधि-
पति - दान पे० सील पे० उपोसथकम्म कत्वा त गरु 15
कत्वा पच्चवेक्खति^१, पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना पे०
अरिया मग्गा वुट्ठहिवा मग्ग पे० फल पे० निब्बान
पे० निब्बान गोत्रभुत्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो, चक्खु पे० वत्थु नोनीवरणे खन्धे गरु
कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि 20
उप्पज्जति । सहजाताधिपति - नोनीवरणाधिपति सम्पयुत्तकान खन्धान
चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति -
दान पे० सीलं पे० उपोसथकम्म पे० . पुब्बे पे० . 25
ज्ञाना पे० चक्खु पे० . वत्थु नोनीवरणे खन्धे गरु कत्वा
अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि

१ एत्थ 'अस्सादेति अभिनन्दति त गरु कत्वा रागो उप्पज्जति दिट्ठि उप्पज्जती' ति
नी०, स्या० पोत्यकेसु अधिको पाठो विस्सति ।

उप्यज्जति । सहजाताधिपति — नोनीवरणाधिपति सम्पुत्तका
नीवरणान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स
अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति ।

- ४ आरम्भणाधिपति — दान पे० सीस पे०... उपोसवकम्
पे० पुब्बे पे० ज्ञाना पे० चमसु पे०... इत्थं
नोनीवरणे संधे गह कत्वा अस्सावेति अभिनन्दति, त गहं कत्वा
नीवरणा च सम्पुत्तका च सन्धा उप्यज्जन्ति । सहजाताधिपति —
नोनीवरणाधिपति सम्पुत्तकान् संधान नीवरणान् च चित्तसमुद्धानान्
१० च रूपान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

B. २०८

नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स धम्मस्स
अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति तीणि (आरम्भणा-
धिपतिमेव) ।

अनन्तरपञ्चयो

- ३० नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन
११ पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा नीवरणा पञ्चिमान् पञ्चिमान् नीवरणान्
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (मूलं पुञ्चित्तब्बं) पुरिमा पुरिमा नीवरणा
पञ्चिमान् पञ्चिमान् नोनीवरणान् संधान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो,
नीवरणा मुद्धानस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (मूलं पुञ्चित्तब्बं)
पुरिमा पुरिमा नीवरणा पञ्चिमान् पञ्चिमान् नीवरणान् सम्पुत्तकान्
२० च संधान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- ३१ नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा नोनीवरणा सन्धा पञ्चिमान्
पञ्चिमान् नोनीवरणान् संधान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो पे०...
निरोधा मुद्धान्तस्स मेवसञ्जानासञ्जानामतनं फलसमापत्तिया अनन्तर
२३ पञ्चयेन पञ्चयो । (मूलं पुञ्चित्तब्बं) पुरिमा पुरिमा नोनीवरणा
सन्धा पञ्चिमान् पञ्चिमान् नीवरणान् अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो,
आवज्जना नीवरणान् अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (मूलं पुञ्चित्तब्बं)

१ ती चोत्तरे गतिः । २-२ मूला पुञ्चित्तब्बा — धी भूतानि पुञ्चित्तब्बानि —
स्या । ३-३ स्या पोत्तके गतिः ।

पुरिमा पुरिमा नोनीवरणा खन्धा पच्छिमान पच्छिमान नीवरणानं
सम्पयुत्तकान च खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, आवज्जना
नीवरणान सम्पयुत्तकान च खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

३२ नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स धम्मस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा नीवरणा च सम्पयुत्तका 5
च खन्धा पच्छिमान पच्छिमान नीवरणान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ।
(मूलं पुच्छितव्व) पुरिमा पुरिमा नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा
पच्छिमान पच्छिमान नोनीवरणान खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो,
नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ।
(मूलं पुच्छितव्व) पुरिमा पुरिमा नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा 10
पच्छिमान पच्छिमान नीवरणान च सम्पयुत्तकान च खन्धान
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

समनन्तरपच्चयादि

३३ नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स समनन्तरपच्चयेन
पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो,
निस्सयपच्चयेन पच्चयो ।

B 309

15

उपनिस्सयपच्चयो

३४ नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप-
निस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो — नीवरणानि नीवरणान' उप-
निस्सयपच्चयेन पच्चयो' तीणि ।

३५ नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स उपनिस्सय- 20
पच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप-
निस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो — सद्ध उपनिस्साय दान देति
. पे० सील पे० उपोसथकम्म पे० ज्ञान उप्पादेति,
विपस्सन पे० मग्ग पे० अभिञ्ज पे० समापत्ति
उप्पादेति, मानं जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति, सील पे० पञ्ज 25
पे० मान, दिट्ठि, पत्थन, कायिक सुख, कायिक दुक्ख, उत्तु,

भोजन, सेनासन उपनिस्साय धान देति .. पे० .. सङ्ग भिन्दति,
सद्या पे० सेनासन सद्याय पे० पञ्चाय, रागस्स .. पे० ..
पत्यनाय कायिकस्स सुखस्स कायिकस्स दुक्खस्स, मग्गस्स
फलसमापत्तिया उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

5 नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चमो (तीणि उपनिस्सया) । पक्तूपनिस्सयो — सद्य उपनिस्साय
मान जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति, सील पे० सेनासन उपनिस्साय
पाण हनति पे० सङ्ग भिन्दति सद्या पे० .. सेनासन
रागस्स पे० पत्यनाय उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

10 नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स
उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो — सद्य उपनिस्साय मान
जप्पेति दिट्ठि गण्हाति, सील पे० .. सेनासन उपनिस्साय पाण
हनति पे० सङ्ग भिन्दति, सद्या पे० सेनासन नीवरणान्
15 सम्पयुक्तान च सञ्चान उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

नोनीवरणो च नोनीवरणो च धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो — नीवरणा च सम्पयुक्ता
च सञ्चा नीवरणान् उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो तीणि ।

पुरेजातपञ्चयो

20 ३६ नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स पुरजात
पञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात
— चम्भु पे० वत्थु अनिञ्जतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति
पे० तीणि (पुरेजात आरम्मणसदिस भुसलाहुसलस्स
विमज्जितम्भ) ।

पञ्चाजात - आसेवनपञ्चया

23 ३७ नीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स पञ्चाजात
पञ्चयेन पञ्चयो तीणि आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो नव ।

कम्मपच्चयो

३८. नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — नोनीवरणा चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धान चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे . पे० । नानाखणिका — नोनीवरणा चेतना विपाकानं खन्धान कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । 5
(मूल पुच्छितब्ब) नोनीवरणा चेतना सम्पयुत्तकान नीवरणान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (मूल पुच्छितब्बं) नोनीवरणा चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान नीवरणान च चित्तसमुट्ठानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

विपाकपच्चयादि

३९ नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स विपाक- 10
पच्चयेन पच्चयो एक, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो, मग्गपच्चयेन पच्चयो, सम्पयुत्त-
पच्चयेन पच्चयो ।

विप्पयुत्तपच्चयो

४०. नीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-
पच्चयेन पच्चयो — सहजात, पच्छाजातं (एव अवसेसा चत्तारि 15
पञ्हा कातब्बा) ।

B. 311

अत्थिपच्चयो

४१. नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — कामच्छन्दनीवरण थीनमिद्धनीवरणस्स उद्धच्चनीवरणस्स अविज्जानीवरणस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो (चक्क) । (१)

नीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — 20
सहजात, पच्छाजात (एव नीवरणमूले^१ तीणि) । (३)

४२ नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजात, पुरेजात, पच्छाजात, आहार, इन्द्रियं (सङ्खित्त) । (१)

१ नीवरणमूल — सी० ।

नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात (सङ्घित्त) । (२)

नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात (सङ्घित्त) । (३)

- ५ ४३ नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजात - कामञ्छन्दनीवरण च सम्पयुत्तका च खन्धा धीनमिद्वनीवरणस्स उद्वञ्चनीवरणस्स अविज्जानीवरणस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, कामञ्छन्दनीवरण च वत्थु च धीनमिद्वनीवरणस्स उद्वञ्चनीवरणस्स अविज्जानीवरणस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नोनीवरणस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात, पञ्चाजात आहारं इन्द्रिय । सहजातो - नोनीवरणो एको खन्धो च नीवरणा च तिण्णप्र खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो
- १५ पे० द्वे खन्धा पे० नीवरणा च वत्थु च नोनीवरणानं खन्धान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा चित्तसमुद्धानानं रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो नीवरणा च महानूता च चित्तसमुद्धानानं रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा पुरेजातस्स इमस्स
- २० कायस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - नीवरणा च सम्पयुत्तका खन्धा च कवलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - नीवरणा च सम्पयुत्तका खन्धा च रूपजीवित्तिन्द्रिय च कटत्तारूपानं अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - नोनीवरणो एको खन्धो च कामञ्छन्दनीवरणं च तिण्णप्र खन्धान धीनमिद्वनीवरणस्स उद्वञ्चनीवरणस्स अविज्जानीवरणस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो द्वे खन्धा च
- पे० कामञ्छन्दनीवरणं च वत्थु च धीनमिद्वनीवरणस्स उद्वञ्च

द्विक्खत्तु कामच्छन्देन, चतुक्खत्तु पटिघेन च ।
 उद्वच्च विचिकिच्छा च, उभो पेते सकिं सकिं ।
 नीवरणान नीवरणेहि, अट्ठविधं पयोजनं ॥
 (नीवरणदुकस्स मातिका इध कता) ।

नीवरणियदुक निद्वित ।

— ० —

४६. नीवरणसम्पयुत्तदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

५२ नीवरणसम्पयुत्त धम्मं पटिच्च नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो 5
 उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्त एक खन्ध पटिच्च तयो
 खन्धा ... पे० . द्वे खन्धे पे० . । (१)

नीवरणसम्पयुत्त धम्म पटिच्च नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो
 उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्ते खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान
 रूप । (२)

B 315

10

नीवरणसम्पयुत्त धम्म पटिच्च नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरण-
 विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्त एक
 खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप . पे० द्वे खन्धे
 . पे० । (३)

५३ नीवरणविप्पयुत्त धम्म पटिच्च नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो 15
 उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणविप्पयुत्त एक खन्ध पटिच्च तयो
 खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे
 . पे० (याव अज्झत्तिका महाभूता) । (१)

नीवरणसम्पयुत्त च नीवरणविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च
 नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्ते 20
 खन्धे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप (सङ्घित्त) ।

(२) सङ्ख्या

५४ हेतुया पञ्च, आरम्भणे द्वे, अविपतिया पञ्च ... पे०
नत्थिया द्वे .. पे० अविगते पञ्च ।

अनुसोम ।

२ पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपञ्चयो

५५ नीवरणसम्पयुत्तं धम्मं पटिञ्च नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - विचिकिञ्छासहगते उद्वञ्चसहगते चान्ते
१ पटिञ्च अविज्जानीवरणं । (१)

नीवरणविषययुत्तं धम्मं पटिञ्च नीवरणविषययुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - अहेतुकं नीवरणविषययुत्तं ... पे०... (याव
असञ्जनसत्ता सञ्चित्त) ।

(२) सङ्ख्या

शुद्धं

५६ नहेतुया द्वे नआरम्भणे तीणि नअविपतिया पञ्च
१० नअनन्तरे नसमनन्तरे नअञ्जमञ्जे नउपनिस्सये तीणि नपुरेजाते
अत्तारि, नपञ्छाजाते पञ्च नआसेवने पञ्च नकम्मो द्वे, नविपाके
पञ्च नआहारे एकं नइन्द्रिये एकं नसाने एकं नमग्गे एकं
नसम्पयुत्तं तीणि नविषययुत्ते द्वे नोनत्थिया तीणि नोविगते तीणि ।

३ पञ्चयानुसोमपञ्चनीयं

हेतुद्वयं

५७ हेतुपञ्चया नआरम्भणे तीणि नअविपतिया पञ्च,
१५ नपुरेजाते अत्तारि .. पे० नकम्मो द्वे नविपाके पञ्च नसम्पयुत्ते
तीणि नविषययुत्ते द्वे नोनत्थिया तीणि नोविगते तीणि ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोमं

५८ नहेतुपञ्चया आरम्भणे द्वे पे० .. मग्गे एकं ... पे०...
अविगतं द्वे ।

§ २. सहजातवारो (सहजातवारो पि एवं कातव्वो^१) ।

§ ३-४. पञ्चयवारो — निस्सयवारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

५६ नीवरणसम्पयुत्तं धम्मं पञ्चया नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया तीणि ।

नीवरणविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया — नीवरणविप्पयुत्तं एकं खन्धं पञ्चया तयो 5
खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे
पे० एकं महाभूतं . पे० वत्थु पञ्चया नीवरणविप्पयुत्ता
खन्धा । (१)

B 317

नीवरणविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया — वत्थु पञ्चया नीवरणसम्पयुत्ता खन्धा । (२) 10

नीवरणविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरण-
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — वत्थु पञ्चया नीवरण-
सम्पयुत्ता खन्धा, महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं । (३)

६० नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणविप्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया
नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — नीवरणसम्पयुत्त 15
एकं खन्धं च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे
... पे० । (१)

नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणविप्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया
नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — नीवरणसम्पयुत्ते 20
खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणविप्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया
नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतु-

पञ्चया — नीवरणसम्पयुक्त एक सन्ध च वत्सु च पञ्चया तस्य
सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० नीवरणसम्पयुक्ते सन्धे च महाकृ
च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप (सङ्क्षिप्त) । (१)

(२) धत्तया

गुह्यं

६१ हेतुया नव, आरम्भणे चत्तारि, अधिपतिया तव
५ अनन्तरे चत्तारि पे० विपाके एक पे० .. अविगते नव । अनुसर्त ।

२ पञ्चयपञ्चमीयं

(१) विमङ्गो

नहेतुपञ्चयो

B. 318

६२ नीवरणसम्पयुक्त धम्म पञ्चया नीवरणसम्पयुक्तो धम्मो
उपपज्जति नहेतुपञ्चया — विचिकिच्छासहगतो उदञ्चसहगतो सन्धे
पञ्चया अविज्जानीवरण । (१)

नीवरणविप्ययुक्त धम्म पञ्चया नीवरणविप्ययुक्तो धम्मो
१० उपपज्जति नहेतुपञ्चया — अहेतुक नीवरणविप्ययुक्त एकं स च पञ्चया
तस्यो सन्धा चित्तसमुद्धानं च रूप पे० (याव असञ्जनसत्ता),
अस्सायतन पञ्चया अस्सुविञ्जाण .. पे० कायायतन पञ्चया
कायविञ्जाणं वत्सु पञ्चया अहेतुका नीवरणविप्ययुक्ता सन्धा । (१)

नीवरणविप्ययुक्त धम्म पञ्चया नीवरणसम्पयुक्तो धम्मो
१५ उपपज्जति नहेतुपञ्चया — वत्सु पञ्चया विचिकिच्छासहगतो उदञ्च
सहगतो मोहो । (२)

नीवरणसम्पयुक्त च नीवरणविप्ययुक्त च धम्मं पञ्चया
नीवरणसम्पयुक्तो धम्मो उपपज्जति नहेतुपञ्चया — विचिकिच्छासहगतो
उदञ्चसहगत सन्धे च वत्सु च पञ्चया विचिकिच्छासहगतो उदञ्च-
२० सहगतो मोहो (सङ्क्षिप्त) । (१)

(२) धत्तया

गुह्यं

६३ नहेतुया चत्तारि मघारम्भणे तीणि .. पे० .. मपुरेजाते
चत्तारि, मपञ्छाजाते मय, नम्रासेयमं मय, नम्ये चत्तारि, नविपाके

नव ... पे०... नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया तीणि,
नोविगते तीणि ।

(एव इतरे द्वे गणना पि निस्सयवारो पि कातब्बो^१) ।

§ ५-६. संसट्ठवारो - सम्पयुत्तवारो

१-४. पच्चयचतुक्क

६४ नीवरणसम्पयुत्त धम्म ससट्ठो नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया पे० ।

B 319

5

हेतुया द्वे, आरम्मणे द्वे (सव्वत्थ द्वे), विपाके एक पे०
अविगते द्वे ।

अनुलोम ।

६५ नीवरणसम्पयुत्त धम्म ससट्ठो नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे
ससट्ठो विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो ।

10

नीवरणविप्पयुत्त धम्म ससट्ठो (सङ्घित्त) ।

नहेतुया द्वे, नअधिपतिया द्वे, नपुरेजाते द्वे, नकम्मे द्वे,
नविपाके द्वे, नज्ञाने एकं, नमग्गे एक, नविप्पयुत्ते द्वे ।

पच्चनीय ।

(एव इतरे द्वे गणना पि सम्पयुत्तवारो पि कातब्बो) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

६६ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणसम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान् खन्धान्
हेतुपच्चयेन पच्चयो । (मूल^२ पुच्छितब्ब^२) नीवरणसम्पयुत्ता हेतू

१ कातब्बा - स्या० । २-२ मूला पुच्छितब्बा - सी०, मूलानि पुच्छितब्बानि -
स्या० ।

चित्तसमुद्धानां रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (मूल पुच्छसम्बन्धं)
नीवरणसम्पयुक्ता हेतु सम्पयुक्तकान् खन्धान् चित्तसमुद्धानां च
रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- नीवरणविषययुक्तो धम्मो नीवरणविषययुक्तस्स धम्मस्स हेतु
५ पञ्चयेन पञ्चयो - नीवरणविषययुक्ता हेतु सम्पयुक्तकान् खन्धान्
चित्तसमुद्धानां च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिस्सत्ते
पे० । (१)

आरम्भणपञ्चयो

- ६७ नीवरणसम्पयुक्तो धम्मो नीवरणसम्पयुक्तस्स धम्मस्स
आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - रागं अस्सावेति अभिनन्दति, त आरम्भ
१० रागो उप्पज्जति दिट्ठि पे० विचिकिच्छा पे० .. उट्ठञ्च
पे० दोमनस्सं उप्पज्जति, दिट्ठि अस्सावेति अभिनन्दति, त
आरम्भ रागो उप्पज्जति दिट्ठि पे० विचिकिच्छा .. पे०
उट्ठञ्च पे० दोमनस्स उप्पज्जति विचिकिच्छं आरम्भ
विचिकिच्छा पे० दिट्ठि पे० उट्ठञ्च पे० दोमनस्स
१५ उप्पज्जति उट्ठञ्च आरम्भ उट्ठञ्च उप्पज्जति दिट्ठि पे० -
विचिकिच्छा, दोमनस्सं उप्पज्जति दोमनस्स आरम्भ दोमनस्सं
उप्पज्जति, दिट्ठि पे० विचिकिच्छा पे० उट्ठञ्च
उप्पज्जति । (१)

- नीवरणसम्पयुक्तो धम्मो नीवरणविषययुक्तस्स धम्मस्स
२० आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - अरिया नीवरणसम्पयुक्ते पहीने किसेसे
पञ्चवेकस्सन्ति, विक्खम्मिसे किसेसे पञ्चवेकस्सन्ति, पुब्बे समुदाधिगमे
किसेसे जानन्ति नीवरणसम्पयुक्ते अथे अमिच्चतो दुक्खतो अनसतो
विपस्सति चेतोपरियव्याणो न नीवरणसम्पयुक्तचित्तसमङ्गिस्स चित्तं
जानाति नीवरणसम्पयुक्ता अथा चेतोपरियव्याणस्स पुब्बेनिवासा
२५ मुत्सत्तिव्याणस्स यथाकम्मूपगव्याणस्स अनागतसव्याणस्स आबज्जनाय
आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

६८ नीवरणविषययुक्तो धम्मो नीवरणविषययुक्तस्स धम्मस्स
आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - दान पे० सीम पे० उपोसथ

कम्म कत्वा तं पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० . ज्ञाना
 वुट्ठहित्वा ज्ञानं .. पे० अरिया मग्गा वुट्ठहित्वा मग्गं . पे० .
 फलं पे० निब्बानं पे० निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स,
 मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, चक्खु
 पे० वत्थु नीवरणविप्पयुत्ते खन्धे अनिच्चतो दुक्खतो अनत्ततो 5
 विपस्सति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति (याव आवज्जनाय) । (१)

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-

B 321

पच्चयेन पच्चयो — दानं पे० सीलं पे० . उपोसथकम्म
 पे० पुब्बे पे० . ज्ञानां पे० चक्खु पे० वत्थु
 नीवरणविप्पयुत्ते खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्धं रागो 10
 उप्पज्जति, दिट्ठि पे० विचिकिच्छा पे०... उद्धच्च पे०...
 दोमनस्सं उप्पज्जति । (२)

अधिपतिपच्चयो

६६. नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति ।
 आरम्मणाधिपति — रागं गुरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं 15
 कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति, दिट्ठि गुरु कत्वा
 अस्सादेति पे० । सहजाताधिपति — नीवरणसम्पयुत्ताधिपति
 नीवरणसम्पयुत्तकानां खन्धानां अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति-
 पच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति — नीवरणसम्पयुत्ताधिपति चित्त- 20
 समुद्धानां रूपानां अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (मूलं पुच्छित्तत्वं)
 नीवरणसम्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकानां खन्धानां चित्तसमुद्धानां च
 रूपानां अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

७०. नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । 25
 आरम्मणाधिपति — दानं पे० सीलं पे० उपोसथकम्मं कत्वा
 तं गुरु कत्वा पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना
 वुट्ठहित्वा ज्ञानं पे० अरिया मग्गा वुट्ठहित्वा मग्गं गरं कत्वा
 पे० फलं पे० निब्बानं पे० निब्बानं गोत्रभुस्स,

बोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । सहजाण-
धिपति — नीवरणविप्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकानं सञ्चानं विप्प-
समुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति-
5 पञ्चयेन पञ्चयो । आरम्भणाधिपति—दानं पे० सीलं पे०—
पुब्बे पे० ज्ञानं पे० चमस्स पे० वत्सु नीवरणविप्पयुत्ते
सन्त्वे गहं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गहं कत्वा रागो
उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । (२)

अनन्तरपञ्चयो

B. 322

७१ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
10 अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा नीवरणसम्पयुत्ता हन्त्वा
पच्छिमानं पच्छिमानं नीवरणसम्पयुत्तकानं सञ्चानं अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो । (मूलं पृच्छिस्तब्बं) नीवरणसम्पयुत्ता सञ्चा बुद्धानस्स
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो (इधं पुरिमा पुरिमा ति नत्थि) । (२)

(मूलं पृच्छिस्तब्बं) पुरिमा पुरिमा नीवरणविप्पयुत्ता हन्त्वा
15 पच्छिमानं पच्छिमानं नीवरणविप्पयुत्तानं सञ्चानं अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो अनुसोमं गोत्रमुत्सं पे० फलसमापत्तिया अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो — भावज्जना नीवरणसम्पयुत्तकानं सञ्चानं अनन्तर
20 पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

समनन्तरपञ्चयानि

७२ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
समनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो अरुज्जमरुज्ज
पञ्चयेन पञ्चयो निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो ।

उपनिस्सयपञ्चयो

७३ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
25 उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो

१ नीवरणसम्पयुत्तानं — रवा । २-२ एवा बोधने नत्थि ।

पकतूपनिस्सयो .. पे० । पकतूपनिस्सयो - राग उपनिस्साय पाण
हनति .. पे० सङ्घं भिन्दति, दोस, मोह, मान, दिट्ठि, पत्थन
उपनिस्साय पाणं हनति पे० सङ्घं भिन्दति; रागो . पे०
पत्थना रागस्स पे० पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 5
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो
.. पे० . । पकतूपनिस्सयो - रागं उपनिस्साय दान देति . पे०
सील पे० उपोसथकम्म ... पे०... ज्ञानं पे० विपस्सनं,
मग्ग, अभिञ्ज, समापत्ति उप्पादेति, दोस पे० पत्थनं
उपनिस्साय दान देति पे० समापत्ति उप्पादेति, रागो 10
. पे० पत्थना सद्धाय पे० पञ्जाय, कायिकस्स सुखस्स,
कायिकस्स दुक्खस्स, मग्गस्स, फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो । (२)

B 923

७४. नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, 15
पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय दान
देति, सील पे० मग्ग . पे० अभिञ्ज पे० समापत्ति
उप्पादेति, सील पे० पञ्ज पे० सेनासन उपनिस्साय दान
देति पे० समापत्ति उप्पादेति, सद्धा . पे० सेनासन सद्धाय
पे०. पञ्जाय पे० मग्गस्स फलसमापत्तिया उपनिस्सय- 20
पच्चयेन पच्चयो । (१)

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय मान
जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति, सील पे० पञ्ज, कायिक सुख पे० . 25
सेनासन उपनिस्साय पाण हनति . पे० सङ्घं भिन्दति, सद्धा
. पे० सेनासन रागस्स, दोसस्स, मोहस्स, मानस्स, दिट्ठिया,
पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

पुरेजातपच्चयो

७५ नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स

पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो - धारम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । धारम्मण-
 पुरेजात - चक्खु .. पे० वत्थु अणिच्चतो दुस्सतो अनततो
 विपस्ममि, दिव्वेन चक्खुना रूप पस्सति, दिव्वाय सोतधातुमा स
 सुणाति, रूपायतन चक्खुविञ्जाणस्स पे० फोट्टव्वायतन कम्-
 5 विञ्जाणस्स पे० । वत्थुपुरेजात - चक्खायतनं चक्खुविञ्जाणस्स
 पे० कायायतनं कायविञ्जाणस्स .. पे० वत्थु नीवरण-
 विप्पयुत्तान सन्धानं पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स पुरेजात-
 पञ्चयेन पञ्चयो - धारम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । धारम्मण-
 10 पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अस्सावेति अभिनन्दति, त धारम्म-
 रागो दोसो मोहो । वत्थुपुरेजात - वत्थु नीवरणसम्पयुत्तानं
 सन्धानं पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

पञ्चाजातासेवनपञ्चया

७६ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो वे, आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो .. वे ।

कम्मपञ्चयादि

७७ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - नीवरणसम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं सन्धानं
 कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (मूल कावखं) सहजाता नानासन्निका ।
 सहजाता - नीवरणसम्पयुत्ता चेतना चित्तसमुद्धानां रूपानं कम्म-
 पञ्चयेन पञ्चयो । नानासन्निका - नीवरणसम्पयुत्ता चेतना विपाकानं
 20 सन्धानं कटता च रूपानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (मूल कावखं)
 नीवरणसम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं सन्धानं चित्तसमुद्धानां च
 रूपानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्म-
 पञ्चयेन पञ्चयो - सहजाता नानासन्निका (सङ्घित्तं) । विपाक-
 25 पञ्चया^१ एक ।

आहारपञ्चयादि

७८ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आहारपञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो, ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो,
संगपञ्चयेन पञ्चयो, सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो द्वे ।

विष्पयुत्तपञ्चयो

७९ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणविष्पयुत्तस्स धम्मस्स
विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पच्छाजात (सङ्घित्त) । (१) 5

नीवरणविष्पयुत्तो धम्मो नीवरणविष्पयुत्तस्स धम्मस्स
विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पुरेजातं, पच्छाजात
(सङ्घित्त) । (१)

नीवरणविष्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात — वत्थु नीवरणसम्पयुत्तकान् 10
खन्धान् विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अत्थिपञ्चयो

८० नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो — नीवरणसम्पयुत्तो एको खन्धो तिण्णन्न
खन्धान् अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो पे० । (१)

नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणविष्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थि- 15
पञ्चयेन पञ्चयो — सहजात^१, पच्छाजात । सहजाता — नीवरण-
सम्पयुत्ता खन्धा चित्तसमुद्धानान् च^२ रूपान् अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो ।
पच्छाजाता — नीवरणसम्पयुत्ता खन्धा पुरेजातस्स ङमस्स कायस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स च नीवरण- 20
विष्पयुत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो — नीवरणसम्पयुत्तो
एको खन्धो तिण्णन्न खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अत्थि-
पञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे खन्धा द्विन्न खन्धान् चित्तसमुद्धानान्^३
च रूपान्^३ अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

१ सहजात पुरेजात — सी०, स्या० । २ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि । ३-३ स्या०
पोत्यके नत्थि ।

८१ नीवरणविप्पयुत्तो घम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स घम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पञ्चाजात आहार, इन्द्रिय (सङ्गित्त) । (१)

नीवरणविप्पयुत्तो घम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स घम्मस्स अत्थि-
 ५ पच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - चक्खु .. पे० वत्थु अस्सारेति
 अग्निनन्दति, त आरब्ध रागो पे० दिट्ठि पे० विचिकिञ्छ
 पे० उदञ्च पे० दोमनस्स उप्पज्जति, वत्थु नीवरण-
 सम्पयुत्तकान्, सन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

८२ नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणविप्पयुत्तो च घम्मा
 10 नीवरणसम्पयुत्तस्स घम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात,
 पुरेजात । सहजातो - नीवरणसम्पयुत्तो एको सन्धो च वत्थु च
 तिण्णन्न सन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो .. पे० द्वे सन्धा च वत्थु
 च द्विन्न सन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणविप्पयुत्तो च घम्मा नीवरण-
 15 विप्पयुत्तस्स घम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पञ्चाजात
 आहार इन्द्रिय । सहजाता - नीवरणसम्पयुत्ता सन्धा च महाभूता
 च चित्तसमुद्धानाम् रूपान् अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पञ्चाजाता -
 नीवरणसम्पयुत्ता सन्धा च कबलीकागे आहारो च इमस्स कामस्स
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पञ्चाजाता - नीवरणसम्पयुत्ता सन्धा च
 20 रूपजीवित्तिन्द्रिय च कटत्तारूपान् अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

(१) उदञ्च

पुटं

८३ हेतुया चत्तारि, आरम्भणे चत्तारि अधिपतिया पञ्च,
 अनन्तरे चत्तारि समनन्तरे चत्तारि सहजाते पञ्च अञ्जमञ्जे
 द्वे निस्सये सत्त उपनिस्सये चत्तारि पुरेजाते द्वे, पञ्चाजाते द्वे,
 आसेवने द्वे कम्मे चत्तारि विपाके एक आहारे चत्तारि, इन्द्रिये
 25 चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि मग्गे चत्तारि सम्पयुत्ते द्वे विप्पयुत्ते तीणि,
 अत्थिया सत्त नत्थिया चत्तारि विगते चत्तारि, अविगते सत्त ।

धनतोमं ।

पञ्चनीयुद्धारो

८४ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय- 5
पच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन
पच्चयो । (२)

नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स च नीवरण-
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स सहजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

८५ नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 10
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन
पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रिय-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

B. 327

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण- 15
पच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो । (२)

नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणविप्पयुत्तो च धम्मा नीवरण-
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स सहजात, पुरेजात । (१)

नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणविप्पयुत्तो च धम्मा नीवरण- 20
विप्पयुत्तस्स धम्मस्स सहजात, पच्छाजात, आहार, इन्द्रिय । (२)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

सुद्ध

८६ नहेतुयां सत्त, नआरम्मणे सत्त, नअधिपतिया सत्त,
नअनन्तरे सत्त, नसमनन्तरे सत्त, नसहजाते पञ्च, नअञ्जमञ्जे
पञ्च, ननिस्सये पञ्च, नउपनिस्सये सत्त, नपुरेजाते छ पे०
नमग्गे सत्त, नसम्पयुत्ते पञ्च, नविप्पयुत्ते चत्तारि, नोअत्थिया 25
चत्तारि, नोनत्थिया सत्त, नोविगते सत्त, नोअविगते चत्तारि ।

पच्चनीय ।

३ पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुपञ्च

८७ हेतुपञ्चया नभारम्मणे चत्तारि, नभधिपतिया चत्तारि
नभनन्तरे चत्तारि नसमनन्तरं चत्तारि नभञ्जमञ्छे द्वे, नरु
निस्सये चत्तारि पे० नमग्गे चत्तारि नसम्पमुत्ते द्वे नविप्य
द्वे नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते चत्तारि ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुलोम

D. 528 5 ८८ नहेतुपञ्चया भारम्मणे चत्तारि, अधिपतिया पञ्च
(अनुलोमगणना) पे० अधिगते सत्त ।
मीवरणसम्पमुत्तदुक् तिष्ठिं ।

— ० —

४७ नीवरणनोवरणियदुक्

३१ पटिञ्चवारो

१-४ पञ्चयानुलोमादि

८९ नीवरणं अथ नीवरणियं च धम्मं पटिञ्च नीवरणो
अथ नीवरणियो अ धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - कामञ्चन्दनीवरण
पटिञ्च धीनमिद्धनीवरण उदञ्चनीवरण अधिज्जानीवरण (एवं
10 सञ्च गणना विभजित्वा मीयरणदुक्खदिस' निभानाकरण') ।

३७ पञ्हावारो

१ पञ्चयानुलोमं

(१) विभक्तो

हेतुपञ्चयो

९० मीयरणो अथ नीवरणियो अ धम्मो मीयरणस्म अथ
नीवरणियस्म अ धम्मस्म हेतुपञ्चया पञ्चयो - नीवरणा अथ
नीवरणिया अ हेतु सम्पमुत्तपाग मीयरणानं हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

नीवरणो चेव नीवरणियो च धम्मो नीवरणियस्स चेव नो
च नीवरणस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणा चेव
नीवरणिया च हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान
हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

नीवरणो चेव नीवरणियो च धम्मो नीवरणस्स चेव 5
नीवरणियस्स च नीवरणियस्स चेव नो च नीवरणस्स च धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणा चेव नीवरणिया च हेतू सम्पयुत्तकान
खन्धान नीवरणान च चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (३)

B 329

नीवरणियो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरणियस्स चेव 10
नो च नीवरणस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणिया चेव
नो च नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानानं च
रूपान हेतुपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

आरम्भणपच्चयो

६१ नीवरणो चेव नीवरणियो च धम्मो^१ नीवरणस्स चेव
नीवरणियस्स च धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - नीवरणे 15
आरम्भ नीवरणा उप्पज्जन्ति । (मूल पुच्छित्तब्ब) नीवरणे आरम्भ
नीवरणिया चेव नो च नीवरणा खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूल
पुच्छित्तब्ब) नीवरणे आरम्भ नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा
उप्पज्जन्ति । (३)

नीवरणियो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरणियस्स चेव 20
नो च नीवरणस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - दान पे०
सील पे० उपोसथकम्म कत्वा त पच्चवेक्खति, अस्सादेति
अभिनन्दति, त आरम्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि विचिकिच्छा
उद्धच्च दोमनस्स उप्पज्जति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना
पे० अरिया गोत्रभु पच्चवेक्खन्ति, वोदान पे० पहीने किलेसे 25
पे० विक्खम्भिते किलेसे पे० पुब्बे समुदाचिण्णे पे०
चक्खु पे० वत्थु नीवरणिये चेव नो च नीवरणे खन्धे अनिच्चतो
पे० विपस्सति, अस्सादेति अभिनन्दति पे० दोमनस्स

उप्पज्जति, दिव्येन चक्खुना रूपं पस्सति पे० (याव भावना ताव कातव्वा) । (१)

नीवरणियो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरणस्स चेव नीवरणियस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो — दान पे० सील पे० उपोसथकम्म पे० .. पुट्थे सुचिण्णानि .. पे० ज्ञाना पे० चक्खु पे० वत्थु नीवरणिये चेव नो च नीवरणे सन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ रागो प० विट्ठि विचिकिच्छा उट्ठच्च दोमनस्सं उप्पज्जति । (२)

नीवरणियो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरणस्स चेव नीवरणियस्स च नीवरणियस्स चेव नो च नीवरणस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो — दान पे० .. सील प० .. उपोसथकम्म पे० पुट्थे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना पे० .. चक्खु पे० वत्थु नीवरणिये चेव नो च नीवरणे सन्धे अस्सादेति अभिनन्दति त आरब्भ नीवरणा च सम्पयुत्तका च सभा उप्पज्जति (एव इतरे पि तीणि कातव्वा) । (३)

(आरम्मणसदिसा अधिपतिपञ्चया^१ पुरेजात पि आरम्मणसदिस । उपनिस्सये पि लोकुत्तर न कातव्व । सद्धिस्सं, एव वित्थारेतव्व यथा नीवरणदुक एवं पञ्चवेक्खित्वा कातव्व) ।

नीवरणनीवरणियदुकं तिष्ठित ।

— ० —

४८ नीवरणनीवरणसम्पयुत्तदुकं

११ पटिञ्चवारो

१ पञ्चयानुलोमं

(१) विमङ्गी

हेतुपञ्चयो

१२ नीवरणं चेव नीवरणसम्पयुत्त च धम्म पटिञ्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया —

१ अधिपति — स्या ।

कामच्छन्दनीवरण पटिच्च थीनमिद्धनीवरण^१ उद्धच्चनीवरण अविज्जानीवरण (चक्क, सब्बे पि नीवरणा कातव्वा) । (१)

नीवरण चेव नीवरणसम्पयुत्त च धम्म पटिच्च नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणे पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

5

नीवरण चेव नीवरणसम्पयुत्त च धम्म पटिच्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — कामच्छन्दनीवरण पटिच्च थीनमिद्धनीवरण उद्धच्चनीवरण अविज्जानीवरण सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्क) । (३)

10

६३ नीवरणसम्पयुत्त चेव नो च नीवरणं धम्म पटिच्च नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया— नीवरणसम्पयुत्त चेव नो च नीवरण एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा .. पे० .. द्वे खन्धे पे० । (१)

नीवरणसम्पयुत्त चेव नो च नीवरण धम्मं पटिच्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्ते चेव नो च नीवरणे खन्धे पटिच्च नीवरणा । (२)

15 B. 331

नीवरणसम्पयुत्त चेव नो च नीवरण धम्म पटिच्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्त चेव नो च नीवरण एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा नीवरणा च पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

20

६४ नीवरण चेव नीवरणसम्पयुत्त च नीवरणसम्पयुत्त चेव नो च नीवरण च धम्म पटिच्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — कामच्छन्दनीवरण च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च थीनमिद्धनीवरण उद्धच्चनीवरण अविज्जानीवरण (चक्क) । (१)

25

नीवरण चेव नीवरणसम्पयुत्त च नीवरणसम्पयुत्त चेव नो च नीवरण च धम्म पटिच्च नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो

१ थीनमिद्धनीवरण — म०, एवमुपरि पि ।

धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो च नीवरण
एकं सन्धं च नीवरणं च पटिञ्च तयो सन्धा .. पे० द्वे सन्धे
च पे० । (२)

नीवरणं चेव नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो
८ च नीवरणं च धम्मं पटिञ्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च
नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो च धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पञ्चया — नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो च नीवरणं एकं सन्धं च
कामञ्छन्दनीवरणं च पटिञ्च तयो सन्धा धीनमिद्वनीवरणं उद्वञ्च-
नीवरणं भविज्जानीवरणं पे० द्वे सन्धे च पे०.. (धम्म,
१० सङ्घित्त) १। (१)

(२) ध्वज्या

६५ हेतुया नव आरम्भणे नव, अधिपतिया नव (सम्भत्त
नव), कम्मे नव आहारे नव पे० अधिगते नव ।

प्रतुष्टोय ।

२ पञ्चमपञ्चनीयं

(१) विमङ्गो

नहेतुपञ्चयो

८ ३३२

६६ नीवरणं चेव नीवरणसम्पयुत्तं च धम्मं पटिञ्च नीवरणो
चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया —
१५ विचिकिञ्छानीवरणं पटिञ्च भविज्जानीवरणं, उद्वञ्चनीवरणं
पटिञ्च भविज्जानीवरणं । (१)

नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो च नीवरणं धम्मं पटिञ्च
नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया —
विचिकिञ्छासहगते उद्वञ्चसहगते सन्धे पटिञ्च भविज्जानीवरणं । (१)

२० नीवरणं चेव नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो
च नीवरणं च धम्मं पटिञ्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च
धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया — विचिकिञ्छानीवरणं च सम्पयुत्तके
च सन्धे पटिञ्च भविज्जानीवरणं उद्वञ्चनीवरणं च सम्पयुत्तके
च सन्धे पटिञ्च भविज्जानीवरणं (सङ्घित्त) । (१)

१ नी नीवरणे नीति ।

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

६७ नहेतुया तीणि, नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव,
नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव,
नविप्पयुत्ते नव ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीय

६८ हेतुपच्चया नअधिपतिया नव पे० नविप्पयुत्ते
नव ।

5

४ पच्चयपच्चनीयानुलोम

६९ नहेतुपच्चया आरम्भणे तीणि, अनन्तरे तीणि, समनन्तरे
तीणि (सब्वत्थ तीणि), मग्गे तीणि पे० अविगते तीणि ।

§ २-६. सहजातवारो - सम्पयुत्तवारो

(एव सहजातवारो पि पच्चयवारो पि निस्सयवारो पि ससट्ठ-
वारो पि सम्पयुत्तवारो पि पटिच्चवारसदिसा निञ्जानाकरणा) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपच्चयो

१०० नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो नीवरणस्स 10 B 333
चेव नीवरणसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणा
चेव नीवरणसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकान नीवरणान हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (१)

नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स
चेव नो च नीवरणस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणा चेव 15
नीवरणसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (२)

नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो नीवरणस्स चेव
नीवरणसम्पयुत्तस्स च नीवरणसम्पयुत्तस्स चेव नो च नीवरणस्स

च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणा च नीवरणसम्पयुता
हेतु सम्पयुत्तकान स्रग्धान नीवरणान च हेतुपच्चयेन पच्चयो । (१)

आरम्भणपच्चयो

- १०१ नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च^१ धम्मो नीवरण
चेव नीवरणसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो ।
८ नीवरणे आरब्ध नीवरणा उपपज्जन्ति । (मूल कातब्ब^२) नीवर
आरब्ध नीवरणसम्पयुत्ता चेव नो च नीवरणा स्रग्धा उपपज्जन्ति
(मूल^३ कातब्ब^३) नीवरणे आरब्ध नीवरणा च सम्पयुत्तका^४
स्रग्धा^५ उपपज्जन्ति । (३)

- नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरण
१० सम्पयुत्तस्स चेव नो च नीवरणस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन
पच्चयो - नीवरणसम्पयुत्ते चेव नो च नीवरणे स्रग्धे आरब्ध नीवरण
सम्पयुत्ता चेव नो च नीवरणा स्रग्धा उपपज्जन्ति । (मूल
पुच्छित्तब्ब^६) नीवरणसम्पयुत्ते चेव नो च नीवरणे स्रग्धे आरब्ध
नीवरणा उपपज्जन्ति । (मूल पुच्छित्तब्ब^६) नीवरणसम्पयुत्ते चेव नो च
१५ नीवरणे स्रग्धे आरब्ध नीवरणा च सम्पयुत्तका च स्रग्धा
उपपज्जन्ति । (३)

B. 334

नीवरणो च नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणसम्पयुत्तो च
नो च नीवरणो च धम्मा नीवरणस्स चेव नीवरणसम्पयुत्तस्स च
धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - तीणि । (३)

अधिपतिपच्चयाधि

- १०२ नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो नीवरणस्स
चेव नीवरणसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो -
आरम्भणाधिपति तीणि (गरकारम्मणायेव) ।

- नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरण
सम्पयुत्तस्स चेव नो च नीवरणस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
२५ पच्चयो - आरम्भणाधिपति सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति -

१ ती पोत्थके नत्ति । २ पुच्छित्तब्ब - स्वा । ३-४ स्वा पोत्थके नत्ति ।
४ स्रग्धा च - ती । ५-६ मूला पुच्छित्तब्बा - ती मूलानि पुच्छित्तब्बानि - स्वा ।

नीवरणसम्पयुक्ते चेव नो च नीवरणे खन्धे गरुं कत्वा नीवरण-
 सम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणा खन्धा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति -
 नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणाधिपति सम्पयुक्तकान खन्धान
 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (मूल कातब्ब) आरम्भणाधिपति -
 नीवरणसम्पयुक्ते चेव नो च नीवरणे खन्धे गरुं कत्वा नीवरणा 5
 उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति - नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणा-
 धिपति सम्पयुक्तकान नीवरणानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (मूल
 कातब्ब) आरम्भणाधिपति - नीवरणसम्पयुक्ते चेव नो च नीवरणे
 खन्धे गरुं कत्वा नीवरणा च सम्पयुक्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति ।
 सहजाताधिपति - नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणाधिपति 10
 सम्पयुक्तकान खन्धान नीवरणान च अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

१०३ नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुक्तो च नीवरणसम्पयुक्तो
 चेव नो च नीवरणो च धम्मा नीवरणस्स चेव नीवरणसम्पयुक्तस्स
 च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्भणाधिपति ..
 तीणि । (३)

15

अनन्तरपच्चयेन पच्चयो (आवज्जना पि वुट्ठान पि नत्थि,
 सब्बत्थ पुरिमा पुरिमा कातब्बा), समनन्तरपच्चयेन पच्चयो नव,
 सहजातपच्चयेन पच्चयो नव, अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो .
 नव, निस्सयपच्चयेन पच्चयो नव, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो
 . नव (आरम्भणसदिस, विपाको^१ नत्थि), आसेवनपच्चयेन 20
 पच्चयो पञ्च ।

कम्मपच्चयो

१०४ नीवरणसम्पयुक्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरण-
 सम्पयुक्तस्स चेव नो च नीवरणस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो -
 नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणा चेतना सम्पयुक्तकान खन्धान
 कम्मपच्चयेन पच्चयो । (मूल कातब्ब) नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो 25
 च नीवरणा चेतना सम्पयुक्तकान नीवरणान कम्मपच्चयेन पच्चयो ।
 (मूल कातब्ब) नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणा चेतना
 सम्पयुक्तकान खन्धान नीवरणान च कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

B 335

आहारपञ्चयावि

१०५ नीवरणसम्पयुक्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो
नीवरणसम्पयुक्तस्स चेव नो च नीवरणस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन
पञ्चयो तीणि इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो तीणि, ज्ञानपञ्चयेन
पञ्चयो तीणि, मग्गपञ्चयेन पञ्चयो तीणि सम्पयुक्तपञ्चयेन
४ पञ्चयो नव अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो ... नव, नत्थिपञ्चयेन
पञ्चयो नव, विगतपञ्चयेन पञ्चयो नव, अविगतपञ्चयेन
पञ्चयो नव ।

(१) सङ्कथा

पुटं

१०६ हेतुया तीणि, आरम्मणे नव, अधिपत्तिया नव,
अनन्तरे नव, समनन्तरे नव सहजाते नव, अरुज्जमञ्जे नव,
१० निस्सये नव, उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, आहारे
तीणि, इन्द्रिये तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे तीणि, सम्पयुक्ते नव
अत्थिया नव नत्थिया नव विगते नव अविगते नव ।

पञ्चनीयुद्धारो

१०७ नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुक्तो च धम्मो नीवरणस्स
चेव नीवरणसम्पयुक्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो
१५ सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो (एवं नव पि
वीसु पदेसु परिवसतत्त्वा) ।

१ पञ्चयपञ्चनीयं

सङ्कथा

१०८ नहेतुया नव नआरम्मणे नव .. पे०.. नोअविगते
नव ।

३ पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

१०९ हेतुपञ्चया नआरम्मणे तीणि नअधिपत्तिया तीणि
२० मअनन्तरे तीणि नसमनन्तरे तीणि नउपनिस्सये तीणि
नमग्गे तीणि नविप्पयुक्ते तीणि नोनत्थिया तीणि, नोअगुते तीणि,

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

११०. नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपतिया नव (अनु-
लोममातिका) . पे० अविगते नव ।

नीवरणनीवरणसम्पयुत्तदुक्क निद्वित ।

— ० —

४६. नीवरणविप्पयुत्तनीवरणियदुक्कं

§ १. पटिच्चवारो

१-४. पच्चयानुलोमादि

१११ नीवरणविप्पयुत्त नीवरणिय धम्मं पटिच्च नीवरण-
विप्पयुत्तो नीवरणियो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणविप्पयुत्तं
नीवरणियं एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं ५
.. पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० . (सङ्घित्त) ।

(यथा चूळन्तरदुके लोकियदुक्क एव कातब्ब निन्नानाकरणं)

नीवरणविप्पयुत्तनीवरणियदुक्क निद्वित ।

नीवरणगोच्छक्क निद्वित ।

६ परामासगोच्छ्रक

५० परामासदुकं

१ पटिच्चवारो

१ पञ्चयानुलोमं

(१) विनङ्गो

हेतुपञ्चयो

B. 337

१ परामासं धम्मं पटिच्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - परामासं पटिच्च सम्पयुत्तका सखा चित्तसमुद्धानं च रूपं । (१)

२ नोपरामासं धम्मं पटिच्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोपरामास एकं सखं पटिच्च तयो सखा चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे सखे पे० पटिसन्धिक्खणे पे०... (याव भसञ्जासत्ता महामूता) । (१)

नोपरामासं धम्मं पटिच्च परामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोपरामासे सन्धे पटिच्च परामासो । (२)

१० नोपरामास धम्मं पटिच्च परामासो च नोपरामासो च धम्मो उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नोपरामास एकं सखं पटिच्च तयो सन्धा परामासो च चित्तसमुद्धानं च रूपं .. पे०.. द्वे सन्धे पे० । (३)

३ परामास च नोपरामासं च धम्मं पटिच्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोपरामासं एकं सन्धं च परामासं च पटिच्च तयो सखा चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे सन्धे च पे० परामासे च महामूते च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (१)

(१) कट्ठपा

४ हेतुया पञ्च, धारम्मणे पञ्च (सञ्चरणे पञ्च), विपाके एकं ... पे० अविगते पञ्च ।

धनुसोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५. नोपरामासं धम्म पटिच्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - अहेतुक नोपरामास एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
चित्तसमुद्धानं च रूप .पे० द्वे खन्धे पे० अहेतुकपटि-
सन्धिकखणे .पे०. (याव असञ्जसत्ता), विकिच्छासहगते उद्धच्च-
सहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (१) 5

नआरम्मणपच्चयो

६ परामास धम्म पटिच्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति
नआरम्मणपच्चया - परामास पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (१)

नोपरामास धम्म पटिच्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति
नआरम्मणपच्चया - नोपरामासे खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप,
पटिसन्धिकखणे पे० (याव असञ्जसत्ता) । (१) 10

परामास च नोपरामास च धम्म पटिच्च नोपरामासो
धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - परामास च सम्पयुत्तके च
खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (१)

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

७ नहेतुया एकं, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया पञ्च,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, 15
नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते पञ्च, नपच्छाजाते पञ्च, नआसेवने
पञ्च, नकम्मे तीणि, नविपाके पञ्च, नआहारे एक, नइन्द्रिये
एकं, नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते
पञ्च, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक

८ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया पञ्च 20 B. 339
पे० नविपाके पञ्च पे० नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते पञ्च,
नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

४ पञ्चयपञ्चमीयानुसोमं

नहेतुपञ्च

५ नहेतुपञ्चया आरम्भणे एक, अनन्तरे एक (सन्ध्या एक), अविगते एक ।

५२ सहजातवारो

(सहजातवारो पि पटिञ्चवारसदिसो) ।

५३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विपङ्गो

हेतुपञ्चयो

१० परामास धम्म पञ्चया नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति
५ हेतुपञ्चया — परामास पञ्चया सम्पयुत्तका सञ्चा चित्तसमुद्धानं
च रूप । (१)

नोपरामासं धम्मं पञ्चया नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया — नोपरामास एकं सन्ध्या पञ्चया तयो' सन्ध्या' चित्त-
समुद्धानं च रूप पे० द्वे सन्ध्वे पे० पटिसन्धिवसवे
१० पे० (माव अज्झत्तिका महाभूता), वत्थु पञ्चया नोपरामासा
सञ्चा । (१)

नोपरामास धम्मं पञ्चया परामासो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया — नोपरामासे सन्ध्वे पञ्चया परामासो वत्थु पञ्चया
परामासो । (२)

११ नोपरामासं धम्मं पञ्चया परामासो धम्मो नोपरामासो धम्मो
धम्मो उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — नोपरामासं एकं सञ्चा पञ्चया
तयो सञ्चा परामासो च चित्तसमुद्धानं च रूपं पे०.. द्वे सन्ध्वे
पे० वत्थु पञ्चया परामासो महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं
रूपं वत्थु पञ्चया परामासो च सम्पयुत्तका च सञ्चा । (१)

११ परामास च नोपरामास च धम्म पञ्चया नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — नोपरामास एक खन्ध च परामास च पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुट्ठान च रूप पे० द्वे खन्धे च पे० परामास च सम्पयुत्तके च खन्धे पञ्चया चित्तसमुट्ठान रूप, परामास च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुट्ठान रूप, परामास 5 च वत्थु च पञ्चया नोपरामासा खन्धा (सङ्खित्त) । (१)

(२) सङ्खया

१२ हेतुया पञ्च, आरम्मणे पञ्च, अधिपतिया पञ्च (सब्बत्थ पञ्च), विपाके एकं पे० अविगते पञ्च ।

२. पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपञ्चयो

१३ नोपरामास धम्मं पञ्चया नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया — अहेतुक नोपरामास एक खन्ध पञ्चया 10 तयो खन्धा चित्तसमुट्ठान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० अहेतुक-पटिसन्धिक्खणे पे० (याव असञ्जासत्ता), चक्खायतन पञ्चया चक्खुविञ्जाण पे० कायायतन पञ्चया कायविञ्जाण, वत्थु पञ्चया अहेतुका नोपरामासा खन्धा, विचिकिच्छासहगते उद्धच्च-सहगते खन्धे च वत्थु च पञ्चया विचिकिच्छासहगतो उद्धच्च- 15 सहगतो मोहो (सङ्खित्त) ।

(२) सङ्खया

सुद्धं

१४ नहेतुया एक, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया पञ्च, नअनन्तरे तीणि पे० नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते पञ्च, नपच्छाजाते पञ्च, नआसेवने पञ्च, नकम्मे तीणि, नविपाके पञ्च, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते 20 तीणि, नविप्पयुत्ते पञ्च, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

१५ हेतुपञ्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया पञ्च (एव सब्बत्थ कातव्व) ।

४ पञ्चयपञ्चमीयानुलोमं

१६ नहेतुपञ्चया आरम्भणे एक वे० भविष्यते एहं ।

५४ निस्सयवारो

(निस्सयवारो पञ्चमवारसदिसो) ।

५५-६ ससट्ठवारो-सम्पयुत्तवारो

१७ परामास धम्म ससट्ठो नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - परामास ससट्ठा सम्पयुत्तका सन्त्या (एव पञ्च पञ्हा कातब्बा अरूपेयेव ससट्ठवारो पि सम्पयुत्तवारो पि एव कातब्बा) ।

५७ पञ्हावारो

१ पञ्चयानुलोमं

(१) विमज्जो

हेतुपञ्चयो

१८ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स हेतु पञ्चयेन पञ्चयो - नोपरामासा हेतु सम्पयुत्तकान् तन्मानं चित्तसमुद्धानान् च रूपानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसविकराने

१० प०... । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - नोपरामासा हेतु परामासस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स नोपरामासस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - नोपरामासा हेतु सम्पयुत्तकान् तन्मानं परामासस्स च चित्तसमुद्धानान् च रूपानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

आरम्भणपञ्चयो

१९ परामासा धम्मो परामासस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - परामासा आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो । (मूम

B. 343

उपोसथकम्म पे० त अस्सावेति अभिनन्दति, त आरम्म परामासो
 च सम्पयुत्तका च सन्धा उपपज्जन्ति, पुब्बे पे०.. ज्ञाना ... पे०..
 चक्खु पे० वत्थु नोपरामास सन्धे अस्सावेति अभिनन्दति
 त आरम्म परामासो च सम्पयुत्तका च सन्धा उपपज्जन्ति । (१)

५ २१ परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स
 धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - परामास च सम्पयुत्तके च
 सन्धे आरम्म परामासो उपपज्जति तीणि ।

अधिपतिपच्चयो

२२ परामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स अधिपति
 पच्चयेन पच्चयो - परामास गरु कत्वा परामासो उपपज्जति ...
 १० तीणि (आरम्मणाधिपतियेव कातव्वा) ।

२३ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स अधिपति-
 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणा-
 धिपति - दान पे० सील पे० उपोसथकम्म पे०... त गरु
 कत्वा पच्चवेकस्सति, अस्सावेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो
 १५ उपपज्जति, पुब्बे पे० ज्ञाना पे० अरिया मग्गा बुद्धिहत्वा
 मग्ग गरु कत्वा पे० फल गरु कत्वा पे० निब्बान गरु कत्वा
 पे० निम्बान गोत्रमुत्स वोदानस्स, मग्गस्स फलस्स अधिपति
 पच्चयेन पच्चयो चक्खु पे० वत्थु नोपरामासे सन्धे गरु
 कत्वा अस्सावेति अभिनन्दति त गरु कत्वा रागो उपपज्जति ।
 २० सहजाताधिपति - नोपरामासाधिपति सम्पयुत्तजान राघानं जित
 समुद्धानान च रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
 पच्चयो - आरम्मणाधिपति सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति -
 दान पे० सील पे० उपोसथकम्म पे० पुब्बे पे०...
 २५ ज्ञाना पे० अग्गु पे०.. वत्थु नोपरामास सन्धे गरु
 कत्वा अस्सावेति अभिनन्दति त गरु कत्वा निद्वि उपपज्जति ।
 सहजाताधिपति - मापग्गमागाधिपति परामागग्ग अधिपतिपच्चयेन
 पच्चयो । (२)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति — दान पे० सील पे० उपोसथ-कम्म पे० . पुब्बे पे० ज्ञाना . पे० चक्खु पे० वत्थु नोपरामासे खन्धे गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा परामासो च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति — नोपरामासाधिपति सम्पयुत्तकान खन्धानं परामासस्स च चित्त-समुद्धानानं च रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 344

परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति — परामास च सम्पयुत्तके च खन्धे गरु कत्वा परामासो तीणि ।

अनन्तरपच्चयो

२४ परामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो — पुरिमो पुरिमो परामासो पच्छिमस्स पच्छिमस्स परामासस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (मूल कातब्ब) पुरिमो पुरिमो परामासो पच्छिमान पच्छिमानं नोपरामासान खन्धानं अनन्तर-पच्चयेन पच्चयो, परामासो बुद्धानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (मूल कातब्ब) पुरिमो पुरिमो परामासो पच्छिमस्स पच्छिमस्स परामासस्स सम्पयुत्तकान च खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

२५ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स अनन्तर-पच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा नोपरामासा खन्धा पच्छिमान पच्छिमान नोपरामासान खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो . पे० . अनुलोम फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (मूल कातब्ब) पुरिमा पुरिमा नोपरामासा खन्धा पच्छिमस्स पच्छिमस्स परामासस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, आवज्जना परामासस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (मूल कातब्ब) पुरिमा पुरिमा नोपरामासा खन्धा पच्छिमस्स पच्छिमस्स परामासस्स च सम्पयुत्तकान च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, आवज्जना परामासस्स च सम्पयुत्तकानं च खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 345

- २६ परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमो पुरिमा परामासो च सम्पयुत्तका च सन्धा पञ्चिमस्स पञ्चिमस्स परामासस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (मूलं कातव्वं) पुरिमो पुरिमो परामासो च सम्पयुत्तका च सन्धा पञ्चिमानं पञ्चिमानं नोपरामासानं सन्धानं अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, परामासो च सम्पयुत्तका च सन्धा बुद्धानस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (मूलं कातव्वं) पुरिमो पुरिमो परामासो च सम्पयुत्तका च सन्धा पञ्चिमस्स पञ्चिमस्स परामासस्स सम्पयुत्तकानं च सन्धानं अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

समनन्तरपञ्चयादि

- १० २७ परामासो धम्मो^१ परामासस्स धम्मस्स^१ समनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, अट्ठमज्जपञ्चयेन पञ्चयो, निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो .. पञ्च ।

उपनिस्सयपञ्चयो

- २८ परामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो पक्खूपनिस्सयो पे० । पक्खूपनिस्सयो - परामासो परामासस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो तीणि ।

- २९ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो पक्खूपनिस्सयो पे० । पक्खूपनिस्सयो - सद्य उपनिस्साय दानं दत्ति पे० समापत्तिं उप्पादेति मानं जप्पेति सीसं पे०.. पञ्च रागं दोषं मोहं मार्मं पत्थनं, कामिकं सुखं पे० सेनासनं उपनिस्साय ज्ञानं दत्ति पे०.. समापत्तिं उप्पादेति, पाणं हनति .. पे०.. सङ्गं भिन्दति सदा पे०.. सेनासनं सदाय .. पे०.. पञ्चाय रागस्स पे० पत्थनाय कामिकस्स सुखस्स .. पे०.. मग्गस्स फलसमापत्तिया उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन

पच्चयो - आरम्मणूनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो
 पे० । पकतूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दिट्ठिं गण्हाति,
 सील पे० पञ्ञा, राग पे० पत्थन, कायिकं सुख पे० .
 सेनासनं उपनिस्साय दिट्ठिं गण्हाति, सद्धा पे० सेनासन
 परामासस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

5

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च
 धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूनिस्सयो, अनन्त-
 रूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - सद्ध
 उपनिस्साय दिट्ठिं गण्हाति, सील पे० सेनासन उपनिस्साय
 दिट्ठिं गण्हाति, सद्धा पे० सेनासन परामासस्स सम्पयुत्तकान् 10
 च खन्धान् उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

B 346

३० परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स
 धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो^१ - परामासो च सम्पयुत्तका
 च खन्धा परामासस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो तीणि । *

पुरेजातपच्चयो

३१ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स पुरेजात- 15
 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मण-
 पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अनिच्चतो पे० विपस्सति
 अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ रागो पे० विचिकिच्छा
 पे० उद्धच्च पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना
 रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद् सुणाति, रूपायतन चक्खु- 20
 विञ्ञाणस्स पे० फोट्ठव्वायतन कायविञ्ञाणस्स पे० ।
 वत्थुपुरेजात - चक्खायतन चक्खुविञ्ञाणस्स पे० कायायतन
 कायविञ्ञाणस्स पे० वत्थु नोपरामासान् खन्धान् पुरेजात-
 पच्चयेन पच्चयो । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन 25
 पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात -
 चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ दिट्ठि

उप्पज्जति । वत्थुपुरेजात - वत्थु परामासस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

- नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - धारम्मणपुरेजात वत्थुपुरजात ।
 ५ धारम्मणपुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अस्तादेति अभिनन्दति । त धारम्म परामासो च सम्पयुत्तका च खंधा उप्पज्जन्ति । वत्थु पुरेजात - वत्थु परामासस्स च सम्पयुत्तकान च खंधान पुरेजात पच्चयेन पच्चयो । (३)

पञ्छाजातसेवनपच्चया

- ३२ परामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स पञ्छाजात
 १० पच्चयेन पच्चयो तीणि (पञ्छाजाता कातव्या), आसेवन पच्चयेन पच्चयो नव ।

कम्मपच्चयो

- ३३ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स कम्म पच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानास्रणिका । सहजाता - नोपरामासा चेतना सम्पयुत्तकान खंधान चित्तसमुद्धानान च रूपान
 १५ कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे .. पे० । नानास्रणिका - नोपरामासा चेतना विपाकान खन्धान कटत्ता च रूपानं कम्म पच्चयेन पच्चयो । (मूल कातव्य) नोपरामासा चेतना परामासस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो । (मूल कातव्य) नोपरामासा चेतना परामासस्स च सम्पयुत्तकान च खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान
 २० कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

विपाकपच्चयादि ,

- ३४ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स विपाक-
 पच्चयेन पच्चयो एकं आहारपच्चयेन पच्चयो तीणि इन्द्रिय
 पच्चयेन पच्चयो तीणि ज्ञानपच्चयेन पच्चयो तीणि ।
 परामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स मग्गपच्चयेन
 २५ पच्चयो - परामासानि मग्गज्ज्ञानि पे० (एवं पच्च पञ्हा कातव्या) सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो पच्च ।

विष्पयुत्तपच्चयो

३५ परामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स विष्पयुत्त-
पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजात (सङ्खित्त) । (१)

नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पच्छाजात (सङ्खित्त) । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपच्चयेन 5
पच्चयो । पुरेजात - वत्थु परामासस्स विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च
धम्मस्स विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - वत्थु परामासस्स च
सम्पयुत्तकान च खन्धान विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (३)

B 348

परामासो च नोपरामासो च धम्मा नोपरामासस्स धम्मस्स 10
विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पच्छाजात (सङ्खित्त) । (१)

अत्थिपच्चयो

३६ परामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पच्छाजात । सहजातो - परामासो
सम्पयुत्तकान च खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपच्चयेन
पच्चयो । पच्छाजातो - परामासो पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थि- 15
पच्चयेन पच्चयो । (१)

३७ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पच्छाजात, आहार, इन्द्रिय
(सङ्खित्त) । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन 20
पच्चयो - सहजात, पुरेजातं । सहजाता - नोपरामासा खन्धा
परामासस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - चक्खु पे०
वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ दिट्ठि उप्पज्जति, वत्थु
परामासस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च 25
धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजात । सहजातो -
नोपरामासो एको खन्धो तिण्णन्न खन्धानं परामासस्स च चित्त-

समुद्धानान् च रूपान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो ५० । पुरेजात-
चक्षु पे० वत्यु अस्तादेति अभिनन्दति, त भारुभ परामासो
च सम्पयुक्तका च स्रग्धा उपपज्जन्ति, वत्यु परामासस्त च
सम्पयुक्तकान् च स्रग्धान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- ५ ३८ परामासो च नोपरामासो च धम्मा नोपरामासस्त
धम्मस्त अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात, पञ्चाजात
D. १४९ आहार, इन्द्रिय । सहजातो - नोपरामासो एको स्रग्धा च परामासो
च तिष्ठन् स्रग्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अतिथिपञ्चयेन
पञ्चयो पे० द्वे स्रग्धा च - पे० परामासो च सम्पयुक्तका च
१० स्रग्धा चित्तसमुद्धानान् रूपान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो, परामासो
च महामूता च चित्तसमुद्धानान् रूपान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो
परामासो च वत्यु च नोपरामासान् स्रग्धान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो ।
पञ्चाजातो - परामासो च सम्पयुक्तका च स्रग्धा पुरेजातस्त इमस्त
कायस्त अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजातो - परामासो च
१५ सम्पयुक्तका च स्रग्धा कबलीकारो आहारो च इमस्त कायस्त अति
थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजातो - परामासो च सम्पयुक्तका च स्रग्धा
रूपजीवितिन्द्रियं च कट्टारूपान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

(१) चक्षुषा

पुत्रं

- ३९ हेतुया तीणि आरम्भणे नव, अधिपतिमा नव,
अनन्तरे नव समनन्तरे नव सहजाते पञ्च, अरुणमञ्ज पञ्च
२० निस्तमे पञ्च उपनिस्तमे नव पुरेजाते तीणि, पञ्चाजाते तीणि,
आसेवने नव कम्मे तीणि विपाक एकं आहारे तीणि इन्द्रिये
तीणि ज्ञाने तीणि मग्गे पञ्च सम्पयुक्ते पञ्च विप्ययुक्ते पञ्च
अतिथिया पञ्च नतिथिया नव विगते नव अविगते पञ्च ।

अनुभोमं ।

पञ्चनीपुद्गारो

- ४० परामासो धम्मो परामासस्त धम्मस्त आरम्भण
२५ पञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्तयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

परामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

परामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३) 5

४१ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२) 10

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३) 15

४२ परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामासो च नोपरामासो च धम्मा नोपरामासस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२) 20

परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स च नोपरामासस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

४३ नहेतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), नोअविगते नव । 25

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

४४ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया तीणि, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे एक, नउपनिस्सये

सीणि.. पे० नमगो तीणि, नसम्पयुत्ते एक, नविप्पयुत्ते तीणि,
नोनत्थिमा सीणि, नोविगते तीणि ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोमं

४५ नहेतुपञ्चया आरम्भणे नन, अधिपतिमा नव (भन्नु
लोममासिका) पे० अविगते पञ्च ।

परमासदुक्तं निर्दिष्टं ।

— ० —

५१ परामद्वुक्तं

§ १-७ पटिञ्चवाराणि

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

४६ परामद्वं धम्म पटिञ्च परामद्वो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - परामद्व एक सन्ध पटिञ्च तयो सखा चित्तसमुद्धान
च रूप पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे०.. (याव
अज्जसत्तिका महाभूता) ।

परामद्व धम्म पटिञ्च पे० (परामद्वदुक्त यथा चूळत्तर
१० दुक्के भोक्कियदुक्त एव कातम्भ निशानाकरण) ।

परामद्वदुक्तं निर्दिष्टं ।

— ० —

५२ परामाससम्पयुत्तदुक्तं

§ १ पटिञ्चवारो

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

४७ परामाससम्पयुत्त धम्म पटिञ्च परामाससम्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - परामाससम्पयुत्त एक सन्ध पटिञ्च
तयो सन्ध्या पे०.. द्वे सन्धे पे० । (१)

परामाससम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च परामासविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामाससम्पयुत्ते खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान
रूपं । (२)

परामाससम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च परामाससम्पयुत्तो च
परामासविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - परामास- 5
सम्पयुत्त एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं पे०
द्वे खन्धे .. पे०.. । (३)

४८ परामासविप्पयुत्तं^१ धम्मं पटिच्च परामासविप्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामासविप्पयुत्त एकं खन्ध पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं पे० द्वे खन्धे .पे० पटिसन्धि- 10
कखणे पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च खन्धा, एक
महाभूत पे० । (१)

परामाससम्पयुत्तं च परामासविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च
परामासविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामाससम्पयुत्ते
खन्धे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं (सङ्घित्तं) । (१) 15

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

४९ हेतुया पञ्च, आरम्भणे द्वे, अधिपतिया पञ्च, अनन्तरे
द्वे, समनन्तरे द्वे, सहजाते पञ्च, अञ्जमञ्जे द्वे, निस्सये पञ्च,
उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते द्वे, आसेवने द्वे, कम्मे पञ्च, विपाके एक,
आहारे पञ्च पे० मग्गे पञ्च, सम्पयुत्ते द्वे, विप्पयुत्ते पञ्च,
अत्थिया पञ्च, नत्थिया द्वे, विगते द्वे, अविगते पञ्च । 20
अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीय

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५० परामासविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च परामासविप्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुकं परामासविप्पयुत्त एक
खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं पे० द्वे खन्धे

॥ पे० अहेतुकपटिसिधिसङ्गणे पे० (याव असञ्जसत्ता),
विधिकिञ्चासहगते उदञ्चसहगते सधे पटिञ्च विधिकिञ्चासहगते
उदञ्चसहगतो मोहो । (१)

नभारम्मणपञ्चयो

५१ परामाससम्पयुत्त धम्म पटिञ्च परामासविष्ययुत्तो धम्मो
उपपज्जति नभारम्मणपञ्चया - परामाससम्पयुत्ते सन्धे पटिञ्च
चित्तसमुद्धान रूप (सङ्घित्त) । (१)

परामासविष्ययुत्त धम्म पटिञ्च परामासविष्ययुत्तो धम्मो
उपपज्जति नभारम्मणपञ्चया - परामासविष्ययुत्ते सन्धे पटिञ्च
चित्तसमुद्धान रूप (याव असञ्जसत्ता) । (१)

१० परामाससम्पयुत्त च परामासविष्ययुत्त च धम्मं पटिञ्च
परामासविष्ययुत्तो धम्मो उपपज्जति नभारम्मणपञ्चया - परामास-
सम्पयुत्ते सन्धे च महामूते च पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूप
(सङ्घित्त) । (१)

(१९) पञ्चया

पुढं

५२ नहेतुया एक नभारम्मणे तीणि नभविपत्तिमा पञ्च
१८ नभनन्तरे तीणि नसमनन्तरे तीणि नभञ्जमञ्जे तीणि,
नउपनिस्सये तीणि नपुरेजाते चत्तारि नपञ्चाजाते पञ्च, नभासेवन
पञ्च नकम्मे द्वे नविपाके पञ्च, नभाहारे एक, नइन्द्रिये एक,
नज्ञाने एक, नमग्गे एकं नसम्पयुत्ते तीणि नविष्ययुत्ते द्वे, मोनत्थिमा
तीणि नोविगते तीणि ।

१ पञ्चयानुत्तोमपञ्चनीमं

२० ५३ हेतुपञ्चया नभारम्मणे तीणि, नभविपत्तिमा पञ्च
(एवं गणेतव्व)

४ पञ्चयपञ्चनीयानुत्तोमं

५४ नहेतुपञ्चया नभारम्मणे एक (सङ्घित्त) अविगत
एक ।

§ २. सहजातवारो

(सहजातवारो पि पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३ पञ्चयवारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

५५ परामाससम्पयुत्त धम्म पञ्चया परामाससम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया तीणि (पटिच्चवारसदिसो^१) ।

B 354

परामासविप्पयुत्त धम्म पञ्चया परामासविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - परामासविप्पयुत्त एक खन्ध पञ्चया तयो 5
खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे
पे० (याव अज्झत्तिका महाभूता), वत्थु पञ्चया परामासविप्पयुत्ता
खन्वा । (१)

परामासविप्पयुत्त धम्मं पञ्चया परामाससम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - वत्थु पञ्चया परामाससम्पयुत्तका^२ 10
खन्वा । (२)

परामासविप्पयुत्तं धम्म पञ्चया परामाससम्पयुत्तो च परामासविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - वत्थु पञ्चया परामाससम्पयुत्तका खन्वा, महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप । (३)

५६ परामाससम्पयुत्त च परामासविप्पयुत्त च धम्म 15
पञ्चया परामाससम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - परामास-
सम्पयुत्त एक खन्ध च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा पे० . द्वे
खन्धे पे० .। (१)

परामाससम्पयुत्त च परामासविप्पयुत्त च धम्म पञ्चया परामासविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - परामाससम्पयुत्ते 20
खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप । (२)

१ पञ्चयवारसदिसो - सी०, पटिच्चवारसदिसा - स्या० । २ परामाससम्पयुत्ता - स्या०, एवमुपरि पि ।

परामाससम्पयुत्तं च परामासविप्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया
परामाससम्पयुत्तो च परामासविप्पयुत्तो च धम्मा उपपज्जन्ति
हेतुपञ्चया - परामाससम्पयुत्तं एकं सत्त्वं च वत्थुं च पञ्चया तथो
सन्त्या पे० द्वे सत्थे पे० परामाससम्पयुत्ते सत्थे च महामूते
५ च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं (सङ्खित्तं) । (१)

(१) वृत्तया

पुनः

B. १५५

५७ हेतुया नव, आरम्भणे चत्तारि, अधिपतिया नव
अनन्तरे चत्तारि समनन्तरे चत्तारि, सहजाते नव अञ्जमञ्ज
चत्तारि निस्सये नव उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते चत्तारि आसेवने
चत्तारि कम्मे नव विपाके एक, आहारे नव पे० अविगते नव ।
अनुसोम ।

२ पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विमङ्गो

१० ५८ परामासविप्पयुत्तं^१ धम्मं पञ्चया परामासविप्पयुत्तो
धम्मो उपपज्जन्ति नहेतुपञ्चया - अहेतुकं परामासविप्पयुत्तं एकं
सत्त्वं पञ्चया तथो सत्थो चित्तसमुद्धानं च^२ रूपं पे० द्वे सत्थे
पे०.. अहेतुकपटिसन्धिक्कण्णे .. पे० .. (याव अस्सञ्जसत्ता), चत्तारि-
यतनं पञ्चया चक्खुविञ्ज्याणं पे० .. कायायतनं पञ्चया
१३ कायविञ्ज्याणं वत्थुं पञ्चया अहेतुकपरामासविप्पयुत्ता सत्थो
विचिकिञ्चासहगते उदञ्चसहगते सत्थे च वत्थुं च पञ्चया
विचिकिञ्चासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो ।

(१) वृत्तया

पुनः

५९ नहसुया एव नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया नव
नअनन्तरे तीणि नसमनन्तरे तीणि नअञ्जमञ्जे तीणि नउपनिस्सये
२० तीणि नपुरेजाते चत्तारि नपञ्चाजाते नव नआसेवने नव नअम्भ
चत्तारि नविपाके नव नआहारे एकं नइन्द्रिये एव नमाने एव

नमगो एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया तीणि,
नोविगते तीणि ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

६० हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव
(एव गणेतब्ब) ।

B 356

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

६१. नहेतुपच्चया आरम्मणे एक ... पे०.. अविगते एक । 5

§ ४. निस्सयवारो

(निस्सयवारो पच्चयवारसदिसो) ।

§ ५-६. संसट्टवारो - सम्पयुत्तवारो

१-४. पच्चयानुलोमादि

६२ परामाससम्पयुत्त धम्म ससट्ठो परामाससम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया (सङ्खित्त) ।

सुद्ध

६३ हेतुया द्वे (सब्बत्थ द्वे), विपाके एक पे० अविगते द्वे ।
नहेतुया एक, नअधिपतिया द्वे, नपुरेजाते द्वे, नपच्छाजाते 10
द्वे, नआसेवने द्वे, नकम्मे द्वे, नविपाके द्वे, नज्ञाने एक, नमगो एक,
नविप्पयुत्ते द्वे ।

(एव इतरे द्वे गणना पि सम्पयुत्तवारो^१ पि कातब्बा ।)

§ ७. पञ्चावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

६४ परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो - परामाससम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान 15 B 357

१ सम्पयुत्तवारा - म० ।

हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (मूल कातव्य) परामाससम्पयुक्ता ह्यु
चित्तसमुद्धानान रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (मूल कातव्य) परामास-
सम्पयुक्ता हेतु सम्पयुक्तान सन्धान चित्तसमुद्धानान च त्मान
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- ५ परामासविष्ययुक्तो धम्मो परामासविष्ययुक्तस्स धम्मस्स हेतु-
पञ्चयेन पञ्चयो — परामासविष्ययुक्ता हेतु सम्पयुक्तान सन्धान
चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे
पे० । (१)

आरम्भणपञ्चयो

- ६५ परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामाससम्पयुक्तस्स धम्मस्स
१० आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो — राग अस्सावेति अभिनन्दति, त आरम्भ
परामाससम्पयुक्तो रागो उपपज्जति परामाससम्पयुक्त सन्धे
अस्सावेति अभिनन्दति, त आरम्भ परामाससम्पयुक्तो रागो
उपपज्जति । (१)

- परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामासविष्ययुक्तस्स धम्मस्स
१५ आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो — अरिया परामाससम्पयुक्ते पहीने^१ किलेसे
पञ्चवेक्खन्ति^२ पुब्बे^३ समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति, परामाससम्पयुक्ते
सन्धे अनिष्कतो पे० विपस्सति अस्सावति अभिनन्दति त
आरम्भ परामासविष्ययुक्तो रागो .. पे०.. विचिकिञ्छा पे० उट्ठञ्च
.. पे० दोमनस्स उपपज्जति चेतोपरियञ्जाणेन परामाससम्पयुक्त
२० चित्तसमङ्गिस्स चित्त आनाति परामाससम्पयुक्ता सन्धा चेतोपरिय
आणस्स पुब्बेनिवासानुस्सतिआणस्स यथाकम्मूपगआणस्स अनागतस
आणस्स आवज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- ६६ परामासविष्ययुक्तो धम्मो परामासविष्ययुक्तस्स धम्मस्स
आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो — दान पे० सीसं पे० उपोसथकम्मं
२५ कत्था तं पञ्चवेक्खति अस्सावेति अभिनन्दति त आरम्भ परामास
विष्ययुक्तो रागो पे० विचिकिञ्छा .. पे०.. उट्ठञ्च पे० दोमनस्स
उपपज्जति पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना पे० अरिया मग्गा

१ ती स्या पोरणपेसु गरिण एवमुपरि पि । २-२ पहीणकिलेस पञ्चवेक्खति -
ती । ३ विपश्चित्ते किलेसे पञ्चवेक्खन्ति पुब्बे - ती स्या ।

बुद्धित्वा मग पच्चवेक्खन्ति, फल पे० निब्बानं पे० निब्बान
 गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मगस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन
 पच्चयो, अरिया परामासविप्पयुत्ते पहीने किलेसे पे० विक्खम्भिते
 किलेसे . पे० . पुब्बे पे० चक्खु पे० वत्थु परामासविप्पयुत्ते
 खन्धे अनिच्चतो पे० . विपस्सति, अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ 5 B 358
 परामासविप्पयुत्तो रागो पे० . विचिकिच्छा . पे० उद्धच्च . पे०
 दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया
 सद् सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन परामासविप्पयुत्तचित्तसमङ्गिस्स
 चित्त जानाति, आकासानञ्चायतन विञ्जाणञ्चायतनस्स पे०
 आकिञ्चञ्चायतन नेवसञ्जानासञ्चायतनस्स पे० . रूपायतन चक्खु- 10
 विञ्जाणस्स . पे० फोट्टब्बायतन कायविञ्जाणस्स पे० परामास-
 विप्पयुत्ता खन्धा इद्धिविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासा-
 नुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतसञ्जाणस्स, आवज्जनाय
 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — दानं पे० .. सील .. पे० उपोसथकम्म
 पे० पुब्बे पे० ज्ञाना पे० चक्खु पे० वत्थु परामास-
 विप्पयुत्ते खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ परामाससम्पयुत्तो^१
 रागो उप्पज्जति । (२)

अधिपतिपच्चयो

६७ परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स 20
 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति ।
 आरम्मणाधिपति — राग गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु
 कत्वा परामाससम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, परामाससम्पयुत्ते खन्धे
 गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा परामाससम्पयुत्तो
 रागो उप्पज्जति । सहजाताधिपति — परामाससम्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्त- 25
 कान खन्धान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति ।

भारम्मणाधिपति — परामाससम्पयुत्ते सखं गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरु कत्वा परामासविप्पयुत्तो रागो उप्पज्जति । सहजाताधिपति — परामाससम्पयुत्ताधिपति चित्तसमुद्धानान् रूपान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- ५ परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स च परामासविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । सहजाताधिपति — परामाससम्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकान् सखान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- ६८ परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — भारम्मणाधिपति सहजाताधिपति । भारम्मणाधिपति — दानं पे० सीलं पे० उपोसथकम्मं कत्वा तं गरु कत्वा पञ्चवेकस्सति अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरु कत्वा परामासविप्पयुत्तो रागो उप्पज्जति पुब्बे .. पे० ज्ञानां पे० .. अरिया मग्गा वुट्ठहिक्वा मग्गं गरु कत्वा .. पे० फलं पे० निब्बानं पे० .. निब्बानं १५ गोत्रभुत्तं, बोधानस्स, मग्गस्स फलस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो चक्खु .. पे० वत्थु परामासविप्पयुत्ते सन्धे गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरु कत्वा परामासविप्पयुत्तो रागो उप्पज्जति । सहजाताधिपति — परामासविप्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकान् सन्धानं चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- २० परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । भारम्मणाधिपति — दानं पे० .. सीलं .. पे० .. उपोसथकम्मं कत्वा तं गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरु कत्वा परामाससम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति पुब्बे .. पे० .. ज्ञानां .. पे० .. चक्खु .. पे० .. वत्थु परामासविप्पयुत्ते सखे गरु कत्वा अस्सादेति २५ अभिनन्दति तं गरु कत्वा परामाससम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति । (२)

अमन्तर-समनन्तरपञ्चया

६९ परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स अमन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा परिमा परामाससम्पयुत्ता सखा पण्डित्तमानं पण्डित्तमानं परामाससम्पयुत्तकान् सखान् अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - परामाससम्पयुक्ता खन्धा वुट्ठानस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो । (२)

७० परामासविप्पयुक्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा परामासविप्पयुक्ता खन्धा 5
पच्छिमान पच्छिमान परामासविप्पयुत्तानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो^१, अनुलोमं पे० फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो । (१)

B 360

परामासविप्पयुक्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - आवज्जना परामाससम्पयुत्तकान खन्धान 10
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, समनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहजातपच्चयादि

७१ परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
सहजातपच्चयेन पच्चयो पञ्च, अञ्जामञ्जापच्चयेन पच्चयो .
द्वे, निस्सयपच्चयेन पच्चयो सत्त ।

उपनिस्सयपच्चयो

७२ परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - परामाससम्पयुक्तो रागो,
मोहो, पत्थना परामाससम्पयुत्तस्स रागस्स, मोहस्स, पत्थनाय
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 20
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - परामाससम्पयुत्त राग
उपनिस्साय दानं देति पे० समापत्ति उप्पादेति, मानं जप्पेति,
परामाससम्पयुत्त मोहं, पत्थनं उपनिस्साय दानं देति पे० समापत्ति
उप्पादेति, मानं जप्पेति, पाणं हनति पे० सङ्खं भिन्दति, परामास- 25
सम्पयुक्तो रागो, मोहो, पत्थना सद्दाय पे० पञ्जाय, रागस्स,

दोसस्स, मोहस्स, मानस्स, पत्थनाय, कायिकस्स सुखस्स ...पे०
फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

- ७३ परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो
B. 361 5 पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय दानं देति
पे० समापत्ति उप्पादेति, मान जप्पेति, सीस पे० पळ्ळं राप
पे० मान पे० पत्थन उपनिस्साय दानं देति ..पे० .. समापत्ति
उप्पादेति, पाणं हनति पे० सङ्ग भिन्दति कायिक सुख पे० ..
सेनासन उपनिस्साय दानं देति पे० .. सङ्ग भिन्दति, सद्धा ..पे० ..
10 पळ्ळा, रागो पे० मानो, पत्थना, कायिकं सुख पे० .. सेनासन
सद्धाय पे० पळ्ळाय, रागस्स पे० मानस्स पत्थनाय कायिकस्स
सुखस्स पे० .. फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

- परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
15 पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय परामास
सम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति सीस पे० सेनासन उपनिस्साय
परामाससम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, सद्धा पे० .. सेनासन परामास
सम्पयुत्तस्स रागस्स पे० .. पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

पुरेजातपच्चयो

- ७४ परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
20 पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात वत्थुपुरेजात । आरम्मण-
पुरेजात - चक्खु ..पे० वत्थु अनिच्चतो पे० विपस्सति
अस्सादेति अभिमन्वति त आरब्ध परामासविप्पयुत्तो रागो ..पे०
विचिकिञ्छा ..पे० उद्वज्जं पे० .. होमनस्स उप्पज्जति दिव्वेन
चक्खुता रूपं पस्सति दिव्वाय सोतभातुया सद्दं मृणाति रूपायतन
25 चक्खुविज्झाणस्स पे० फोट्टव्वायतनं कायविज्झाणस्स पुरेजात
पच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजात - चक्खुवायतनं चक्खुविज्झाणस्स
..पे० कामायतनं कामविज्झाणस्स ..पे० .. वत्थु परामासविप्पयुत्तान
स दानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स पुरे-
जातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण-
पुरेजात - चक्खु . पे०... वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरम्भ
परामाससम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति । वत्थुपुरेजातं - वत्थु परामास-
सम्पयुत्तकान खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

5

पच्छाजातासेवनपच्चया

७५ परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो (सङ्घित्त) । (१)

B 362

परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो (सङ्घित्त) । (१)

परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स 10
आसेवनपच्चयेन पच्चयो द्वे ।

कम्मपच्चयादि

७६ परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
कम्मपच्चयेन पच्चयो - परामाससम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकान
खन्धान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता -
परामाससम्पयुत्ता चेतना चित्तसमुद्धानान रूपान कम्मपच्चयेन
पच्चयो । नानाखणिका - परामाससम्पयुत्ता चेतना विपाकान खन्धान
कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (मूल^१ कातब्ब^१) परामास-
सम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान 20
कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्म-
पच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - परामास-
विप्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान
कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । नानाखणिका - 25

परामासविष्ययुक्ता चतना विपाकान सन्धान कटता च रूपान
कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- विपाकपञ्चयेन पञ्चयो एक आहारपञ्चयेन पञ्चयो
चत्तारि, इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो .. चत्तारि, ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो -
5 चत्तारि मग्गपञ्चयेन पञ्चयो चत्तारि सम्पमुत्तपञ्चयेन पञ्चयो
द्वे ।

विष्ययुत्तपञ्चयो

B. 363

७७ परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामासविष्ययुत्तस्स धम्मस्स
विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पञ्चाजात (सङ्घित्त) । (१)

- परामासविष्ययुत्तो धम्मो परामासविष्ययुत्तस्स धम्मस्स
10 विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पुरेजात, पञ्चाजात
(सङ्घित्त) । (१)

परामासविष्ययुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - धत्थु परामाससम्पयुत्तकान
सन्धान विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अत्थिपञ्चयो

- 15 ७८ परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - परामाससम्पयुत्तो एको सन्धो तिप्पन्नं
सन्धान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो पे०.. द्वे सन्धा .. पे० । (१)

- परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामासविष्ययुत्तस्स धम्मस्स अत्थि
पञ्चयेन पञ्चयो - परामाससम्पयुत्ता सन्धा चित्तसमुद्धानान रूपान
20 अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (मूल कातन्त्र) (२)

परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स च परामास
विष्ययुत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - परामाससम्पयुत्तो
एको सन्धो तिप्पन्नं सन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपञ्चयेन
पञ्चयो पे० द्वे सन्धा पे०.. । (१)

- 25 ७९ परामासविष्ययुत्तो धम्मो परामासविष्ययुत्तस्स धम्मस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पुरेजात पञ्चाजात आहार
इन्द्रिय (सङ्घित्त) । (१)

परामासविष्ययुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - चक्खु . पे० वत्थु अस्सादेति
अभिनन्दति, तं आरब्ध परामाससम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, वत्थु
परामाससम्पयुत्तकान् खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

८० परामाससम्पयुत्तो च परामासविष्ययुत्तो च धम्मा 5 B 364

परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात,
पुरेजात । सहजातो - परामाससम्पयुत्तो एको खन्धो च वत्थु च
तिण्णन्न खन्धान् अत्थिपच्चयेन पच्चयो . पे० . द्वे खन्धा च
पे० । (१)

परामाससम्पयुत्तो च परामासविष्ययुत्तो च धम्मा परामास- 10 -
विष्ययुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पच्छाजात,
आहार, इन्द्रिय । सहजाता - परामाससम्पयुत्ता खन्धा च महाभूता
च चित्तसमुद्धानानं रूपान् अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता -
परामाससम्पयुत्ता खन्धा च कवलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - परामाससम्पयुत्ता खन्धा च 15
रूपजीवितिन्द्रिय च कटत्तरूपान् अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

८१ हेतुया चत्तारि, आरम्भणे चत्तारि, अधिपतिया पञ्च,
अनन्तरे चत्तारि, समनन्तरे चत्तारि, सहजाते पञ्च, अञ्जमञ्जे
द्वे, निस्सये सत्त, उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते द्वे, पच्छाजाते द्वे,
आसेवने द्वे, कम्मे चत्तारि, विपाके एक, आहारे चत्तारि, इन्द्रिये 20
चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि, मग्गे चत्तारि, सम्पयुत्ते द्वे, विष्ययुत्ते तीणि,
अत्थिया सत्त, नत्थिया चत्तारि, विगते चत्तारि, अविगते सत्त ।

अनुलोम ।

पच्चनीयुद्धारो

८२ परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्भणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामासविष्ययुत्तस्स धम्मस्स आरम्भण-

पञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो
पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चया, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

B. 363

परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स च परामास
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स सहजातपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

5 ८३ परामासविप्पयुत्तो धम्मा परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सय
पञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो, पञ्चाजातपञ्चयेन
पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, आहारपञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रिय
पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

10 परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरजात
पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

परामाससम्पयुत्तो च परामासविप्पयुत्तो च धम्मा परामास
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स सहजात पुरेजात । (१)

15 परामाससम्पयुत्तो च परामासविप्पयुत्तो च धम्मा परामास
विप्पयुत्तस्स धम्मस्स सहजात, पञ्चाजात, आहार, इन्द्रिय । (२)

२ पञ्चयपञ्चणीयं

लक्षणा

मुदं

20 ८४ नहतुया सत्त, नआरम्मणे सत्त नअधिपतिया सत्त
मअनन्तर सत्त, नसमनन्तरे सत्त नसहजात पञ्च नअञ्जमञ्ज
पञ्च, ननिस्सये पञ्च नउपनिस्सय सत्त, नपुरेजाते छ, नपञ्चा
जाते सत्त (सत्थरथ सत्त), नमग्गे सत्त, नसम्पयुत्त पञ्च,
नविप्पयुत्त अत्तारि, नोअरियया अत्तारि, नोनरियया सत्त नोविगते
सत्त, नोअविगते अत्तारि ।

३ पञ्चयानुत्तोमपञ्चणीयं

हेतुमुदं

८५ हतुगपञ्चया नआरम्मण अत्तारि, नअधिपतिया अत्तारि
मअनन्तरे अत्तारि नअमनन्तर अत्तारि नअञ्जमञ्जने हे मउपनिस्सय

१ पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो - की सत्ता ।

चत्तारि (सब्बत्थ चत्तारि), नमग्गे चत्तारि, नसम्पयुत्ते द्वे, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते चत्तारि ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

८६ नहेतुपच्चया आरम्मणे चत्तारि, अधिपतिया पञ्च (अनुलोममातिका कातव्वा) पे० अविगते सत्त ।

परामाससम्पयुत्तदुक्क निद्धित ।

— ० —

५३. परामासपरामट्टदुक्कं

§ १-६. पटिच्चवारादि :

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

८७ परामासं चेव परामट्टं च धम्मं पटिच्च परामट्टो 5
चेव नो च परामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — परामास
पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप । (१)

परामट्टं चेव नो च परामास धम्मं पटिच्च परामट्टो
चेव नो च परामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — परामट्टं चेव
नो च परामास एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च 10
रूप पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिकखणे पे० (याव
अज्झत्तिका महाभूता) । (१)

परामट्टं चेव नो च परामास धम्मं पटिच्च परामासो चेव
परामट्टो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — परामट्टे चेव नो च
परामासे खन्धे पटिच्च परामासो । (२)

परामट्टं चेव नो च परामास धम्मं पटिच्च परामासो चेव
परामट्टो च परामट्टो चेव नो च परामासो च धम्मा^१ उप्पज्जन्ति^१
हेतुपच्चया — परामट्टं चेव नो च परामास एक खन्ध पटिच्च तयो
खन्धा परामासो च चित्तसमुद्धान च रूप पे० . द्वे खन्धे
पे० । (३)

१-१ धम्मो — सी० ।

परामास चेव परामट्ट च परामट्ट चेव नो च परामास च धम्म
पटिच्च परामट्टो चेव नो च परामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया -
परामट्ट चेव नो च परामास एक खर्घ च परामास च पटिच्च
तयो खन्या चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खर्घे च ... पे० -
५ (सङ्खित्त) ।

(सर्वे वारा मया परामासदुक् एव कातव्य निम्नानाकरण) ।

३७ पञ्चाधारो

१ पञ्चयानुत्तोम

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

८८ परामट्टो चेव नो च परामासो धम्मो परामट्टस्स चेव
नो च परामासस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - परामट्टा चेव
नो च परामासा हेतू सम्पयुत्तकान खणान चित्तसमुद्धानानं च
रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो पटिसिधिसखणे .. पे० .. । (१)

१० परामट्टो चेव नो च परामासो धम्मो परामासस्स चेव
परामट्टस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - परामट्टा चेव नो च
परामासा हेतू परामासस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

परामट्टो चेव नो च परामासो धम्मो परामासस्स चेव
परामट्टस्स च परामट्टस्स चेव नो च परामासस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
१५ पञ्चयो - परामट्टा चेव नो च परामासा हेतू सम्पयुत्तकानं खणानं
परामासस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

आरम्भणपञ्चयो

८९ परामासो चेव परामट्टो च धम्मो परामासस्स चेव
परामट्टस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो .. तीणि (आरम्भ
मातङ्गानि परामासदुक्कसिद्धिं) ।

१० परामट्टो चेव नो च परामासो धम्मो परामट्टस्स चेव
नो च परामासस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - दान
पे० मीम पे० उपोगयवर्म्मं कत्था त पञ्चवक्कति, घत्सादेति

अभिनन्दति, तं आरब्ध रागो . पे० . विचिकिच्छा, उद्धृत्त्वं, दोमनस्स
 उप्पज्जति, पुब्बे . पे०.. ज्ञाना पे० अरिया गोत्रभु पच्चवेक्खन्ति,
 वोदानं पच्चवेक्खन्ति, पहीने किलेसे पे० विक्खम्भिते किलेसे
 ...पे० . पुब्बे पे० चक्खु पे० वत्थु परामट्टे चेव नो च परामासे
 खन्धे अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं 5
 पप्सति (याव आवज्जना^१ सब्ब कातब्ब) । (१)

परामट्टो चेव नो च परामासो धम्मो परामासस्स चेव
 परामट्टस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दान पे०
 सील पे० उपोसथकम्म पे०.. पुब्बे पे० ज्ञाना पे०. चक्खु
 . पे० वत्थु परामट्टे चेव नो च परामासे खन्धे अस्सादेति 10
 अभिनन्दति, त आरब्ध दिट्ठि उप्पज्जति । (२)

परामट्टो चेव नो च परामासो धम्मो परामासस्स चेव
 परामट्टस्स च परामट्टस्स चेव नो च परामासस्स च धम्मस्स आरम्मण-
 पच्चयेन पच्चयो - दान . पे० सील .. पे० उपोसथकम्म पे०
 पुब्बे . पे० ज्ञाना पे० चक्खु पे० वत्थु परामट्टे चेव नो 15
 च परामासे खन्धे^२ अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्ध परामासो
 च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

(एव इतरे पि तीणि आरब्ध कातब्बानि^३ । इम दुक्क
 परामासदुक्कसदिस । लोकुत्तर यहि^४ न लब्भति तहि^५ न कातब्ब) ।

परामासपरामट्टदुक्क निट्ठित ।

— ० —

५४. परामासविप्पयुत्तपरामट्टदुक्कं

§ १. पटिच्चवारो

१ पच्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपच्चयो

६१ परामासविप्पयुत्त परामट्ट धम्मं पटिच्च परामास- 20
 विप्पयुत्तो परामट्टो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामास-

१ आवज्जनाय - स्या० । २ खन्धे अनिच्चतो विपस्मति - सी०, स्या० ।
 ३. कातब्बा - स्या० । ४ यम्हि - स्या० । ५ तम्हि - स्या० ।

विष्णुयुक्त परामट्ट एक स्रग्ध पटिच्च तयो स्रग्धा चित्तसमुद्धान प
रूप पे० द्वे स्रग्धे ..प० ।

परामासविष्णुयुक्त अपरामट्ट धम्म पटिच्च परामास
विष्णुयुक्तो अपरामट्टो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया (सद्विस्तं) ।

५ (यथा ब्रूयन्तरदुके लोकियदुक एव कातव्व निघानाकरण)

परामासविष्णुयुक्तपरामट्टदुकं निद्रितं ।

परामासगोचरकं निद्रितं ।

विसेसपदानं
अनुक्कमणिका

अ	अनामवो, धम्मो	१७१
अञ्जामञ्जपच्चयो ५, १३, २६, ३५, ७८, १०८, ११४, १३०, १४३, १८६, २०५, २६१, २८३	अनिदस्सना, खन्वा - चेतना - हेतु अनिदस्सनो, कायो - धम्मो	६४, ६८-१०२ १०० ६६ ६६ ६०-१०४ १६३, २०१
अत्थिपच्चयो १८-२०, २७, ५१-५३, ६७, ८२-८४, १०१-१०३, ११७, १३३, १३४, १४७, १६७, १६५, २०५, २४०, २८८, २८९, ३१३, ३२७	अनुलोम अप्पच्चयो, धम्मो अप्पटिघा, आहारा - खन्वा - चेतना	८८ ११६ ११२-११६ ११५, ११६
अदोसो ३, ४, ६, ७, १६, १८, २०, ५६-५८, ६६	अप्पटिघो, धम्मो - विपाको	१०५-१०८, ११०-१२० ११६
अविपत्तिपच्चयो ४, २५, ३४, ३८, ६१ -६८, ७६, ७७, ६१, १०७, १११-११३, १२६, १४२, १६१, १७४, १८६, २०५, २१५, २२४, २२८, २३३, २५०, २७६, २८०, ३२३, ३३६, ३६१	अभिज्झाकायगत्थो अभिज्झा अमोहो अरूपिनो, खन्वा अरूपी, चेतना - धम्मो - हेतु	२५३, २६५, २६६ १४३, ३११, ३२५ ३, ४, ६, ७, १६, १८, २०, ५६-५८, ६६ १२२, १३१, १३२, १३४ १३१ १२२-१३५ १२८
अनन्तरपच्चयो ४, १२, १३, २५, ३४, ३८, ४३-४५, ६३, ६४, ७७, ८६, ६८, १०७, ११३, १२६, १४३, १६२, १८७, २००, २१६, २३४, २५०, २६१, २८१, ३१०, ३२४, ३४७, ३६२	अलीमो अविगतपच्चयो अविज्जानीवरण अविज्जासञ्जो जन २०६-२११, २१३, २४८-२५० अविज्जासवो असञ्जसत्ता अहेतुकपरामासविप्पयुत्ता, खन्वा अहेतुका, इन्द्रिया - खन्वा - चेतना	३, ४, ६, ७, १६, १८, २०, ५६-५८, ६६ २०, २७, ३५, ६७, ८६, १०३, १०८, १११, १३४, १४८, २०५ ३००-३०७, ३१८, ३२०, ३३०, ३३४ १५४, १५५, १५७-१५९, १६६, २००, २०२, २०३ ५, ७, ८, १६, ६२ ३५८, ३६३ ५० २४, ३६, ४१, ४४, ४८, ५०-५२ ३०, ४६
अनन्तरूपनिस्सयो १३, १४, ४५-४७, ७८, ६८, १३०, १४३, १४४, १६३, १६४, १८६, १६०, २१६, २१७, २३६, २३७, २६१, २८३, २८४, ३११, ३२५, ३४८, ३४९, ३६३, ३६४		
अनागतसञ्जाण ४१, ४२, ६०, ७५, ७६, ८८, ६६, ६७, ११२, १२८, १४१, १४२, १६१, १८५, २१५, २३२, २६०, २७६, ३०८, ३२२, ३४५, ३६०, ३६१		

बहेलुकाणि घातज्ञानि
बहेलुको बम्भो
- विपाको
बहेलुकं मधुजं

५०
२३-२४
४१ ४७ ४२
४४

आरम्भपुनित्तवो ११ १४ ४१-४७, ४८
१८, १९, ११४ ११ ११७
१४४ १९१ १९४ १५६, २१६
२१७ २१८, २१७ २१९, २०६
१११ १४८ १४९, १५१, ११४

आ

आनासादम्भायतर्न

१ ४१ ६ ७५

८८ ११२ १४१ १६

१८१, २११, २१२ २११

२७१ १ = १४५, १६१

आकिम्भम्भायतर्न

१ ४१ ६ ७५

८८ ११२ १४१ १६१

१८१, २११, २१२ २११

२७१, १०८ १४५, १६१

आनीवातु

१ ५-१ ७ ११२-११४

आरम्भपुनित्तवो

४ ८, २१ २२ २४

११ १४ १७ १८ ४१

२४ २५, १ ४१ ५७

६८ ७० ७१ ८४ ८५

८६, ८१ ८४ ८९ १ ७-

११२, १२ १२५, १२८ १२९

१३४ १४१ १४२, १४६, १६

१७१ १८ १८४ २ १८, १२९

१२४ १२७ १२८, १२९, १४६

१६ १६६, १६७ २७ १७८

१८ १८१ १८२ १ ८ १२९

१११ ११६, १४४ १६

आरम्भपुनित्तवो

१४ १५, ७६, ८६

११४ ११५, ११० १४४

१६५, १६६ २१७ २१८

२१७, २१८ २०५, १२६

१४६, १४७ १६६

आरम्भपुनित्तवो

११ ४१ ११-११

८८, ८७ ११६, १२६

१४२, १४३ १५६ १८७

२१५, २१६ २१९ २२

२६ २६१ २८ २८१

१ ८, ११ १११ ११६,

११७ १४६ १४७ १६१

आसवआसवसम्भुतसुक्तं

२०१

आसवसुक्तं

१४४

आसवविष्णुसुक्तसम्भुक्तं

२७

आसवविष्णुसुक्ता आहारा

१८४

- कथा १७६, १८ १८२, १८४

- हेतु १८४

आसवविष्णुसुक्तो अनासवो बम्भो

१४

- बम्भो १७२-१८७

- सासवो बम्भो २७

आसवसम्भुक्ता आहारा

१६१

- कथा १२४ १८१ १८६, १८७

आसवसम्भुक्तो अनासवो बम्भो २ २-२७

- बम्भो १७२-१८७

आसवसासवसुक्तं

१८८

आसवो अनासवो अनासवो बम्भो १२४ १२७ १६

१६६, १६७, १६८

- अनासवो बम्भो २०२-२०७

- सासवो अनासवो १८८-२१

- बम्भो १४४-१८

आसवपुनित्तवो

५, १५, ४८ ६५, ७६

= १ १११ १४५, १६६

१८२, २१८ २१८ २६९ २८६

११२ १२६

आहारापुनित्तवो

२१ २७ २४ ६६, ८१

८४ ८६, १ १ १ ४

११९ १२ १४४ १४६, १४७

१८१ २ १८, २१८ २१८, २१४

२८७ २८१ १२७ १२८

आहारापुनित्तवो

१ ७ ८ १८, ८९

१ १ १ ८ ११८, ११९

आहारा अपठिया

११६

- आसवविष्णुसुक्ता

१८४

- आसवसम्भुक्ता

१८१

- गोमाना

१६६

- गोविना

१४६

आहारो, कवलीकारो

१६, १८, २०, ५०,
५२, ५३, ८३, ८५,
१०२, १०५-१०८, ११०,
११२-११४, ११८, ११९,
१२८-१३१, १३३, १३४,
१४६, १४७, १६८, १६९,
१८४, २६६, २८६, ३१४

आहार

१६, २०, ५२, ५३, ८३, १०२,
११६, १३३, १३५, १४७, १४८, २४१,
२६५, २८८, ३१२

इ

इत्थिन्द्रिय

१०५-१०८, ११०, ११२-११४,
११८, १२८

इद्विविषयाण

१०, ४१, ४२, ६०, ७५, ७६,
८८, ८९, ९७, ११२, १२८,
१४१, १६१, १८५, २१५, २३२,
२६०, २७६, ३०८, ३४५, ३६१

इन्द्रियपञ्चयो

२१, २७, ५०, ५४, ८१,
८४, ८६, १००, १०३, १०४,
११६, १२०, १३२, १३४, १४६,
१४७, १४८, १६६, १८४, २०५,
२१८, २३६, २६४, २८७, २९१
५०

इन्द्रिया, अहेतुका

इन्द्रिय

१६, २०, ५२, ५३, ८३, १०२,
११६, १३३, १३५, १४७, १४८, २४१,
२६५, २८८, ३१२
२०६

इत्सासञ्जो जन

उ

उतुसमुद्धान

५, ७, ८, १६, ६२,
१०३, १०६, ११८, ११९
३११

उतु

उद्धचनीवरण

३००-३०७, ३३०, ३३४

उद्धचसहगता, खन्वा

४२-४८, ५३, ६२, ६५

उपनिस्सयपञ्चयो

५, १३, २२, २७, ४५,
५४, ५५, ६४-६८, ७८,
८४, ८६, १०३, ११४, १२०,
१३४, १३५, १४३, १४४, १४६,
१६३, १८६, २०५, २१६, २१७,
२३६, २६६, २६७, २८३, २८०,
२९१, ३११, ३२४, ३४८, ३६४

उपादारूप

८६, ६१, ६३, ६८, १०२, १०३,
१०५-१०६, ११८, १२२, १३६, १३८,
१५०-१५२, १५४, १५७, १७६

उपोसयकम्म

१०, ११, ४१, ६०, ७५, ७६,
८७, ८८, ९७, ९८, ११२, ११३,
१२८, १४१, १४२, १६०, १६२, १८२,
१८७, २१४, २३२, २३४, २५६, २८०,
२८१, २८३, ३०८, ३०९, ३११, ३२३,
३२५, ३४५, ३४७, ३६०-३६२, ३७०

ओ

ओघो, धम्मो

२९६

क

कटत्तारूप

१७, ८६, ६३, ६४, १०२, १०३,
१०५-१०६, ११५, ११८, १२२, १३६,
१४६, १५०-१५२, १५४, १५७, १६८,
१७६, २८६

कवलीकारो, आहारो (आहारो कवलीकारो दट्टव्वो)

कम्मपञ्चयो

५, १५, २१, २७, ४७,
५४, ६५, ६७, ६८, ८०,
८४, ८६, १००, १०४, ११५,
१२०, १३१, १३५, १४५, १४६,
१६५, १६२, २०५, २१८, २३६,
२५७, २८६, २९०, २९१, ३१६,
३२६, ३३७, ३५०, ३६५

कामच्छन्दनीवरण ३००-३०७, ३१३, ३३०, ३३४

कामासवो

१५४, १५५, १५७, १६६, १६९,
१८६, २०२, २०३, २०६, २१०,
२१३, २४६

कायगन्धो, इदसच्चाभिनिवेसो

२५३, २९४

- सीलव्वतपरामासो

२५३, २६६, २९४

कायविञ्जान १०, १७, १६, ४७, ५०-५२,

७५, ७६, ८२, ८३, ८८, ८९,
९५, ९६, १०२, ११०-११२, ११४,
११६, १२५, १२८, १३०, १३२, १३३,
१३६, १४१, १४४, १४६, १४७, १५८,
१६१, १८०, १८२, १८१, २३७, २३८,
२५७, २५८, २६३, २७४, २७६, २८५,
३०६, ३२०, ३४३, ३५८

कायापठनं	१७	१८,	३३	३४	४७
	५१	५२	७५,	७६	८२,
	८३	८४	८५,	८६,	१२,
	११०	१११	११४	११५	११६,
	१२५,	१३	१३३	१३६	१४४
	१४७	१४८	१४९	१५७	१६५
	१८	१८२,	१८१	२१७	२२७
	२२६	२३७	२७४	२८५,	३५
	३२	३४३	३४८,	३५८	३६४

कामिनिर्व	१७	३	११६,	१३२,	१४६,	१६६
काम्यो बनिवस्तनो						६६
कुम्भकुम्भनीवरणं						३०
किमपि नविज्ज्ञेय्यो धम्मो					१३०-१३३	
- विज्ज्ञेय्या हेतु					१५३	
- विज्ज्ञेय्यो धम्मो					१३०-१३३	
केनविजिज्ज्ञेय्यदुक्तं					१३	

५

काम्या बनिवस्तना	६४	६८-१२	
- कपटिषा	११२-११५,	११७-११८	
- कपिनी	१२१	१३१	१३२, १३४
- जहेतुपपमासविष्णुता	३३५	३३६	
- जहेतुका	२४	३६,	४१ ४४ ४५
			३-३२
- जातविष्णुता	१७६	१८	१८२, १८६
- जातविष्णुता	१३४	१८१	१८६, १८७
- उद्विग्नसहसरा	४२-४५	३३	६२,
	६३,	१२३	१२६, १८१
			१८६, १८८
- गन्धविष्णुता			२७४ २७६
- गन्धसम्पुता	२७६, २८३	२८५	२८६
- तपो	१ ४	६,	७ १६, १
	२३-२७	३२-३३,	३७ ३८,
	३६ ३७	७	८३ ८६, ८७
	६-६३,	१ ४	१२२ १२५-१२७
	१३३ १३४	१३६,	१३७ १४ १३
	१३६, २२७	२३६,	२३७ २६३, २६६,
	२७३	२७६, २८	२८३

काम्या ३	२	४६,	३३	११६, ११६
				१४ १५
- जहेतु	६, १०	१२ १३ १७ १८		
- जहेतुका	७५,	७७ ७८, ८२, ८३		
- जहेतुका	७३	७५, ७८-८८		
			८२, ८४	
- नीवरणविष्णुता			११६, १२	
- नीवरणसम्पुता			३१६, ३२२, ३२४	
- गोमासवा			१५७ १६७ १६८	
- गोमासा			२३७ २४ २४१	
- गोमासा			१०४ ११	
- गोमासा	३४२ ३४३, ३४७, ३४९			
- गोमासा			२१४	
- गोमासा			३३७ ३४	
- गोमासा			१२८	
- गोमासा	१३८ १३९, १४१ १४२, १४४			
- गोमासा	१३८, १४२, १४४, १४५,			
			१४७, १४८	
- गोमासा			२२७, २३२	
- गोमासा	२२६, २२८ २३२			
- गोमासा			११२	
- गोमासा			१७६	
- गोमासा	२, ४	१२, ४१ ४३		
- गोमासा		४४ ४५-४६		
- गोमासा			१०-११	

५

गन्धविष्णुता			२६३
गन्धविष्णुता			२६२, २६३
- गन्धविष्णुता			२६८
गन्धविष्णुता			२६८
गन्धविष्णुता			२७४ २७६
- गन्धविष्णुता			२८७
गन्धविष्णुता	२६८-२७	२७२-२८२,	
		२८४-२८६	
- गन्धविष्णुता		२७६, २८३	
गन्धविष्णुता	२७६, २८३	२८८ २८९	
- गन्धविष्णुता			२७७

गन्धसम्पयुक्तो चेव नो च गन्धो, धम्मो २६४-२६७

- धम्मो २६८-२७०, २७२,

२७५-२६१

- रागो २८१, २८८

गन्धा, सहजाता २६४

- हेतु २५८

गन्धो चेव गन्धनियो च, धम्मो २६२, २६३

- गन्धसम्पयुक्तो च, धम्मो २६४-२६७

- धम्मो २५३, २५५, २५६, २५८-२६२,

२६४-२६६

गोत्रभु १८५, १८७, २००, २१४, २३२, २५८,

२६३, ३०८, ३०९, ३२६, ३४५, ३४६, ३६१

च

चक्षुना, दिव्येन १०, १४, १५, १६, ४२,

४७, ५२, ७३, ८३, ८८,

९६, १०१, ११२, ११४, ११८,

१२८, १३०, १३३, १४१, १४४,

१६०, १६८, १८५, १९१, २१५,

२१७, २३२, २३७, २५६, २७६,

२८५, २९३, ३०८, ३२६, ३४५,

३४६, ३६१, ३६४, ३७१

चक्षुस्त्रिय १७, ५०, ११६, १३२, १४६, १६६

चक्षुर्विज्ञाण १०, १७, १९, ३३, ३४,

४२, ४७, ५०-५२, ७५,

७६, ८२, ८३, ८८, ९४-

९६, ९९, १०१, १०३, ११०,

११२, ११४, ११६, ११८, ११९,

१२५, १२८, १३०, १३१, १३३,

१३६, १४१, १४४, १४७, १५८,

१६१, १८०, १८२, १९१, २१५,

२२७, २२९, २३७, २५६, २६३,

२७४, २७६, २८५, ३०५, ३०८,

३२०, ३४३, ३५८, ३६४

चित्तसमुद्धान, रूप ३-७, ९, १६-२०,

२५, २८, २९, ३२, ३४,

३५, ४०, ४३, ४६-५४,

५६, ६९, ७२, ७३, ८१-

८८, १०१-१०८, ११०-११३,

चित्तसमुद्धान, रूप ११५-११९, १२२, १२८, १३१,

१३२, १३६-१३९, १४२, १४६-

१४८, १५०-१५२, १५४, १५७,

१७९, १८०, २२७, २५४-२५६,

२६३-२६६, २६८-२७३, २७७,

२७८, २८०, २८१, २९०, २९२,

३०२-३०५, ३१७, ३१९, ३४२

चूळन्तरदुक ८६

चेतना, अनिदस्सना १००

- अप्पटिघा ११५, ११६

- अरूपी १३१

- अहेतुका ३०, ४६

- गन्धविप्पयुत्ता २८७

- गन्धसम्पयुत्ता २८६

- नहेतु १५, १६

- अहेतुका ८०

- सहेतुका ८०

- नीवरणसम्पयुत्ता ३२६

- नोगन्धा २६३, २६४

- नोनीवरणा ३१३

- लोकिया १४५

- लोकुत्तरा १४५, १४६

- विप्पयुत्तका १७७

- सञ्जोजनसम्पयुत्ता २३९

- सम्पयुत्तका १७८

- सहेतुका ४८, ४९

चेतोपरियञ्जाण १०, ४१, ४२, ६०, ७५,

७६, ८८, ९७, ११२, १४१,

१४२, १६०, १६१, १८५, २१५,

२३२, २५६, २६०, २७६, ३०८,

३२२, ३४५, ३६०, ३६१

ज

जीवित्तिन्त्रिय ११२-११४, १२८, २६६

झ

ज्ञानज्ञानि, अहेतुकानि ५०

ज्ञानपञ्चयो १७, २७, ५०, ५१, १३२,

१४७, १९१, २०५, २१८, २३९,

२५४, २८७

<p>स</p> <p>पतिमा मगा १४४</p> <p>तयो सन्धा (सभा तथा सङ्ख्या)</p> <p>- महाभूता १२१ १४०</p>	<p>धम्मा कपो वव गन्धमियो व गन्धमिया वव</p> <p>को व गन्धो २११</p> <p>- गन्धसम्पुत्तो व गन्धसम्प-</p> <p>पुत्तो वेव नो व गन्धो ११४</p> <p>- गहणु सङ्गुको व गहेणु गहेणुका व ७ ७१</p> <p>८१ ४१</p>
<p>य</p> <p>वीनमिउनीवरण ३ ०-३०७ ३३ ३३४</p>	<p>- नीवरणसम्पुत्तो व</p> <p>नीवरणविष्णुपुत्तो व ११७, ११८, १२८</p> <p>१२८</p>
<p>य</p> <p>ट्टिसवा १२४ १२४, १३७-१२८ १२८</p> <p>२० २ २ २ ३</p>	<p>- नीवरणो व मोनीवरणा व ०-१ ८, ११८</p> <p>११८, ११४ १११</p>
<p>विट्ठिमोत्रं २ ८ २१० २१३ २४८</p> <p>दुर्गा वायिकं ४६ ७४ ११४ २८४</p>	<p>- पणमाससम्पुत्तो व पणमास-</p> <p>विष्णुपुत्तो व ११९-१२८ ११९ ११७</p>
<p>दुर्गो मम्भो १४४</p> <p>सोमो ३ ६ ७ ८</p>	<p>- कपी व अकपी व १२२, १२४ १२१</p> <p>११२, ११४ ११२</p>
<p>ट्टिकार्त्त वामप्यान्त ३१७</p> <p>ह गन्धा २१ ३८, ४३ १३३ १४० १४८</p>	<p>- सोनिया व सोजुत्तरो व ११६ ११८</p> <p>१४८, १४८</p>
<p>य</p> <p>धम्मा आगवमगयता व आगवविष्णुपुत्तो व १०२-</p> <p>१०४ १०७ १०८ १०९</p>	<p>- सम्मोत्रमसम्पुत्तो व</p> <p>सम्मोत्रविष्णुपुत्तो व २२१ २२७</p>
<p>- आगवमगयता व आगव, आगवा वव आगवमगयता व २ २, २ ३</p> <p>२ २, ६</p>	<p>- सम्मोत्रम व मोहम्मोत्रम व २०८-२११</p> <p>- समिरतता व अनिरततो व ८२ ८१</p>
<p>- आगवो व आगवा व १२४ १२७ १६</p> <p>१६१ १६२ १६६ १७</p>	<p>- गणपिओ व अणपिओ व १०२-१ ७ ११७</p> <p>११६ १११</p>
<p>- वव गन्धमियो व गन्धमिया वव</p> <p>को व गन्धो ११८-२ १</p>	<p>- गहेणुको व गहेणुको व २१-२८ १६</p> <p>४१-४८ ३१ ३२</p>
	<p>- गानवो व अगानवो व १०१</p> <p>- गण व गण १ ४ ६ ७</p> <p>१-११ १८-११</p>
	<p>- वव गन्धमियो व गन्धमिया वव</p> <p>को व गन्धो २० २१ ११</p> <p>११ १६ १७</p> <p>१०१</p> <p>१०१</p>

धम्मो, आसवविप्पयुत्तो	१७२-१६७	धम्मो, नोपरामाणो	३४०-३५३
- अनासवो	२०८	- नोगज्जो जनो	२०६, २२१
- सासवो	२०७	- परामट्टो	३५४
- आसवसम्पयुत्तो	१७२-१६७	- चेव नो च परामाणो	३६६-३७१
- चेव नो च आसवो	२०२-२०७	- परामाणविप्पयुत्तो	३५५-३५८, ३६०-३६८
- आसवो	१५४-१७०	- अपरामट्टो	३७२
- चेव आसवसम्पयुत्तो च	२०२-२०७	- परामट्टो	३७१
- सासवो च	१६८-२०१	- परामाणसम्पयुत्तो	३५४-३६८
- ओघो	२६६	- परामाणो	३४०-३५३, ३७०
- केनचि न विज्जेय्यो	१५१, १५२	- चेव परामट्टो च	३६६-३७१
- विज्जेय्यो	१५०-१५३	- योगो	२६६
- गन्धनियो	२६८	- लोकियो	१३६-१४६
- चेव नो च गन्धो	२६२, २६३	- लोकुत्तरो	१३६, १३८-१४६
- गन्धविप्पयुत्तगन्धनियो	२६८	- सहितो	६०
- गन्धविप्पयुत्तो	२६८-२७०, २७२-२८२, २८४-२८१	- सज्जोजनविप्पयुत्तो	२२२-२४३
- गन्धसम्पयुत्तो	२६८-२७०, २७२, २७५-२८१	- असज्जोजनियो	२५२
- चेव नो च गन्धो	२६४-२६७	- सज्जोजनियो	२५२
- गन्धो	२५३, २५५, २५६, २५८-२६२, २६४-२६६	- सज्जोजनसम्पयुत्तो	२२२-२४३
- चेव गन्धनियो च	२६२, २६३	- चेव नो च सज्जोजनो	२४६-२५१
- गन्धसम्पयुत्तो च	२६४-२६७	- सज्जोजनियो	२२२
- नहेतु	३-१४, १६-१६, २१	- चेव नो च सज्जोजनो २४४, २४५	
- अहेतुको	६६-८४	- सज्जोजनो	२०६-२२१
- सहेतुको	६६-८४	- चेव सज्जोजन-	
- नीवरणविप्पयुत्तो	३१७-३१६, ३२१-३२६	सम्पयुत्तो च	२४६-२५१
- नीवरणियो	३३६	- सज्जोजनियो च	२४४
- नीवरणसम्पयुत्तो	३१७-३१६, ३२१-३२६	- सनिदस्सनो	६१, ६२, ६६-६६, १०१
- चेव नो च		- सप्पटिघो	१०५-१०८, ११०-१२०
नीवरणो	३३७, ३३८	- सहेतुको	२३-३५, ३७-५४
- नीवरणियो	३१६	- चेव न च हेतु ५७, ५८, ६०-६८	
- चेव नो च नीवरणो	३३१, ३३२	- सासवो	१७१, १७२
- नीवरणो	३००-३१५	- चेव नो च आसवो	१६६-२०१
- चेव नीवरणसम्पयुत्तो च	३३२-३३६	- हेतु ३-६, ११-१३, १५-१८, २१	
- नीवरणियो च	३३०, ३३१	- चेव सहेतुको च	५६-६७
- नोआसवो	१५४, १५७-१७०	- हेतुसम्पयुत्तो च	६६
- नोगन्धो	२५३-२६७	- हेतुसम्पयुत्तो	५६
- नोनीवरणो	३००-३१५		

न

नमज्जामज्जापच्चयो

६, २८, ३०२

[illegible]

नोआसवा, आहारा	१६६
- खन्धा	१५७, १६७, १६८
- हेतु	१६०
नोआसवो, धम्मो	१५४, १५७-१६८, १७०
नोगन्धा, खन्धा	२५७, २६०, २६१
- चेतना	२६३, २६४
- सहजाता	२६५
- हेतु	२५६
नोगन्धो, धम्मो	२५३-२६७
नोनीवरणपञ्चयो	८, १७८
नोनीवरणचित्तसमङ्गिस्स, चित्त	३०८
नोनीवरणा, खन्धा	३०४, ३१०
- चेतना	३१३
नोनीवरणो, धम्मो	३००-३१५
नोनीवरण, अहेतुक	३०२
नोपरामासा, खन्धा	३४३, ३४५, ३४७, ३५१
नोपरामासो, धम्मो	३४०-३५३
नोविगतपञ्चयो	८, १७८
नोसञ्जो जना, खन्धा	२१४
- हेतु	२१४
नोसञ्जो जनी, धम्मो	२०६-२२१

प

पकतूपनिस्सयो	१३, १४, ४५-४७, ७८, ६८, ६९, ११४, १३०, १४३, १४४, १६३, १६४, १८६, १९०, २१६, २१७, २३६, २३७, २६१, २८३, २८४, ३११, ३२५, ३४८, ३४९, ३६३, ३६४
पञ्चाजातपञ्चयो	१५, २१, ४८, ५४, ५५, ७६, ८६, ९६, १०३, १०४, ११५, १२०, १३०, १३५, १४५, १४६, १६५, १६८, २१८, २३८, २६३, २६०, ३१२, ३२६, २६५, २६६
- हेतु	१७, १८, २०
पञ्च, विञ्जाणानि	४४
पञ्जा	१६०, २३६, ३११
पटिघसञ्जो जन	२०६

पठमो, मगो	१४४
परामट्टो चैव नो च परामासो च, धम्मो	३६६-३७१
- धम्मो	३५४
परामासदुक	३४०
परामासपरामट्टदुक	३६६
परामासविप्पयुत्तपरामट्टदुक	३७१
परामासविप्पयुत्तो अपरामट्टो, धम्मो	३७२
- धम्मो	३५५-३५८, ३६०-३६८
- परामट्टो, धम्मो	३७१
- रागो	३६१, ३६४
परामाससम्पयुत्तका, खन्धा	३५७, ३६०
परामाससम्पयुत्तो, धम्मो	३५४-३६८
परामासो चैव परामट्टो च, धम्मो	३६६-३७१
- धम्मो	३४०-३५३, ३७०
परिकम्म, पठमम्म मगस्स	१४४
पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाण	१०, ४१, ४२, ६०, ७५, ७६, ८८, ९६, ९७, ११२, १२८, १४१, १४२, १६१, १८५, २१५, २३२, २६०, २७६, ३०८, ३२२, ३४५, ३६०, ३६१, ११२-११४, १२८
पुरिसिन्द्रिय	११२-११४, १२८
पुरेजातपञ्चयो	५, १४, १५, २१, २७, ४७, ४८, ५४, ५५, ८६, ९६, १०३, ११४, १२०, १३०, १३४, १४४, १४६, १६४, १६१, २३७, २६२, २६७, २८५, २९१, ३१२, ३२५, ३६४
पुरेजात	१६, ५१-५३, ८२, ८३, १०१, १०२, ११७-१२०, १३४, १४७, १६४, २१६, २२०, २४१, २४२, २६४, २६५, २८७-२८९, ३१३, ३१४

फ

फोडुब्बायतन	१०, १६, ४२, ५२, ७५, ७६, ८३, ८८, ९६, १०२, १०५-१०७, ११२, ११४, ११८, ११९, १२८, १३०, १३३, १४१, १४४, १६१, १६४, १६८
-------------	--

कोट्टम्भायतनं १८५, १८१ २१७ २३२, २३७
२३८, २७८, २८५, ३ ५ ३२५
३४५, ३४८, ३६१

ब

व्यापावनीवर्य ३ ०

भ

भगवत् बहेतुकं ४४

— बहेतुकं ४४

भगवत्सम्प्रसारणं २ ८

म

ममावच्छयो २७ ३ ६७ ८१ १८४

२ ५, २१८ २३८ २६४ २८७

मम्बो ३ ५ ३ ८, ३११

— तपिनी १४४

— कुपिनी १४४

— पठमो १४४

मन्त्रविस्तम्भोदणं २ ८

महामूला १४४ १४७

— तपो ८१ १२१ १५

— तप्यटिषा १०८ ११८

महामूर्ध एके ४ ५

मानसक्रीडणं २ ८

मोहो ३ ६ ७, ८ २ ५६, ५७

— उद्वेगसहस्रो २३-२७ ३ ३२-४

४४ ४५, ५२, ५३ ८२

८५, १ ८, १२३ १२६, १३७

१३८, १५ १७५, १८ -१८२

१८४ १८८ २२३-२२८,

२५७ २७१

— बीमसत्तगहनतो १७८, १८०

य

यपारम्भान्तरा १ ४१ ६ ७५, ८८

८७ ११२ १४१ १६१ २१५,

२३२ २६ २७८ ३ ५ ३२२,

३४५, ३६ ३६१

मोदी, बम्बो २८८

र

रसायतनं १ ५, १००

रायो पम्बविष्णुतो २७८, २८१

— गम्बसम्भुतो २८८, २८८

— परमासविष्णुतो ३११ ३१७

रम्बोवित्तिनिर्णयं ७ १७ १८, ५० १८

१ २, ११८ ११८ ११२-११४

१४५, १४७ १६८ १६८ १६८

१८५, २८८

रम्बायतनं १ १८, ४२, ४७ ५२, ७५

७८, ८८ ८५, ८८, १ १ १ ८

११२, ११४ ११८ १२८ १३ १४८

१४४ १६१ १६८ १८५, १८१ २१५

२१७ २४२, २३७ २५८, २७८, २८५

३ ५ ३४५, ३४८, ३६१

१२८

रम्बो वाम्बा १२२, १२४ १२६, १३८

१३४ १३४

रम्बोदुर्ग १२१

रम्बो बम्बो १२१-१२६ १२८-१३४

रम्ब विस्तम्भोदणं (विस्तम्भोदणं रम्बोदुर्ग)

स

सोमिया बाहाय १४१

— सन्धा १३८, १३८, १४१ १४५, १४७

— सैतना १४५

— सखा १४१

— सैत १४१

सोमियो व सोमिस्तरो व बम्बा १३८, १३८

१४८ १४८

— बम्बो १३६-१४८

सोमियो तीर्ण १४१

सोमिस्तरो सन्धा १३८ १४२ १४१ १४५

१४७ १४८

— सैतना १४५, १४६

सोमिस्तरो बम्बो १३८, १३८ १४०-१४८

सोमो ३ ६ ७ ८, २ ३६ ३६

ब

बम्ब १८, १८८, २१

वत्युपुरेजात	१४, १५, ७६, ६६, ११४, ११५,
	१३०, १४४, १५४, १५७, १६५, १६१,
	२१७, २१८, २३७, २३८, २८५, ३२६,
	३५०, ३६४, ३६५
विगतपञ्चयो	२०, २७, ६७, १०३, १३४,
	१४८, २०५
विचिकिच्छा	३१७
विचिकिच्छानीवरण	३००-३०२, ३०६, ३३४
विचिकिच्छासञ्जोजन	२४८
विज्ञाणञ्चायतन	२६, १४१, १८५, २३२, २७६,
	२८५, ३०८, ३४५, ३६१
विज्ञाणानि, पञ्च	४४
विपस्सन	१४३, ३११, ३२५
विपाकपञ्चयो	५, २७, ३८, ६६, ८१,
	१००, ११६, १४६, १६३, २१८,
	२३६, २८७, ३१३, ३५०
विपाकाहारपञ्चया	१३१, १६६
विपाको, अप्पटिघो	११६
- अहेतुको	४१, ४७, ५२
- नहेतु अहेतुको	७५, ७६, ८३
- सहेतुको	७५, ७६, ८३
- सहेतुको	४१, ४७
विष्युत्तका, चेतना	१७७
विष्युत्तपञ्चयो	१७, २७, ५०, ५१, ८२,
	१०१, ११७, १३२, १४७, १६६, १६४,
	२१८, २८७, ३१३, ३२७, ३६६
बुद्धान	२०१
बोदान	२००, २१४, २६३, ३०८, ३०६, ३२३,
	३४५, ३४६, ३६१

स

सङ्खतदुक्	६०
सङ्खतो, धम्मो	६०
सङ्ख	१४, ४६, ७८, ६६, १४३,
	१६०, २६१, २८४, ३१२
सञ्जोजनदुक्	२०६
सञ्जोजनविष्युत्तसञ्जोजनियदुक्	२५२
सञ्जोजनविष्युत्ता, खन्धा	२२७, २३२

सञ्जोजनविष्युत्तो असञ्जोजनियो, धम्मो	२५२
- सञ्जोजनियो, धम्मो	२५२
सञ्जोजनसञ्जोजनसम्पयुत्तदुक्	२४६
सञ्जोजनसञ्जोजनियदुक्	२४४
सञ्जोजनसम्पयुत्तदुक्	२२२
सञ्जोजनसम्पयुत्ता, खन्धा	२२६, २२८, २३२
- चेतना	२३६
- हेतु	२३१
सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविष्युत्तो	
च, धम्मा	२२३, २२७-२३१,
	२३३-२४३
- चेव नो च सञ्जोजनो	
धम्मो	२४६-२५१
- धम्मो	२२२-२४३
सञ्जोजना च नोसञ्जोजना च, धम्मा	२०६-२२१
- हेतु	२१४
सञ्जोजनियदुक्	२२२
सञ्जोजनियो चेव नो च सञ्जोजनो,	
धम्मो	२४४, २४५
- धम्मो	२२२
सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च,	
धम्मो	२४६-२५१
- सञ्जोजनियो च, धम्मो	२४४
- धम्मो	२०६-२२१
सहायतन	६६, १०२
सद्वा, लोकिया	१४३
सनिदस्सनदुक्	६०
सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च, धम्मा	६२, ६३,
	१००-१०३
- धम्मो	६१, ६२, ६६-६६, १०१
सनिदस्सन, रूप	६७, १०१
सप्पञ्चयदुक्	८६
सप्पञ्चया, हेतु	८७
सप्पञ्चयो, धम्मो	८६-८६
सप्पटिघदुक्	१०५
सप्पटिघा, खन्धा	११२
- महामूता	१०८, ११८
सप्पटिघो च अप्पटिघो च, धम्मा	१०५-१०७, ११५,
	११६, १२१
- धम्मो	१०५-१०८, ११०-१२०

धानायतन, धान	१०५, ११२
धान	११८
- आयातन	१०६, १११
- धानधातु	३००
- धानायतन	१०५, ११२
- धातु	२६८

च

चकसायतन	१०५, १२२-१२४, १२६, १२७, १२९-१३१, १३३, १३४, १३६-१३९, १४१-१४३, १४५-१५१, १५३, १५४, १५६-१६०, १६३-१६५, १६८-१७०, १७२-१७४, १७८-१८१, १८३-१८५, १८८, १८९, १९१-१९३, १९५-१९८, २००-२०२, २०४-२०६, २०८-२१२, २१४-२१७, २२०-२२४, २२६, २२९, २३२, २३३, २३५-२४०, २४२-२४४, २४७-२५१, २५४-२५६, २५८-२६१, २६४-२६६, २६८, २६९, २७१-२७६, २७८-२८३, २८५-२८९, २९२-२९५
- चकखु	१०५, १०७, ११२
चकखु, आयातन	१०८, ११०, ११८, १२०
- चकसायतन	१०५, १०७, ११२, ११६
- चकखुधातु	२९५, २९७, ३००, ३०४
- धातु	२९८, २९९, ३०५, ३०७
चकखुधातु	२९६, ३०८-३१०
- चकखु	२९५, २९७, ३००, ३०४
चकखुविज्ञानधातु	२९६
- चकखुविज्ञान	२९५, ३०१
चकखुविज्ञान	३०७
- चकखुविज्ञानधातु	२९५, ३०१
- धातु	२९८, ३०५
चतुर्वोकारा	५८, ६१, ७४, ७६, ७९, ८१, ८६, ८७, ९६, ९७, १२९, २५३, ३२४, ३३७, ३४०, ३४८, ३७१, ३९०, ३९४
चत्तारि, सन्धानि	३११
चित्त, अकृसल	३२९, ३३१
- दुतिय	३२९, ३३०, ३६८, ३८०, ३८१

ज

जिह्वा	१८१
- आयातन	१०६

जिह्वा, जिह्वायतन	१०५, ११२
- धातु	२९८
जिह्वाधातु	२९६
जिह्वायतन	१०५
- जिह्वा	१०५, ११२
जिह्वाविज्ञानधातु	२९६
जिह्वाविज्ञान	२९८, ३०१, ३०६

त

तण्हाविष्पयुत्तचित्त	३२३, ३२४, ३२६, ३३७-३३९, ३४२, ३४३, ३५५-३५७, ३६६, ३६८, ३७०, ३७४, ३७७, ३८३, ३८४, ३८२, ३८४, ३८६
तण्हाविष्पयुत्तमगविष्पयुत्तचित्त	३२५, ३२७, ३५७
तण्हासोत	३००, ३०२

द

दिट्ठिसञ्जा	३४
दिब्बचक्खु	११६, ३००, ३०२, ३०४
दिब्बसोत	३००, ३०२
दुक्खसच्च	३११, ३२३-४००
- दुक्ख	३११, ३१२, ३१५
दुक्ख, कायिक	३१५, ३१६, ३१८, ३१९
- चेतसिक	३१६, ३१८, ३१९
- दुक्खसच्च	३११, ३१२, ३१५, ३१७
- सच्च	३१३, ३१४, ३२०, ३२१
दुतिय, चित्त	३२९, ३३०, ३६८, ३८०, ३८१

ध

धम्मधातु	२९६, ३१०
० - धम्मो	२९५, ३०२
धम्मरसो	३०१, ३०३
धम्मायतन	१०५, ११६, ११७, १२४-१२९, १३१, १३३, १३५-१३७, १३९-१४१, १४३-१४५, १४७-१५४, १५६, १५७, १६१-१६३, १६५-१६८, १७०-१७२, १७५-१७८, १८०, १८२, १८३, १८५-१८८, १९०, १९३-२००, २०२-२०४, २०६-२०८, २१०-२१३, २१५-२२२, २२४-२२७, २२९-२४२, २४४-२४६, २४८-२५३, २५५-२६४, २६६, २६७, २६९-२७१, २७३, २७४, २७६-२७८, २८०-२८४, २८६, २८७, २८९

बम्माबत्तर्न बम्मी	१०६, १०७, ११४	
बम्मा कम्पुतबन्धुवत्तर्ना	१४	
- कम्पुतवा	६, ६, १२, १३, १४	
- बम्माबत्तर्नबन्धुवत्तर्ना	१५	ग
- बम्मावत्तर्ना	६, ७, १६-१८ २० २२	
- एकमूलवा	६, ७, ८, १६, १८, १९	
- एकमूलमूलवा	६, ७ ८, १२, १३, १५	ग
- एकमूलमूला	६ ६, ६, ८ १४ १७ २०	ग
- एकमूला	६, ८, १ १२ १३	
- कम्पुतबन्धुवत्तर्ना	६, १२	
- कम्पुतवा	१ ६, १०-१२, १२	
- नावबन्धुवत्तर्ना	१६	ग
- नावा	७-८, १५, २०-२२	
बम्मी धावत्तर्न	१ ६, १११ ११६, १२१	
- बम्मावत्तर्नु	२६६, ३०२	
- बम्मावत्तर्न	१ ६-१०८ ११४ ११७	
- वातु	२६८ २६६, ३०२	
वातुवो कम्पुतव	२६६	ग
वातु, कम्मी	२६८	ग
- वातु	२६८	ग
- वातवातु	३ ७	ग
- वात	२६८	ग
- वातु	२६८, २६६	ग
- वातुवातु	३ ३	ग
- वातुविज्जत्तर्नवातु	३ ३	ग
- वातुविज्जत्तर्न	२६८	
- विज्जत्तर्न	२६८	
- बम्मावत्तर्नु	२६७ ३ ६, ३ ७	ग
- बम्मी	२६८, २६६	ग
- कोट्टम्मी	२६८	ग
- कम्मी	२६८	
- कम्मीवातु	३ ३	
- कम्मीविज्जत्तर्नवातु	३ ३	
- कम्मीविज्जत्तर्न	२६८ २६६	ग
- रत्तो	२६८	ग
- रत्त	२६८	
- रत्ती	२६८	ग
- रत्तीवत्तर्नु	२६७, ३ ४, ३०७	
- रत्तीविज्जत्तर्न	२६८	ग

न जिह्वाविज्ञाण	३०३
न दुक्खसच्च, न दुक्ख	३११, ३१२, ३१६, ३१८
न दुक्ख, न दुक्खसच्च	३११, ३१२, ३१६, ३१८
— न सच्च	३१४, ३१५, ३२०—३२२
न धम्मघातु, न धम्मो	२६७, २६८, ३०४
न धम्मायतन, न धम्मो	१०७, १०८, ११६, ११८
न धम्मो, न धम्मघातु	२६७, २६८, ३०४
— न धम्मायतन	१०७, १०८, ११६
— न घातु	२६६, ३००, ३०७, ३०८
— नायतन	११०—११२, १२०, १२२
न घातु, न कायघातु	३०७
— न कायविज्ञाण	२६६
— न धानघातु	२६७, ३०५
— न धान	२६६
— न चक्खु	२६८—३००, ३०६
— न चक्खुघातु	२६७, ३०८
— न चक्खुविज्ञाण	२६६
— न धम्मघातु	२६७, ३०५, ३०७
— न धम्मो	२६६, ३००
— न मनो	२६६
— न मनोविज्ञाणघातु	२६८, ३०८
— न मनोविज्ञाण	२६६, ३००
— न सोतघातु	२६७, ३०५, ३०७, ३०८
— न सोत	२६८, २६६
न निरोधसच्च, न निरोधो	३११, ३१३, ३१७, ३१९
न निरोधो, न निरोधसच्च	३११, ३१३, ३१७, ३१९
— न सच्च	३१४, ३२२
न फोटुब्बायतन, न फोटुब्बो	१०६, ११६
न फोटुब्बो, न फोटुब्बायतन	१०६, ११५
— नायतन	११०
न मग्गसच्च, न मग्गो	३११, ३१३, ३१७, ३१९
न मग्गो, न मग्गसच्च	३११, ३१३, ३१७, ३१९
— न सच्च	३१४, ३२०, ३२२
न मनायतन, न मनो	१०७, ११६
न मनोघातु, न मनो	२६७, ३०३, ३०४
न मनो, न घातु	२६६
— न मनायतन	१०७, ११०, ११६
— न मनोघातु	२६७, ३०३, ३०४
— नायतन	१२०

न मनोविज्ञाणघातु, न मनोविज्ञाण	२६७, ३०४
न मनोविज्ञाण, न घातु	२६६
— न मनोविज्ञाणघातु	२६७, ३०४
न रसघातु, न रसो	३०३
न रसायतन, न रसो	१०६, ११५
न रूपक्खन्धो	३६—३८
— न खन्धा	४०, ४५—४७
— न रूप	३१
न रूपघातु, न रूप	३०३
न रूपायतन, न रूप	१०६, ११०, ११५
न रूप	२६, ३०
— न घातु	३०७
— न रूपघातु	३०३
— न रूपक्खन्धो	३१
— न रूपायतन	१०६, ११०, ११५
— नायतन	११६
न रसो, न रसघातु	३०३
— न रसायतन	१०६, ११०, ११५
न विज्ञाणक्खन्धो	३६—३८
— न खन्धा	४०, ४५—४७
— न विज्ञाण	३२
न विज्ञाण	२६, ३०
— न विज्ञाणक्खन्धो	३२
न वेदनाक्खन्धो	३६—३८
— न खन्धा	४०, ४४, ४६, ४७
— न वेदना	३१
न वेदना	२६, ३०
— न वेदनाक्खन्धो	३१
न सङ्खारक्खन्धो	३६—३८
— न खन्धा	४०, ४४—४६
— न सङ्खारा	३२
न सङ्खारा	२६, ३०
— न सङ्खारक्खन्धो	३२
न सच्चा, न दुक्खसच्च	३१३, ३१६, ३२०, ३२२
— न दुक्ख	३१४, ३१५
— न निरोधसच्च	३१२, ३१३, ३२२
— न निरोधो	३१४, ३१५
— न मग्गसच्च	३१३, ३२०, ३२२
— न मग्गो	३१४, ३१५

न सञ्चा न समुद्रसञ्च	३१२, ३१३	३१४	३१५	नान्यथा
— न समुद्रसञ्च		३१४	३१५	
न सञ्चा		२६, ३०		
— न सञ्चा		३१		
न सञ्चा		३६—३७		
— न सञ्चा	४	४४—४७		
न सञ्चा		१ ६, ११३		
न सञ्चा		१ ६, ११३		
— नान्यथा		११०		
न समुद्रसञ्च न समुद्रसञ्च	३१६, ३१७	३१८		
— न समुद्रसञ्च	३१८	३१९		
न समुद्रसञ्च	३१८	३२	३२२	
— न समुद्रसञ्च	३१९	३२३	३२४	
		३२५	३२६	
न सञ्चा		२६७	३०२	
न सञ्चा		३०३		
न सञ्चा	१०६—१	११४		
न सञ्चा		२६७, ३०६		
— न सञ्चा		२६७, ३	२	
— न सञ्चा	१ ६, १०७	११४	११५	विरोध
— नान्यथा	१ ६, १११	११६, १२१		
नान्यथा		२९		विरोध
नान्यथा		२९		
नान्यथा		२९		
नान्यथा	८	२		
नान्यथा	५	२१		नान्यथा
नान्यथा	५	१६		नान्यथा
नान्यथा		२		नान्यथा
नान्यथा	१६, २१			नान्यथा
नान्यथा		७		
नान्यथा		१६		
नान्यथा		२९		
नान्यथा		१६—२९		
नान्यथा		२२		
नान्यथा		२२		
नान्यथा		२२		
नान्यथा		२२		
नान्यथा	७—८, १६—२९			नान्यथा
नान्यथा		२२		नान्यथा
नान्यथा		२२		नान्यथा

पुष्पजना ३३१, ३३२, ३३६, ३४३, ३५३, ३५४,
३५६-३६१, ३७२, ३७४-३७६, ३८१,
३८५, ३८७, ३८६, ३८१-३८६, ३८६,
४००

फ

फोटुवधातु २६६
फोटुवधायतन १०५
- फोटुवधो १०६, ११३
फोटुवधो ३०७
- आयतन १०६, ११६
- धातु २६८
- फोटुवधायतन १०६, ११३

म

मगविष्पयुत्तचित्त ३२५, ३२७, ३५५, ३८३, ३८४
मगविष्पयुत्ततण्हाविष्पयुत्तचित्त ३२५, ३२७, ३५७
मगसच्च ३२३-३६६
- मगो ३११, ३१२, ३१६, ३१८
मगो १०४, ३३१, ३३२, ३३६, ३४३, ३५३, ३५६-
३६१, ३६६-३८१, ३८५, ३८७-४००
- मगसच्च ३११, ३१२, ३१६, ३१८
- सच्च ३१४, ३१५, ३२१
मनायतन १०५, १२३-१२६, १३१-१४५, १४७-
१५०, १५२-१६३, १६५-१६८, १७०-
१७२, १७५-१७८, १८०-१८०, १८२,
१८४-२००, २०२-२०४, २०६-२०८,
२१०-२१३, २१५-२२६, २३१-२३८,
२४०-२४४, २४६-२५३, २५५-२६४,
२६६, २६७, २६६-२७१, २७३-२८४,
२८७, २८६-२९१
- मनो १०६, ११३
मनो, आयतन १०६, ११६
- धातु २६८
- मनायतन १०६, ११३
- मनोधातु २६५, ३०१
मनोविज्ञाणधातु २६६, ३०६, ३१०
- मनोविज्ञाण २६५, ३०१, ३०२
मनोविज्ञाण ३०७
- धातु २६८, ३०६
- मनोविज्ञाणधातु २६५, ३०१, ३०२

र

रसधातु २६६
- रसो ३०१
रसायतन १०५
- रसो १०५
रसो ३०७
- आयतन १०६
- रसधातु ३०१
- रसायतन १०५, ११३
रूपकखन्धो २३- २६, ४८-१०४
- खन्धा ३३- ३५, ३६- ४३
- रूप ३०, ३२
रूपधातु २६६, ३०६
- रूप ३०१
रूपायतन १०५, १२३-१२५, १२८, १३०-१३५,
१३७-१४०, १४२-१४५, १४७-१५२,
१५८, १५९, १६१-१६७, १६९, १७१-
१७४, १७६, १७७, १७९, १८१, १८२,
१८४-१८०, १८२-१८५, १८७-२३१,
२३४, २३६-२४१, २४३-२४६, २४८,
२५०, २५३, २५६-२६४, २६६-२७३,
२७५-२७७, २७९-२८४, २८६-२९०
- रूप १०५, ११३
रूपावचरा १२७, १२८, १३३, १३५, १३८, १४०,
१४३, १४६, १५२, १५५-१६१, १६४,
१६६, १६९, १७६, १७९, १८१, १८४,
१८६, १८७, १८९, १९१, २११-२१४,
२१७-२१९, २२२-२२५, २२६, २३०,
२३२, २३६, २३९, २४१, २४७, २५१,
२५४, २५७, २६५, २६७-२६९, २७१,
२७२, २७५-२७८, २८१, २८३, २८५,
२८६, २९०
रूप २३- २८, ११६, ३०७
- आयतन १०६
- कुसलसमुद्धान ६- १५
- धातु २६८
- नामसमुद्धान १६- २२
- रूपकखन्धो ३०
- रूपधातु ३०१
- रूपायतन १०५, ११३

विष्णुनामस्तोत्रम्

- श्री

- विष्णुनाम

विष्णुनाम

- विष्णुनामस्तोत्रम्

विष्णुस्तोत्रम्

विष्णु

- विष्णुनामस्तोत्रम्

विष्णुनामस्तोत्रम्

- श्री १२ १४-१६ १८

- श्री १२

विष्णुनामस्तोत्रम्

- श्री १२ १४ १६

- श्री १२ १४ १६

- श्री १२ १४ १६

विष्णुनाम

- विष्णुनामस्तोत्रम्

विष्णुनामस्तोत्रम्

- श्री १२ १४ १६

- श्री १२ १४ १६

- श्री १२ १४ १६

- श्री १२ १४ १६

- श्री १२ १४ १६

- श्री १२ १४ १६

- श्री १२ १४ १६

- श्री १२ १४ १६

विष्णुनामस्तोत्रम्

विष्णुनाम

- श्री १२ १४ १६

विष्णुनामस्तोत्रम्

- श्री १२ १४ १६

विष्णुनाम

विष्णुनामस्तोत्रम् : विष्णु नामस्तोत्रम्, श्री १२, १४, १६

विष्णुनामस्तोत्रम्

श्री १२ : श्री १२, १४, १६

श्री १२

